

SCRISORÎ DE BOIERÎ ŞI NEGUSTORÎ OLTENÎ ŞI MUNTENÎ

CĂTRE

CASA DE NEGOT SIBIIANĂ HAGI POP

PUBLICATE CU

NOTE GENEALOGICE ASUPRA MAÎ MULTOR FAMILII

DE

N. IORGA

Profesor la Universitatea din Bucureşti

(FORMIND VOLUMUL VIII DIN „STUDII ŞI DOCUMENTE CU PRIVIRE LA ISTORIA ROMÎNILOR“)

BUCUREŞTI

Atelierele grafice SOCEC & Comp., Societate anonimă

59, STRADA BERZEI, 59

1906.

SCRISORÎ DE BOIERÎ ŞI NEGUSTORÎ OLTENÎ ŞI MUNTENÎ

CĂTRE

CASA DE NEGOT SIBIIANĂ HAGI POP

PUBLICATE CU

NOTE GENEALOGICE ASUPRA MAÎ MULTOR FAMILII

DE

N. IORGA

Profesor la Universitatea din Bucureşti

(FORMÎND VOLUMUL VIII DIN „STUDIÎ ŞI DOCUMENTE CU PRIVIRE LA ISTORIA ROMÎNILOR”)

BUCUREŞTI

Atelierle grafice SOCEC & Comp., Societate anonimă

59, STRADA BERZEI, 59

1906.

STUDII ȘI DOCUMENTE
CU PRIVIRE LA ISTORIA ROMÎNILOR
VIII.

**Cîteva note asupra famililor oltene și muntene, ce se
întîmpină în corespondența Casei Pop din Sibiiu.**

Scrisorile cuprinse în acest volum fac parte cu toatele din corespondența familiei de negustori Pop din Sibiiu. De și am mai dat știri asupra ei înaintea altor scrisori publicate, supt titluri speciale, în «Analele Academiei Romîne» («Contribuții la istoria literaturii romîne în veacul al XVIII-lea: scriitorii bisericești, scriitorii mirenî, scriitorii greci», «Contribuții la istoria învățămîntului în țară și în străinătate» și «Un boier oltean la Karlsbad»), cred că e bine să amintesc și aici care a fost dezvoltarea și însemnătatea ei.

Hagi Petru Luca, zis mai pe scurt Hagi Luca, a fost unul din tovarășii Companiei Grecilor din Sibiiu, înființată încă de la începutul veacului al XVII-lea¹, Luca neguța de prin anul 1747, cînd el nu făcuse încă drumul la Locurile Sfinte, care-î adause cucernica poreclă de Hagiü². Și la 1760 el făcea afacerile sale cu boi pe cari-î trimetea să pască pe plaiurile Vîlcei³. În 1764, i se zicea acum, în loc de «chir Petru», «jupîn Hagiul»⁴. Era un om bogat și avea legături cu negustorii greci din Triest și din Veneția⁵.

Încă din 1771, în capul cunoscutei Case de mijlocire între Răsăritul românesc și bulgar și Apusul «european» stătea

¹ V. vol. XII, p. v și urm.

² Vol. XII, p. 46, n^o XCII; p. 54, n^o CIII.

³ *Ibid.*, pp. 72-3, n^{le} CXXIX-XXX.

⁴ *Ibid.*, p. 76, n^o CXXXVI.

⁵ *Ibid.*, p. 78, n^o CXL.

fiul său mai curînd ginerele bătrînului Hagiü, care-şi va fi îngrijit până la sfîrşit de afaceri, chir Constantin¹, a cărui mamă purta numele, neîndoielnic românesc, de Stana sau Stanca. Constantin însuşi luase în căsătorie pe fata lui Hagi Luca, rudă după mamă a familiilor Murgăşanu şi Jianu, Păuna, căreia i se zicea în casă, dezmiardat, Păunica sau Păuniţa, pe cînd Saşii şi alţi străini din oraş o cunoşteaü supt numele de Paulina. Lăsîndu-şi acasă soţia tînără, al doilea negustor din Casa Pop făcu şi el hagiaticul la Ierusalim, de unde se întoarse «la anul 776 sau 77 toamna», spune mult mai tîrziu o cunoştinţă a neamului².

După întorsul de la Sfîntul Mormînt, Hagi Constantin Pop dădu tot mai multă întindere afacerilor sale. Pe lîngă casa cu prăvălie pe care o avea în Sibiiu chiar, unde se arată locul ei pe piaţa cea mare, el îşi zidise o prăvălie, închiriată altui negustor, la Craiova. Făcea negoţ de cordovane, lucra pielea în ţară, pe o moşie de lîngă Craiova, Giorocul, şi pe altă vecină, luată în arendă, Giormanul, unde-şi avea şi *tabanaua* saü fabrica; la bilciul cel mare de la Rîureni el îşi trimetea agenţii, pe cînd alţii colindaü, pentru cumpărarea materiilor prime, malul turcesc din faţa Olteniei, avînd legături mai mult cu Aga din Rahova. Era mai ales lînar şi pielar cu toptanul; nu se pare să fi făcut şi negoţ de vite ca înaintaşul său. Imprumuta dese ori bani boierilor şi oamenilor de afaceri de la noi, şi necontenit el primia de la dînşii cereri pentru a li se trimete tot felul de lucruri de mîncare şi îmbrăcăminte, de noutăţi plăcute, care-i veniaü din Apus lui însuşi saü pe care putea să le capete de la Casele sibiene, vieneze, veneţiene cu care era în corespondenţă.

Hagi Constantin Pop trăi până în Octombrie 1808³.

El lăsă afacerile în sama văduvei sale, cea de-a doua «Hagiică», Păunica. Aceasta puse în fruntea firmei pe un

¹ *Ibid.*, p. 86, n^o OLX.

² Vol. acesta, p. 91, n° 87. Hagiica e arătată în două locuri (VIII, p. 9 şi XII, p. 115, n^o CCXXVI) ca *soacra* lui Hagi Constantin. Se poate şi aceia ca însuşi Constantin să fi fost un nepot al acelor boieri.

³ Acest volum, pp. 45-7.

vechiu credincios al familiei, Bănăţeanul Stan Popovici, şi pe cel mai mic din fiii ei, Dincă. Acesta din urmă nu trăi însă multă vreme, şi, la mai puţin de un an după moartea soţului, văduva primia alte scrisori de compătimire de la rudele sale oltene, pentru încetarea din viaţă, la o vîrstă de tot fragedă, a fiului care purta acelaşi nume. Dincă trebuie să fi murit în Iulie 1809¹.

Păunica avea o fată, Măriuţa, logodită încă din 1791 cu unul dintre fiii bogatului concurent al Casei Pop, Gheorghe Manicati Safrano, cu Iosif, şi măritată cu acelaşi la 3 Octombrie 1792². În 1808 trăia încă fratele ei Ienachi, care fusese amestecat şi el în afacerile lui Hagi Pop³. Dar deocamdată toată grija întinselor legături de negoţ rămase asupra lui Stan Popovici.

Al doilea fiu al Păunicăi era atunci la Buda, ca ofiţer în oastea împărătească⁴. Zamfir al lui Hagi Constantin Pop fusese întâiu unul din şcolarii dascălului grec din Sibiu, foarte bine plătit de Companie. Apoi, pentru desăvîrşirea învăţătorii elenice, el trecu la Bucureşti, unde era pe atunci ca învăţător la şcoala domnească un vestit cărturar, Lambru Fotiade. Păunica ar fi vrut ca fiul ei să nu fie aşezat la cine ştie ce gazdă, de unde dusul la şcoală să-i fie cu îngreuiere, şi ea îşi arată dorinţa ca el să fie primit chiar în casa lui chir Lambru; episcopul de Argeş, Iosif, cu care răposatul Hagi fusese în legătură de cînd cu tipărirea cărţilor bisericeşti ale lui Molnar la Buda, fu pus să stăruie. Cu toate că cei patru dascăli, al căror director era Fotiadi, nu prea trăiau în larg în chiliile de la Doamna Balaşa, care adăpostia atunci «frontistiriul», un aşa de puternic mijlocitor pentru un copil dintr'o aşa de bogată casă trebuia să fie ascultat. Zamfirachi fu primit deci «la un conac şi la o masă» cu Lambru, în Maiu-Iunie 1799. Cu «protimia» copilului, care se dovedi foarte isteţ, şi cu «epimelia» învăţăto-

¹ *Ibid.*, pp. 47-8.

² *Ibid.*, p. 22, n° 100; p. 25, n° 119.

³ V. tabla.

⁴ Acest volum, p. 45, n° 269.

rului se ajunsese la o bună «procopsire»¹. Între Zamfirachi, care fu numit, după cel mai elegant onomastic elinesc, Zenobiu său, pe româneasca de atunci, Zenovie, și între profesorul său se înnodară astfel legături care dăinuie și mai târziu: în 1803, pe socoteala celui d'întăiu se tipăria la Viena tratatul de *Metrică* al celui de-al doilea. «E o cinste pentru Zamfirachi», strigă bătrînul învățat grec, «o glorie pentru Pop» — Hagiul, care era încă în viață —, «o mîndrie pentru Lambru»²!

Zamfirachi-Zenovie învătă trei ani la București. Îndată după isprăvirea învățăturilor de aici, tatăl său îl trimise la Viena pentru a începe cursuri nouă, apusene, la profesor care întrebuințau altă metodă pentru alte scopuri. De și se îmbolnăvi și aici, îndată după strămutare, încă din 1803 el putea să se laude că știe, nu numai limbile germană și francesă, dar și științele comerciale, pe care le avea mai mult în vedere Hagiul, doritor ca fiul cel mai mare să meargă pe urmele lui. Încheind și aici studiile sale, care ținuseră doi ani, el porni spre Pesta, în obișnuita călătorie care pe atunci pregătia pentru viață pe tinerii ieșiți din școli³.

Pe acele vremuri, cînd războaiele napoleoniene cuprindeau toată Europa, și Zenovie Pop fu ispitit a intra în oaste. Peste puțin îl aflăm ca ofițer în Timișoara, apoi în Viena, scriind tatălui său destul de rar și primind din cînd în cînd înfruntări de la înțeleptul negustor, care-l arăta în ce împrejurări de viață cuminte poate «avanțerei» supt steagurile împărătești un tînăr «de alt heam», ca dînsul⁴.

Moartea fratelui său Dincă îi strică însă cariera de ofițer. Zenovie Pop se întoarse în Sibiiu pentru a se îngriji de afacerile Casei de negoț a părintelui și bunicului său. Apoi lăsă afacerile din acest oraș în mîna lui Stan Popovici, pe

¹ «Contribuțiile» citate, «Scriitori bisericești», p. 36.

² *Ibid.*, «Scriitori greci», pp. 1-2.

³ «Contribuții la istoria învățămîntului», pp. 16-7.

⁴ Acest volum, p. 168, n° 11.

care putea să-l supravegheze și bătrîna jupănească Păunica, care trăi încă multă vreme, până în 1827¹. Capul firmei se așază la Viena, împreună cu soția sa, Iosefina, și fetele. Acolo petrecu el încă atîția ani, păstrînd toate legăturile sale cu țara noastră, de unde i se recomandară pe rînd cei d'întăiu dintre studenții bursieri cari meraseră pentru a căpăta o învățătură mai înaltă în Apus: de la Poteca, Moroiu, Pandeli și Petrachi Poienaru, Munteniș, până la Anastase Fătu, din Moldova. Om foarte bogat, el repară temeinic biserica din Groapă de la Sibiiu, unde erau astrucați toți ai lui, de la Hagi Luca încoace. Bancher cu influență, fu numit director la Banca Națională Austriacă și căpătă, ca răsplată pentru slujba lui cea bună, titlul de cavaler de Böhmostetten. Firma din Sibiiu o părăsi de la o bucată de vreme, vînzînd și casa care văzuse desfășurîndu-se atîta muncă românească în curs de aproape un veac întreg; biserica singură, frumoasă și mai ales foarte solidă, rămase pentru a-î pomeni numele: piatra de de-asupra ușii de intrare amintește întăia clădire, cu cheltuiala Hagicăi Stana, la 1788-9, dărimarea la 1802, prin vestitul cutremur din Octombrie², și facerea din nou, din temelie, de nepotul Hagicăi, cavalerul și directorul din depărtata Vienă; un poemelnic săpat în piatră e prins în zid, pentru a se păstra numele răposaiilor din acest neam, ale căror rămășițe fură dezgropate și așezate la un loc de însuși Mitropolitul Șaguna, la 3 Mart 1856; în sfîrșit, un tablou pe pînză dă chipurile, lucrate încă din 1831, după porunca lui Zenovie și a Mariei Manicati, ale celor trei ctitori: Hagi Petru Luca, Hagi Constantin Pop și Păuna, soția lui³.

Correspondenții romîni ai Casei Pop, aceia cari trimet scrisori de familie, de prietenie și de afaceri Hagiului Constantin, Păunicăi lui Stan Popovici și lui Zenovie, sînt mai toți oa-

¹ *Ibid.*, p. 75, n° 522.

² Gr. Ștefănescu, *Cutremurele de pămînt în România*; «An. Ac. Rom.», XXIV, partea științifică, p. 21.

³ Vol. XIII, pp. 179-80.

menii cu însemnătate din această vreme. Firește că Oltenii sînt mai bine represențați în lista scriitorilor, ca și în lista datornicilor Casei. Pe cînd de la mulți se află numai o scrisoare două, cu un caracter desăvîrșit negustoresc, cîtiva poartă, ani de zile, o călduroasă și intimă corespondență de adevărați prieteni. Neconținut e vorba de nunțile, de cumetriile, de nenorocirile lor de familie: rudele lor apar în toate împrejurările. Niște simple note n'ajung pentru a lămuri atîtea înrudiri încurcate, și ele s'ar uita poate de la o scrisoare la alta. E, deci, mai bine să se vorbească în deosebi, mai pe larg, de prietenii, tovarășii și clienții Casei Pop, dîndu-se tot odată cîteva pagini din acea «arhontologie», din acel «nobiliar» al Olteniei, așa de bogată în boieri și boierinași, cu neamul păstrat pînă astăzi, ce lipsește încă din mijloacele obișnuite de informație ale științei trecutului nostru.

Se rînduiesc oamenii după familiile lor, iar acestea se urmează în ordine alfabetică.

I.

Argetoianu.

De la Argetoienii din Craiova și Tîrgu-Jiului n'avem nici o scrisoare. Trei membri ai familiei sînt pomeniți însă. La venirea din 1802 a Pazvangiilor fug la munte Tuța, soția lui Ioniță Clucerul, și Serdarul Gheorghită, cu copiii săi. Acesta din urmă e pomenit și ca datornic al Casei Pop în 1820, cînd era acum *Pitar*.

Argetoienii, al căror nume e scris uneori: Hargetoianu și dese ori Argintoianu, sînt din satul Argetoaia. Însemnătatea acestei familii doljene începe cu Serdarul Constantin Argetoianu, care ia pe o fată a lui Mihail Spătarul Cantacuzino. Fiul Cantacuzinei și al Serdarului fu botezat Constantin; el luă pe fata lui Nicolae Slătineanu și jucă un rol mai șters în Oltenia austriacă. O soră a lui, Maria, fu soția lui Răducanu Bengescu¹.

¹ *Genealogia Cantacuzinilor*, ed. Iorga, pp. 349-50; *Studii și doc.*, V, p. 316,

Constantin acesta, fiul Marelui-Pitar, era el însuși fost Logofăt al treilea la 1741¹. «Genealogia Cantacuzinilor» pretinde că al doilea Constantin n'a avut urmași. Totuși în 1773 aflăm pe un Constantin al III-lea, care poartă titlul de Clucer². Ca Mare-Logofăt el face parte din Divanul oltean pus de Rușii cuceritori, în 1774³.

Fii ai lui par să fie Ioniță și Gheorghe din scrisorile noastre. O mătușă a lor, Balașa, măritată în familia Bibescu, pomeneste, în testamentul ei de la 1813, și pe un al treilea nepot, Dincă, mort la acea dată⁴. Nu știu ce urmași a lăsat Gheorghită, dar Ioan (Ioniță) avu cu Tuța sa Ecaterina pe un al patrulea Constantin, care luă pe Anuța, fiica lui Șerban și a Zamfirei Otetelișanu. Aceasta singură trăia ca văduvă în 1827⁵. Și o altă căsătorie unise cele două familii; Constantin Otetelișanu luă la 1794 pe fata «Slugerului Argentoianu»⁶.

II.

Bălăceanu.

Înalte locuri (v. vol. V, pp. 712-3), am arătat genealogia vechilor Bălăcenii. Badea, fiu al lui Barbu, are defecior pe Constantin Aga, ucis în lupta de la Zîrnești, unde luptase și pentru Domnia sa, ca soț al Domniței Maria, fiica lui Șerban Cantacuzino. Fiul lui Constantin fu Ioan, care muri omorît și el de Turci, într'un alt război purtat de Germani împotriva lor. El lasă numai trei fete, dintre care una singură fu măritată, cu un Manu. Decî cu Ioan se stînge ramura Badea a familiei.

O altă ramură începe cu Pătrașcu, fratele lui Badea, mort supt Antonie-Vodă. El are pe Matei, din care vin Hrizea și

n° 85; Hurmuzaki, VI, p. 461. Un căpitan Dumitrașcu (1697), la Hasdeu, *Magnum Etymologicum*, II, col. 1617.

¹ *Studii și doc.*, V, p. 320. Cf. vol. XII, p. 87, n^o CLXV. Un Vasile, la 1720, în Hurmuzaki, VI, p. 322.

² *Gen.. Cant.*, p. 512.

³ *Ibid.*, p. 189.

⁴ vol. XI, pp. 233-4.

⁵ Ștefulescu, *Gorjul istoric și pitoresc*, p. 89.

⁶ Acest volum, p. 29, n° 144.

Pătrașcu și trei fii ai acestuia. Apoi pe Barbu, tatăl lui Ștefan. În sfârșit, pe Drăghici, care fu unul din fruntașii partidei oltenestilor filo-germane din 1716¹, și a cărui ramură urmează cu Barbu și ajunge la Constantin, care și el are un fiu Constantin.

Din acestelalte ramuri, și anume din a lui Matei, prin fiul acestuia Hrizea, face parte Ioniță Bălăceanu, care joacă un rol în Domnia fiilor lui Mihael Racoviță, împotriva acestora². El nu e același cu Ioan Bălăceanu care se întâlnește și în Divanul bucureștean din 1774 al Rușilor ca Mare-Clucer: acesta era fiul lui Pătrașcu, fiu și el al lui Matei bătrînul³. Ioniță era căsătorit cu o Ecaterina⁴, care se întâlnește pînă în 1775; «Catrina Stolniceasa» iscălește ca martură în acte cantacuzinești. Ea făcea parte din această familie, ca una ce era fiica a doua a lui Pîrvu, din ramura Drăghici a Cantacuzinilor. Fiul său, rămas în fragedă vîrstă fără tată, e pomenit și în actele noastre, și în «Genealogia Cantacuzinilor»⁵.

Spîța neamului redactată de însuși Iosif episcopul de Argeș, după spusele lui Ioan fiul lui Hrizea⁶, dă mai mulți urmași ai acestuia, fără să putem afla altă lămurire în această privință. Nu știm deci care e acel fiu al lui Ioniță cu care Ștefan Prăscoveanu își mărită la 1781 fata, Sultana.

În scrisorile noastre întîlnim pe un Constantin care începe a se ridica odată cu veacul cel nou; era fiul Stolnicului Constantin din ramura Drăghici. Îl vedem în fruntea boierimii noastre prin anii 1820; Vornic și Logofăt, el ajunge Ban la 1825 și rîvneste Domnia⁷. Are o fată, care se mărită după Matenco Cantacuzino-Rîfoveanu, Agă și ispravnic de Ilfov (1825)⁸, și doi fii: Ștefan sau Ștefănică, care scrie în 1824, cînd era Hatman, și un Constantin tînărul (al IV-lea), poate

¹ Hurmuzaki, VI, p. 193.

² *Gen. Cant.*, p. 141.

³ *Ibid.*, pp. 187, 487.

⁴ *Doc. Cant.*, p. 255.

⁵ P. 116.

⁶ *Magnum Etymologicum*, II, col. 2983-4.

⁷ Hurmuzaki, X, tabla; Iorga, *Inscripții din bisericile României*, I, p. 242.

⁸ Hurmuzaki, X, p. 323.

acela care iscălește scrisoarea din 1823 în culegerea noastră. Prin semnăturile lor, amîndoi dovedesc, ca și tatăl lor, o îngrijită cultură înaltă grecească.

III.

Băleanu.

Dintre Băleni, scrie în 1801 Grigorașcu Clucerul, care era în 1814 Mare-Logofăt, iar în 1821 Spătar, și ajunsese și Vornic în anul următor¹. E acel Grigore Băleanu care tipări pe socoteala lui, în 1826, «Povățuitorul» lui Gheorghe Lazăr.

IV.

Bălteanu.

Grigore Bălteanu sau Bîlteanu, care se afla în Banat, bolnav greu, în 1824, e dintr'un neam gorjean. La 1757, Drăghici Bîlteanu, boierinaș fără dregătorie sau titlu, face o cumpăratură². Pomelnicul Tismanei pomeneste pe călugărul Iosif Bălteanu, de pe la 1802³. Un Bălteanu e amestecat în împrejurările de la 1821⁴. În sfîrșit, la 1830 găsim pe un Clucer Gligoraș Bălteanu⁵.

V.

Belu.

Rude ale vestitului Vistier Constantin Belu, al lui Vodă Caragea, se întîlnesc prin anii 1820: Dimitrie, fiul său, Alecu, Constantin, fratele acestuia, și acel care scrie în 1823 o scrisoare lui Hagi Constantin Pop, Ștefan. Acesta era Vornic în 1827, când găzdui la moșia sa de lângă București pe puternicul diplomat rus Minciaki⁶. Mărioara, de la care avem scrisori din 1826 și 1830, trebuie să fie soția lui Ștefan.

¹ Hurmuzaki, X, tabla; Papiu, *Tesaur*, II, p. 368.

² Ștefulescu, *Gorjul istoric și pitoresc*, p. 404.

³ Același, *Tismana*, ed. a 2-a, p. 142.

⁴ Același, *Tîrgu-Țiul*, tabla.

⁵ Același, *Tismana*, p. 221.

⁶ Hurmuzaki, X, p. 424.

VI.

Bengescu.

Un boier Benga, cu numele turcesc neobișnuit, cade în lupta de la Clejani pentru moștenirea Scaunului băsărabesc, după moartea lui Vodă Neagoe¹. La începutul veacului al XVI-lea se întâlnește un alt boier cu numele de aceeași obârșie răsăriteană și păgînă, Hamza, care-și avea moșia la Obislav în Vilcea și ținea pe o Slavna, cea ce mă face a crede că amîndoi erau trecuți la noi din lumea, străbătută de Islam, a Sirbilor din Bosnia. Hamza a fost supt Neagoe pe rînd Comis și Spătar, iar în 1533, fiind Domn Vlad-Vodă, el capătă și Bănia-cea-Mare². De și se află în Sfatul lui Basarab al IV-lea, el pare să fi avut și legături strînse cu Vlad Călugăru, căci și el și fiica sa Stanca sînt îngropați în mănăstirea acestui Voevod, Glavaciocul.

Hamza era vecin cu Benga, ale căruî moșii se află în Gorj, unde unul din satele sale, cu voie de la Domnie, se prefăcu în tîrg, Tîrgul Bengăi sau al Gilortului, pe cînd, după cel d'întăiu nume al său, se chema Cărbuneștiu. Benga lăsase un singur fiu, Stanciul³, și acesta luă pe Stanca Hamzăi.

Stanciul fu Spătarul muntean din vremea lui Mircea Ciobanul, și el se înseamnă prin apriga luptă pe care o duse împotriva acestui Domn și, mai tîrziu, a Goleștilor, sprijinatorii lui Mircea și a neamului său. La 1571, el nu mai era în viață, și Alexandru-Vodă lua măsuri de răzbunare față de văduva rămasă pe urma lui cu mai mulți copii: Hamza, Stanciul, Vlad, Drăghici și Barbu⁴.

Barbu se întîmpină încă din 1577, ca Postelnic; despre ceilalți nu se află nimic în izvoarele tipărite cu privire la

¹ Cronicile muntene.

² Vol. V, Doc. Brincoveanu; Stoica Nicolaescu, *Doc. slavo-romîne*, pp. 26, 83.

³ După Nicolaescu, *l. c.*, vestitul Socol ar fi fost frate cu Stanciul. Și acest nume amintește Bosnia.

⁴ Hurmuzaki, XI, pp. VII, XI; Nicolaescu, p. 83.

veacu¹ acesta. Se pomeneste un Mihaï al Bengăi, Spătar în oștile lui Mihaï-Viteazul¹.

Avem în mână firul sigur numai târziu în veacul al XVII-lea, cînd, la 1630, la Tîrgul Bengăi ca și la Jupănești, stăpîniă Hamza Bengescu, care fu unul dintre boierii ce pribegiră în Ardeal și aduseră Domnia lui Matei-Vodă Basarabul². Un al doilea Barbu era Căpitan; ceva mai tîrziu, la 1665-8, un Vlăduț Bengescu e Postelnic. Tot pe atunci trăiesc Dumitrașcu și Alexandru Postelnicul, Bengeștii³.

La începutul veacului al XVIII-lea, ni se înfățișează trei Bengești. Un al treilea Barbu, Păharnic, apoi Pitar, iea parte, pentru Nemți, în războiul turco-german și cîștigă o mică biruință la 1716. Căsătorit cu Ancuța, el are o fată, Despa, care se mărită după Ilie Știrbei, un stîlp al țerii pe vremea cînd Împăratul de peste munți stăpîniă cele cinci județe oltene⁴.

Diicu Bengescu are și el o fată, pe Maria, care ajunge soția lui Ioan Băleanu⁵. Mormîntul ei se vede la mănăstirea Hurezul⁶.

În sfîrșit, consilierul Staico, cel mai neastîmpărat și cu mult cel mai bine cunoscut, frate cu Diicu și și cu Barbu, și, ca și ei, fiu al lui Matei și Ilincăi, are în stăpînirea sa locul de Scaun al neamului, satul Bengeștii, unde înalță o biserică la 1729, și Negoieștii, unde se sfințește alt lăcaș de închinare peste doi ani. El are, cu soția sa Maria, patru fete: Anica, Balașa, Stanca și Safta, dintre care aceasta din urmă iea pe Mihaï Glogoveanu și, rămînînd văduvă, trăi încă mulți ani, până pe la 1794, împodobind cu daruri care i veșnesc numele, mănăstirea bătrînă a Tismanaiei. Fiii săi fură Mihaï, apoi Constantin, care cîrmui Oltenia cu putere de

¹ Ștefulescu, *Gorjul*, pp. 34-5.

² *Studii și doc.*, VI, p. 491, n° 168; XI, p. 219.

³ Ștefulescu, *Gorjul*, pp. 22, 34; *Tismana*, p. 191; *Studii și doc.*, V, p. 481, n° 123.

⁴ Ștefulescu, *Gorjul*, pp. LVI, 28; *Studii și doc.*, VI, p. 488, n° 150.

⁵ *Ibid.*, pp. 36, 189.

⁶ Iorga, *Inscripții*, I, p. 189, n° 397.

Caimacam în 1747, Radu și Ioan. Cei doi fii mai mari sînt amestecați în afaceri încă de la 1734-5, cînd vedem pe Ioan judecîndu-se cu un Brăiloiu. El învățase la Sibiiu la «pateri» sau la călugării franciscană, prin 1723 ¹. Luă pe fata lui Constantin Strîmbeanu. Radu său Răducanu, simplu vătav de aprozi la 1745 ², se însură cu Maria Argetoianca; el ajunsese până la caftanul de Stolnic și fu ispravnic de Vîlcea (1768). În scrisorile noastre întîlnim pe văduva lui, «Stolniceasa Bengeasca», la 1781 ³.

Cred că urmaș al acestui Radu e Constantin său Costachi Bengescu, din scrisorile noastre, care era la 1790 Agă, la 1792 ispravnic de Vîlcea și care se stînsese în 1793.

Poate să fie un frate al lui Costachi acel Gheorghe său Ghiță Bengescu, care se logodește în luna lui Mart 1784 cu fata bogatului Ban Dudescu și care serbează peste puțin și nunta sa la București. El avea moșia de baștină a Bengeștilor și o alta: Breasta, lîngă Craiova. Era în 1788 Clucer și ispravnic de Gorj; în 1798 purta tot numai titlul de Clucer. Moare în 1810, lăsînd mai mulți copii. Se pare că Tița Bengeasca, ce se afla în casa lui Barbu Știrbei în 1801, era soția — o a doua soție — a acestui Gheorghe. Un fiu al lui este Titu Bengescu, care se logodește în Ianuar 1810 cu fata cea mijlocie a lui Corniță Brăiloiu ⁴. În 1822, el se afla la Rîmnic, — ca ispravnic, credem.

S'ar putea ca tînărul Medelnicer Răducanu din 1803 și 1808 să fie un frate al lui Titu. În 1814 trăia un Serdar Alecu Bengescu ⁵.

Uu văr al lui Gheorghe I-iu era Tache (Matachi, Dumitru), care se judecă în 1827 cu ruda sa. Și pe el îl aflăm la

¹ Vol. XII, pp. 22-3, n° XXXIII.

² Pentru Staico, Ștefulescu, *Tismana*, pp. 83-5, 115; *Gorjul*, pp. LV, 34, 36, 38-9, 377. Pentru Ioan, *Studii și doc.*, V, pp. 318-9; XI, p. 334, nota 4; XII, pp. 224-5. Pentru Radu, Ștefulescu, *Gorjul*, p. LII; cf. *Gen. Cant.*, p. 350.

³ Vol. V, p. 330, n° 99.

⁴ *Contrib. la ist. înv.*, p. 8.

⁵ Năsturel, *Neamul boierilor pîrșcoveni*, București, 1906, p. 50.

Râmnic, în 1829, după ce în 1821 îi arsese casa din Craiova. Stăncuța Bengeasca din 1811 poate să fie soția lui.

De prin acești ani 1810 înnainte, întâlnim pe un al doilea Gheorghe, poate și el fiu al celui d'întăiu. Pe cînd însă bătrînul era Clucer, acesta e numit totdeauna Păharnic. Îl aflăm și în 1827. Soția sa se chema Zmaragda, și din căsătoria lor se născu un fiu, Grigorașcu, pe care părinții îl trimeseră la învățătură în Sibiiu, după potolirea turburărilor eteriste, împreună cu un nepot al lui Gheorghe, Costachi Glogoveanu (1822-4). Și o fată, Stăncuța, e pomenită în scrisorile către Hagi Constantin Pop¹. Grigorașcu a fost directorul Teatrului din București supt Vodă Știrbei². E tatăl d. lui G. Bengescu, bibliograful lui Voltaire.

VII.

Bibescu.

Boierii gorjenii, din cei mărunți, Bibestii se ivesc cu un Tudor, care trăiește încă în al XVII-lea veac. Nicîi nepotul de fiu al lui Tudor, Ioan, nu se ridică din mulțimea micilor stăpînitori de moșii. Ioan, căsătorit cu Călina, își face diata în 1742. Pe urma lui, rămîne un fiu, Ștefan, și un altul despre care știm numai că a luat pe o fată din familia Argetoianu, Balașa, ce trăia încă în 1813, pe cînd soțul ei murise de foarte multă vreme.

Ștefan, care ajunsese Păharnic, luă o femeie foarte vrednică, Maria, care se împărtăși și dînsa de o lungă văduvie.

Ea avu pe următorii fii și fiice:

Dumitru sau Dumitrachi, cel mai mare, era Șătrar în 1786. La 21 Februar 1794, însemnatul și foarte avutul boier Barbu Știrbei, care n'avea moștenitori, îi dă pe nepoata soției sale, Catinca Văcărescu. Foaia de zestre, foarte îmbielșugată, cuprinde darul mai multor moșii: Măghireștii, Săcelul și Șeasa,

¹ *Contrib. la ist. înv.*, pp. 13-4.

² Iorga, *Mărturie istorice privitoare la Știrbei-Vodă*, pp. 237-41. Un alt Ion Bengescu a fost Vel Clucer și ispravnic de Gorj în 1791 (Ștefulescu, *Gorjul*, p. LII).

în Gorj, Vlădenii în Ialomița, Dălbanul în Săcuieni. Nunta fu strălucită, și oaspeții se îndulciră cu cele mai scumpe vinuri apusene: de Tokai și de Rin. Pe atunci mirele era numai Stolnic.

Încă de la 1809, Dumitrachi Bibescu, al cărui fiu mai mare, Barbu, fusese botezat și era să fie înfiat de Știrbei, era Logofăt. În 1811, el se află în Divanul Craiovei. Supt Domnul pămîntean, era Mare-Logofăt de Țara-de-jos. După mîntuirea Domniei lui Grigore Ghica, el făcu parte, în 1829, și din «Divanul săvîrșitor» al Rușilor. Muri puțină vreme după aceasta. Prin negoțul de vite, de porci de vinuri — el fu cel d'întăiu care scoase la iveală vinul de Drăgășani —, Bibescu căpătase o mare avere. Făcînd ca unul din fiii săi să fie ales pentru a purta mai departe numele de Știrbei și izbutind a căpăta pentru cel de-al doilea, Gheorghe, pe nepoata altui bătrîn fără moștenitori, Banul Brîncoveanu, dîndu-li cea mai bună creștere în țară ca și la Paris, el li asigură cariere strălucite, la capătul cărora era să fie Domnia lui Gheorghe Dimitrie Bibescu și a lui Barbu Dimitrie Știrbei.

Nu știm până la ce dată trăi soția lui Dumitrachi, Catinca, pe care o întîlnim încă în vîlmășagul anului 1821¹.

Îndată după Dumitrachi pare să fie Balașa sau Bălășica, numită după matusa ei. Pe cînd mamă-sa era o jupăneasă săracă și fratele său nu se ridicase încă la însemnătate, ea se mărită cu un fecior de boier mare, Stănuț Jianu, în 1792. Soții trăiră împreună cel puțin opt ani, dar bătrînul Jianu găsi îndată că și această noră a lui e o cheltuitoare și o leneșă, care nu se poate asemăna cu minunata femeie ce fusese maică-sa. La urmă, Balașa-și părăsi bărbatul, om bicisnic și cu mintea slabă. Testamentul și-l făcea în folosul nepotului Iorgu, al lui Dumitrachi, în 1811, și în 1816 i se încheiau zilele².

¹ Cf. Iorga, *Viața și Domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei*, I, p. 2 și urm.; *Studii și doc.*, XI, p. 221 și urm.; acest volum, tabla; *Contribuții la ist. învățămîntului*, p. 18 și urm.

² Ultimele două izvoare din nota precedentă.

O altă soră, Catinca, era măritată pe la 1800 cu Ioniță Gănescu, dintr'un neam care se întâmpină încă în veacul al XVII-lea, când trăia Logofătul Mihaî Gănescu¹. Fiul al unui bătrîn boier, care muri înainte de anul 1795, Ioniță era Păharnic la 1807, ca și la 1811. În acest răstimp, la 1808, el ajunse ispravnic, de Vilcea, cred : Catinca scrie în acest an o scrisoare pe care iscălește «ispravniceasă». Mai târziu, el fu Clucer, și în 1821 se află printre boierii dați ca sftnici Caimacamului Alexandru Nenciulescu, venit după Eterie. Ioniță scrie încă în 1826².

Al doilea frate fu Constantin sau Dincă. Era Serdar în 1802, când Turcii lui Pazvan, năvălind în Oltenia, îl prinseră, împreună cu soția sa Elena, sora Clucereșei Smarandei Oteleșanu din Tîrgu-Jiului. Dionisie, eclesiarhul Episcopiei Rîmnicului, amintește astfel, în «Cronograful» său, despre această nenorocire: «Fost-au prins cîrjaliî și pre un boier Bibescu, cu soția lui, robî în tîrgul Cleanovului, și mare nevoie au tras pînă au scăpat, însă dînd banî pe la alți Turci, de i-au făcut cale, cu chibzuire să scape»³. Și până astăzi casa de la Craiova a acestui Bibescu se zice a «robotului», așa de adîncă întipărire a lăsat în mințile oamenilor de pe atunci prinderea celui doi tineri boieri.

Dincă nu se înalță mai sus de Serdăria pe care o avea și în 1802; îl mai întîlnesc la 1807; la 1811 el nu se mai afla în viață. Văduva sa, care avea moșia Zmîrdeșteșul, rămasă să îngrijească, luptîndu se cu datornicii, de cei doi copii pe cari-i avuse cu răposatul: Tinca și Tachi (adeacă Dimitrie). Ea trăia încă la 1824. Constantin Bibescu, care la această dată era Mare-Logofăt⁴, e din altă ramură a familiei, pe care n'o putem urmări deocamdată.

Mai mult trăi fratele cel mic, Ștefan sau Ștefănică. Abia Medelnicer în 1811, când stătea la Tîrgu-Jiului, Spătar

¹ Ioră, *Documentele Cantacuzinilor*, p. 20.

² Acest volum; v. tabla.

³ Papiu, *Tesaur*, p. 202.

⁴ Hurmuzaki, X, pp. 189-90. Celelalte știri, după scrisorile din acest volum.

În 1821, el e amestecat în răscoala lui Tudor, care-l închide câteva zile. Cîtva timp, stă și el ascuns în Sibiiu, apoi către sfîrșitul anului se întoarce ca să fie ispravnic la Cerneți. Îl mai găsim pînă în 1830. Căsătorit cu o Marie, el avu doi copii: pe Nicolae și pe Maria. Nicolae era căpitan și adju-tant domnesc supt vărul său, Gheorghe-Vodă, în 1844 ¹.

VIII.

Bojoranu sau Bujoreanu.

Alec Bujoreanu din 1817 e un urmaș al Vornicului Șerban de pe vremea stăpînirii nemțești, pe care, ca Mare-Ban al lui Nicolae Mavrocordat, el o pregătise în Oltenia ². Pare să fie același cu boierinașul pomenit la 1822 de rapoartele consu-lare prusiene din București, unde el își avea locuința.

Soția sa, Catinca, și o altă Bujoreancă, Luxandra sau Ruxandra, scriu către Casa Pop, — aceasta din urmă între 1824 și 1835.

Un Preda Bojoreanul era între boierinașii olteni la 1720-30 ³.

IX.

Brăiloiu.

Neamul Brăiloiilor ajunge la oarecare însemnătate abia în a doua jumătate a veacului al XVII-lea. Urmași ai unui Brăilă sau Brăiloiu, cîtiva din acest neam se înfățișează între boierinași mai ales între 1664 și 1668, și anume: Brăilă și fata lui, Dumitra, apoi un Barbu, un Matei, un Constantin fiul lui Udrea, un Breahă, un Drăghici, cari trăiau toți în părțile gorjene ale muntelui, unde stăpîniau anumite plaiuri. Stoica, Drăghici și Barbu erau frați, fiii lui Brăiloiu și ai vă-duveii sale din 1644, «Brăiloiu» ⁴.

¹ Hurmuzaki, X, p. 489; *Studii și doc.*, XII, p. 168, n^o CCCLV II. Cf. și Ștefulescu, *Țirgu-Țiului*, ed. a 2^a, p. 49.

² V. și Cronica lui Radu Popescu, în *Magazinul istoric*, IV, pp. 48, 54.

³ Hurmuzaki, VI, p. 320; Ștefulescu, *l. c.*, p. 114. La 1808, Stolnicul Ștefan (*ibid.*, p. 117).

⁴ *Studii și doc.*, V, p. 119, n° 9.

Dintre aceştia, Drăghici singur lasă urmaşi pe cari-i putem urmări: pe Fotea şi Barbu, cari staū alături în 1726. Ancuţa, văduva acestui Barbu, cu fiul ei, purtînd acelaşi nume, de Barbu, şi cu o fată, Măriuţa, fac o vînzare la 1767. Din aceste ramuri sărace, trăind în colţişorul lor, în mijlocul moşnenilor, fac parte, în veacul următor: un Stoica (1722, 1726), un Stanciu (1726), un Diicul din aceeaşi vreme (—1741), căsătorit, se pare, cu Ileana, un Barbu al lui Udrişte, un Lăpădat, tot supt Nemţi, un Chircu din 1789¹.

Ramura care e mai bine cunoscută şi care se ridică foarte răpede la o mare bogăţie şi la o deosebită înriurire în afacerile politice, începe cu Cornea. Acesta era în 1685, supt Şerban Cantacuzino, încă un boierinaş de ţară, împodobit cu titlul de Postelnic şi trăind în linişte la moşia sa, Orbiî, din Gorj, sau la Drăgoieni, în acelaşi judeţ. La sfîrşitul Domniei Cantacuzinului, era Vistier. Constantin Brîncoveanu, care se vede că-l cunoştea bine şi-l preţuia agerimea şi hărnicia, şi-l alese, îndată după ce se urcă în Scaun, Mare-Agă, făcîndu-l astfel să suie cea d'întăiu treaptă a puterii. Păharnic între 1691 şi 1695, Cornea e înălţat la Bănia-cea-Mare în anul 1695, şi rămîne în această dregătorie, mai mare şi mai strălucită decît toate celelalte, până la moartea sa, întimplată tot supt Constantin-Vodă, în cei din urmă ani de mare bielsug şi de adîncă pace ai acestuia. Evlavios în aceeaşi măsură în care era bogat şi cu trecere, Cornea dresă mănăstirea Țîntărenii şi făcu biserică nouă la Baia-de-Aramă şi la Vădeni, în munte. A fost însurat cu Stanca, care trăia încă la 1735².

Cornea avu şese băeţi şi două fete³. Dintre toţi copiii,

¹ *Studii şi doc.*, V, p. 318 nota 1; Ştefulescu, *Gorjul*, pp. xxxviii, 106, 171, 325; Hurmuzaki, VI, pp. 323-4. Un Fota Vlădoianu e fiul unei fete a lui Fota Brăiloiu (vol. XI, p. 226, n° 14). El ţinea pe o nepoată de bună sa de fică a Banului Cornea Brăiloiu (vol. XII, pp. 225-6, n^o xiii).

² Ştefulescu, *Gorjul*, p. 311 şi urm.; *Tismana*, p. 142. Soacră-sa face un schit la Jupăneşti (vol. XI, p. 220, n^o iv).

³ Dubrescu, *Istoria bisericii din Oltenia*, p. 463; *Studii şi doc.*, V, p. 315, n° 81.

pare să fi fost mai mare Dumitraşcu. El e lăudat de Nemţi, pe cari i-a slujit, pentru «cuminţia, cunoştinţa de lume, iuţimea şi dibăcia lui»¹. Trecuse de partea Imperialilor, în campania munteană din 1716, pentru a-şi răzbuna împotriva lui Nicolae-Vodă Mavrocordat, care prigonise pe acest om brîncovenesc, silindu-l, pentru a scăpa de moarte, să iea rasa călugărului, ca părintele Dositeu, Dosoftei. Veşmîntul de umilinţă şi singurătate nu schimbă însă pe straşnicul om, menit să poarte zalele luptătorului. Din Tismana, unde-l închise urgia domnească, el ieşi răpede, pentru a purta, în 1716, toate firele uneltirilor împotriva Grecului din Scaun. În schimb, fu făcut, cu tot comă-nacul său de om închinat lui Dumnezeu, căpitan de Cerneţi; îi era frică să se răspopească şi-i era silă să se ţie de post şi de rugăciune. Încă de la începutul regimului celui nou, el se mîndria cu titlul de consilier împărătesc şi ajuta cu folos la cîrmuirea celor cinci judeţe. În 1735, veni cu zgomot în soborul pentru alegerea de episcop, şi, ca să se aleagă Climent, Nemţi trebuiră să-l scoate din adunare, silindu-l a se mulţami cu plîngerile împotriva unui ales care i era neplăcut. Poate că el însuşi, osîndit să fie cleric, doria să dobîndească mitra de Vlădică. Rămînînd numai «părintele cinstitul consiliar Dositheu Brăiloiul», el se apucă atunci să adauge cu orice prilej stăpînirea sa de pămînt. Moare bătrîn, la 7 August 1747, şi numai atunci el îşi află în sfîrşit odihna, supt paza pietrei de mormînt la Tismana. Slovele săpate pe mormîntul său zic: «Supt această piatră odihnesc oasele răposatului robul lui Dumnezeu Dositheu monah, unul din ctitorî, snă Banului Cornei Brăiloiu, şi s'aû pristăvit în zilele Mării Sale Constandin Vodă Nicolae, la luna lui August 7 i la leat 7255².»

Călugărul avea, din căsătoria sa cu fata Banului Barbu Miclescu şi a unei surori a cronicarului Constantin Căpitanul³, doi

¹ Hurmuzaki, VI, p. 307.

² Ştefulescu, *Tismana*, pp. 117-8. Pentru el, v. acelaşi, *Gorjul*, pp. LV, 310, 316-9, 321-2; Hurmuzaki, VI, tabla (mai ales, pp. 307, 407); *Studii şi doc.*, V, cap. III, şi p. 318 nota 1; Dobrescu, *o. c.*, tabla.

³ V. şi Năsturel, *l. c.*, p. 38.

copii, cari crescură, trebuie să credem, mai mult la înţimplare. Fata, Stanca, se mărită cu Obedeanu, de bună samă tovarăşul de sentimente politice al lui Dositeu, Serdarul Petru ¹. Ea închină Tismanei o candelă de argint care să ardă deasupra locului de îngropare al tatălui ei ².

Fiul, Toma, era slab de minte. Ştiindu-l că nu poate chivernisi o avere aşa de mare ca aceia ce era să-î rămîie, tatăl său, care îl însurase în chip strălucit, căpătîndu-î de soţie pe însăşi fiica beizadelei, principe de Imperiu şi Ban oltenesc Gheorghe Cantacuzino, Marica, îi lasă ca epitrop pe un prieten al său, boierul Dumitrachi Geanoglu. De şi avea din această întâie căsătorie doi copii, pe Zoiţa şi pe Şerban, numit după Şerban-Vodă, Toma face însă greşala de a se însura după moartea Maricăi, luînd pe o fată de Grec, om de rînd, pe Chiraţa lui Mihaî Vameşul. Ea-î mîncă mai toată averea şi apoi, lăsîndu-l bolnav la Tîrgu-Jiului, se strămută la Bucureşti. În 1759, bietul netot, părăsit de cheltuitoarea şi nestatornica lui nevastă, era în judecată cu dînsa ³.

Şi un frate al lui Dosoftei se făcu călugăr, păstrînd numele din mirenîe, Vasile. El nu trecu însă cu sila în mănăstire, ci fu aşezat acolo de tatăl său însuşi, pentru cine ştie ce boală saă neajuns. Vasile fu un monah supus: nici-odată nu se pomeneşte de dînsul în turburatele împrejurări oltene de la începutul veacului al XVIII-lea. El păstrase moşiile Orbiî şi Jupîneştiî, unde făcu un schit. Încă din 1704, se simţia aproape de moarte, şi el nu va fi trăit mult după această dată a testamentului său ⁴.

Barbu, alt frate, fu privit ca uneltitorul de căpetenie pentru aducerea stăpînirii nemţeşti dincoace de munte. Fiind Serdar

¹ Hurmuzaki, VI, p. 193.

² Ştefulescu, *Tîsmana*, p. 118.

³ *Gen. Cant.*, p. 284, nota 3; p. 311. E ciudat că în biserica de la Vădenî se află şi chipul lui Dosoftei şi al lui Dumitraşcu; *acestui* a se înseamnă ca fii, din Marica, Constantin şi Barbu (Ştefulescu, *Gorjul*, pp. 310-1). Însă locul din Hurmuzaki, VI, p. 307 (raport al administraţiei oltene) vorbeşte de «der Monachus Domitrascus Brailoi». Cf. şi *ibid.*, p. 323.

⁴ *Studii şi doc.*, V, pp. 137-8.

în 1716, el putea să fie de ajutor catanelor, cu slujitorii ce stăteau supt poruncile lui. Pentru curtenii lui Nicolae Mavro-cordat și sprijinatorii Domniei venite de la Țarigrad, el e deci «tălhariul cel mare», «începătorul turburărilor și al strică-ciunii țării», «capul hoților și al tălharilor»¹. De sigur că s'ar fi împărțășit în chip larg din cinstea Nemților, dacă nu l-ar fi strâns moartea încă de prin 1718, spre marea bucurie a dușmanilor săi, cari nu uită să însemne în Cronica mavro-cordătească peirea lui de o boală strașnică; «aū crăpat», scrie Radu Popescu, «și s'aū dus la dracul», pe cînd «viermī mari, albi cu capetele negre», îi sfășiau trupul². Locul său de îngro-pare nu-mi este cunoscut.

Un Cornea tînărul, care ar fi al cincilea frate, e zugrăvit pe păreții bisericii din Vădeni; văduva sa, Maria, trăia prin anii 1730³. Un fiu, Matei, se întîmpină la 1773⁴. Tot acolo vedem și pe Matei, fiul lui Cornea bătrînul, care e pomenit în 1719 și era Vornic de Jiul-de-sus supt Nemți⁵.

Între chipurile ctitorilor de la Vădeni nu se întîmpină însă alți doi Brăiloî din acest timp: Ștefan, pe care-l găsim la 1719-32, căsătorit cu Anița⁶, și Constantin, Clucer în 1723, Stolnic în 1734, ispravnic de Cimpulung în 1743, care lasă urmași mai mulți fii și fete⁷.

Ei pot să fie coborîtori ai lui Barbu Serdarul, nepoți de frate față de ceilalți membri ai familiei însemnate mai sus.

Tot din numărul fiilor Barbului sînt, în sfîrșit, poate Gheor-ghe și de sigur Radu saū Răducan Brăiloiu. Cel d'întăiu

¹ Radu Popescu, *l. c.*, pp. 55-8.

² *Ibid.*, pp. 109-10. V. și *Studii și doc.*, I-II, pp. 229-30, 448 (no II).

³ Ștefulescu, *Gorjul*, pp. 310-1, 322; Hurmuzaki, VI, p. 321; *Studii și doc.*, V, p. 153.

⁴ *Studii și doc.*, V, p. 329, n° 128.

⁵ Hurmuzaki, *l. c.*; Ștefulescu, *l. c.*, pp. LII, 311, 322; *Studii și doc.*, V, p. 315, n° 80.

⁶ Hurmuzaki, VI, p. 321; *Studii și doc.*, V, p. 152; XII, p. 222, n° VII; p. 226, n° XIII.

⁷ Ștefulescu, *l. c.*, pp. 322-3; Hurmuzaki, VI, pp. 321, 494; *Studii și doc.*, I-II, p. 291, n° XLIII; pp. 301-2, n° LXIV; V, p. 315, n-le 81, 84.

era ispravnic la 1731¹; cellalt avea aceeaşi dregătorie la 1730 şi se judeca în 1734 cu Bengestiî pentru moşiile Voinigeşti şi Jupăneşti; el e numai unchiul altui Radu, Vel Pitarul de la 1748, 1756 şi 1767-8².

În a două jumătate a veacului al XVIII-lea, vedem prin scrisorile noastre, de la 1781 înainte, pe un bătrîn boier Ioan sau Ioniţă, fost Stolnic-Mare, care vesteşte însuşi, la 1784, despre sine acestea: «Am îmbătrînit, am slăbit, am lăsat şi barba, să fie lucru mai frumos». El se află printre aceia cari fură scoşi din ţară, în timpul noului război cu Nemţiî, început la 1786, de bănuiala lui Nicolae-Vodă Mavrogheni. Îl aflăm la 1787 în Divanul nemţesc al Craiovei. Soţia lui, Balaşa, trăia încă în 1802. Un fiu³ al lor fu logodit la 1791 cu fata lu Hagi Stan Jianu.

Ioniţă arată să fie din ramura Barbului, poate un fiu al lui Constantin. Se poate iarăşi ca un fiu al său să fie Constantin sau Costachi Brăiloiu, care fu ispravnic la dregerea mănăstirii Tismana⁴. În 1798, acesta era ispravnic al Vîlcei şi purta titlu de Pitar, pe care-l schimbă peste puţin cu acela de Stolnic, apoi, în 1809, cu Cluceria. Era un om foarte îndatoritor pentru mai marii săi, îngrijit totdeauna de nevoile Căimăcămeşei sau de găsirea unor «cîni mici de tot, cu părul mare, de care aū damele cele mari lîngă dînsule», pentru domnişoara, pentru «mamuzelul», scrie Costachi, care ştia şi ceva nemţeste, a cutăruî Vistier puternic. Îl vedem, după întîmplările vremii, cînd la Craiova, cînd la Rîmnice orî la Tîrgu-Jiuului, cînd la Sibiiu, pentru adăpost, cînd la băile Mehadieî, pentru sănătate. La 1825 îl găsim încă în viaţă, de şi trebuie să fi fost foarte bătrîn. Era căsătorit cu Elena sau Eleni şi, în lipsa lui din ţară, nu uită a pomeni cu înduioşare de «iubita-î soţie Stolniceasa».

Ca o femeie cuminte şi luminată, ca o bună gospodină

¹ Ştefulescu, *Gorjul*, p. 71.

² *Ibid.*, pp. LI, 50; *Tîrgu-Jiuul*, pp. 34, 40-1. Cf. vol. XI, pp. 224-5; XII, pp. 224-5, n-le X-XI; pp. 225-6, n-le XII-IV.

³ Vol. XII, p. 110, n^o CCXVI.

⁴ Ştefulescu, *Tismana*, p. 142.

se înfaşează această Eleni Brăiloiu, pe care o tot întâlnim cerînd de la Păunica Hagiului «croazele», «creditori», «cetarii», postavuri, umbrele, «gherlanturi», iar, din ale mîncării, ciocolată, ceaiu, rom, şampanie, punctu, siropuri, pe lîngă apa de lavandă. Din cînd în cînd, vine la Sibiiu de la Brăiloiuca rugămîntea de a se lucra «un rînd de haine», cu căiţa ce se cuvine, pentru cîte un nou copil pe care-l va «cîştiga». Scrisorile ei se opresc cu anul 1815, cînd şi ea mersese la Mehadia, pentru reumatismul ce prinsese la un picior, dar soţul ei o pomeneste încă în 1820. Avea la această dată o fată măritată, Anica, şi printr'însa era bunică.

În acelaşi timp cu Costachi, trăiesc alţi Brăiloî. Un Cornea, sau Corniţă, frate cu Costachi, face parte în 1790 din Divanul pus la Craiova de Nemţi. În 1806 el se afla la Craiova şi la 1811, purtînd titlul de Clucer, Cornea era unul din membrii Divanului din acest oraş. Soţia sa e Smaragda, şi se pomeneste şi fata lor, Maricuţa¹.

Clucerul Dumitrachi, casătorit la 1802 cu Uţa, era poate fiul Saftel Brăiloiu din Tîrgu-Jiiului, care avea moşie la Gurenii². Frăţia lui cu cei de mai sus nu e dovedită. Fugar înaintea Pazvangiilor, cu mama şi soţia, la 1802, îl putem urmări până la 1822, cînd era Logofăt.

Un frate al lui Costachi şi Corniţă era însă Nicolae, căruia i se mai zicea Nicolîţă sau Nicolăiţă. El ajunsese până la Spătărie şi Păhărnice, şi-l pierdem din vedere abia la 1835, cînd se afla la moşia Deveselul³.

Nicolae avu mai mulţi copii decît fraţii săi. O fată a lui învăţa la Sibiiu în 1822, în mănăstirea sa *cloaşterul* Ursulinelor. Fiii săi, Constantin zis şi Costică, Dincă, Costachi, după vrîstă, şi Gheorghe, meraseră şi ei la învăţătură. Cel din urmă nemeri la o şcoală franco-rusească din Odesa; cel mare se duse şi el în Sibiiu, unde fusese, în 1803, şi un văr al său, — el îi zice: «neica» — Dincă, pe care unchiul, bătrînul Costachi, care-i era episcop, îl trimise la 1810 să

¹ Pe lîngă acest volum, v. şi *Contribuţi la istoria învăţămîntului*, p. 8.

² Ştefulescu, *Tismana*, p. 208.

³ *Ibid.*, p. 211.

învete în Viena¹. Acestălalt tînăr își începu pregătirea europeanescă, — după ce, în țară, cercetase pe dascălii craioveni Stancu, Grigore și Constantin Munteniotis, — la 1822, după Eterie. Mătușă-sa, Smaranda lui Corniță, și unchiul Costachi îi purtau de grijă ca și tatăl și mama, Zoița. Școala sibiană a Sasului Trautmann desfăcîndu-se, Costachi porni în Apusul cel adevărat și fu înscris la o școală din Geneva, unde avea de colegi pe veriți săi Goleștiu, fiul lui Dinicu, scriitorul. În 1829, el doria să treacă de acolo la un și mai bogat izvor de știință, Parisul, care începea să ispitească încă de atunci pe ai noștri². Acolo el avea de gînd să stea la unchiul său, la fratele mamei sale, Constantin Vlădoianu, care ținea pe Frosinița, sora lui Mihaî-Vodă Suțu. Brăiloiu doria pe atunci să se facă diplomat; el ajunsese însă un învățat legist, care fu unul din întemeietorii științei dreptului la noi.

X

Brătianu.

În 1816 și 1822 scriu doi boierinași argeșeni, poate frați, Toma și Dincă, Brătienii, acesta din urmă Stolnic titular. Toma, care iscălește în limba grecească, era epistat al poștelor, iar Dincă epistat al vătăfiei Lovistei: el e tatăl lui Ion Brătianu, care s'a născut la 1821, și al fiului mai mare, Dimitrie, născut încă din 1818.

XI.

Brîncoveanu.

De la Brîncoveni, avem foarte multe scrisori ale Vornicului Grigore, care petrecea la București sau la Brașov sau în castelul său de la Sîmbăta-de-sus. Pe tatăl său, Manolachi, îl găsim de două ori la Craiova, în 1779 și în 1802, și avem

¹ *Contribuțiile* citate, pp. 6-8. Dincă era în 1821 la Hațeg. Poate fi Stolnicul ce scrie din Craiova la 1832 (acest volum). O Anița și o Safta Brăiloiu sînt între ctitorii de la biserica Almăj, lângă Craiova.

² *Contribuțiile* citate, p. 11 și urm., Hurmuzaki, X, pp. 621-3.

chiar o scrisoare de la el, iscălită românește — nu grecește, ca ale fiului său, învățat, dar, prin aceasta, înstrăinat, — din ultimul an ¹.

XII.

Bucșănescu.

Neamul Bucșăneștilor vine din al Bucșanilor veacului al VII-lea ². El se ridică la însemnătate prin căsătoria dintre Clucerul de arie Sandu, om de casă al Ghiculeștilor, cari-î dau epitropia ctitoriei lor, Pantelimonul, cu Ilinca, fata lui Radu Crețulescu, care, el însuși, era nepotul de fiică al lui Vodă Brîncoveanu. Supt fiul lui Mihai-Vodă Racoviță el ajunge Serdar, apoi Stolnic, și face călătorii la Constantinopol, iar în 1774 îl aflăm Păharnic ³. Dar după Sandul, familia cade iarăși în întunec, afară de ramura strămutată în Moldova.

Scrisorile noastre dau în 1823 pe biv Vel Căminarul Constantin și pe soția sa, Sofia, cari, departe de Curtea Bucureștilor, își aveau sălașul și odihna, ca și Brătienii, pe plaiurile Argeșului. Pe aceleași timp traia Medelnicerul Anton Bucșănescu, care, în bejenia sa din Ardeal, la 1821, dădea bisericii din Ludoș un iliton de învelit antimisul pe care se pomenesc și numele lui Gheorghe, al Antiței și al unui al doilea Gheorghe ⁴.

XIII.

Buzescu.

În 1821, un Căminar Constantin Buzescu scrie, din Craiova, Casei Pop. Avem de la el și o scrisoare către soția sa Catina, din anul următor. Îl mai aflăm la Rîmnic, în 1823.

¹ V. pentru Brîncovenii veacului al XVIII-lea, Iorga, *Brașovul și României*, tabla, și *Cîteva manuscrise și documente*, seria a doua (din «An. Ac. Rom», XXVIII), p. 17 și urm.

² V. *Studii și doc.*, V, p. 712.

³ Iorga, *Inscripții*, I, pp. 70, 72; *Gen. Cant.*, pp. 126-7, 375; *Studii și doc.*, -II, p. 236; V, p. 453 (n° 52). Pentru ramura din Moldova, v. Hurmuzaki, X, tabla.

⁴ Vol. XIII, p. 128, n° 415.

Se vede a fi un boier bătrîn fără multe legături cu lumea, trăind la o parte, cu mijoace destul de puține.

El era totuși singurul urmaș al vestiților frați Buzești, cari ajutară înălțarea lui Mihaî Viteazul și până la sfîrșit stătură în jurul lui, aducîndu-î apoi, după cea din urmă nenorocire, corpul ce se odihnește în mănăstirea Dealului, unde o piatră din mijlocul bisericii amintește slujba credincioasă îndeplinită și față de jalnicele rămășițe ale Domnului și stăpînului lor de «jupan Radu Buzescu i jupănița eg[o] [= lui], Preda ¹.»

Iată cum s'a coborît pe încetul în uitare și sărăcie acest neam care avea odată în mîinile sale o avere de peste 300 de moșii :

Vlad, purtînd un nume domnesc, lasă pe Buzea ; acesta e tatăl lui Radu Armașul, care iea pe bogata jupăneasă Maria, urmașa Logofătului Giura și a lui Mogoș Banul, cari aû trăit la începutul veacului al XVI-lea și fiii acestor, sînt cei trei mari Buzești : Stroe, Preda și Radu ².

Afară de «Preda Spătarul din Cepturoaia, nepotul Predei Buzescu» — el are numai o fată, care iea pe Parascheva Păharnicul Cocorăscu ³, — nu rămase din această familie, peste cîtiva ani, decît fiul lui Radu Clucerul și al Predei, anume Radu Postelnicul, care avea, se pare, și o soră Marea-Băneasă Maria ⁴. Și Preda avea, de alminterea, o soră, pe Caplea, care, măritată cu Dumitru Filișanu, unul din boierii cari aduseră în Domnie pe Matei Basarab, născu pe Mihaî, cel ce încheia o învoială cu unchiul său, la 1642 ⁵.

Radu ajunsese Ban, dar muri tînăr, lăsînd o văduvă, Ilinca și un copil nevrîstnic, Matei, numit astfel după Domnul ocrotitor, care fusese și el unul din luptătorii supt stea-

¹ Iorga, *Inscripții*, I, p. 99, n° 196.

² Cf. Nicolaescu, *Doc. slavo-rom.*, p. 56 ; *Inscripții*, p. 168 și n. ; *Studii și doc.*, V, p. 298, n° 23 ; p. 683 ; Ștefulescu, *Țirgu-Ţiului*, p. 59 și urm. Vlad are ca frați pe Dumitru Pircălabul și pe Spătarul Balica.

³ Vol. V, pp. 303-4.

⁴ V. *ibid.*

⁵ *Studii și doc.*, I. c.

gurile lui Mihaî. Cu copilul în braţe, Ilinca Buzeasca venia în 1650 înaintea patriarhului de Ierusalim, Paisie, care sosise în ţară, cerînd sprijin împotriva încălcărilor ce sfăşiau moştenirea lui Radu. Ea birui în 1656¹. Matei muri tînăr, ca Postelnic dintre cei mărunţi.

Sălaşul familiei era acum moşia Cepturoaia, în Romanaţi, căreia i se mai zicea şi Ciuturoaia, până ce, în timpuri mai nouă, ajunse a fi cunoscută supt numele de Ştirbei, al noilor săi stăpîni. Aici crescură fiii lui Matei, cari purtau numele brîncoveneşti de Barbu şi Constantin. Amîndoi se ivesc în anii 1687-95; li se zicea Cepturoianii, cu toate că adevăratul şi gloriosul nume de Buzeşti nu era uitat². O Caplea Buzescu trăia în 1683³.

Barbu muri încă tînăr, şi nici cellalt frate nu se învrednici de bătrîneţe. Constantin-Vodă Brîncoveanu îi făcea cea mai mare cinste, scriindu-î şi de-a dreptul; dar capul familiei Buzeştilor nu părăsia bucuros odihna sa de la moşie, neavînd nici o tragere de inimă pentru valurile lumii. Viaţa lui era liniştită ca a unui călugăr. În tinereţea cea d'întăi, el fusese Postelnic, ca şi tatăl, ca şi fratele său; la 1712, cînd era acum «slab şi neputincios», aproape de moarte, Brîncoveanu nu-î dădea alt titlu decît acela de «boiariu al Domniei Meale⁴». Şi în acte «Constantin Cepturoianul» nu poartă numele vre unei boierii.

Pe atunci creştea lîngă dînsul un nepot, fiul Barbului, — un al doilea Constantin. Constantin I-iu pare să fi murit după 1714, lăsînd o văduvă, pe Preda, care se întîlneşte la 1730. Constantin, nepotul acestuia, n'avu nici el zile multe; la 1743 trăia o Maria Buzeasca care e văduva lui.

O soră a lui Constantin tînărul, Despa, luase pe Şerban Vistierul, fiul lui Constantin Ştirbei, şi avuse cu dînsa un fiu, alt Constantin, care era Postelnic titular, boieria de drept a «băieţilor de familie», în 1740. Preda murise la această dată;

¹ *Ibid.*, V, p. 300, n° 73; *Tinerimea romîna*, ser. a II-a, I, p. 90 şi urm.

² *Ibid.*, p. 308, n° 61; p. 308.

³ *Ibid.*, p. 319, n° 93.

⁴ *Ibid.*, p. 308; pp. 311-3, n° 75.

Maria locuia la Străjești, în ceartă cu nesățiosul nepot Știrbei, care stătea el acuma în Cepturoaia, așa încît Bîzeștii nu se mai numiau Cepturoieni ca în apropierea anului 1700. În adevăr, acest nume singur îl poartă al treilea Constantin Buzescu, vre-un nepot al celui de-al doilea, prin Ilie, care era un simplu biv Logofăt de Vistierie la 1781 și care, ajungînd Șătrar, muri până în 1782, lăsînd o văduvă, Maria, și pe acest singur copil¹.

El e boierul ce scrie răvașele din acest volum. Constantin n'are urmași din căsătoria lui cu Catinka, așa încît cu dînsul i se stinse vița. Aceasta se și înseamnă în versuri de plîngere pe epitaful, din Ianuar 1831, de la Străjești, ultim adăpost pentru marele neam în decedență, al «smeritului Constantin Buzescu, sfîrșitul neamului său»².

XIV.

Călinescu.

Între pribegii de la Sibiiu în 1821 e și Pitarul Grigore Călinescu, boierinaș cu iscălitura grecească.

El se înrudia cu Cantacuzineștii printr'o depărtată legătură, căci înaintașul său Șătrarul Matei Călinescu luase pe o fată a Ancuței lui Mihaî Spătarul Cantacuzino și a lui Chirca Rudeanu³. Un Ioan Călinescu iscălia grecește tot pe atunci, la 1684⁴.

Prin acești ani 1820 se întîlnește în alte izvoare un Portar-Bașa, apoi capuchehaie și ispravnic de Ialomița Călinescu, care e același cu Serdarul din 1834⁵. Pare să fie tot Grigore din 1821-33. Păharnicul Ioan Călinescu, cîrmuitor al Gorjului,

¹ *Ibid.*, pp. 321-2, n° 99; p. 325, n° 112; pp. 329-30, n-le 129-30. Un Nicolae Buzescu la 1757: era frate cu Ilie, cred (*ibid.*, p. 326, n° 116). Un Clucer Ioniță, care ținea pe fiica negustorului Petru Ilie și făcea însuși comerț în Ardeal, la 1804 (vol. XII, pp. 155-6, n^o CCCXVIII).

² *Inscripții*, p. 173, n° LXVIII.

³ *Gen Cant.*, p. 347.

⁴ *Studii și doc.*, V, p. 307, n° 55.

⁵ Hurmuzaki, X, tabla.

căruia-î sînt adresate niște scrisori ale lui Vodă Știrbei, e și el din această familie olteană. Prin anii 1850 avem doi ofițeri, Atanasie și Constantin Călinescu, asupra originii cărorora nu se poate avea o părere ¹.

XV.

Cantacuzino.

Dintre Cantacuzini, întîmpinăm întăiu pe cei doi fii ai lui Iordachi și ai Maricuței lui Ștefan Prăscoveanu ². Amîndoi scriu în timpuri de pribegie, iscăbind scrisorile lor grecește sau franțuzește, căci și unul și altul fuseseră trimeși la învățătură în Viena, încă din 1809 ³; scrisoarea lui Constantin e din 1821, ale lui Grigore, din 1826 și 1828.

Elena Cantacuzino, fica lui Constantin Bălăceanu, care merge la băi în 1825, e soția unui Cantacuzin din altă ramură, Matinco Rîfoveanu. Despre dînsul știm că a fost Agă și ispravnic de Ilfov în 1825 ⁴.

XVI.

Cernătescu.

Din această familie de boierinași avem la 1801 pe Gheorghe biv treti Logofăt, care-și recomandă nepoții săraci, și pe doi pribegi din anul 1821, Postelnicul Ioniță, adăpostit la Hațeg, și Constantin, ascuns la Orșova.

XVII.

Cîmpineanu.

Familia se ridică în veacul al XVII-lea, prin căsătoria Calitei, fata lui Drăghici Cantacuzino, cu Manta Cîmpineanu, care a fost comisariu-suprem în Oltenia germană și muri

¹ Iorga, *Mărturie istorice privitoare la Știrbei-Vodă*, tabla.— Cf. și Ștefulescu, *Țirgu-Țiului*, pp. 80, 93, 117-8.

² *Despre Cantacuzini*, pp. CLVII-VIII.

³ *Ibid.*, pp. 230-3.

⁴ Hurmuzaki, X, p. 323.

în 1727, în rasă de călugăr, la Mănăstirea dintr'un lemn. Din această căsătorie se naște Pîrvu, care iea pe Chiajna Grădișteanu¹. Pe cînd un alt fiu al lui Manta, — cu Despina, care a fost apoi soția lui Constantin Strîmbeanu, — Constantin, moare fără urmași², ramura lui Pîrvu represintă mai tîrziu neamul. Pantazi, fiul Pîrvului, face o căsătorie strălucită, luînd pe o mlădiță domnească, din neamul Cantemireștilor, pe Maria, fica lui beizadea Constantin, o orfană ce trăia în București pe lângă mătușa, sa Ilinca Balș³.

Pantazi joacă un rol supt Racovițești. Războiul ruso-turc din 1769 îi apucă în boieria de Clucer: el e unul din soliî trimeși la Petersburg în 1770. Îndată, mulțămîta ocrotirii rusești, care era firească pentru soțul unei Domnițe Cantemir, Cîmpineanu ajunge Mare-Vornic⁴.

Avu doi fii: pe Scarlat, numit după Scarlat-Vodă Ghica, și pe Constantin, care purta numele bunicului său după mamă⁵. N'avem știri multe despre cel d'întăi, care e lăudat de Sulzer pentru învățătura lui, și pe care scrierile noastre îl arată în «străinătatea» moldovenească, la moșia Bozieni din Ținutul Neamțului, în anul 1789, cînd alt războiul tulbura țara.

Constantin fu unul dintre fruntașii boierimii muntene din epoca sa.

Eterial-găsi Logofăt de străin, și, la întoarcerea vremilor liniștite, el e numit Caimacam al Craiovei, loc pe care-l părăsește numai în 1824, pentru Spătarie. Fiul său Constantin învața la școala din București, de la Doamna Balașa, lângă Zenobie Pop, la 1800⁷.

Odată, în 1792, întîlnim ca martur într'un document și pe un Ioan Cîmpineanu, care nu lăsă urmași. Căci Ioan cellalt,

¹ *Gen. Cant.*, p. 418. Cf. *Studii și doc.*, V, pp. 685-6.

² *Studii și doc.*, V, pp. 316-7, 322-3. Pentru Manta, mai vezi Dobrescu, *l. c.*, pp. 50, 199, 202, 214.

³ *Gen. Cant.*, pp. 448, 487.

⁴ *Ibid.*, pp. 121, 187.

⁵ *Ibid.*, pp. 448, 487.

⁶ *Doc. Cantacuzinilor*, p. 313.

⁷ *Ist. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*, II, p. 41.

revoluționarul de la 1848, apoi ministrul lui Vodă Știrbeș, era, cred, fiul lui Constantin ¹.

XVIII.

Comăneanu.

Adecă boieri din Comana. O soră a Fălcoienilor de la sfîrșitul veacului al XVIII-lea, Păunica, iea pe boierinașul Comăneanu. Un fiu al lor trebuie să fie Alexandru din 1834, care-și înseamnă pe grecește numele în josul unui bilet către Casa Pop.

Un Matei Comăneanu, Căpitan, se află între boierii lui Brîncoveanu ².

XIX.

Coțofeanu.

Spătarul Mihaî Coțofeanu din anii 1620-30 începe a face cunoscut neamul. Fu unul din luptătorii cei mai credincioși ai lui Matei Aga din Brîncoveni, Oltean ca și dînsul — Mihaî își avea Curțile, păstrate și până astăzi, în satul doljean Coțofeni, — și fu fruntaș oștilor ce biruiră la 1632 între Dudești și Mărcuța, așezînd în Scaun un Domn nou, de țară. Ca răsplată Matei-Vodă îl făcu Stolnicul său ³.

Apoi legătura documentată se pierde, până la trei frați ce se întîmpină tocmai la sfîrșitul veacului al XVIII-lea. Unul, Stolnicul Ghiță, apare, în scrisorile noastre, la 1808, ca văr al Elenei Brăiloiu; soția lui, Păunica, scrie la 1823; ea se călugări în văduvie, luînd numele de Palaghia. Un Nicolae Coțofeanu scrie în același an din Slatina; era un frate al lui Ghiță, se născuse supt Mavrogheni-Vodă și un Bengescu-i fusese naș. Frate al lui Ghiță Stolnicul și al Medelnicerului Nicolae e alt Medelnicer, Constantin, care trăiește până în Novembre 1828; cu soția sa, Smaranda, el are numai o fată, Păuna.

¹ V. Hurmuzaki, X, tabla; *Correspondența lui Știrbeș-Vodă* și acest volum. Cf. traducerea, de Gervescu, a capitolului despre Cantemireșii din cartea lui Bantiș-Caminschi.

² *Studii și doc.*, V, p. 309, n° 66; p. 191, n° 52.

³ *Studii și doc.*, IX, pp. 7, 11, 14.

Innaintașii ai acestor trei frați par să fie alții trei: Ștefan Medelnicerul, Gheorghe și Grigore. Iar o a treia generație o reprezintă Gheorghe Păharnicul sau Ghiță și un frate, amândoi fii ai lui Gheorghe Stolnicul și ai Păunei, care scrie la Sibiu în 1824 că are doi fii, dintre cari unul e ispravnic la Caracăl, iar cellalt la Tîrgu-Jiului.

Gheorghe cel de-al doilea trăi mai mult decît acel frate care nu lăsa urmași. Lui i se nascură nu mai puțin de șapte copii, din căsătoria cu Ecaterina sau Catinca, pe care o luase în 1811. Dar nu-i trăi decît o fată, Zoița, care luă poate pe ofîterul Paznanschi († 1861), dintre Rușii războiului din 1828-9 cari se opriseră la noi. La 1845, Ghiță pune să se sape frumos pe marmură albă versuri de laudă în cinstea soției care se stînsese în acest an. El duse cu sine în mormînt numele acestei vechi familii, care pornește de la un viteaz ostaș și puternic boier ¹. .

XX.

Crețulescu.

Crețuleștii sînt boieri însemnați ai țerii numai în veacul al XVII-lea. Atunci se ridică din ce în ce mai mult, până la Vornicia cea Mare și la căsătoria cu fica unui așa de puternic și de bogat Domn ca Brîncoveanul, Iordachi Crețulescu². Acestuia îi zicea «nepot», de și era cam de aceeași vreme, așa încît îl putea întitula și frate, un Matei Crețulescu. Acesta era fiul lui Pădure și al Doichiței, cari mai avuseră copii: pe Mărica, pe Manuil și pe un Radu, care, ca Vel Pitar, își făcea testamentul la 1697³. Din partea lui, Matei, care era Mare-Stolnic în 1719, cînd nepotul și «fratele» său păstra încă Vornicia cea Mare⁴, își scrie diata în aceeași an. El fusese însurat întăiu cu o fată a lui Mihaî Corbeanu, iar în a doua căsătorie luă pe o femeie de neam mare, nepoată

¹ Inscricpții de la bisericile din Coșofeni și Almaj.

² *Gen. Cant.*, tabla.

³ *Doc. Cant.*, p. 164 și urm.

⁴ *Studii și doc.*, X, p. 375.

de Domn fără zestre, fică a unui beizadea căruia lumea-i zicea în batjocură Sărăcilă, pe Zoița lui Matei Ruset al lui Antonie-Vodă¹.

O a doua generație de Crețulești o alcătuiesc, pe de o parte, copiii lui Iordachi Vornicul și ai Domniței brîncovenești Ancuța. Radu său Răducanu iea pe Safta Leurdeanca. Un altul, Constantin, Spătar în 1752, se ridică până la Bănia cea Mare. Toma, Clucer la aceeași dată, e și el apoi Mare-Ban, în 1775-6². Nicolae, fratele cel mic, are mai puțină însemnătate³. O fată, Maria, fu soția lui Constantin Văcărescu.

Din seminția lui Matei Pădure, pe de altă parte, sînt următorii: Ancuța, numită după fata Brîncoveanului și soția Vornicului Iordachi; Ioan-Vodă Mavrocordat cel d'întăiū o mărită în 1716-9 cu Postelnicul Pătrașcu Bălăceanu. O altă fată, Săftica, era încă nemăritată la 1719. O a treia, Zoița, nu mai traia la 1719⁴.

După numele aceluiași influent Vornic Iordachi e numit fiul cel mai mare, Iordăchiță, pe cînd cel mai mic e botezat Mateiaș, ca și bunicul și unchiul după mamă. Mateiaș era Șătrar în 1716, cînd iscălia o petiție către Nemți⁵. El luă pe o Grădișteancă.

O a treia generație are din ramura cea d'întăiū pe copiii lui Răducanu Comisul: fetele, Ilinca, soția lui Sandu Bucșănescu, o mezină, măritată după un Pantazi, de neam Bulgar, și o a treia, care fu dată după un Glogoveanu⁶, apoi un fiu, al doilea Iordachi, care n'avu pe departe norocul și trecerea celui d'întăiū, bunicul său. Tatăl său îi găsise o soție de neam strălucit: pe Maria, fiica lui Matei Cantacuzino, din ramura lui Șerban-Vodă. Apoi pe ai lui Constantin și ai Luxandrei Gulianò: fetele se duc după un Brezoianu și

¹ Testamentul în *Doc. Cant.*, p. 198 și urm. Beizadea Matei avuse cu soția sa, Cristina, și doi fii, pe Mateiaș și pe Dumitrachi (*ibid.*).

² *Doc. Cant.*, p. 95.

³ *Gen. Cant.*, p. 371 și urm.

⁴ *Gen. Cant.*, p. 378.

⁵ Cf. testamentul lui Matei Pădure și Hurmuzaki, VI, p. 193.

⁶ *Gen. Cant.*, p. 375.

după un alt Crețulescu, poate. Băieții se ridică la cele mai înalte trepte: Manolachi, purtând numele altui ginere brîncovenesc, Manoli Lambrinò, e Mare-Vornic în 1793 și Mare-Ban în 1809¹, iar al doilea frate, Istrati, care iscălește cu mîndrie Εὐστράτιος, scrie ca Păharnic, în 1779, către Hagiul din Sibiiu. Pare să fie același cu Vornicul-cel-Mare de Țara-de-sus din 1822. El luase pe o fică a lui Dumitrașcu Racoviță². Toma-și mărită fetele după Radu Slătineanu și Constantin Geanoglu (1779) și lasă și un fiu, care poate fi Dinu, Ban în două rînduri prin anii 1820-2³. Nicolae, căsătorit cu Balașa Gulianò, nu lasă urmași. Alecu Crețulescu din aceeași vreme poate fi un fiu al lui Istrati, făcînd parte dintr-o generație a patra⁴.

Dintre ai lui Matei Pădure acum, Matei al doilea are pe Ioniță. Acesta mărită fetele sale între boierinași. Fiii, Costachi și Iordachi, oameni fără însemnătate, mor în 1814 și 1822. Fata celui d'întăiu iea la 1830 pe Grigore al lui Iordachi Cantacuzino⁵.

XXI.

Darvari.

Medicul grec Constantin, fiul lui Ioan Darvaris, care scrie la Sibiiu în 1804, învățase în Göttingen, odată cu Silvestru Filitis, luîndu-și doctoratul în 1785 cu o tesă «despre coacerile la boală» (*De signis coctionis in morbis*). Era la Magdeburg în primăvara aceluși an; peste puțin se așază la București⁶. Ceva mai târziu se întîlnesc ca negustori în Viena, Gheorghe fiul lui Constantin Darvari și Dimitrie al lui Nicolae din aceeași familie, de loc din Clisura⁷. Mănăstirea Icoanei din București e clădită de Căminarul Mihalachi Dar-

¹ *Gen. Cant.*, p. 376; *Doc. Cant.*, pp. 222, 232; acest volum.

² Hurmuzaki, X, tabla.

³ *Ibid.* Cf. *Studii și doc.*, XI, pp. 103-4, n° 24.

⁴ *Ibid.*

⁵ *Gen. Cant.*, p. 377 nota 1.

⁶ Vol. XII, pp. 107-8, n^{le} CCV+II-IX.

⁷ *Ist. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*, II, pp. 339, 345.

vari, fiu, se pare, al lui Constantin și al Elenei (1797-1854); între citorî, se află Anastasia, soția lui Mihalachi, și două Arsachi, Olimpiada și Elena¹. S'ar părea că dr. Arsachi, de la care avem o scrisoare din 1826, a luat pe o fică a lui Darvaris.

XXII.

Deșliu.

Ștefan Deșliu din Craiova, numărat în 1820 între datornicii Casei Pop, e rudă cu Gheorghe, care era Mare-Clucer în 1824². Numele e turcesc.

XXIII.

Drăgănescu.

Neamul Drăgăneștilor, deosebit de al Știrbeilor-Drăgănești, dă pe acela care e pomenit aici în 1790 ca «nepot al lui Ipsilant». Vorniciu Iancu și Istrati reprezintă familia în 1823³. Un Vel Căpitan de Slatina, Gavril Drăgănescu, apare la 1721⁴.

XXIV.

Dudescu.

Încă una din înaltele familii care se ridică pe vremea lui Matei Basarab și Constantin Brîncoveanu, în jurul Curții acestora. Dimitrie Dudescu, al doilea Vistier în 1625⁵, e Vistier, Mare-Vornic și Mare-Logofăt supt Matei, pentru suirea în Scaun a căruia el se luptă⁶. Un Radu Căpitan Dudescu, care avea și o soră, Ilinca, se afla în fruntea slujitorilor lui Vodă între anii 1670 și 1679. În 1680, el nu mai era în viață, și multă vreme are de purtat pîrî pentru moștenirea

¹ *Inscripții*, p. 285.

² Hurmuzaki, X, p. 271, n^o CCCL1.

Ibid., tabla.

⁴ *Studii și doc.*, V, p. 195, n° 65.

⁵ Vol. V, p. 525.

⁶ Vol. IX; el e acel care dă la 1642 actul din vol. I-II, pp. 298-9.

lui văduva, Neacșa, care avea doi copii mici, doi «coconî», pe Răducanu și pe Gheorghe. Acesta din urmă nu trăiește, pe cînd lui Radu îi era menit un mare viitor. Spătar în 1692, Postelnic în 1697, el se căsătorește înainte de 1701 cu Maria, fata atotputernicului unchiu, sfatuitor și cîrmaciu al lui Constantin-Vodă, Stolnicul Constantin Cantacuzino. La 1711, era Marcle-Păharnic al Brîncoveanului¹. De la 1714 înainte, cînd Ștefan, fiul Stolnicului, înlocui pe Brîncoveanu, el fu cumnat domnesc, dar ispăși această cinste prin moartea silnică ce-l ajunse, odată cu Ștefan-Vodă, la Adrianopol, în 1716².

El lăsa o fată, care fu măritată cu Grecul Constantin Notară. Dintre cei trei fii ai săi, Ștefan, botezat poate de cumnatul domnesc cu același nume, Ioan și Constantin, cel mai mare, care amintea în numele său pe bătrînul Stolnic, — numai acesta din urmă avu zile. Îndată după peirea neamului său, temîndu-se de Turci, el voiă să treacă pentru totdeauna în Imperiu: purta, încă din aceste tinerețe nenorocite, nu știu cu ce drept, titlul de *graf*, comite³. Pe urmă se hotărî totuși să rămîie, și avu o lungă și furtunoasă carieră de boier ambițios care nu vrea să sufere nici un tovarăș puternic, nici-un Domn poruncitor. Căci doar însuși avea sînge domnesc și luase pe o Domniță, Maria, fiica lui Antioh-Vodă Cantemir. Mare-Logofăt încă din 1734, Mare-Spătar la 1749, Mare-Vornic în 1760, iar la urmă baș-boier, îmbrăcat cu un caftan deosebit și decretat ca fără păreche și samăn, el lucrează împotriva Ghiculeștilor celor tineri, aduce mazilia lui Constantin Mavrocordat, stăpînește o bucată de vreme pe tînărul Constantin Racoviță, apoi se strică, din mîndrie, cu acesta, e jăfuit de 20.000 de lei, închis mai multă vreme, până ce alt Racoviță, Ștefan-Vodă, îl silește a lua rasa călugărului, supt care trăi, mîncat de păreri de rău pentru tot ce pierduse, numai cîțiva ani, până în 1766, acest strașnic

Studii și doc., V, p. 195, n° 64.

- *Doc. Cant.*, pp. 98-100, 110, 154-5, 166, 176.

³ *Gen. Cant.*, pp. 286-7; *Doc. Cant.*, pp. 176-7.

fruntaș al boierimii pe care Domniî îl învinuiau că «turbură toată țara și strică odihna tuturor Domnilor»¹.

Încă din 1741 el făcuse ca fiul său Nicolae să fie numit al doilea Postelnic². Tînărul Dudescu era Păharnic în 1754³. În clipa celei mai mari puteri a sale, bătrînul făcu chiar din fiul său, încă nepotrivit pentru o asemenea sarcină, un Mare-Vistier al țerii⁴. Era Vornic-Mare în 1775-6, supț Ruși, cînd părăsi țara pentru a se adăposti în Brașov, de unde trecu în Moldova. În 1784 el își mărirea o fată după Gheorghe Bengescu și apoi pleca în călătorie, pe «la sfintele mănăstiri pentru închinăciune». La 1798, comitele Nicolae nu mai era în viață⁵. Soția sa murise încă din 1790⁶.

Pe lîngă Nicolae, Constantin Dudescu avu o singură fată, Zoița. Ea se mărită întăi, prin voia tatălui ei, cu Matei Cantacuzino, din ramura lui Șerban-Vodă, și apoi, din prostia ei, cu un Turc sărac, în casa căruia se stînsese la Constantinopol această urmașă a Cantacuzinilor. În țară, ea fusese închisă la mănăstirea Mărgineni, cu poruncă domnească, pentru neplăcerile pe care le făcea fratelui ei⁷.

Nicolae lăsă două fete. Una, Elena sau Elencu, acea care se măritase în 1784 și trăia despărțită de bărbat, iscălitund-se numai Clucereasa Elena Dudeasca: o întîlnim în scrisoarele noastre până la 1810. Ea ținea la dînsa copii ce avuse cu Bengescu. Alta luă pe Scarlat Ghica, fratele Domnului din 1822⁸.

Fratele Elenei se chema Constantin. Era de tot tînăr la moartea părintelui său, care-i puse epitrop pe Vornicul Gulescu, frate cu mama lui Constantin și a Elencăi. Dar acest fecior de bani gata nu voiă să trăiască supț supravegherea

¹ *Gen. Cant., passim ; Studii și doc.*, I-II, tabla.

² *Doc. Callimachi*, I, p. CXXXIV, nota 1.

³ *Studii și doc.*, I-II, p. 455.

⁴ *Gen. Cant.*, p. 134.

⁵ Acest volum.

⁶ Hurmuzaki, X, p. 517, nota *.

⁷ *Gen. Cant.*, pp. 287-9.

⁸ *Ibid.*, pp. 549-50.

nimănuia. Îi ardea să răspîndească prin larga străinătate luminată a «Evropei» averea strînsă în mai mult decît un veac de înnaintașii săi. Se plînze la Agenție că Golescu vrea să-l călugărească pentru a-i răpi moștenirea, și Merkelius, reprezentantul Austriei, îl ajută să treacă hotarul în Ardeal¹. Călătoria aceasta d'întăiū a boierului muntean din această vreme care a văzut mai multe ceruri străine, trebuie să fi început după anul 1798, cînd «comitele Constantin», iscăbind grecește, ca un om cu creștere, scria către prietenul din Sibiu al Casei sale, la Viena, unde, era încă la 1816², așteptînd să-l scoată gînerile din apartamentul ce luase în Leopoldstadt. Din Austria, el fu ispitit să treacă până în depărtatul Paris napoleonian. Cînd se întoarse în țară, avea 75.000 de galbeni mai puțin și părăsise o soție care-i mîncase juvaierile, lăsîndu-i, în schimb, două fete. Nemaî putînd suferi asemenea purtări, Clucereasa Elencu se plînze, în 1805, Cîrmuirii, și Căminarul Constantin Dudescu fu pus astfel, pentru a doua oară, sub epitropie, adăugîndu-se, pe lîngă Vornicul Golescu, și bogatul boier Barbu Știrbei³.

În 1799, pare că Dudescu era acum la Viena⁴.

Cîțiva ani, Dudescu putu să se astîmpere în țară. În vremea Rușilor, el avu chiar ambiția de a însemna ceva în politica țerii sale, și-și cumpără Căimăcămia Craiovei, se zice, cu o mie de galbeni, dați Catincăi Gulianò, țitoarea, cunoscută de toată lumea, a unui atotputernic general rus. Apoi, la 1813, el își luă iarăși lumea în cap. Făcu împreună cu Francesul Lagarde, pe care și-l înfrăți de cruce, după datină, «pe cruce, pe pită, pe sare», drumul până la Baden, lîngă Viena. În cale, el căuta societatea femeilor frumoase din Apus, și, fiind mic și cocoșat, le uimia cu darurile sale de bani și de lucruri răsăritene, mergînd cu «galantomia» așa de departe, încît își descoperia capul ras și-și descingea mijlocul pentru a împărți damelor șalurile răsăritene.

¹ Hurmuzaki, X, p. 517, nota.

² Acest volum.

³ *Ibid.* și p. 134.

⁴ Aici, p. 36, n° 188.

Își măritase o fată cu maiorul rus, de obîrșie Grec, Iachachi Dimitrie Cariboglu. Nu mai avea acum pentru cine să cruțe. În cîțiva ani, toată averea i se topi în petreceri și daruri. Întors în țară, el se însură a doua oară, luînd, la 1817, pe fata lui Iordachi Cantaçuzino, dar în 1820 aceasta-l lăsa¹. Împrumutâ, și nu plăti. Pentru a veni în ajutorul unui datornic, Clinceanu, Vodă Ghica numi pe Dudescu Căminar, ceia ce era pentru dînsul o adevărată batjocură, dar îi aducea un venit de 40.000 de lei, pe care Clinceanu-l popri fără zăbavă. Domnul de țară fu mai puțin milos pentru dînsul decît Chehaia-bei, Pașa turcesc din 1811-2, care-l trimesese la băi pe socoteala sa. Căci acuma era damblagiū și nu se mai putea mișca. Une ori se lăsa dus la minunata mănăstire din lac a Cernicăi, iar în ultimii ani pare să se fi adăpostit la Cîmpulung, unde, încă în 1830, el boteza, împreună cu o Caterina Odemskowski, pe fiul cavalerului de Carimani și al Amaliei Bérard, pribegî ai Apusului în țara noastră, ce intrase în prefacerea cea mare². Puținî vor fi știut de sfîrșitul acestui strălucitor vlăstar din urmă al unei mari familii, dar multă vreme se vorbi despre felul, neauzit până atuncea, în care el răspîndise aurul pămîntului românesc.

XXV.

Fălcoianu.

Boierii din Fălcoi — cum li se zicea la început, — aveau moșie și în Coteana, în părțile Oltului, de lîngă Slatina. Încă de la începutul veacului al XVII-lea, aflăm pe Radu Fălcoianul, mai încolo pe Petru și pe fratele său, Neagoe, pe Drăgoiu. La 1672-7 erau în acel sat mai mulți Logofeți și Căpitanî Fălcoianu : Neagoe, Barbu, Gheorghe, Preda, Voicu fiul lui Lumotă, Radu, Vartolomeiū, fiul Căpitanului Neagoe.

Un Matei Căpitanul se vede la 1705 ; el avu același noroc ca și Căpitanul Radu Dudescu. Ajunse și Mare-Visțier. În același timp, în cei d'întăiu ani ai veacului al

¹ Năsturel, *l. c.*, pp. 66-7.

² Hurmu aki, *l. c.* și *Studii și doc.*, I-II, p. 324.

XVIII-lea, Andriiana, fica lui Matei, ieă pe însuși Șerban Cantacuzino, fiul lui Drăghici, — o înrudire de cea mai mare însemnătate, și un Fălcoian, Asan, se însoară cu o fică a beizadelei Gheorghe Cantacuzino, fiul lui Șerban-Vodă. Nu e fără preț nici căsătoria unui Mihaî Fălcoianu, biv Vel Șătrar, în 1743, cu sora celui de-al doilea Matei Crețulescu din ramura Pădure¹. Ceva mai târziu vine Radu, a cărui fată văduvă ajunge la 1776 soția lui Nicolae Brîncoveanu. Fălcoienii erau înrudiți și cu neamul Buiceștilor, căci un Fălcoian, fiul lui Radu, ținea pe Ilinca, fata lui Vintilă, care fusese însurat cu Dumitrana, fica lui Papa Comisul și ne poata de fiu a lui Diicul Spătarul Buicescu, din vremea Brîncovanului-Vodă².

Acest fiu al lui Radu nu era Dumitrachi, căci soția acestuia se chema Maria, Mariuța. El purta titlul de fost Mare-Clucer încă din 1771. În acest an îl găsim călător în Ardeal pentru a-și căpăta drepturile față de frații comiți Székely, înrudiți cu Buiceștii. El își cîștigă drepturile și vinde moșia sa ardelenească lui Ladislav Thury³. Ivindu-se însă contestații, el merge în 1792 la «Chesarul» însuși, în Viena⁴. Întors și de acolo, bătrînul Clucer traduce din grecește *Pravoslavnică mărturisire*, care s'a și tipărit⁵.

Avea două surori: pe Păunica, măritată după Comăneanu (v. acest nume), și pe o Săftica, soția lui Răducanu Slătineanu. O Ecaterina Fălcoianu se desparte la 1792 de Anton Fotinò⁶. Un nepot al lui Dumitrachi era Ienachi, ce se întîm-pină la 1792⁷. Dacă el e același cu Păharnicul Ioniță, atunci un fiu al său fu Costachi, care călători, spre învățătură, în Europa, odată cu viitorul poet Iancu Văcărescu⁸. Nu știu în ce legătură se găsea acest Costachi cu Grigore Fălcoianu, Clucer

¹ *Gen. Cant.*, la acest nume.

² Corespondența lui Hagi Pop ; atestat unguresc.

³ *Ist. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*, I, pp. 374-5.

⁴ Acest volum și vol. XII, tabla.

⁵ *Ist. lit. rom.*, II.

⁶ *Ibid.*, p. 105.

⁷ Acest volum.

⁸ *Ist. lit. rom.* citată, II, p. 44.

și Logofăt de obiceiuri în noua Domnie românească a lui Grigore Ghica ¹.

XXVI.

Fărcășanu.

Fărcășanii din satul Fărcaș au un trecut ca și al Fălcoienilor: un Radu Vistierul se întâlnește la 1648. El ajunge Stolnic-Mare în 1657, supt Mihnea al III-lea. Contemporani cu Brîncoveanu sînt Pîrvu, amestecat într'o conspirație împotriva Domnului, și Barbu, Fărcășanii. Cel din urmă era fost Mare-Pitar la 1695 ². Pe vremea Nemților trăia în Oltenia un Constantin Fărcășanu.

În mijlocul veacului al XVIII-lea, un Matei biv Vel Șătrar traduce din grecește o Viață a lui Petru-cel-Mare, de Alexandru Amira ³, iar un Constantin Fărcășanu, fără titlu de boierie, apare în 1743 ⁴.

Dintr'o și mai nouă generație face parte Serdarul din 1807, pomenit în scrisorile noastre. E Răducanu ⁵, care avea Serdăria încă din 1804.

XXVII.

Filipescu.

Dintre Filipești, al căror neam l-am deslușit în prefața la «Cronica lui Constantin Căpitanul», avem pe Constantin său Dinu cel bătrîn, de supt Mavrogheni (*loc. cit.*, p. xxxi), pe Grigore din 1824-6, fiul lui Radu (*ibid.*, pp. XLVI-VII), pe Alexandru, zis *Vulpe*, fratele lui Radu (*ibid.*, pp. XXXVII-VIII), pe Constantin Vistierul din vremea Rușilor (*ibid.*, p. XXXIII și urm.) și pe un Manolachi din 1832.

¹ Hurmuzaki, X.

² *Studii și doc.*, V, p. 183, n° 32; p. 185, n° 40; p. 188, n° 47; p. 190, n^{le} 49-50

³ *Ist. lit. rom.*, I, p. 504 și urm.

⁴ Vol. XI, p. 224, nota 4.

⁵ Ștefulescu, *Gorjul*, pp. 48-9, 54, 57-61, 286; Papiu, *Tesaur*, II, p. 337.

XXVIII.

Filișanu.

Nepot al Banului Dobromir din veacul al XVI-lea, un tânăr boier din Filiașii Gorjului, Dumitru, ajută pe Matei Aga a lua Domnia. Supt Voevodul Oltenilor el ajunge Mare-Pitar și Mare-Sluger. Cu soția sa, Ilinca, zidește schitul Crasna, dar n'apucă a-l zugrăvi, căci moartea-l ia pe la 1640. El nu lasă urmași, și neamul dispare din istoria țerii. În 1719 doar mai aflăm pe un Constantin Filișanu ¹.

În răvașele noastre vedem familia trăind sărăcăcios într'un colț de țară. La 1790 era bătrîn Mateiță Filișanu, care fusese Mare-Serdar. O fată a lui, Anița, o mărită cu un Murgășanu, Clucerul Șerban, iarăși din boierimea mărunță ².

XXIX.

Frumușanu.

Constantin saū Dinu Frumușanu, biv treti Logofăt, care scrie o scrisoare din Tîrgu-Jiului, la 1829, e pomenit și la 1822 în aceeași calitate. Moare la 1839. Un Grigore Lăudat Frumușanu trăiește pe la 1830-58. Familia e de loc din satul Frumușei, în Gorj ³.

XXX.

Gănescu.

Familia căpătă însemnătate numai prin căsătoria dintre Ioniță și una din surorile lui Dumitrachi Bibescu (v. Bibescu). Strămoșii lui Ioniță sînt Mihaî Logofătul, fiul acestuia, Dumitru, și nepotul, Radu, toți din veacul al XVII-lea ⁴.

¹ *Ibid.*, p. 199; Hurmuzaki, VI, p. 318.

² Vol XII, p. 154, n. CCCXVII.

³ Ștefulescu, *Tîrgu-Jiul*, pp. 147, 165 (pomelnic).

⁴ *Doc. Cant.*, p. 20. Un Sluger Barbu în 1790; Ștefulescu, *Tîrgu-Jiul*, p. 89. La 1823, Ștefan (*ibid.*, p. 117).

XXXI.

Geanoglu.

Geanoglu înseamnă «fiul lui Giani». Un Grec cu acest nume veni cu vre unul din Domnii întâii jumătăți a veacului al XVIII-lea. Dumitrachi Geanoglu era fost Stolnic-Mare în 1753, când făcea cumpărături de moși¹. Se însurase cu fiica Clucerului Obedeanu. Fiul, Constantin, crescut cu totul româneste — nici odată el nu iscălește *învățat*, în limba de salon, grecească — apare în 1778 ca Păharnic. Peste un an, el se însoară cu Luxandra Crețulescu (v. această familie)².

Încă din 1773, Dumitrachi moare. Era atunci Ban-Mare și făcea parte din Divanul de războiu numit în Craiova de Ruși. El fu îngropat la 26 Maiu, cu o deosebită pompă, fiind așezat în biserică pe un «tron» acoperit cu sandal de Veneția, și prohodit de însuși episcopul Chesarie al Rîmnicului, dus pe umeri de boieri și petrecut la mormînt de ofițeri împărătești cu zăbrance negre; husarii dădură cu puștile asupra locului său de odihnă³.

Fiul era în 1774 fost Mare-Clucer; în anul următor, avea isprăvnicia Gorjului. Vodă Mavrogheni îl cinstea, de sigur nu pe degeaba, cu caftanul de Spătar, dar boieriile lui Mavrogheni fură nimicite, așa încît lui Geanoglu i se dădu și mai departe numai titlul de Clucer. Pe atunci a fost ispravnic de Gorj.

La 1788, Nemții intrînd în Oltenia, el li fu neconținut spre ajutor; cînd ocupară Craiova, ei găsiră înaintea lor pe acest prieten în fruntea orășenilor scoși întru întîmpinarea lor. La 1791, luîndu-și atestatele de nevoie, el făcu un drum la Viena, unde, iarăși, i se recunosc public slujba ce făcuse. Încă din 1789, ca Spătar, el fusese și Caimacam în numele Nemților, în locul unui oarecare Papuc, pe care-l așezaseră Turcii. De și atît de compromis cu dușmanii Sultanului, el

¹ Cf. Ștefulescu, *Țirgu Jiul*, p. 116.

² *Studii și doc.*, XI, pp. 103-4; Ștefulescu, *Gorjul*, pp. LII, I; 0-1; *Gen. Cant.*, p. 376.

³ Socotelile îngropării, în *Gen. Cant.*, p. 188, nota 1.

îndrăzni să se bucure de amnistia hotărîtă prin pacea de la Siștov, și încă în 1796 îl aflăm iarăși în țară¹.

N'a avut nici-un fiu, și averea-î pare să fi trecut la o rudă, vre-un nepot, Constantin Samurcaș (v. această familie).

XXXII.

Ghica.

Dintre Ghiculești întîlnim fiu și nepoți de-ai Banului Dumitrachi, care a stat și el o bucată de vreme la Craiova.

Dumitrachi a fost căsătorit în tinereță, în 1751, cu Maria, fiica lui Barbu Văcărescu². Din această căsătorie s'a născut întăiu un fiu Scarlat, care primi numele lui Scarlat-Vodă Ghica, în cea d'întăiă Domnie a căruia — 1758-61 — el trebuie să se fi născut. Acest Scarlat sau Scarlatachi fu Clucer, apoi Agă; Mavrogheni îl făcu Postelnic în 1786. Peste unsprezece ani (1797), el era Marele-Logofăt al Țerii-Românești. Trăia încă în 1802, cînd fu printre puținii boeri ce rămaseră în București, dar el nu apucă nici mișcările de la 1821, nici Domnia din 1823 a fratelui său Grigore.

Fiul lui Scarlat cu o fică a Banului Nicolae Dudescu e Alexandru, căruia i se zicea *Barbă-Roșie*; el fu ministru de Culte, apoi de Finanțe supt noul regim al Regulamentului Organic, în 1832-7³. În scrisorile noastre întîlnim pe acest boier, care se iscălește totdeauna grecește, între anii 1827 și 1831.

Ca al doilea fiu al Banului Ghica privesc pe Constantin său Costachi. Încă din 1804 el era Ban, în 1804 Logofăt, apoi, în 1806-12, căpătă de la Ruși titlul de general-maior. Căsătorit cu fiica lui Răducan Cantacuzino, Luxandra, el avu un singur fiu, Matei, căruia i se zicea Matinco. Banul Ghica muri în Brașov, în timpul pribegiei din 1821, la 10 22 April

¹ Acest volum; vol. XI, p. 104; Ștefulescu, *l. c.*, pp. 51, 170-1; *Gen. Cant.*, p. 284, nota 3, p. 376.

² Acest volum, vol. XI, p. 296, n° 1. V. *Gen. Cant.*, p. 440.

³ Hurmuzaki, X, tabla.

1822. Îngroparea lui la biserica din Șchei produse o adîncă întipărire asupra locuitorilor acestui suburbu românesc. Sicriul era așezat pe o «calească» înfășurată cu postav negru, trasă de șese telegari, pe cînd patru cai povodnici mergeau înaintea; erau șizeci de preoți, din toate părțile, patru arhieriei, douăzeci de egumeni și însuși Mitropolitul muntean Dionisie Lupu; «domni maghistratului», Sfatul orășenesc al Sașilor, îl petrecură până la mormînt. Lăsa numai în bani o avere de 70.000 de galbeni¹.

Încă în 1804 apare în scrisorile Casei Pop și un al treilea frate, Grigore, care pomenia în numele său pe Grigore-Vodă Ghica, ucisul de Turci, frate al Banului Dumitrachi. I se zicea atunci încă *celebiul*, adică tînărul Grigorașcu. El ajunsese Domn în 1822 și muri cîțiva ani după sfîrșitul stăpînirii sale.

Se însurase încă de prin 1803 cu Marghioala Hangerli, fiica Domnului ucis la București în 1799, atunci cînd Domnița avea 20 de ani. Pe timpul pribegiei din 1821, boierul Alexandru Filipescu, căruia nu i se zicea în zădar *Vulpe*, aduce o neînțelegere, care nu mai conținea, între puternicul boier și frumoasa, agera și ambițioasă lui soție. Cînd Grigore se așează în Scaun, soția sa nu veni să-și iea locul lîngă dînsul. Totuși, în toamna anului 1822 ea se apropiase de graniță, ajungînd până la Brașov; primi însă porunca de a nu încerca să o treacă. Din scrisorile noastre o vedem în Novembre la Viena, în Decembre la Radziwiłłow, în Polonia rusească, pe pămîntul Țarului, care-o ocrotia. De aici trece la Cremenita, unde se afla în primăvara anului următor. Iarna o petrecu însă în Petersburg. Prin stăruințele consulului rusesc din București se ajunsese în sfîrșit la o înțelegere, și astfel, în Iulie 1826. Doamna, care se afla la Lemberg, cu cei trei mai mici copii ai săi: Scarlat, Panaiot și Dimitrie, trăind din pensia de 600 de ruble pe care i-o dădea Curtea împărătească, putea să anunțe prietenului de la Sibiu că va putea să-și plătească datoriile, de oare ce soțul i-a făcut un venit de 2 000 de lei pe lună. Pe neașteptate,

¹ *Ibid.* și *Studii și doc.*, X, pp. 265-6.

Bucureștenii văzură sosindu-li Doamna, în Decembre al ace-luiași an. Dar, după cîteva zile, ea pleca din nou : Vodă-i pupase mîna, o încercase de complimente, dar o poftise — se zice — să-și caute locuință aiurea decît în reședința domnească.

Totuși, ea se întoarse în 1827 și nu mai plecă pînă la 1829, anul ocupației rusești celei nouă, ba nici la această dată, rămîind spre a primi bine pe Ruși în castelul său de lîngă biserica Doamnei, care e încunjurată astăzi de mor-mintele familiei sale. Ea jucă un rol însemnat în toate Dom-niile următoare, supt Alexandru-Vodă Ghica, un cumnat — din altă căsătorie a Banului Dumitrachi —, supt Gheorghe Bibescu și chiar supt Știrbei-Vodă, căruia salonul ei îi făcea o strașnică opoziție. În palatul Doamnei Maria fură oaspeți iubiți, onorați cu un necurmat șir de baluri, și Ruși, și Tur-ciî ocupației celei nouă. Trăi să vadă Unirea, pe Vodă Cuza și chiar cei d'întăiu ani ai principelui Carol. Moartea o culese numai la 30 Maiu 1871¹.

Cel mai mare dintre fiii săi, purtînd numele de Constantin al bunicului domnesc, s'a născut la 6 Iunie 1804. Tatăl său îl trimise ca ostatec și capuchehaie în Constantinopol, de unde-l goni scandalul stîrnit de iubirea lui pentru o Ar-meancă, pe care și-o luă soție. La întoarcerea lui triumfală, fără fata furată a lui Agop Tinghiroglu, tatăl său îl făcu Ban al Craiovei, și-l vedem scriînd de acolo în 1827. Și el făcu opoziție lui Știrbei-Vodă, dușmanul familiei. Muri la 1867, și e îngropat în cimitirul bisericii de la Teiu, a Doam-nei. Tatăl său îl însurase cu Sultana, fiica Stolnicului Con-stantin Costescu, născută în 1809, și cu dînsa el avu două fete: pe Elisa Ghica († 1894) și pe Sofia Solomon († 1892). Fii nu s'aū născut din această căsătorie².

XXXIII.

Golescu.

Al doilea neam al Goleștilor pleacă de la Matei, fiul ves-titului Stroe Leurdeanu și al Vișei, fiica și singurul copil

¹ Hurmuzaki, X, tabla și *Inscripții*, I, p. 271.

² *Ibid.* și *Studii și doc.*, XI, pp. 105-6.

al ultimului dintre vechii Golești, și se urmează cu Logofătul-cel-Mare Radu, din vremea Nemților, căsătorit cu fata lui Tamara negustorul. Nicî Radu n'are fii, ci numai trei fete, dintre care una, măritată cu un Știrbei, începe al treilea neam¹.

Întemeietorul acestuia este al doilea Radu Golescu din ramurile acestea lăturalnice. Încă din 1784-7, îl întîlnim ca Spătar, făcînd o hotărnicie². La începutul veacului următor, purta titlul de Vornic și era amestecat într'o mulțime de afaceri, avînd și datorii destule. Se iscălia biv Vel Vornic în 1807. În 1809 el făcea parte din Divan³. La 1815, supt Caragea, Radu Golescu era numai Vel Ban (încă din 1805, cu acest titlu el se înfățișează ca epitropul cheltuitorului boier tînăr Constantin Dudescu; v. *Dudescu*); el nu era să înainteze din nou, mai departe⁴. I se zicea: Răducanu. Arată să fi fost un om isteț, cărturar și priceput în tot felul de daraveri⁵.

Ai lui sînt măcar trei printre Goleștii cari se întîmpină în-
tî' vîrstă matură la 1821, și adecă:

Nicolae sau Nae. El era încă din 1799 ispravnic, la Pitești⁶. După tulburările din anul prefacerilor, ele pomenit ca boier bătrîn, Vornic, candidat de Domnie; pentru firea lui pornită și apucată, i se zicea: «*delî*»-boier. După numirea lui Grigore-Vodă, nu i s'a încredințat nici-o dregătorie⁷. Pare să fi murit la 26 Novembre 1829.

Un Ienachi Golescu, de sigur frate cu Nae, era Mare-Păharnic în 1805⁸. Îl mai aflăm în pribegia din 1821⁹.

¹ *Studii și doc.*, V, pp. 631-2; *Gen. Cant.*, p. 113, nota 3 (cariera lui Radu); *Doc. Cant.*, p. 97, v° XXXVIII (Vișa), pp. 154, 164-5, 176. Radu I-iu e în 1691 Agă, în 1699 Comis, apoi Logofăt (1715), Spătar în 1716.

² *Studii și doc.*, I-II, p. 236 și urm.

³ Acest volum.

⁴ *Ibid.*

⁵ Testamentul lui inedit ar fi foarte frumos, imi spune d. Nerva Hodoș. Hurmuzaki, X, tabla.

⁶ Papiu, *Tesaur*, II, pp. 339-40.

⁷ Hurmuzaki, X, p. LXXIII.

⁸ Papiu, *Tesaur*, II, p. 357.

Gheorghe sau Iordachi Goleescu era încă un tânăr la școala grecească atunci când făcu să apară, în grecește, o hartă a lumii. Încă de la 1817, însă, era Logofăt-Mare¹. Născut pe la 1768², el se apropia acum de vrîsta bătrînețelor. Era Vornic pe vremea Domniei românești a lui Ghica-Vodă. Fusese printre cei d'întăiu sprijinitori ai școlii naționale, și Gheorghe Lazăr îl pomeneste cu recunoștință; cînd nevoile bănești ale țerii făcură pe unii boieri să se gîndească la atingerea venitului școlilor, el fu apărătorul călduros al așezămintelor de luminare în care era să se făurească viitorul nostru. Trăi și supt Domniî Regulamentului Organic, și în 1840 el tipăria o gramatică românească, nemulțămît, se vede, cu a lui Eliad. Ajunse și pînă la revoluția de la 1848, în care era amestecat și fiul său Alexandru, zis Arăpilă. În acest an, i se sfîrși viața, la Orșova, unde căutase liniștea, potrivită pentru un bătrîn de 80 de ani. Lăsa în manuscris un *Dicționarul* românesc-elin, altul elin-romănesc și o foarte întinsă culegere de proverbe, mîntuită încă din 1845³. Poate să fi scris și satire asupra Domniei lui Caragea.

În sfîrșit Dinu Goleescu, care, după ce umblă mai mult timp prin Europa, își zicea Constantin Radovicî din Golești, fu Logofăt, de și numai titular. E cunoscut mai mult prin culegerea lui de tratate, prin «Adunarea de pilde bisericești și filosofești» după o carte a Francesului Lemoine și după un manuscris al dascălului său, Ștefan Comita, și prin vestita «Însemnare a călătoriei sale». De dînsul ne vom ocupa, pe larg, aiurea. Murind la 1828, el lăsa patru fiî, cari creștea în străinătatea «Europei»: pe Nicolae, Radu, Ștefan și Alexandru.

O soră a lor a fost mama lui Constantin, unul dintre Du-dești.

¹ Papiu, *Tesaur*, condica lui Caragea.

² Zanne, *Proverbele Romînilor*, I, Prefața (în parte după Lambrior, în *Convorbiri literare*, VIII, p. 66 și urm.).

³ *Ibid.*; *Ist. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*, pp. 140, 364, 521-3.

XXXIV.

Grădișteanu.

În 1599, la 26 Novembre, Badea Stolnicul din Grădiște și Comisul Iani dau o chitanță ca pîrcălabi ai Făgărașului stăpînit de Mihaî Viteazul, care abia cucerise Ardealul¹. Un Bunea Grădișteanu era Vistier la 1659. El are trei fii: pe Gheorghe, dela care avem o scrisoare către Brașoveni², pe Vilcul, care se ridică până la Vornicia-cea-Mare în 1677 și are de suferit prigonirile lui Șerban Cantacuzino (el moare în chinuri la Snagov)³, și, în sfîrșit, pe Grigore, care, începînd ca Șătrar în 1659, moare cam pe aceeași vreme, ca Logofăt. Acesta din urmă lasă o văduvă, Stanca, și un fiu, Matei, iar ca avere moșia Nucșoara și o vie la Pitești. Într'un zapis al bieteî femeî, năpădite de datornicî, se întîmpină ca martor încă un Vilcu, care era Postelnic, atunci, în 1686, și făcea parte, de sigur, din aceeași familie⁴. Un alt Grădișteanu din această epocă e Nica Slugerul-cel-Mare, al cărui fiu Bunea era numai al doilea Logofăt în 1688⁵. Fata vre unuia din ei, așezat la Albești și zis chiar Albescu, Chiajna, iea pe Pirvu Cîmpineanu (v. această familie)⁶. Pe vremea stăpînirii nemțești în Oltenia găsim, în sfîrșit, pe un Șerban Grădișteanu⁷.

Apoi familia pierde orî-ce însemnătate. În cronica lui Mihaî Cantacuzino, care cuprinde mai tot veacul al XVIII-lea, nu e pomenit nici-un Grădișteanu. Abia pe la 1780 se ridică un Manolachi Medelnicerul, căsătorit cu Maria; mamă-sa trăia încă la această dată, dar nu cunosc numele tatălui său. El înaintează până la cele mai mari boierii. Păharnic în 1785, el e ispravnic de Gorj la 1788⁸. În 1790 îl găsim ca

¹ *Documentele Bistriței*, I, pp. 3-4. no VI; Hurmuzaki, XII, pp. 534-5.

² *Romîni și Brașovul*, pp. 298, 303, no 6.

³ Constantin Căpitanul, pp. 197-8. Cf. *Doc. Cant.*, *passim*.

⁴ *Studii și documente*, IV, pp. 64-5. no LXI.

⁵ *Doc. Cant.*, p. 111. Ținea pe o Grăjdăniță (*Inscripții*, I, p. 241).

⁶ *Gen. Cant.*, p. 108.

⁷ Ștefulescu, *Țirgul-Fiul*, pp. 380-1.

⁸ *Ibid.*, pp. 38, 116.

Mare-Logofăt. În 1802 e Vornic-Mare, în 1811 Caimacam al Craiovei. Stătea pe rînd la moșiile sale Grădiștea și Poienarii, saū în București și Craiova. Soția sa era fica lui Constantin Știrbei.

Fiul său, Scarlat, însurat cu o Catinca, își pierde soția la 1802. Se însură apoi cu Ruxanda, dintre Ghiculești, care-î dădu pe acești copii: Ion, Elencu, Maria, Anca și Marcu (?) ¹. Fost Clucer, în 1821 el era și Agă, și, supt Domnia cea nouă, românească, e numit Vornic al treilea ².

Frate cu el e Grigore, căsătorit cu Frosa Roset, care scrie încă din 1823, cînd, știm de aiurea, era numai un boierinaș. Ispravnic de Ilfov în 1825, el era Clucer-Mare în 1832, Vistier în 1836 ³. Apoi găsim pe Constantin saū Dincă, aflător în Brașov mult timp după Eterie, și pe Șerban Stolnicul ⁴.

Dintr'o generație și mai apropiată de noi fac parte apoi: Manolachi, secretariu de Stat al lui Vodă Bibescu, în 1843, și Grigore, Logofăt și judecător de Divan supt Vodă Știrbei, după ce fusese unul din revoluționarii de mîna a doua în 1848 ⁵.

XXXV.

Haralambie.

O familie grecească nouă așezată în părțile Oltului e familia Haralambie. Clucerul Constantin se întâlnește în Divanul Craiovei la 1811. Soția sa Ruxanda scrie prietenește Păunicăi Pop încă din anul 1803 și-și urmează scrisorile până foarte târziu. Fiul lui e Dumitrachi, care era bolnav în 1818 și pe care-l găsim în viață lîngă maică-sa,—tatăl său, Clucerul, fiind mort acuma,—la 1820.

¹ *Ibid.*, p. 146.

² Hurmuzaki, X, tabla.

³ Acest volum și Hurmuzaki, X.

⁴ Năsturel, *l. c.*, p. 52; cf. *Inscripții*, *l. c.*

⁵ *Mărturie privitoare la Știrbei-Vodă*, p. 321 (1), 444, 664 (XLV).

XXXVI.

Hrisoscoleu.

Un Hrisoscoleu ridică la însemnătate familia luînd pe una din ficele lui Gheorghe-Vodă Duca. Fiul său Aristarho ajunge Spătar pe la 1750¹.

Pe la 1700, Ianachi Hrisoscoleu iea pe fata Agăi Mamona şi a unei fete a lui Matei Ghica beizadea cu fiica lui Alexandru Mavrocordat Exaporitul². Trăia încă pe la 1750-4, şi el³. Astfel, fiind rudă cu Mavrocordaţii, el vine cu Nicolae-Vodă şi ajunge a fi Ban-Mare.

Fiul său ţine şi el pe o fată de neam mare, pe fiica lui Dumitraşco Ramadan, Grec, cu Sultana, care fu pe urmă Doamna lui Ioan al II-lea Mavrocordat⁴. Cam în acelaşi timp şi o Elena Hrisoscoleu face o bună căsătorie ajungînd soţia lui Pîrvu, fiul lui Matei Cantacuzino, Banul Craiovei⁵.

Fiu al lui Scarlat Hrisoscoleu şi poate nepot de fiu al lui Ianachi, Constantin iea pe Marica saua Măricuţa, fiica lui Şerban Fărcăşanu şi al Mariei, fiica aceleiaşi Matei Cantacuzino: era astfel a doua legătură cu acest neam mare şi bogat⁶. Toată viaţa sa, el rămase Medelnicer, cum îl găsim de o potrivă, la 1770 şi după 1790: el avu numai o fată, pe care o dădu după un Alexandru Logofătul⁷.

Grigore Hrisoscoleu, un mai însemnat boer, merse în Rusia la 1770 cu solia munteană⁸. El ajunge Ban, apoi Postelnic, şi Vodă Mavrogheni îl făcu Ban din nou⁹.

¹ *Ist. lit. rom. în sec. al XVIII-lea*, III, p. 48; *Studii şi doc.*, I-II, p. 107, n° LX.

² *Gen. Cant.*, p. 398.

³ *Studii şi doc.*, I-II, p. 305, n° LXX; p. 455, n° XIII.

⁴ *Ibid.*, p. 391. Cf. pentru Asoaia lui Hrisoscoleu († 1776), *Inscripţii*, I, p. 257, n° 590.

⁵ *Ibid.*, p. 111.

⁶ *Ibid.*, p. 117; *Doc. Cant.*, p. 216.

⁷ *Doc. Cant.*, p. 223.

⁸ *Gen. Cant.*, p. 181.

⁹ Acest volum.

Sultana Hrisoscoleu, care scrie în 1832¹, trebuie să fie soţia vre-unui nepot de fiu al acestuia.

XXXVII.

Jianu.

Din cauza strânselor legături de înrudire între familia Hagi Pop şi între neamul oltenesc al Jienilor întâlnesc în corespondenţa Casei de negoţ sibieni un mare număr de acte private la Jieni, multe scrisori pornite de la dînşii.

În 1781 era Sluger şi ajunsese la o vîrstă înaintată un Hamza sau Amza Jianul din Caracăl. El pare să fie fratele celui a cărui viaţă e schiţată în rîndurile următoare. Vorbeşte atunci şi de nora Ilinca, mama unui fiu, Amzuţă, care nvaţă în Sibiiu².

În 1751 Stan Jianul va fi fost un logofeţel fără însemnătate, trăind sărăcăcios în Craiova, de şi bătrînul Păharnic Constantin Obedeauu şi-l lăasă episcop în 1753, alături cu ginere-său, Ştefan Părscoveanu, cu marele boier Constantin Strîmbeanu şi cu negustorul Hagi-Gherghe, al cărui fiu Zamfir, după care şi Jianu-şi botează fiul cel mai mare, e pomenit în corespondenţa noastră³. Peste cinsprezece ani, deci în 1768, el iscălia Hagi Stan Jianu: făcuse deci drumul mîntuitor de păcate la Ierusalim. Până la venirea Ruşilor în ţară, el era numai biv Vel Medelnicer, ceia ce însemna foarte puţin lucru. Cînd se luă hotărîrea ca boierii munteni să trimeată în 1774 o solie la Constantinopol pentru a cere Domnie pămînteană, unul dintre cei aleşi, boierul Cocorescu, se îmbolnăvi, şi în locul său merse Hagi Stan, ca unul ce călătorise şi avea cunoştinţă de locuri, de oameni, poate chiar şi de limba turcească.

Pe vremea Ruşilor încă, el fu făcut Păharnic, şi acest titlu îl păstrează el până la războiul cel nou, cînd Vodă Mavrogheni-l face de-odată, nebunindu-l de bucurie, Mare-Postelnic,

¹ *Ibid.*

² *Contribuţi la ist. învăţ.*, p. 3.

³ *Năsturel*, l. c., p. 43.

a doua dregătorie în Divan. Ca să-și arate recunoștința față de acest Voevod darnic în caftane, Hagiul voiă să-î facă în 1787 la Craiova o primire fără păreche. El ceru de la Hagiul cellalt, din Sibiiu, vinuri de Tokaj și de Rin, undelemn de Provența, tacîmuri scumpe, lămîi și portocali în ciubere, lumînări albe de lux, o «dumbravă cu jigăniî de argint» de pus pe masă, un «aufsați (*Aufsatz*, budincă) de zahăr»; voiă, în acelaș timp, să dea lui Vodă, ca o «raritet», cai de rasă scumpă, anume aduși din Ardeal.

Hagi Stan Jianu era dintre aceia cari traseră nădejde mai târziu că stăpînirea turcească nu se mai întoarce la noi. Văzu această nădejde înșelată. Supt noua Domnie de la Poartă el izbuti să-și păstreze titlul, cu toate că boierii lui Mavrogheni fuseseră desființate. În 1793, era acum bătrîn și foarte bolnav, așa încît ajunsese a scrie că «poate s'aû apropiat de a face datoria călătoriei cei de obște». Dar se întrecmă, și boala mai păsui doi ani pe bietul om, care era văduv, își pierduse cel mai iubit copil, vedea pe ceilalți săi bolnavi sau netrebnici, era încunjurat de nurori care i se păreau cheltuitoare și leneșe și bea astfel în zilele sale de slăbiciune drojdia cea mai amară a vieții. În 1795 trebui să meargă la București pentru procesele de despărțenie și de plată a zestrii pe care le începuseră nurile. Se întoarse greu bolnav, și nu-î mai folosiră nici prafurile roșii, nici exercițiile de călărie pe care le prescriseseră medicii. În Iulie 1796 el nu mai era în viață¹.

Fiul său cel mai mare, Zamfir, învăță la școală în Sibiiu, unde-l găsim scriind un act în 1766 încă². La 1780 tatăl său îl căsătorî cu o Ilinca, nu știm din ce neam. Avu două fete «curate ca argintul» și un băiat, mut și surd, pe care-l boteză Ioan și care trăi multă vreme o viață de întunec. Zamfir se îmbolnăvi în 1785 de o boală ușoară, și medicul îi făcu rost de drum în altă lume. Cu o nesfîrșită jale vorbește nenorocitul tată despre pierderea copilului său celui

¹ Acest volum și vol. XII, p. 61.

² Vol. XII, pp. 7-9.

«prea-iubit și procopsit și înțelept», pe care nu se poate de-prinde a-l crede mort, ci-l socoate doar dus pe câteva zile numai în «vre-o călătorie sau în vre-o slujbă». Văduva lui, Ilinca, rămase cu mîngîierea rochiilor celor scumpe ce-și făcea ne-contenit; «aine peste aine», strigă odată, deznădăjduit, socrul.

Un al doilea fiu, Gheorghiță sau Ghiță, își serba nunta la 1781 cu o Zoița, care era fata puternicului boier Ștefan Părscoveanu, a cărui Domnie românească o ceruseră în 1774 fruntașii țerii prin glasul Jianului chiar¹. Pețitoarele fuseseră o Știrboaică și o Bengească. Înainte de căsătorie, Ghiță, care nu fusese încă îmbrăcat cu vre-un caftan, merse la București, unde viitorul socru îi mijloci demnitatea de Mare-Șătrar, pe care până foarte târziu nu fu în stare s'o întreacă.

În 1793, el era greu bolnav, și tatăl său intrase în grijă că-l va pierde și pe dînsul ca pe Zamfir. Dar Ghiță se întremă: la 1802, înaintea cetelor prădalnice de Pazvangii, el se adăpostia la Cîneni. Acuma i se zicea Medelnicerul Jianu. De la acest an înainte, nu mai dăm de dînsul. Într-o vreme, la 1795, nevasta voise să-l lase. La o vîrstă destul de înaintată, Zoița, rămasă văduvă, luă pe Grecul Constantin Lazaru, Serdar².

Fiul cel de-al treilea se numia Stan și el, iar, pentru a se deosebi de tatăl său, i se zicea Stănuț sau Stănică. Încă fiind foarte tînăr, el căpătă din mîna așa de largă a lui Vodă Mavrogheni titlul de Vel Serdar. În 1791, după ce fusese ispravnic supt Nemți, arătîndu-se fudul, aprig, bătauș — cum însuși tatăl său mărturisește —, el se îmbolnăvi greu, de friguri unite cu o rătăcire a minții lui pornite; merse până la mănăstirea Bistriței ca să ceară tămăduire de la oasele sfinte ale lui Grigore Decapolitul. Cîteva luni după aceasta, Hagiul îl însura cu fiica, nu tocmai bogată — era sătul de trufia Zoiței! —, a lui Ștefan Bibescu, care se dovedi însă răpede a fi numai un «chip zugrăvit, dar, încolo, nimic». Și Stănuț fuge înaintea Turcilor de la Vidin, cari

¹ Năsturel, *l. c.*, p. 46.

² *Ibid.*, p. 50; acest volum, p. 70, n° 470.

pătrunseră în țară. La 1815, el se însura a doua oară, luînd pe o nepoată, adusă din Constantinopol, a influentului boier grec Samurcaș, Smaranda, căruia el îi spunea Smărăndica. Amîndoi se întîlnesc și prin anii 1820. La 1827 mai scrie Stan. care iscălia acum ca Păharnic.

Nu știu dacă el a lăsat urmași. Jieniî cei tineri, cari se scriu și dezmiardat, pe grecește, Zianos, Zianu, Amza, Grigorașcu, Dumitru și Iancu, Șătrar la 1821 — mai era și o soră, măritată cu Dumitrachi Greceanu —, sînt din Caracăl, și unii din ei par a fi copiiî Zoiței Pârșcovencei, cu toate că și Ilinca lui Zamfir își petrecea văduvia acolo la Caracăl. Avem de la Zoița o scrisoare în care ea se plînge de multele năcazuî ce o împovărează și de atîtea lipsuri ce îndură.

Jianul cel bătrîn a avut și o fată, pe care o măritase după Nicolae Vlădoianu. Murind amîndoi, și soțul și soția, bunicul mărită pe fetele lor; cea mai mare, Tița, luă în 1791 pe un Cămăraș Constantin; de nunta celei de-a doua era vorba în 1793¹.

XXXVIII.

Lahovari.

Un Iancu Lahovari apare la 1821 ca boier de tot nou, purtînd titlul de Stolnic; avea un rost administrativ în județul Vîlcea și-l căpărase prin căsătoria sa cu Bica, fica unei Socotence, Stanca, văduva lui Dinu. Mai târziu numai, se ivesc, iscălind grecește, ca «celebî», frații lui Iancu, Mihaî și Nicolachi, cari trăiau pe lîngă dînsul. După știința familiei, care a avut un mare noroc în vremurile constituționale, Iancu, mai departe de care nu merge genealogia, ar fi trăit până în 1854, dar părerea ca Manolachi, zis Cupariul, ar fi fost Caimacam al Craiovei la 1804, e, firește, greșită. Căimăcămia olteană nu se dădea decît unor boieri mari înrudiți cu Domniî. În 1803 o avea Costachi Caragea, iar în 1805 era s'o aibă Mihalachi Manu². Manolachi Cuparul, care nu e

¹ Acest volum.

² Cf. *Discursurile lui Al. Lahovari*, București, 1905, pp. II-IV și vol. VI, p. 509, n^{le} 280-6.

numit și Lahovari, era ispravnic de Vilcea în 1792 ¹. Fiul cel mai mare al lui Iancu Lahovari fu și el ispravnic al Vilcei, supt Vodă Știrbei ².

XXXIX.

M a n u.

Mihalachi Manu, care corespunde cu Casa Pop de la 1803 la 1825, e din alt neam decît acel Alexandru Manu, care luă în căsătorie pe Ralù, fiica lui Alexandru Ipsilanti, și dădu familiei o mai mare însemnătate în țerile noastre ³. Acesta avu, pe lîngă Dimitrie și Constantin, morți în 1817, la arderea caselor din Terapia ale familiei, cînd muri și Domnița Ralù, încă doi fii, pe Ioan și pe Gheorghe, cari se întîlnesc încă în 1819 ⁴. Ioan avu un fiu, Alexandru, pe care-l expulsează Vodă Știrbei ⁵.

Mihalachi, fiu al lui Gheorghe, era vărul lui Dimitrie, Spătar pe lîngă Vodă Alexandru Moruzi în cei din urmă ani ai veacului al XVIII lea și apoi (1799) Postelnic ⁶. În 1803, Mihalachi însuși, crescut de Francesul Martinot ⁷, iscălia ca Postelnic. Ajunge apoi Hatman în Domnia moldovenească a lui Scarlat Callimachi, trece, după plecarea acestuia, la 1819, în Țara-Românească iarăși, și mișcările de la 1821 îl găsesc cu titlul de Vornic. A fost Mare-Logofăt supt noul Domn pămîntean Grigore Ghica ⁸. În 1825 îl vedem la băile din Mehadia. Naum Rîmniceanu i-a cîntat laudele. Căsătorit cu Smaranda Văcărescu, a lui Constantin, el e tatăl acelui Ioan Manu, care, Agă supt Alexandru Vodă Ghica și supt Bibescu și dușman al revoluției din 1848, jucă un rol mare supt

¹ *Mărturie istorice privitoare la Știrbei-Vodă*, p. 640

² Acest volum, p. 22, n° 103.

³ *Ist. lit. rom. în sec. al XVIII-lea*, II, p. 16.

⁴ Vol. XI, p. 42 și nota 1.

⁵ V. tabla documentelor Știrbei.

⁶ Vol. XII, p. 121, n° 251; *Doc. Cant.*, p. 222. Un medic Mihalachi Manu, tatăl Doamnei Zoița a lui Grigore Matei-Vodă Ghica, în *Gen. Cant.* p. 399.

⁷ *Ist. lit.* citată, II, p. 38, nota 10.

⁸ Hurmuzaki, X, tabla.

Vodă Știrbei (e ministru la secretariatul de Stat în 1850) și chiar mai târziu, fiind însemnat în arhondologie cu titlul de Logofăt. E soțul Anicuței Manu, născută Ghica, sprijinitoarea nouă literaturii romantice a Românilor ¹.

Tot pe atunci trăia în București și o Vorniceasă Smaranda Manu ².

XL.

Merișanu.

La 1823, corespondența noastră arată doi Merișeni: pe Pirvu Serdarul și pe fratele său, greu bolnav, Dumitrașcu. Din același neam e Pitarul-cel-Mare Barbu din 1719 ³. Un Serdar Nicolae, fiul unuia din cei de la 1823, trăia în vremea lui Vodă Știrbei ⁴.

XLI.

Murgășanu.

Rude de aproape cu familia lui Hagi Constantin Pop sînt Murgășenii, ai căror nume vine de la satul, pe care-l stăpîniau încă la începutul veacului trecut, ridicînd și biserică nouă într'însul, Murgășul.

Pe la 1800 erau acești trei frați:

Cel mai mare, Ioan, era Păharnic în 1802-3, cînd își ținea la Sibiiu, ca învățăcei de negoț pe lângă Casa Manicati, pe amîndoi fiii, Alexandru și Scarlat ⁵. Soția lui pare să fie Ruxanda.

Al doilea arată a fi acel Constantin care și el iscălia ca Păharnic la 1803 și ajunsese apoi Șătrar. Ținea pe o Smaragda, care era văduvă în 1816, cînd se plînge că prin pierderea soțului a aflat că lumea e «floare trecătoare». În 1823 ea îngrijia de cei doi fii ce-î avuse cu răposatul: Alexandru și Constantin.

¹ V. G. Bogdan-Duică, în *Sămănătorul*, 1906, Mart.

² V. tabla documentelor Știrbei. — Cf. *Genealogia familiei Manu* [București, 1904].

³ Vol. X, p. 375.

⁴ *Mărturiș*, etc., p. 447.

⁵ Vol. XII, p. 144, n° 295; pp. 153-4, n° 315.

În sfârșit, Șerban era Clucer în 1809, când își mărita fata, născută din căsătoria lui cu o Anița, despre care unul din cumnați zicea cu răutate că «e de acelea care o rîd toate cocoanele în Craiova».

Frații scriu une ori laolaltă, încă din 1790. Ei erau încuscriti și cu neamul Filișenilor (v. Filișanu)¹.

XLII.

Nenciulescu.

Alexandru Nenciulescu e cel d'întăiu din această familie care să se fi ridicat la o situație înnnaltă. Proprietar al moșiei Văcărești-de-Răstoacă, din Dîmbovița, unde până astăzi durează încă biserica ridicată de dînsul, cînd era Pitar, la 1784, el fu Vistier pe vremea cînd amiralul Ciceagov ținea loc de Domn la București. În Domnia românească, începută la 1822, el purtă titlul de Vornic de politie: în vara celui d'întăiu an al lui Grigore Vodă Ghica, el trece la Craiova în calitate de Caimacam, de și boierii de acolo cereau un Oltean. În curînd ajunge a fi rău văzut de Domn fiindcă nu îngăduia să i se amestece nimeni în afaceri. Scos în Ianuar 1823, pentru a face loc lui Cîmpineanu, el e surgunit peste puțin timp la Snagov, unde rămîne până în 1825. Cu Ghica pare a nu se mai fi împăcat nicîdată, dar, supt fratele și urmașul prigonitorului său, supt Alexandru-Vodă Ghica, el fu Vistier până în 1835. Avea o fată, măritată cu Iancu Filipescu².

În acest volum sînt scrisori ale lui din anii 1811-32, toate de afaceri, iscălite totdeauna grecește.

XLIII.

Obedeanu.

N'avem decît două mențiuni privitoare la acest neam.

La începutul veacului al XVIII-lea, trăiau în Oltenia nemțească doi Obedeni: Pătru, Serdarul, apoi Armașul, și Con-

¹ Acest volum.

² Hurmuzaki, X, tabla; *Inscripții*, fasc. II (supt presă).

stantin, consilier împărătesc, care luă pe Stanca fica lui Dositeu Brăiloiu călugărul¹, și avu de ginere, pentru fica sa Elena, pe al doilea Ștefan Pârșcoveanu (v. această familie).

În a doua jumătate a veacului, întâlnim pe Clucerul Constantin, pe Ștefan, care iea pe Sanda Izvoranca și are cu dînsa un fiu, Nicolae, și pe Băluță². În actele noastre apare la 1820 Petrachi Obedeanu. Între ctitorii de la Logrești-Birnicî din Gorj e și o Ilinca Obedeanca, măritată cu Costachi Pănădia biv Vel Clucer³.

XLIV.

Otetelișanu.

Boierii din Oteteliș se ridică la sfîrșitul veacului al XVII-lea : la 1692 iscălește ca martur într'un zapis Papa Otetelișanul, vătav de copii din casă a Brîncoveanului⁴. Ceva mai târziu găsim pe cei trei frați Radu, Gorgan și Constantin «ot Oteteliș»⁵.

Ilie Otetelișanu era Vornic în Oltenia germană la 1719 și făcea prin 1729 negoț de lînă cu Ardealul⁶. El are un fiu, Ioan Șătrarul, care trăia încă în 1784. Urmași ai lui sînt acești boieri din a doua jumătate a veacului XVIII-lea și din cei d'întăiū ani ai celui următor.

Constantin Otetelișanu apare în scrisorile noastre la 1791 : e pe rînd Șătrar, apoi biv Vel Păharnic, în 1792, Medelnicer în 1794⁷. În acest an el se însoară, luînd pe fata boierului Argetoianu (v. și acest nume). Dar se pare că numai în a doua căsătorie se însoți el cu o fică a lui Costachi Pănădia, Smaranda, care-i dă mulți copii. După o scrisoare prin care cere hărți pentru învățătura sa, Constantin scrie o alta în care se mărturisește strîmtorat pentru că «pă tot

¹ Ștefulescu, *Gorjul și Tîrgu-Jiul*, tablele.

² *Gen. Cant.*, tabla și vol. I-II, p. 230, nota 1.

³ Ștefulescu, *Gorjul*, p. 389.

⁴ Vol. V, p. 308, n° 61.

⁵ *Ibid.*, p. 309, n° 63.

⁶ Vol. XII, p. 31, n° 47 ; Ștefulescu, *Tîrgu-Jiul*, p. 88.

⁷ Ștefulescu, *Tîrgu-Jiul*, p. 40, n° 116.

anul ne cîștigăm cîte un copilaș». În adevăr, între chipurile ctitorilor bisericii de la Logreștii-Birnicî, făcută de el la 1808, se văd aceste odrasle ale lui: fiii Nicolae și Gheorghe, ficele Ileanca, Sevastița și Marghioala¹. La 1811 el se intitula Clucer, și în acest an el cumpăra o moșie în județul Gorj. El apucă și revoluția de la 1821, în cursul căreia își caută un adăpost la Hațeg.

Dintre fiii lui Constantin, Nicolae ajunse Sulger și ocîrmuitor al Gorjului în 1830, trăind și după 1840².

Un alt Otetelișan era ispravnic, la 1792-6: Șerban, care purta titlul de biv Vel Clucer³. Soția sa, Smaranda, scrie încă în 1824: ea era soră cu Elena Bibescu (v. această familie). Alte femei din acest neam sînt: Săftica Serdăreasa și Păuna din 1801, apoi Catinca din 1824, Ruxanda din 1820-5.

Ceva mai vechi decît Șerban Otetelișanu e polcovnicul Drăghici din 1781⁴. Mai tîrziu se ivesc: Iordachi din 1823 și Grigore din 1829⁵.

În sfîrșit, în epoca lui Știrbei-Vodă găsim pe Gheorghe și pe Ioan Otetelișeni, dintre cari cel de-al doilea fusese în trecut tovarășul lui Știrbei ca ispravnic de Ilfov⁶. Căsătorit cu Elena Filipescu, el nu avu urmași, și întreaga lui avere fu lăsată Academiei Romîne, care întreține din venitul ei un institut de fete în chiar castelul de la Măgurele, în marginea Bucureștilor, al ctitorului de școală.

XLV.

Părșcoveanu (Prășcoveanu).

După părerea celui ce a făcut genealogia familiei, generalul P. V. Năsturel, Părșcovenii vin de la Grecul Trufandă Vistierul de pe la începutul veacului al XVII-lea, prin fiul

¹ Același, *Gorjul*, p. 165.

² Același, *Tîrgu-Jiu*, pp. 78, 124.

³ Ștefulescu, *Gorjul*, p. 165.

⁴ Același, *Tîrgu-Jiu*, p. 24.

⁵ V. și vol. I-II, p. 252, nota 2.

⁶ *Mărturie despre Știrbei-Vodă*, tabla. Un Costică Otetelișanu, în *Tîrgu-Jiu*, p. 184.

acestuia, Iordachi, care-și avea moșie la Pârșcoveni. El face o căsătorie care-l strămută în mijlocul celor d'întăiu neamuri muntene, luînd pe Ancuța, fiica lui Preda Brîncoveanu, mătușa lui Constantin-Vodă. De la dinșii rămîn o fată, care luă pe Barbu Bălăceanu, și acești fii: Matei, numit după Matei Basarab, alt Brîncoveanu, Papa, după tatăl lui Vodă Brîncoveanu — el se călugări ca Pahomie —, și Preda, după bunicul de pe mamă.

Preda fu începătorul Pârșcovenilor mai noi, cari și poartă acest nume. Abia în 1700 el se înălțase la dregătoria de Medelnicer-Mare. Moare însă în curînd, lăsînd grija casei în sama văduvei, Stanca, o Golească. Aceasta-și mărită fata, botezată după numele bunicăi, Ancuța, cu Constantin Năsturel.

Băiatul, frate al Ancuței, Ștefan, era numai Postelnic al doilea său al treilea, în 1716, la sfîrșitul vechii Domnii pămîtene. Ca atîția dintre tineri, el ținu cu Nemții, în tulburările războinice care începură chiar în acest an. Pentru bogăția și înrudirile sale, Pârșcoveanu ajunsese în Sfatul de Cîrmuire al celor cinci județe anexate de Austria. Iar, după întoarcerea lor la Scaunul din București, el rămase în slujba Domnilor de la Poartă.

Și dinsul avu, ca și tatăl său, numai un băiat și o fată, cari repetă numele generației de 'nnaintea lor: iarăși un Ștefan și iarăși o Ancuța. Aceasta luă pe un boier oltean, Constantin Olănescu, iar, după moartea acestuia, pe un Iordachi Colfescu: foaia de zestre e din 3 August 1739; la urmă, ea se făcu călugărița Ana¹.

Ștefan al doilea era numai Clucer în 1760, dar peste doi ani iscălia ca Vel Stolnic, peste alți trei ca Păharnic-Mare: încă de pe atunci el era însurat a doua oară (întăiu ținuse pe Ilinca, fata lui Constantin Obedeanu) cu o fică a lui Constantin și Dumitranei Știrbei, care trăia încă pe la 1780. Pârșcoveanu fu un sprijinitor al Rușilor, cari-l făcură, pe vremea cînd stăpîniau țara, Mare-Ban oltenesc². Craiovenii se gîndiră a face

¹ Genealogia familiei Olănescu; cf. *Studii și doc.*, V, p. 149, n° 88.

² *Gen. Cant.*, p. 189; Năsturel, p. 44.

din el chiar și un Domn și stăruiră pentru aceasta la Constantinopol, printr'o solie anume. Biruitorul său, Grecul Alexandru Ipsilanti, nu-i ținu în nume de rău această dorință și-l despăgubi pentru cuca pierdută prin toiagul de Mare-Logofăt; ba-î dăruî și moșia Slătioara, în părțile Oltului. Tot dela prietenia lui Ipsilanti îi veni Părșcoveanului și alt scump caftan, cel de Mare-Vornic al Țerîi-de-sus (căci Alexandru-Vodă împărțise în două Vornicia-cea-Mare).

El se îngrijia acum de ctitorii pe la schituri și mănăstiri și, în același timp, de măritatul fetelor sale, — căci băieți n'avea. «Fiindcă am avut dăruite de la Dumnezeu fete multe», scrie el odată lui Hagi Pop, «carele viind la vîrsta căsătoriei, una după alta, tot mărităm cîte una», — el și Vorniceasa, — «din an în an». La 20 Ianuar 1780, el mărita astfel pe Sultana după fiul Stolnicului Ioniță Bălăceanu (v. această familie). Am văzut că Zoița luă pe Jianul cel tînăr. Maricuța ajunsese soția lui Iordachi Cantacuzino de la Măgurenî. Dumitrana, numită după bătrîna Știrboaică, fu soția lui Farfară; Uța, a lui Vlădoianu Clucerul. Iar Ancuța ajunsese Bengească, fiind nevasta Clucerului (v. această familie)¹.

Pe vremea Nemților, el făcu parte din Divanul craiovean, la 1790. De și avea lingă el nevastă tînără, pe altă Vorniceasă, Grecoica Chiriachî, dintr'un neam de jos, Părșcoveanul era foarte bătrîn. Ar fi vrut să înfieze, neavînd însuși urmaș, pe fiul Ancuței, botezat de dînsul Ștefan, dar moartea-l prinse în 1792, din care an avem încă o ultimă scrisoare către prietenii din Sibiiu.

XLVI.

Ralet.

Avem mai multe scrisori de la Raleții din veacul al XIX-lea.

Rostul familiei (de obîrșie grecească; Ραλέτος din Rali, cu desinență italiană, ca Gianetul, Τζανέτος, din Gianî, venețianul Zanni), începe la noi cu un Ralet de pe la 1750, al căruî fiu, Căminarul Costachi, iea pe una din Domnițele lui

¹ Năsturel, o. c., p. 40 și urm.

Constantin-Vodă Moruzi¹. Un Isac Ralet se întâmpină la 1786, când Vodă Mavrogheni, în răspîndirea darnică a cătanelor sale, îl înalță de la Postelnicie la Logofeția-cea-Mare². Desființîndu-se astfel de înaintări, el era numai Clucer-Mare la 1793³. Cu titlu de Logofăt îl întîlnim și în 1809.

Un biv Vel Vornic Grigore Ralet iscălește la 1824⁴. Atunci trăia, în rîndurile d'întăi ale boieriei muntene, cei doi fii ai lui Isac Ralet, Dimitrie sau Tache și Constantin: cel d'întăi, mai însemnat, e printre boierii din 1814 ai lui Scarlat-Vodă Callimachi⁵. Ca și Mihalachi Manu (v. acest nume), el trece, după căderea lui Callimachi, în Țara-Românească: era Agă în 1822, iscălește ca biv Vel Hatman între acest an de schimbări și anul 1824, e trimes Caimacam la Craiova, în locul lui Cîmpineanu, în primăvara anului 1824, și stă acolo până în 1825, când face loc lui Alexandru Ghica, frațele Domnului⁶. În scrisorile noastre-l mai vedem până la 1832. Constantin, Costachi, avu o carieră mai puțin strălucită. Fu ispravnic de Ilfov, inspector de zaharea și ispravnic de străini, în aceeași stăpînire a lui Grigore-Vodă Ghica⁷.

XLVII.

Rioșanu.

Micul Armaș Ion sau Ioniță Rioșanu, care se afla, în anii 1821, printre corespondenții Casei Hagi Pop, vine dintr'un neam de boieri mari cari au avut altă dată un rost însemnat.

Strămoșul său a fost întăi Logofăt al doilea supt Miha Viteazul, între cei mai de aproape credincioși ai căruia el se număra, fiind trimes de dînsul în atîtea solii de taină. I se zicea Stoichiță pentru a-l deosebi de Stoica Vistierul, o personalitate mult mai hotărîtoare decît dînsul. Se știe că falșa

¹ *Gen. Cant.*, p. 394.

² Acest volum.

³ *Doc. Cant.*, p. 222.

⁴ *Ibid.*, p. 234.

⁵ *Doc. Callimachi*, I, p. 219.

⁶ Hurmuzaki, X, tabla.

⁷ *Ibid.*

«scrisoare de trădare» a lui Mihaî era îndreptată către Negre Vornicul și acest Stoichiță¹. În vara anului 1601 el și Clucerul Radu Buzescu se află în fruntea oștilor ridicate pentru Domnul cel vechi și adevărat. În acest timp el era împodobit cu titlu de Postelnic². Scăpase din închisoarea în care-l pusese pentru o bucată de vreme răzbunarea lui Simion-Vodă.

Și mai târziu, supt Radu Șerban, în 1604, Stoichiță-și avea legăturile sale cu Imperialii³. Nu se putea înțelege cu urmașul lui Mihaî Viteazul, care-l întorsese la vechea logofeție de treapta a doua, și în 1608 el se afla ca pribeag în Ardeal, la Curtea dușmanului acestui Radu, Gabriel Báthory⁴. Peste vre-o zece ani, Stoichiță era Vistierul cel Mare al lui Gavril Movilă⁵, după ce fusese unul din răsculații din 1618 împotriva Grecului Alexandru Iliș⁶. Atunci făcu el în Ținutul său de naștere, Gorjul, schitul, astăzi mai mult în părăsire, de la Strîmba, pe care nu apucă să-l mintuie.

Fusese căsătorit cu o Dochia, fără să aibă copii. Averea lui trecu deci la un nepot, Miloș Logofătul, căsătorit cu o Bălașa. Urmașii acestuia, Stamatie, Mare-Păharnic, și Dumitrașcu,—fiu, Barbu Căpitanul,—fiul acestui din urmă și al Hîrșovei, Radu Logofăt, nepotul de fiu al Dumitrașcului, se strecoară în mai slabă lumină. Constantin Bîrșanul, fiul lui Radul și al Asprei, era Armaș-Mare la 1793, și, după trecere aproape de două veacuri, el isprăvi, în sfîrșit, cu totul ctitoria familiei, împreună cu soția sa Păuna. Pe atunci erau «coconii mici» fiii lui Constantin Armașul, Ioan și Barbu⁷. Cel d'întăiu e Ioniță din scrisorile de față.

¹ Hurmuzaki, XII, p. 1198, nota 1; pp. 1205-6, n° 1771.

² *Ibid.*, p. 1231, n° 181; cf. vol. IV¹ din acea colecție, pp. 249, 255.

³ Hurmuzaki, IV¹, pp. 365, 405.

⁴ *Studii și doc.*, IV, p. 75.

⁵ Vol. VI, pp. 466-7, n° 64.

⁶ *Studii și doc.*, IV, p. 297, n° 19.

⁷ Ștefulescu, *Gorjul*, p. 216 și urm.

XLVIII.

Roseti.

Roseteștii munteni pleacă său de la Matei, fiul lui Antonie-Vodă din Moldova, căsătorit cu fica lui Grigore Ghica (el are doi fii, pe Matei și pe Dumitrachi, zis Carabatachi¹), fie de la comitele Nicolae Roset, din vremea lui Nicolae Mavro-cordat. Matei cel de-al doilea face parte, ca Vistier, din Divanul de la 1752 al rudei sale Matei-Vodă Ghica, și lângă el se află și un alt tânăr Roset, Ioan Banul². Acesta însă venise din Moldova, deși nu se mai întoarce acolo, căci fica sa luă pe Comisul muntean Dumitrașco Racoviță³.

E greu de spus, în starea actuală a izvoarelor, cărei ramuri îi aparține Dumitrachi— purta deci numele lui Carabatachi de la începutul veacului—, pe care-l găsim în scrisorile noastre, căsătorit cu o Anica. Acest boier muntean de pe la 1821 trăia în liniștea unui colț de țară. La 1824 el era ispravnic al Gorjului⁴. Poate că Dumitrachi era fiul Mărioarei ce se întâlnește ca văduvă la 1812⁵. Fiul său a ocupat funcții înalte supt Vodă Știrbei: în 1847 era încă ocîrmuitor de Gorj și el⁶.

Scarlat Roset, Rosetti, coborîtor al comitelui Nicolae, era în 1821 numai unul dintre boierii tineri, dintre «cilibiî» cari puneau la cale la Brașov schimbarea în sens «european» a țerii lor⁷. El a cheltuit cu tipărirea gramaticii lui Eliad în 1828. Se știe că el a fost și pe urmă cel mai vestit sprijinitor al culturii printre toți boierii munteni ai generației sale.

Asupra familiei moldovenești, v. vol. VI, pp. 549-50. și R. Rosetti, *Note asupra familiilor Buhuș și Rosetti*, în «An. Ac. Rom.», XXVIII.

¹ *Gen. Cant.*, pp. 397-8.

² Vol. I-II, p. 233, n° XI.

³ Vol. XI, pp. 259-60, n° 99.

⁴ Ștefulescu, *Tîrgul-Fiului*, p. 117.

⁵ *Contribuții la istoria învățămîntului*, p. 10.

⁶ Ștefulescu, *o. c.*, p. 118.

⁷ Hurmuzaki, X, p. LXXII.

XLIX.

Samurcaș.

La 1809 scrie un răvaș către Casa Hagi Pop. Zoița Samurcaș și, un an după aceasta, Constantin Samurcaș, o rudă a ultimului Geanoglu (v. acest nume), era Ban. Pe atunci Rușii țineaă ocupate ținuturile noastre, și acest boier de obârșie constantinopolitană îi slujia într'ascuns, căutându-li tot felul de știri tainice cu privire la Turci¹. Peste unsprezece ani, Constantin era Vornic; i se recunoșteau mari însușiri de dibăcie, și pentru aceia el primi în 1821 sarcina de a merge în Oltenia pentru a potoli răscoala începătoare a lui Tudor; ajunse la Craiova, cheltui bani ce i se încredințaseră — său, cel puțin, nu-i dădu nici-o dată înapoi — și se întoarse la București fără nici-o ispravă². În timpul de turburări ce urmă, el se adăpostii la Brașov, de unde scrie încă la 1824. Poate chiar să nu se mai fi întors nici-odată în țara care prigonii acuma pe Greci, și să fi murit în pribegie. Viața i se încheie la 1825³.

Frate cu el va fi fost Iancu Samurcaș, pe care Scarlat Callimachi, numit Domn al Țerii-Românești, îl trimise în 1821 pentru a ținea Scaunul Craiovei. În această dregătorie moare el prin Mart 1822. Căimăcămia trecu atunci asupra fiului său, numit și el Costachi, care fusese până atunci ispravnic de Râmnic. Acesta fu scos din locul său la numirea Domnului celui nou, în ziua de 5 Iulie 1822, și dus la Vidin, unde i se luară cu asprime socotelile. Ca să se puie la adăpostul oricărei răzbunări și pedepse, el se făcu Turc, luând numele de Mustafă⁴.

Averea lui Costachi cel bătrîn trecu asupra unui nepot, Alexandru, care se întâlnește de la 1825 înainte, făcînd politică rusească⁵. Soția lui pare să fie acea Marghioala Samurcaș care se despărția de bărbat în 1832⁶.

¹ Vol. XI, p. 105, n° 30.

² Hurmuzaki, X, tabla.

³ Vol. XI, l. c.

⁴ Hurmuzaki, X, p. 200; *Acte și fragm.*, II, p. 662.

⁵ Vol. IX, pp. 105-6.

⁶ Acest volum.

L.

Slătineanu.

Un Ioniță Clucerul Slătineanu se însoară în cea d'întăiă jumătate a veacului al XVIII-lea cu Smaranda, fiica celui de-al doilea Pîrvu Cantacuzino¹. Tot în aceste vremuri trăia și un Nicolae Slătineanu².

Fără legătură de familie poate cu aceștia, fiu al unui «Arvanitohorit» de lîngă Tîrnova, decî Bulgar, al lui Iene, dar și al Stancăi, fiica lui Stati Leurdeanu și nepoata de fică a lui Constantin Stolnicul Cantacuzino³, Răducanu Slătineanu era Clucer la căsătoria sa cu Sultana lui Toma Crețulescu⁴. În 1761, el iscălește Comis-Mare⁵. La 1793, fiind acum Logofăt-Mare, titular, Răducanu era soțul Săfticăi Fălcoianu⁶. Om harnic și priceput, el fu și întemeietorul unei fabricide postav⁷.

Pe la 1790, Răducanu avea doi fiî la școala grecească: pe Iordachi, care traduse în 1797 din Metastasio pe «Achille la Skyros», și pe Scarlat⁸. În 1821 se afla la Brașov doi Slătineni, Dimitrie și Gheorghe⁹.

Soția vre unuia din doi era acea Catinca Slătineanu, cunosătoare de franțuzește și meșteră în a cînta din piano, care avea un rol de frunte la Curtea fără Doamnă a lui Grigore-Vodă Ghica¹⁰. Și în acest volum se află scrisori de-ale ei scrise franțuzește sau grecește.

LI.

Socoteanu.

Încă din veacul al XVII-lea se întîlnește în Moldova, supt Radu Mihnea, un neam de Socotenî din care face parte

¹ *Gen. Cant.*, p. 116.

² *Ibid.*, p. 349.

³ *Ibid.*, p. 321.

⁴ *Ibid.*, p. 376.

⁵ Vol. XI, pp. 289-90.

⁶ Acest volum.

⁷ Iorga, *Negoful și meșteșugurile în trecutul românesc*, p. 187 și urm.

⁸ *Ist. lit. romîne în secolul al XVIII-lea*, II, p. 103.

⁹ Hurmuzaki, II, tabla.

¹⁰ *Ibid.*

Toma, scriitor domnesc în 1624¹. La începutul celui următor, între boierinașii munteni era și un Gheorghe Socoteanu (1719)². Un al treilea Socoteanu se făcu călugăr, și fu episcopul de Rîmnic Grigore.

Constantin saū Dinu Socoteanu, care avea în Rîmnic «casele sale cele mari», zicea lui Grigore: «moș»³. În 1796 era ispravnic de Vîlcea și, între altele, se îngrijia de canari și de căței de prin străinătate pentru boierii cei mari de cari avea nevoie. Căsătorit cu Stanca, sora lui Dimitrie Greceanu, el era în 1804, ca Stolnic, ispravnic al Gorjului și în 1808, fiind Căminar, avea aceiași slujbă⁴.

Fiica sa, Bica, fu soția lui Iancu Lahovari; și după căsătoria cu acest străin, ea iscălia însă tot «Bica Socoteanca» (în 1823 încă). Barbu, frate al Bicăi, cred, era judecător la Tîrgu-Jiului în 1829⁵. În scrisorile noastre-l găsim încă de la 1823.

LII.

Știrbei.

Pentru cei trei Știrbei din vechea ramură, Barbu, soția sa Catinca și mama lui Barbu, Dumitrana, v. memoriul mieū «Un boier oltean la Karlsbad», în «Analelele Academiei Romîne» pe 1906. Familia are legături strînse cu Casa de negoț din Sibiiū și o adevărată prietenie o unește cu Constantin Hagi Pop, cu soția acestuia, Păunica, și cu bătrîna Hagică.

LIII.

Varlaam.

Numai în a doua jumătate a veacului al XVIII-lea se ivește și această seminție de boieri munteni. Un Dumitrachi Varlaam e amestecat în unelirile de pe vremea ocupației ru-

¹ Vol. XI, p. 49, n° 13.

² Ștefulescu, *Tîrgu-Jiul*, p. 33.

³ Vol. I-II, p. 458, n° 18.

⁴ Ștefulescu, *Tîrgu-Jiul*, p. 117.

⁵ *Ibid.*, p. 124.

sești de la 1769-74; el și scrie istoria întâmplărilor de război din această vreme ¹. Un Costachi Varlaam are apoi în altă ocupație a Rușilor, de la 1806 la 1812, un rost însemnat ca Vistier. Era dușmanul puternicului Constantin Filipescu și se afla în fruntea unui număr de boieri de neam mare, între cari vedem și pe un Ghica, pe un Brîncovanu ². Încă de la 1802 el era în corespondență cu Hagiul din Sibiiu, căruia-i dăduse în grijă pe fiica sa, așezată la Ursulinele din acel oraș. Din scrisorile sale care urmează cu acest scop, până în vremea războiului pomenit, aflăm că soția lui Varlaam se chema Frusinica, iar fata de la călugărițe Marița ³.

Balașa Medelnicereasa, văduva lui Ion Hiotu, era tot din acest neam. Și la 1822 întâlnim în răvașele noastre pe un Nicolae Varlaam, care era bolnav.

După 1812, familia, compromisă cu Rușii, își pierde însemnătatea pe care tot Rușii i-o dăduseră.

LIV.

Vlădăianu saū Vlădoianu.

Înrudiți cu Brăiloi (v. această familie) sînt Vlădoieni. Un Păharnic Fota Vlădoianu face, la sfîrșitul veacului al XVIII-lea, o danie pentru școală uneia din bisericile craiovene ⁴. Era Vel Medelnicer numaī, în 1768 ⁵. Un M. Vlădoianu iscălește la 1742 ⁶. Scrisorile noastre sînt privitoare la Clucerul Ioan Vlădoianu (c. 1811) și la Constantin Vlădoianu (1827). Un altul, ginere al lui Hagi Stan Jianu (v. această familie), nu mai trăia la 1793.

Unul din Vlădoieni ținea pe Eufrosina, sora lui Vodă Mihaī Suțu ⁷.

¹ V. *Ist. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*, tabla.

² Constantin Căpitanul ed. Iorga, p. XXXIII și urm.

³ *Contrib. la ist. învățămîntului*, pp. 2-6.

⁴ *Ist. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*, II, pp. 22-3. Cf. *Gen. Cant.*, p. 512.

⁵ Vol. XIII, pp. 225-6.

⁶ Vol. XI, p. 225, nota.

⁷ Vol. X din colecția Hurmuzaki.

LV.

Zătreanu.

Boierii gorjenii, de la Zătrenii, trei membri ai familiei: Radu, Vlad, Matei apar la 1719¹. Un Iordachi măsoară moșii la 1781². Un Constantin său Dincă se află în scrisorile noastre la 1821-3. Fiul său, Nicolae, era secretariu de prefectură în 1857³.

¹ Ștefulescu, *Țirgu-Țiul*, pp. 32-3.

² Vol. XI, p. 226, nota.

³ *Mărturie privitoare la Știrbeș-Vodă*, p. 669, n° 57. — *Comunicări de acte și știri privitoare la aceste familii oltene și muntene sau și la altele sunt așteptate de la interesul cetitorilor.*

I.
SCRISORȚ DE BOIERȚ.

1. 18 Iulie [c. 1750]. Παναγιώτης... πτρ. poruncește unui Costandin Popescul a duce pe Păvel Roșianu și Matei Morânglavul la hotărîtul moșiei Reace, cînd vor veni sătenii cu popa.

2. «Lăzăret», 14 Iulie 1768. H[a]g[i] Stan Jianu, biv Logft. za Vist., pentru o socoteală de tovrășie la negoț, avută, în 1756, cu Pătru Luca. Vindeaă cordovane.

3. Ianuar 1778. D[umitrana] Știrboica¹. Pentru cumpărături.
«Foița de târgueli, cum arată în jos: ... 1 toc tipsii și un toc talere..., 1 sită de cele bune, deasă, 2 oc[ă] arpăcaș bun, mărunț, 5 dramuri șoflan, p¹ oc[ă] candel alb, 1 mănui fămeești albe, 1 funt paler, 2 funturi alice de ale mărunte de vrăbii, 1 funt alic[e] de epuri... Sămînții, însă de napu, dă guli, de varz[ă] nemțască i lăptuci de cele învălitate.»
Adauge: «2 părechii de nasturi mari de aur, unii suci, iar alții cu robine în vîrf, 1 cămașa voinicîască, 1 păreche izmene neprinsă, 1 brănișor, care va fi mai greu, de fir, 1 blană de guș de vulpe de Mosc, cu capacele ei».

4. 13 Iunie 1778. D. Știrboica. Pentru o carătă.

5. Craiova, 3 Mart 1779. Zamfir H. Gherge. Pentru «2 părechii desagi cu cărți», ce are în *lăzăret* D. Știrboica.

6. 15 April 1779. D. Știrboica. Pentru un clopot stricat.
«Acest clopot iaste cumpărat de răposatul tatăl mieu de l[a] Lipsca, ci, dup[ă] cum vei vedea dum[neata] slovele ce sînt la margină, tot acele slove să să fac[ă] și acum; ci, fiindcă aū fost madem² foarte bun..., mademul să nu să schimbe,

¹ Era fata lui Constantin Strîmbeanu și văduva lui Constantin Știrbei (v. vol. V, p. 326, n° 116; p. 328, n° 121).

² Metal.

— că glasul acestui clopot nu s'aŭ aflat din Olt încoacie.» Cere și «ață nămțasc[ă], candel albă».

7. 1-iū Maiū 1779. Εβστράτιος Κρετζουλέσκος Παχάρνικος. Pentru bani. — Grecește.

8. 6 Iunie 1779. D. Știrboaica. «Pentru clopotă..., erea și madem bun într'ănsul.» Salută Bărbucianu și Catinca¹.

9. 1779-80. «Mariia Foteasca, Clucereasa.» Pentru afaceri.

10. 19 Ianuar 1780. Barbu Șt[irbei], Serdar. Cere «patru sfeășnice» de biserică. .

11. 2 Februar 1780. D. Știrboaica. «Să ăi materie de o gubea de care știŭ că mi ai măi luat». Și pentru «sfeșnice de biserică..., măi lungi și măi groase decît ceale de la Maica Precista și de la Sfetî Gheorghe... Nu știū, cocoana dum[ital]i ce s'aŭ măi căștigat, ci, orice va fi, să le aveŭ bucuriia... Să trimițŭ și pomenicu casii dum[ital]i ca să s[ă] pomenească la biserică... Și cîai de cel bun de Rusiia să-m trimițŭ vre o 25 de dramuri, și materiia să fie cinci coŭi, ca să-m ajungă.»

12. Maiū 1780. H[a]gi Stan Jiianul, Pah[arnic]. Plătește la nuntă, la fiu-săū Zamfir. Vrea «o salbă de galbeniŭ mari, precum ai dat și lui Zamfir salba răposatei».

13. 25 Iunie 1780. «Șt[efan] Prășco[veanu], Dvor[nic]².» Să i se caute un grădinar. Va da 100 de lei «cu zapis». «Să fie meșter și de altuitu pomilor.» «Dvorniceasa» mulțamește pentru mănui.

14. 6 Septembre 1780. D. Știrboaica. Pentru un ceasornic de dres.

15. 6 Septembre 1780. Șt[efan] Prășco[veanu], Dvor[nic]. Pentru un grădinar. Va avea «și rămători și alte bacșășuri». Să fie măcar pe trei ani. Avînd «simbrie grea», să-și aducă «uneltele». După trei ani, «eū îl voi trimite cu chieltuiala mea... Pentru lămăi, ce-m scrii, veŭ ști că s'aŭ prăsit și aici mulți, ci oameni nu avem, ca aceia să poarte de grijă.»

16. 3 Novembre 1780. Șt[efan] Prăș[coveanu], Dvor[nic].

¹ Fiul ăi (ultimul Șirbei din ramura veche) și nora.

² Fost candidat la Domnie.

Despre grădinar. «Așa socotescu că, dacă să va lipi de mine, nu va mai gândi de la urmă, ci, cum eu, după viață murind, îmi va vedea săvârșitul, său el mai nainte de mine... Va avea de la mine milă și căutare.»

17. 12 Novembre 1780. D. Știrboica. «Pentru ȋsasornic, să mi-l trimeți la Vălcia, fiindcă este Mariuța, fii-mea, isprăvniciasă la acest jud[e]ț.» Trimete «acest folcălucă (*sic*) de olă, 15 de untu și 2 cașcavale». Cere «o jumătate de funtu de ȋfaiu fain, 50 dramuri de candel albu fainu, 50 dramuri rozmarin pentru bucate, 1 sticlișoară cu untu de anason». Să caute «mărgăritar, oriunde-ȋ veȋ găsi, pentru Catinca, după cum ai cumpărat fii-mii Stancăi Părșcoveancăi, să fie asemenea, și albu, curatu».

18. 6 Decembre 1780. «Mar[ia] Grăd[ișteanu], Manolachi Grădiștea[nu] Med[elnicer].» Să li scrie ȋt costă o carătă, «în-năuntru cu catifea de lână roșie, p'afară cu o vargă de auru și cu una verde, și păn varga cea verde să aibă floricele, și dricu să fie iar asemenea roșu. Trimise maica un burdufu cu untu și doi cașcavali».

19. 20 Ianuar 1781. Șt[efan] Prășc[oveanu], Vor[nic]. Pentru grădinar. «De la o vreme încoace, alte lucrări nu avem, decât, fiindcă am avut dăruite de la D[umne]zeu fete multe, carele, viind la vârsta căsătorii, una după alta, tot mărităm câte una din an în an, precum și acum, în luna aciasta, la 10 zile, am avut veselii a nunții a ficiȋ noastre Sultaniȋ, pe care am dat-o după fiul al răposatului Stolnecului Ioniță Bălăcean, cu care rămăsese maică-sa micu de taică-său, și acum, fiind venit la vârstă, l-am făcut ginere.»

20. 21 Ianuar 1781. D. Știrboica. Pentru «rozmalin de care să face în grădinȋ, ca să ne fie pentru bucate, iar dum[neta], în locul rozmalinului, m'eȋ trimis stafide negre... Pentru policandru Sfintei Troiță... , să aibă 24 de sfeșnice.» Cere și un grădinar.

21. 12 Februar 1781. Amza Jianul, Slug[er]. Sînt sănătoșȋ «Costache, Grigorașcu, noru-mea Ilinca». El e bolnav și «pățimesc viață[ă] foarte slabă», fiind și bătrîn. «Lăudat să fie numele Domnului pentru toate... Al doilea, staȋ la

mirare că, pân te chemam: nepotu Costandin, scurt, tot eram mulțămît de câte o fiască scrisoare, ce priimiam de la dum[neata], iar, de când milostivul Dumnezeu te-au învrednicit de te-ai făcut hagiū, vaz că cu o mare părăsire ne-ai pus la uitare,—din ce pricină, nu știu. Ci te pohtesc, nepoate, mai întorçe-ț firea de mă bucură, pân am viaț[ă] de a mai priimi fiască scrisorea dum[ital]i. Pentru altele întru care ne aflăm, nu iaste mai puțin decât bătaia Eghipetului, care Dumnezeu arată prin Moisi prooroc: atât au făcut Dumnezeu milă pân acum, de nu iaste moarte între oameni, iprocî.» Cere cuțite, linguri de argint și «o carătă pentru noru-mea, saū o botcă bună cu coperiș dinainte; numaî drugi să fie modă ca de Beci, iar să nu fie puș în lat..., că să folășază în jos numaî decât, ci să fie muchie... Văpsala butcii să fie roșie, și lucru țăpân.»

22. 18 Februar 1781. Șt[efan] Părș[coveanu], Dvor[nic]. Îi pare rău că grădinariul are dropică. De-î află altul la Mart, «de bucurie ce aş dobândi, nu știu ce mulțumită aş da d[u]m[ital]i.»

23. 29 Mart 1781. Șt[efan] Prăș[coveanu]. Pentru grădinar. L-a căpătat prin judecată.

24. 17 April 1781. B[arbu] Șt[iubei], Serd[ar]. Cere «o ladă de farfuri, adec[ă] un tacăm de masă de 24 de personi, cu tote cele trebuincioasă, și 24 de șervete și cu masa lor, să-m cumperî d[u]m[neata] și un cort nemțesc, de cele de care vei socoti d[u]m[neata].»

25. 17 April 1781. D. Știrboaica. Pentru boala soției sale, Catincăi. Să trimeată *dohtor*. «Îi vom da tl. 500, și alte daruri vor fi pe d'asupra, iar, când nu va vrea Dumnezeu, îi vom da acei 50 de galbeni; și cheltuiala d[u]m[nealui] va fi de la noi, măncarea în casa mea, șăderea în casă.»

Notă: «Înștînz dum[ital]i pentru noru-mea Catinca: s'au măritatū, de 6 ani acum, la Mai; au fost atunci ca de ani 16... Natura este iute, și s[ă] mănîe de fieștece, și are dor în șale și durere la oase și slăbiciune... Fie-mieū Bărbuceanu este ca de ani 28.»

26. 29 April 1781. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Înștînzăm pă dum[ital]i pentre vesăliia fii-mieū Ghiță, că, măcar

că dum[nea]lui Dvor[nicul] Prăscoveanu să află la București, dar, puind tot felul de silință și mijlocitori pă dumnei Stolniciasa Știrboica i pă dumnei Stolnicias[a] Bengească de i-au scris dumisale, și l-am plecat de au primit să vie dum[n[e]alui] aici, să facem nunta, unde-i sint toate rudeniile dumisale și ai miei.» Poștește pe Hagi Constantin Pop la nuntă. Păunica să schimbe așa «aeru». E pace; «aerul este frumos și drumul bun... Pohtesc doi puî, unul de lămăe, altul de năramză..., în o ladă, dar să fie de lemn, ca să nu să spargă, și să fie cât de mic.»

27. 3 Maiu 1781. B[arbu] Șt[irbei]. A trimes feciorul «cu rădvanu și cu un podvonicu (*sic*)», pentru a lua pe *doftoriu*. «Pentru doi coji de orbote albe faine și pentru o apărătoare Catincăi... Pentru o ladă cu farfurii.»

28. 25 Maiu 1781. Zamfir Jianu, Cluc[er]. Pentru *doftoriile* fratelui, Gheorghită. Trimesul lui Știrbei Serdariul a venit cu «doftorul». Se ceruse și «unt de scorțișoară, ce-i zic lăti-nește: «oleum cannellae», scrie Gheorghe însuși.

29. 24 Iunie 1781. D. Știrboica. «Fiindcă, cu ajutoru lui Dumnezeu, zăgrăvesc sfânta biserică și nu am aur, să-m cum-peri doaozeci de tefele,—numai să fie bun, să nu fie de cel leșăsc..., tefea ca câte t^l 3 p^l, dău cel bun... Din pricina omului stă lucru jos... De acest fel de vâpseală de care trimisei dum[ital]i mostră.»

30. Craiova, 26 Iunie 1781. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Pentru lămăi, portocalii și alte ce mi ai trimis dum[neata] pentru nunta fiu-mieu... Hotărârea ce am fost avut cu dum[nealui] Dvor[ni]c[ul] ca să facem nunta în Rusalii, dar, fiindcă Mării[a] Sa Vod[ă] l-au făcut pă dum[nealui] iar Vel Dvor[ni]c halea, și, după milostivirea Mării Sale, vrând ca să cinstiască și pă fiu-mieu Gheorgh[e] cu boerie, l-au trimis în București, și l-au miluit Mării Sa Vod[ă] cu boerie: Vel Șătr[ar], și s'au întârziat la București... La Iulie va lua voe ca să vie.»

31. 11 Iulie 1781. B[arbu] Șt[irbei]. Serd[ar]. Pentru «niște vinu de mușcatii».

La 30 Maiu ceruse și «cort și farfurii».

32. 13 Iulie 1781. D. Știrboica. Cere vâpseli pentru bi-

serică: aur, argint, grișupanu... , aspru la mână și greu la trasu... Acum iaste vreme de lucru.»

33. 15 Novembre 1781. Ioan Brăiloi, Slug[e]r. Pentru bani.

34. C. 1782. [Barbu Știrbei.] Pentru «o cutie piluri de curățanie, ce să numescă piluri de Francfurtu, să le fac[ă] la apătecărie, că iar mă ciarcă neputința ce am».

35. 26 April 1782. D. Știrboica. Pentru «doao basmale, fachiolu, cu mărginile de mătăsă..., pentru Catinca», și «pentru policandru», la o biserică, pentru «zaharū» (în Craiova oca era 2 taleri), «doao părechî mănui de piiale: o păreache să fie albă și alta albastră,—numai să fie mai micșoare».

36. 8 April 1783. D. Știrboica. Cere «doao basmale frumoasă, de cel[e] ce portă domnele la peptu, și o păreiche de mănui pentru Bărbucianu, și basmal[ele] mele să nu fie albe, să fie altă față, și să fie lucru mai noo. Pentru pantofi ce-mi scrii dum[nea]ta să te înștiințaz cătū să fie de marl,—să fie pe picioru cocoșe Păunicăi.»

37. Craiova, 9 August 1783. B. Șt[irbei], Pah[arnic]. «Pentru răm[ă]tori miei de strănsură, fiindcă de atunci i-am pus pe porumbū, și sânt grași... Pote vor veni niscai neguțitori sirbi din Țara Turciască.» Cere «10 sticle fruntineag»¹.

38. Craiova, 21 Mart 1784. Zamfir H. Gherghe. «D[u]mnealui coconū Ghiță Bengesc[u] s'aū logodit cu fica d[u]mnealui Banului Dudescul² și, după Paști, numai decât ieste trebuință de a veni eu singur... Va să meargă dum[nea]lui la Buc[u]rești, să facă nunta.»

39. 22 Mart 1784. B[arbu] Șt[irbei], Pah[arnic]. Cere a se aduce Catincăi de la Beciu «apă de obraz».

40. 22 Mart 1784. B[arbu] Șt[irbei], Pah[arnic]. Cere să i se trimeate *gazeturile* prin negustorul Iovipale.

41. Craiova, 4 April 1784. B[arbu] Șt[irbei], Pah[arnic]. «Pentru apa de Spa [și] 100 pahară de vin, să nu fie de cristal, ci de cele urdinari, și fr'o 40 caranfile. Pentru rețetă ce am

¹ Frontignan, vin muscat.

² E jupâneasa cu ișlic de blană pus spre ceafă și cu părul ridicat în sus de o panglică, de care vorbește lady Craven, în *Voyage en Crimée et à Constantinople, en 1786*, Londra, 1789, p. 417 și urm.

trimis dum[itale], scrisă letinește, de niște apă de obraz care
aū eșit acum.»

42. 5 April 1784. D. Știrboica. *Copiit* ei, Bărbuceanu și
Catinca, sînt bine; ea, cu «patima durerii capului». «Miliortū,
cățelu, care mi l-ai trimis în trecutu an, aū murit; care mare
englengea și petrecere dău vreme făceam cu dănsul.» Să-î
aflē altul, «frumoșel și costirlē. Salutări soacrei, Hagiica, și
soției, Păunica.

43. 24 April 1784. B[arbu] Șt[irbei], Pah[arnic]. Trimete o
scrisoare grecească la Gheorghe Vendoti, la tipografia Iosif
Baumeister, în Viena. «Trimisei dumitale și aciastă carte a
lu chir Gheorghe Vendoti, ca să o cetești.»

44. 17 Maiū 1784. B[arbu] Șt[irbei], Pah[arnic]. Pentru niște
caî ce ar vrea să cumpere în Ardeal.

45. 17 Maiū 1784. D. Știrboica. «Să-m gătiți un cățăluș,
după cum era Miliortū, ca să-m fac cu dănsul puțintică en-
glengea, pentru trecerea din vreme; numai să fie după cum
era Miliort, cilibiū.»

46. 26 Iulie 1784. B[arbu] Șt[irbei], Pah[arnic]. Pentru
gazeturī, ce aū sosit lui, lui Jiianu, Sărdariului Farfara, Cai-
macamului; una a dat-o «Pit[a]ru[lui] Nicolache». Trimete «2
părei[chī] papuci de Țarigrad».

47. 7 August 1784. Ioan Ot[eteleșanu], Șătr[ar]. Se plînge
că i s'a scris «cu semeție: nu mă pohtești prieteneaste și
a-m scrie ca unui boiarī, ci-m poruncești întocmai ca unui
șupus al dum[itale]; care, de erea să daū răspuns după scri-
soarea dum[itale], te împărtășai și dumn[eata] la întristarea
mea ce m'aū măhnit din scrisoarea dum[itale]... Chir Hagī,
noi'numai dorim de dum[neata], iar nu ne teamem: locuri
sfînte ai călcatū, în Scriptur[ă] ești adăpatū, ci ado-ți aminte
că zice Sfînta Evanghelie: «cine ești, de judeci slugă striină». A
împlinit diata tatălui, Vornicul Ilie, și cu privire la bi-
serica din Craiova.

În alt bilet, cu aceeași dată, cere «o butcă, măcar să fie și
puțintel purtat[ă], și să fie, orī englezasc[ă], sau de Beci:
numai să fie naimodu, frumoas[ă] și țapănă... Să nu fie la altul
asemenea; frumoas[ă], țapăn[ă], ușurică, și mai eftioar[ă].»

48. Rîmnic, 10 August 1784. Gheorghe Jianu, Șătr[ar]. «Pentru servisu de porțulan..., am scris la Beci la sor Raicovicî, ca să le cumpere, și să fie tot un felu, de 48 persoane, care să le așez în trei lăzi... Astăz luarăm înștiințare cum că dum[nealu] Banu Dudescu aū plecat din București și vine la sfintele mănăstiri pentru închinăciune. Postesc pă dum[neata] ca să-m cumperi trei buteluri vin de Tocaia și patru de mușcat, însă patru de mușcat și trei sticle brabanțael și patru funturi pișcoturi, însă, dă cele lungi, doao funturi, și, dă cele mici, doao funturi... Și rozol de Breslau.»

La 14 Iulie spusese că tacimurile sînt pentru «trei obroaze». Se cerea «un obraz mare». — Doria la 14 Novembre «buteluri fruntiniac, buteluri untdelemn».

49. 14 Novembre 1784. Cost. Gîan[oglu], biv Vel Clucer. Cere «un cățaluși de cei mici, flocos; un zăvod de cei mari, de Beci... Foarte să fie mic, încât să nu mai fie în toat[ă] Evropa mai mic decăt acela; să fie și flocos, cu păru slobozit și mole, — fie și cățea... Zăvodul să nu mai fie altul mai mare nici în Beci, și învățat la vite.» Și pentru *doftorîi*.

50. 15 Decembre 1784. Ion Brăi[loiu], biv Vel Stol[ni]c. Pentru «o butcă noă, nu vre o coptură veaiche și suliminit[ă], ca ceale neveaste bătrâne, știrbe și suliminite, ci să fie tănără, frumoas[ă]; postavu să fie verde, și denapoî să aibă 2 oameni loç a șed[è] pă lădița, iar de nainte să aibă scaun umblător când va fi trebuință să poată șădea și pă scaun alt 2 oameni; burdufu să fie nalt și corona cea de asupra să aibă acel meșteșug să s[ă] sloboază pîn aproape de burduf, ca să n-ı zbicească ploia, și să aibă 2 sticle mai mici și la coroan[ă], ca să s[ă] vază înaintea când să va slobozi și perdelele, dup[ă] obicei; scările să fie ca la carătele cele englizăști, să s[ă] închiză supt butcă, și la picere jos cu lădit[ă] pentru de a pune în călătorie tipsii, talere și altele. În locu ce șade viziteu, să aibă burduf pîn jos, de a putè pune viziteu trăistele, frăre și altele; și să nu fie grea: căt de ușor de s'ar putea, și bună, dar și mai eftioară... Am înbătrănit, am slăbit, am lăsat și barba, să fie un lucru mai frumos.»

51. 29 Iunie 1785. D[umitrana] Știrboaica. Pentru ce a dat «să cumpere Catincăi: o basmă de orbot[ă] albă de gât... , aseamine cu care au cumpăratu nepotei Dumitranei». Și pentru «un funtă de candelă albă».

52. 14 Iulie 1785. B[arbu] Șt[irbei], Pah[arnic]. Pentru butcă și «doi telegari» ce se vînd cu 20 de galbeni.

53. Tîrgu-Jiului, 1-iulie August 1785. Μανουήλ Γραδ[ιστάνο] Πα-χ[άρνικος]. Pentru bani.

54. 16 August 1785. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. Pentru moartea «prea-iubitului și proc[o]psitului și înțeleptului mieu fiu Zamfir», mîngîindu-l ca pe Iov. «Focul ce arde apururea în inima mea... Mie tot mi s[ă] pare căci este în vis acest foc ce m'au călcat; în pare că este dus în vre o călătorie sa în vre o slujbă, de nu-l văz înaintea ochilor miei, iar, când în vine câte o scrisoare de la vre o rudenie sa de la vre un prieten, de mîngăere, și-m scriu de mîngăiere, cunoscând că este adevărat focul ce m'au călcat, în aprind focul jale, . . . Aș fi pohtit, pentru păcatele mele să m[ă] fie pedepsit Dumnezeu ori cu pagub[ă] de a pierde tot ce am, ori mie să-m fi dat patim[ă] de boal[ă], să pătinesc pîn la sfîrșitul vieții mele, în scărbe și în dureri, și să fie trăit răp[o]satul, că, la lipsa ce m'as fi aflat și la durerile boalei, m'as fi chivernisit și m'as fi mîngăiat după înțelepciunea ce avea; numai, nepu-tînd în.oarce focul ce m'au călcat, zic și eu că: Domnul a dat, Domnul a luat, și pote fi că va Dumnezeu la sfîrșitu mieu să n'am nici-o mîngăiere, că la el în era toată nădej-dea... Și vrăjmașii miei vor fi la mîhnire, și vor zice de ce să nu pătinesc eu dureri de lipsă și de boal[ă] pentru pă-catele mele, ci să întămplă moartea lui fără vreme și fără pricină de moarte, că, fiind sîn[ă]t[os] vrînd să fie mai sîn[ă]t[os], s'au înșalat de un becișnic doftor ce avem aici, și, din doftoriile ce i-au dat, la noa zile l-am îngropat. Oh, oh, ce foc m'au călcat!»

55. 20 August 1785. Cost[an]d[in] Gîan[ogl]u. «Fiindcă acum a venit vremea prepeliților și coteiul ce l-am avut, a murit, și acum mă aflu fără cotei... Să-m găsești un cotei bun, frumos, cu urechile lăsate, lungi; să fie soț bun, a căuta și prepeliț, și

a scoate din apă, mai în scurt cu toate șarturile lui și, de să va găsi să fie căță, și mai bine ar fi, iar, de nu să va putea găsi căță, să fie și căine, numai să fie soț bun.»—P. S. Fac o bisericuță «și-î trebuie două sfeșnice de alam[ă]... , și doao micî, de umblă copii cu ele».

56. București, 26 Novembre 1786. H[a]gi Stan Jianu, biv Vel Postelnic. A venit aici ca să se judece pentru moșia Drăgo-tești, ce o are de 20 de anî, cu «nește șareț dă ciocoi». Domnul l-a făcut Postelnic paiă. «De acum înnainte, când îmă vei scrie cărțile, de supr[a] cu acestu tit[lu]: biv Vel Postelnic».

57. Craiova, 28 Decembre 1786. H[a]gi Stan Jianu, biv Vel Postelnic. «Pentru cinstea boerii Postelnicii ce m'aū miluit Măriia Sa Vodă, că, înștiințare luînd, aț avut mare bucurie, făcându-mî orație ca să trăiască Măriia Sa Vodă și eū să mă învrednicescu și la altă cinste, mai mare... Și eū rog pe milostivul Dumnezeu ca să trăiască Măriia Sa Vod[ă], să-l avem Domn și stăpăn până la adănci bătrăneț în luminat Scaunul Mării Sale, cu norocire... Pentru că aciastă cinste este mare boerie, din protipendadă, și, măcar că din protipendadă este al doilea după Vistier-Mare, dar mai nainte vreme, la Domnii trecut, acăastă boerie o avea boerii greci din cei marî, feciorî de capichihaele și ginerî de capichihaele, cei care erea tot omurul¹ în mănă-le : care Măriia Sa răp[osa]t[ul] Grigorie-Vod[ă]² pe dumnealū Banul Hrisoscoleū din Postelnic l-aū făcut Ban-Mare, și Măriia Sa Miha-Vodă cel bătrân³ pe răp[o]s[a]t[ul] Postelnicu Ianache Muruzi, tatăl Dvorniculū Muruzi de la București, din Postelnic l-aū făcut iar Ban (precum și alți Domnî asemenea), și apoi iar pă dum[nea]lū Banul Hris[os]coleū Măriia Sa Alecsandru-Vodă Ghica din Ban-Mare l-aū făcut iar Post[elni]cū, iar din boeri greci cei mai mulți, din Postelnicî dragomanî și apoi Domnî, și acăastă boerie, cum zic, o avea numai boeri greci, fiind la

¹ Toate trebile.

² Grigore Matei Ghica.

³ Racoviță.

Țarigradū cea mai cinstită boerie, și aici în țară cu toată puterea, iar Măriia Sa Vod[ă], ca un milostiv Domn și stăpân, nu deosăbește pe boerii greci dintre boerii pământeni, nici pe boerii pământeni dintre boeri greci, ci voește ca să fie toți de o obște, și pe cei vrednici și credincioși boeri greci i-au cinstit cu boeriile din boeriile pământenilor, precum pă dumn[ea]luî Post[elnic]ul Ralet l-au făcut Vel Log[ofă]t. Așa și pe boerii pământeani, le-au dat boeriile Grecilor, și, din boerii pământeni, pă dumn[ea]luî Dinu Filipescul, din Cluci[a]r halea Postelnic, și pă dumnealuî Scarlat Ghica, fiul dumnealuî Banuluî Ghica, din Cluci[a]r și Agă iarăși paia Postelnic, ca și pă mine (vrând Măriia Sa ca să nu să deosăbească nici partea Craiovei de București), pă dumnealuî Cluci[a]r Gînanoglu din Cluci[a]r paia, Spătar, pă mine din Pah[a]r[nic] paia, Post[elnic]u. Eu, după trebile ce aveam la București, după ce m'aŭ cinstit Măriia Sa cu boeriia, mi s'aŭ făcut și tain de cheltuială și alte icramuri¹. Hotărîrea în erea să șezi, nu numai Crăciunul să-l fac acolo, ci și Paștile, dar, întâmplându-să o trebuință aici la Craiova, m'aŭ pornit Măriia Sa Vodă cu menzil, de am venit, și, până când va fi voia Mării Sale lui Vodă, mă aflu aici la Craiova.»

58. Craiova, 23 Mart 1787. H[a]gi Stan Jianu, Post[elnic]. «Și Țara-Turcească și Țara-Rum[ă]nească la un Turc sau la un cioban, câte trei-patru neguțători aŭ dat bani, și oile de iarnă s'aŭ prăpădit mai toate, și acum uni din lănarî aŭ tremis oamenii de strâng piei de oi moarte, cu ce preț le găesc, și aŭ prins toți tabaci de le zmulgu, și zmulturile le-aŭ tocmit câte 13 parale, apoi lăna de tunsură, unde va mai rămănea, socotește la ce preț va să iasă?»

59. Craiova, 14 April 1787. H[a]gi Stan Jianu, Post[elnic]. «Astăz, viind dum[nealu] Cluc[e]ru Șerban de la Buc[u]rești, me-aŭ adus veste că Măriia Sa Vod[ă] vine curând aici la Craiova, și aicea nu-i găesc cele ce trebuiesc orânduiala mesii, ci te pohtesc ca aceste ce le însămnenez însuș dum[i-tal]i, să mi le cumperî ca s[ă] fie bun[e] de mas[ă] dom-

¹ Onoruri.

neasc[ă]; însă și să le așăz dum[ital]i în cutii cu bumbac și cum vei ști mai bine, ca s[ă] nu s[ă] farîme, și să le puie în doa lăzi, ca s[ă] poată pune pe cal să le aduc[ă] mai în grabă pîn la Călimănești, că scriu și lui Costandin Ocnaru, ca iarăș pe cai să mi le încarce, să ajungă mai înainte, pîn a veni Măriia Sa. Însă: 12 sticle vin de Tocaî, 12 sticle vin de Ren, 6 sticle undelemnă de Provenția, 6 sticle de rozol de Franți sau de alt fel, nu de cel ce s[ă] vinde în targă, de 24 de persoane un aufsați de zahar, cu tot felu de figurî, precum ierea și cele ce le-ai trimis la nunta fiumieû Ghiț[ă], așăzîndu-le în cutii rătunde cu bumbac; un naimod ce-m spus[e] nepotu că obicînesc la masa domnilor, de zahar, ca o dumbrav[ă] și cu jigăniî cum obicînesc de le fac, și de argint, pentru podoaba mesei; 4 copuri arpăcaș de cel fino, mărunț, 4 funți prezintin, 6 funți orez de Italia, 4 funți pișcoturi de tot felu, 2 funți cărnați, salami duși (*sic*), numai să fie proaspeți; de s[ă] va găsi și nescaivaș vin de mușcat, să-m trimiți 12 sticle, numai să nu fie stricat, atât acesta cît și cel de Tocaia. 2 pom[u]șori, unu de lăm[ă]i și altul de naramză în lădița, de s[ă] va putea și cu rodu lor sau cu florî, fie și mai micî, dup[ă] cum i-ai trimis și la nunta lui Ghiță. Să cercetezi de să vor găsi doi armăsari telegari, murgî sau galbenî, cum numai să fie frumoș[i], și nu tocmai mari, ca cei negri ai Cluc[e]rului Stirbei, numai tineri și sîn[ăt]oși, și să m[ă] înștiințez cu cîți bani să pot lua, și o pereche hamuri cum au fostă ale Caimacamului Suțu... Aș vrea vre-un lucru raritet, măcar și de treizeci galbenî, numai nu știu; ci pentru aceasta să m[ă] înștiințez mai în grabă ca să trimiți, în cai de olac, doaoă șfeșnice de argint cu mucările lor: știu că are dumnei vară-mea... Poftesc ca să mi le trimitet, înștiințându-mă și cît bani au... Și să-m trimiți și patru funturi lumănări albe, micî ca de cele de său; ...naimod, ce-m spusă nepotu Ianache că obicînesc domniî la masă, ca o dumbravă și cu jigăniî de argint, să mă înștiințezi cît bani are, ca, de-m va fi trebuincioasă și să prinză loc, să scriu să vă trimiț... Câte doi loțu frunzișoară, scortîșoară, nucșoara, poftesc să trimiț».

60. 24 Mai 1787. Nedescifrabil. «Postav verde tăiat cu colțuri... să se puie pe marginea unor piei... Și mai ales la botu piei, fiindcă este tăiat oareșce...» Pentru o piele de urs. «Fiindcă, precum zic, pielea de ursu voiū să o aibu pe pat în loc dă mindiriū, iar pieile de capră voiū să le fac în loc dă perine; însă să fie boia, adec[ă] văpsea, de aceia care să nu să curețe, să s[ă] mănjască hainele.»

61. Craiova, 4 Iunie 1787. H[a]gi Stan Jianu, Post[elnic]. Pentru armăsari: «când ai priimit scrisoarea, i-au trimis grofi afară pe la iosaguri... Ai găsit doi murgî și doi negri, dar bătrâni, de câte zece ani, iar la grofū Micheșî ai găsit o pă-reiche armăsari galbeni cu coama neagră și coada asemenea, și picerile din genunche la vale negre, numai la un picior dinnapoi pîntenog, și de câte 6 ani; numai unul, când este în grajdî, ține ureche lăsată, dar, când îl pune la ham, ține urechile bine. [Cerea 105 galbeni. Îi află cu meteahnă.] Că aceștia voi să dau Mării Sale lui Vod[ă]. Ci, fiindcă venirea Mării Sale aici, cum porunceă, văz că i s'au mai făcut ză ticnire, nu știu până când», să mai caute. Ar vrea și el doi, «jugani». «Măcar că Măria Sa n'au venit până acum, dar târguelile ce mi le-ai trimis, le-am trimis Mării Sale, și le-au priimit cu mare cinste. Ci aș vrea mai frumoasă încă sârviția aceia care este la domniî cei mari, și cu picerele de argint.» A scris și la Viena. Vin de Tokai să caute acolo, la Tokai sau la Viena.

62. 29 Iunie 1787. B[arbu] Șt[irbei], Cluc[er]. Pentru «patru-zeci de porțioane de doftorii».

63. Craiova, 23 Iulie 1787. H[a]gi Stan Jianu, Post[elnic]. «Fiind milostivirea Mării Sale lui Vod[ă] asupra casei mele, pe fiul mieu Stănuț l-au cinstitū cu boieria Vel Sărdari, care dupe vârsta lui iaste prea mult, dar, vrând Măria Sa ca să miluiască și să cinstească casa mea, l-au făcut; care nu sânt vrednic a face căzuta mulțămită.»

64. 8 August 1787. Șt[efan] Pârș[coveanu], Dvo[ic]. Aude că va veni la Craiova. Pentru Ion Ungureanu grădinariū, care se arătase bețiv.

65. Craiova, 27 Aug[ust] 1787. H[a]gi Stan Jian, Post[elnic]

«Să-m cumperi zece copuri de ulei, că foarte îmi trebuieşte, că aici la beserică la Pătru Bodu (*sic*), tâmpla fiind veiche, am surpat-o, şi am făcut-o din nou, şi cu ştocaturi şi stâlpi de dveri, şi coroanele foarte frumoasă, şi am tocmit un zugrav, iarăş meşter mare, ca să o poleesc cu aur şi cu argint: am trimis la Beci de mi i-au luat Raicovici.»

66. 12 Novembre 1787. Σκαρλάτος [Scarlatachi] Γκίκας, Μέγας Λογ[ο]θέτης]. Pentru afaceri. Pecete cu un leu privind într-o oglindă.

67. Decembre 1787. H[a]gi Stan Jianu, Post[elnic]. «Pentru fii miei,—Ghiţ[ă], vei fi înţăles că iaste ispravnic la Târgu-Jiului, cel mic iaste la Meh[e]d[inţi] cu oeritu; eu sânt încărcat aici cu toate orânduielele zah[e]reli; care vă va spune Costandin Ocnar[ul] că nici măncarea nu-m tihneşte.»

68. 21 Iulie 1788. Lucruri depuse de Portarul Marcu: *anterie cu saiale* (de vară şi de iarnă), «1 ceainic de argint..., o cutie de zah[ă]r, de argint; un toc cu şase perechi cuţite..., şase izmene de borangic noao, 1 berberlic¹ cusut, doaă tocuri de pieptine, cusute cu fir..., o şea de argint, 1 giubea canarie cu cacomu, o părechi scări de cal galbene, de alamă».

69. 5 Mart 1789. «De la Bozieni, din Ținutul Niamțului, al Moldovi.» Scarlat Cămpineanu. Pentru un împrumut. E în «țară streină».

70. Craiova, 10 Decembre 1789. Hagi Stan Jianu, Post[elnic]. Pentru fica fetei lui şi ginerelui mort, Nicolae.

71. 6 Ianuar 1790. Varlam Sărd[ar] Budişteanul. Vrea să aibă de la *Beci* două butci. «Potcile să fie pă fiară englezestî, să s[ă] legene, şi să fie poliite, cum şi butca cu aur din destul poleită, şi jugrăveala frumoasă. Iar făptura să fie precum să obicinueşte aice la noi, iar nu de cele cu uşi, şi înlăuntru înbrăcată cu flus frumos». Pe V^o: «Isprănici de la Piteşti».

72. 8 Ianuar 1790. Trei Murgăşeni, pentru o nuntă în familie, «cu copilu d[u]m[nea]lui Mateiţă Fileşanu, biv Vel Sărdar».

¹ Prosop de bărbierit.

73. Craiova, 5 Maiu 1790. H[a]gi Stan Jianu, Post[elnic]. Pentru noră-sa, supărată de «gazdă¹», care-i spune să-și cate «alt sălaș». Ar cumpăra el casele. «Am multe calabalăcuri, dulapuri, mesă, scaune i alte bagateluri. Boltele ce aveam cu chirie, de țineam marfa mea.»

74. 9 Maiu 1790. H[a]gi Stan Jianu Post[elnic]. Pentru întorsul nurilor și boala lui de piatră. «Totdeauna mă apuc[ă] în partea din stânga, în deșărt, aproape de spinări; pe semne la rănunchi... Noru-mea, acum la plecare, fiindcă am avut cunoștință cu toți domni, ca să-ș iă zioa bun[ă] dupe la doamne, va găsi vre-un hinteu cu plat[ă], să nu meaarg[ă] pe jos, măcar că am scris și o carte de închin[ă]ciune la Măriia Sa grof Betlen Ghiorghe, și am dat rug[ă]ciune Mării Sale doamni ca cu Măriia Sa să meaargă pe la gubărnatorița și pe la alte doamne, ci poate că nu va merge pe la toate doamnele, ci numai unde va putea să meaargă... Părintelui duhomnicu mă închin.»

75. 30 Maiu 1790. Cost[an]din Viiș[o]r[eanu], Agă. Să i se trimeată două sfeșnice lucrate la Sibiiu cu alama lui. Păunica să-i spuie ce scule se află de vânzare.

76. 10 Iunie 1790. Cost[an]din Bengescu, Agă. Trimete Hagicăi «23 perechi broaște».

77. Craiova, 13 Iunie 1790. H[a]gi Stan Jianu, Postelnic. Pentru boala sa. «Fiind[că] apoteca s'aū arădicat de aicea de multă vreme și s'aū dus peaste Dunăre, că acolo este șteabu. Și acuma să apropie și Sfete Petre, unde să slobod și zilele de post.» Să trimeată doftoriile de acolo.

78. 26 Iunie 1790. B[arb]u Șt[irbei], Vor[ni]c. Trimete lucruri acolo; să-i cate deposit. «Numai pă supt cumpăt să o faci dumn[eata], aciasta, pentru ca să nu să facă tevaturî».

79 August 1790. Lucruri depuse «în păstrariță» de Vel Logofătul Manolachi Grădișteanu la Sibiiu: «1 rahtu de argint cu reșmeaoa ² lui..., trei flori de hașă, o strecurătoare de cafea, 1 lacracioară cu hărtii..., 1 tas de argint poleit,

¹ Era la Sibiiu, în bejeni, pentru războru.

² Rostul.

2 farfurii de dulciată[ă] poleite . . . , 1 cătiie poleită, 1 burdar¹ . . . , 3 cabarale și oblânc de argint, de șea . . . , 1 sepețel de paie cu mărunțișuri, 1 pielcea de capră neagră; *bogcele*, cu zapisele moșilor Grădiște și Poenari.»

80. 13 August 1790. Co[stan]din Bengescu, Agă. Pentru «două inele» de prefăcut.

81. Craiova, 18 August 1790. Zamfir, Serd[ar]. «Acum au venit aici poruncă de la București, pentru câte mănăstiri și biserici vor avea preveleghiuri și hrisoave, să să triimiță copie adevărite de cinstitul Div[a]n de aici, ca să să prenoiască de cătră prea-înnălțatu prințip².» Să-i caute și lui daniile mănăstirii, de la Alexandru Ipsilanti și Nicolae-Vodă Caragea. — Scriitorul era tatăl lui Tudoran.

82. 21 August 1790. Co[n]st[antin] Bengescu, Agă. «Pentru acele doao căciuli», comandate «întocmai ca furma căciuli mele», «zarife». Și pentru «venirea Exelenții Sale doamnei ghinărălesii», ce are să se întâmple.

83. Craiova, 18 Septembrie 1790. Zamfir, Serd[ar]. Înțelege că acum nu mai sînt să se înnoiască hrisoavele. A trecut «pericolul».

84. Craiova, 11 Octombrie 1790. H[a]gi Stan Jianul. Despre un Lipcan, ce duce lui Pop scrisori ale lui Merkelius³. «Să deschideți lada cea de chiparoz și una neagră: și să scoată o giubea mohorătă, cu vergi de fir ce este cu nură, și o rochie, iarăș asemenea, cu antereu ei . . . Giubeaoa Ilincăi este cu jder, și rochia este fără măneci, iar a Zoiței este cu nură, și rochia cu antereu la iă, și un biniș a lui Ghiță, de postav, cu jder, și să facă un tenculeț; numai să pue scânduri suptărele, ca să nu să sfărâme.»

85. 30 Octombrie 1790. B[arbu] Șt[irbei], Vor[ni]c. Pentru ca să i se trimeată islicele, «și să le scuture și să iă tutunul cel vechi, care au fostu pe dănsăle, și să pue altul, să îmbrace zagaraoa cu tutun, pentru ca să nu le mănânce moliile, și să le așaze iar[ă]și la locul lor . . . 12 părechii pene de

¹ Cadelniiă.

² De Coburg, comandantul oștirii de ocupație.

³ Agentul Austriac din București.

care au venit la Sibiu, să-m trimit pentru Catinca; numai să nu fie negie, ce or[i]ce alt fel de formă.»

86. 25 Novembre 1790. B[arbu] Șt[irbei], Vor[ni]c. Și «pentru un clopot... pentru o sfântă biserică de aici, însă de o sută de funți».

87. 3 Decembre 1790. St[an] Jianu, Sărd[ar]. Cere «doao duzine masalale... 1 lebadea de maldeh ca norul... O palașcă de cele de iegăr, cu cheie... Praf gros.»

88. 22 Ianuar 1791. H[a]gi Stan Jianu, Păh[arnic]. Pentru logodna nepotei Tița cu Cămărașul Costandin, «fiind și Măriia Sa ghinărari cu toți ofițerii și toată boerimea.» S'a stricat logodna cu fiul Stolnicului Brăiloiu, ce fusese la «surgunie». Cere «macaroane i fidea, confeturi i condite».

89. Craiova, 15 Mart 1791. H[a]gi Stan Jianu, Păh[arnic]. Află de la Pop că generalul Mitrowski a înlocuit pe generalul Enzenberg¹.

90. 27 Iulie 1791. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Acum înțalesărăm cum că ministrii noștri ar fi încheiat pacea cu Turcii, și, măcar că nu s'au pobleicuit, dar mă tem că vom rămănea cum am fost, ci Dumnezău să-ș facă milă, nu știu ce urmare să fac, ci voi vedea ce ias[ă] afar[ă] de pace și cu ce condițione, apoi voi mai înștiința pe dum[neata]. Spătaru Geanolu², sânt acum 15 zile de când au plecat la Beci; ci știu că de acolo veți înțelege la ce au mers și ce va isprăvi.» A întrebat de boală pe «un doftor de la Beci», venit acolo. «În loc de ap[ă] dulce, să beu apă acră... Doftoru im dete în scris că asupra Brașovului, la un loc ce să chiam[ă] Irgan, este apa de să chiam[ă] Borsec; dar eu știu că să află și și către Orăștie.»

91. 12 August 1791. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «În trecutele zile, viindu-ne vestire de negândita pace și cu Rușii, nu aveam știre de s'au făcut pace, cu toți eram spereați că poate vor veni sumă de Turci ca să prinz[ă] pe 6 luni... Socotind că, fiind pace cu toți, trebuie să vie Domnă în țară

¹ V. *Acte și fragmente*, II, pp. 322-3.

² Cf. atestatul ce-i dă, în 1790, colonelul Kray, în vol. XI, p. 104, n. 26.

făr oste turcïască, și, ca un Domnă, va fi cu înblănzire, și va judeca, și apoi va pedepsi pe cei vinovați,—acum ne-a venit și cărți de la Măriia Sa Mihaï-Vodă Sucî, de înblănzire. Scrie din Șumna, de la 4 ale aceștiî lunî, și scrie că l-a făcut în-părăția Domnă aici la Țara-Rum[ă]nească, și i-am făcut și răspuns cu oraței, și vedem că oștile chesaricești, unde era gata să plece, s'aă mai oprit: zic că, păn să va isprăvi de-săvârșit pacea cu Muscali, vor fi tot aici în țară. Ci milostivul Dumnezeu să-ș facă milă, că nu știm ce să mai facem, dacă am avut aciastă parte; ci, pentru sălaș, să rămăe, să nu prinzi¹.»

92. 26 Aug[ust] 1791. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «În trecutele zile, ț'am scris puțintică mângăiare ce am luat, în-țelegând că s'aă făcut pace și cu Muscali; acum aici că numai știlștant², opt lunî, dar tot nădăjduim că să va face desăvârșit[ă] pace, de nu va mai pătimi țara. Și noo ni-aă venit luminate cărț de la Măriia Sa Vod[ă], de la Tur-tucaia, dar caimacamîi Mării Sale aă venit în București da la 19 ale aceștiî lunî. Este nepotul Mării Sale, care aă fostă aiciî caimacam, celibiî Iorgache Sucîu, și poate păn acum va fi sosit și Măriia Sa Vod[ă] în București; și poate astăz, măine, va sosi caimacam și aici. Oștile chesaricești, az, Duminică ce vine a lunî, vor pleca de aiciî. Preasfinția Sa părintele episcopu îm scrie cum că știe că am copiile fer-manurilor, când s'aă făcut pacea cu Ruși; și, când am fostă la Țarigrad, le-am luat copiile³, și, dup[ă] înștiințarea ce are de la Ruși, cum că aă arătat la pacea ce vor să facă

¹ Cf. raportul olandes din Constantinopol, 22 Mart 1791:

«De prins Michel Zasso, die voorheen prins van Wallachien geweest, dog gedeposeerd was, is taus weeder tot die waerdigheyd verheeven en door den Visir in het leeger ontbooden, ten eynde voort na het sluyten van den vrede, als dat prinsdom weder aan de Porte zal ingeruynd zyn, ge-installeerd te kunnen worden». («Principele Mihaï Suțu, care a fost Domn al Țerii-Romănești, dar a fost mazilit, a fost ridicat iarăși la această demnitate, și a fost chemat în lagăr de Vizir, pentru a fi așezat în Scaun, îndată după încheierea păcii, cind acest principat se va întoarce iarăși la Poartă»).

² *Stillstand*, armistițiu.

³ La 1774.

și pentru Moldova și Țara-Rum[ă]nească, să fie cu pronomiile ce au fostu mai nainte, și sănt trebuincioase acele fermanuri, și scrie să i le trimit, că vor fi de mare folos, și, măcar că i-am făcut răspuns că acele copii de fermanuri, de nu să vor fi răpus prin lăzăreturi, când am trimes scrisorile în lăuntru¹, vor fi la Sibii între alte scrisori ce am acolo; ci te poftesc să chiem un lăcătuș, să deschiză la sepetu ce este la dumneata, și să cauți în scrisori, că este un plic desupra rupt, și sănt numai aceale fermanuri, și să le învălești într'o hârtie groas[ă], și într'o pânză să s[ă] coase, și, cu om sigur, orî până aici, orî la Râmnic, la chir Nicolita, să mi le trimet, că acum la târg vor veni din rudeniile (?) mele; numai să nu s[ă] ude, orî să s[ă] răpue, — că poate vor fi de trebuință.»

93. Craiova, 25 Septembre 1791. «Cherața, soția răp[osa]-tului Mihai Socolescu.» Pentru un deposit.

94. 9 Octombre 1791. H[a]gi Stan Jianu. Pah[arnic]. Pentru fii-mieî Stănuț, bolnav de friguri. «Une orî îș vine în fire, apoi iar să zmințește, ci am hotărât să-l dau la Bistrița, să-l las acolo câtăva vreme, fiind și alte sfinte moște, și Sfetii Grigorie ca să nu vaz[ă] pe nimeni de ai noștri, doar va face Dumnezeu vr'o minune.» «Nepotu Cămărașu», pîrit, a fost dus la Vodă, dar liberat.

95. 16 Octombre 1791. St. Jian, Sărdar (?). Pentru «doa sobe de her, de cele suptiri, una să fie de șasăzeci funți, mare bun[ă], oarbă, nu de cele cu foc, și alt[a] mai mic[ă], ca de treizeci funț, iar orbă, adec[ă] dintr'alt[ă] cas[ă] să s[ă] încălzească, adec[ă] cu orloî, să ias[ă] fumu într'alt coș, numai să hie zarif făcute, și zece sticle Auspruh de Tocaia..., și 4 funț pișcote».

96. 24 Octombre 1791. C[ostan]d[in] Otetel[e]ș[anu]. «Am văzut că-m scrii și mă iscălesc creștineștea, căci n'ai putut pricepe iscălitura. Eu prea ales mă iscălesc, numai dacă omul dum[neavoastră] n'a știut carte bună, ca să învet[e] a cunoște iscălitura...».

¹ În Ardeal.

97. 5 Novembre 1791. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Fiū-mieū Stănuț, de multe strapație ce aū avut cu isprăvnicia, la vremea trecută, mai ales la plecarea oștirilor, s'aū bolnăvit, întâi cu friguri, care puținței oameni aū scăpat, apoi ca o ther. molimico¹, și îl caută doftori de o lună în casă, și trebuie să fie tot lângă ei, să nu fac[ă] vr'o ataxie... Toate boeriile lui Mavroghenii s'aū stricat cu hatișerif împărătesc; de altele, cine aū jăfuit, vor plăti săracilor.»

98. 20 Novembre — 2 Decembre 1791. Nedescifrabil. Cere «un măjări, adecă piuliță... și un her de călcatu rufelor, de cele de alam[ă]..., hiară de copturi și vre un socaci sau soc[ă]ciță».

99. 27 Novembre 1791. Dimitrache Fălcoianu]. «Măriia Sa Vod[ă] către mine întru una îm scrie că bine am făcut de am înștiințat Mării Sale, și încă Măriia Sa va orândui de a să păzi drumu acela foarte, ca să nu să strice, și încă să să dreagă pă unde să va strica. Asemenea scrie și pentru mănăstirea Cozii, că va da tare poruncă egumenului. Îm scrie și beizadē, și îm scriu ca să-l înștiințazu, atât pă Măriia Sa Vod[ă], cât și pă Măriia Sa beizadē, pentru treaba ce am făcut, ce am isprăvit», făgăduind ajutor cu «cărțu tarī dă la Țarigrad». Are și scrisoare de recomandaje de la Rathkeal, Internunțiu.

Și, din țară, de la Μαρία Φαλκογιάννα.

100. 10 Decembre 1791. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. Pentru logodna ficeii lui Pop, «nepoțica» lui, cu Iosif, fiul lui Manicati Șafran.

101. 1792. «Dimitrache Schiliță, Pit[a]r», întreabă unde e generalul Splényi.

102. 1792. Σκαρλάτος Γρετζιάνος. Pentru plante de la Pop, care s'aū trimes de Domn la Poartă și a căror descriere e dorită acolo.

103. 20 Ianuar 1792. Dimitrache Fălcoianu]. Pentru argintării: «12 cuțate cu furculițele lor, 19 linguri, 1 lingură mare, 24 zarfuri». Ispravnic la Vilcea e «Cuparu Manolache».

104. 1-iū Februar 1792. B[arbu] Șt[irbei], Vor[ni]c. Cere

¹ Tifos.

«doaaşprezece scaune cu postav fistichiū, însă scaune tot de cele care mi-ei cumpărat dum[neata] odată, şi doaă canapele iar[ă]şi să-m cumperî dum[neata], cu asemenea postav fistichiū».

105. Craiova, 3 Februar 1792. H[a]gi Stan Jianu, Păh[arni-]. Pentru o logodnă. «Măcar că Ț'am fost spus şi dum[ital]i că aū fost şi de l[a] alte locuri vorbe, dar este o vorbă rumănească, că unul odată s'aū arsu cu lapte dulce fiert şi pă urmă aducându-i şi lapte covăsit să mănânce, luând cu lingura, aū suflat, şi, zicându-î de ce suflă în lapte covăsit, că este rece, aū dat răspunsul că cu acest fel de materie ş'aū arsu gura. Şi, ca să nu mai auz şi pă noră-mea aciasta că e fata cutăruia de neamu mare, neamul, înştiinţându-mă că copila Păh[ărni]ce[si] Bibeascăi este şi de chip curăţică şi de mumă sa pedepsită, că văz, că, de când aū murit Pah[arni]c[ul] Bibesc[u], aū chivernisit copii şi casa stă pe loc, încă mai cu spor, de aceia m'am bucurat, făcând şi logodna cu ierologhie, — că nunta, daca voi trăi, va fi după Sfânta Înviere, iar, de mi să va întâmpla şi moarte, încă voi lăsa cu blestem de a să-vărşi şi veselii în scurtă vreme.» Îi poşteşte la nuntă.¹

106. 13 Februar 1792. Şt[efan] Prăscovean[u]. Pentru bani.

107. Craiova, 29 Februar 1792. Δημήτριος Μπιπύκος [=Bibica], Καμινάρης. Pentru bani.

108. Craiova, 1-iū Mart 1792. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Am venit la cumpăn[ă] de moarte.. Am logodit pe fii-mieū Stănuţ cu copila dumn[e]i Păh[ă]r[ni]c[ia]săi Bibeascăi: după Sfânta Înviere, de voi avea viaţ[ă], voi face şi nunta. Şi acum, cu mila lui Dumnezeu, s'aū făcut şi pace.» Cere depositul. Un dulap de dres la măsari, e la «nepotu Ianache». Fusese el şi la Timişoara.

«Conteş mi-e cel cu ciușoare... Rahtul cel pe curele cu ciucuri albastri, sfeşnice 12 de alam[ă], de părete, tipsioarele de dulceţuri 6, un brău țar[igrădean], turungiu².»

¹ Ştefan Bibescu Păharnicul are, cu soția sa, Maria (care muri după 1782 şi înainte de 1786), o fată, Bălaşa, care luă pe Stănuţ Jianu. Ea trăia încă la 1811, despărţită de bărbat (v. vol. XI, p. 224 şi urm.).

² Porocaliū.

109. 11 April 1792. B[arbu] Șt[irbei]. A primit amanetul său. Trimete bani pentru doctorul Horvat. «Pentru canapele și scaune», cere să trimeată.

110. 27 April 1792 B[arbu] Șt[irbei], Dvor[ni]c. Mulțamește pentru «scaunele și canapelele care mi le-î trimis dum[n]eata».

111. 24 Maiu 1792. Dimitrache Făl[c]oian. Cere «dooă teșălî de piele frumoasă, dă cele ce să țâne pungî cu praf de pușcă și alice... Să fie pă afară cusute: iagăru, unde înpușcă cerbu... 20 funțu paler bun... Crezu că te vei domiri ce fel de teșălî voescu: dă cele dă vânătoare, ce obișnuescu boeri: sus, rătunde, jos rătunde; sus are fieru frumos; cu chei să închide».

Pecete cu coroană, un capac și ДМ. ФК.

112. 29 Maiu 1792. B[arbu] Șt[irbei]. Îi trimete o bute de vin și cere să-î aducă niște cărți de la Viena.

113. Craiova, 30 Iunie 1792. «Fii-mieû Stănuț, măcar că l-aû făcut Măriia Sa Vod[ă] Vel Pitarî, dar pân acum n'aû mai venit; nu știu ce mai face, că au avut făgăduială și de isprăvnicie; ci i-am scris cu destule muștrări, să las[e] toate și să vie, ca să-l văz căsătorit, să văz ce urmare vor avea: doar voi avea noroc de nora aciasta, să m[ă] caute la bătrânețe... Aș vrea să-m însor nepotu Ianache: văz că-m scrii că este la Beci și este bolnav».

114. Craiova, 30 Iulie 1792. Să i se puie «tutun» «pă samurî». Să i se aducă «dooă ișlice».

115. Rîmnic, 1-iu August 1792. Κωστάκι Μπεντζέσχος. Pentru bani.

116. Rîmnic, 4 Septembre 1792. Costandin Bengescu, pentru ceaprazuri cu «mărginile de sarmă galben[ă] și mijloacele de sarmă albă, și în mijlocu să s[ă] facă floarea de cabarale, adecă de fluturi galbeni și albi: pentru care, oricăți bani va merge, cu dragoste îi voi răspunde dum[itali]... fiindcă sântu trebuincioasă de iarnă.» Se zice «parolistu». Mulțamește pentru «doftoriile de cîum[ă]». Salutări de la Spatarul Geanoglu.

117. Caracal, 2 August 1792. Ilinca Jăianca, Pah[arniceasa]. Pentru un «boșcealăc».

118. 9 Octombrie 1792. Cat[in]ca Știr[boaica]. E bolnavă de o mîină, «și la spițăriia de aici, de acestu felî nu să gă-sescû ; iată că făcu doftoru acîastă rățătă». A cusut Hagicăî «dooă păreichî de izmene».

119. Craiova. 24 Octombrie 1792. H[a]gi Stan Jianu, Pă-h[arnic]. Pentru nunta ficiiî lui Pop, Mariuța, la 3 ale lunii, cu Iosif «Șofran» (Saffranos).

120. 30 Octombrie 1792. Ca[tinca] Știr[beî]. Pentru doftoriî «împreună și cu doo păreichî condurî și una păreiche ștrimf ce s'aû ostenit ginerile dum[neavoastră] și cocona Mariuța fica dum[nea]v[oastră]».

121. 6 Novembre 1792. Șt[efan] Prășcovean[u]. Cere un grădinar «numai pentru sălătruî și pentru verdețurî și, de poti să-mû ăltuiască, și de să va pricepe și la florî, nu strică». Oferă *must pritocît*. «Sinior Dumitrachie, bunû doftorû, să închină dumitale», care l-a îndreptat, «căci am venitû păn la cumpănă». Să fie lăsat încă lîngă el: «este și om dulce la graiu dumisale».

122. 10 Novembre 1792. «Filaret, Mitropolitul Ungrovlă hieî», adeverează.

† La leatul 1771 mergănd dumn[ea]luî unchiul nostru Dumitrache Fălcoianu biv Vel Cluci[ajr] în țara Ardealuluî, la ru-dele noastre, grofiî Secheleștiî, dă spre familiia noastră Buiceștiî¹, dă aicea dăn Țara-Rumănească, aû căutatu dumnealuî unchiul nostru pricina moștenirii familiî noastre Buiceștiî dă cele ce aû fostu acolo în Ardeal, prin judecată, însă numai cu grofu Sech[el]i Lașlu, fratele cel mai mare, iar cu Sechil Adam, frate mai micu al lui Sech[el]i Lașlu, n'aû căutat.»

În 1792 merge și la Viena, la *Chesarul*, de și muriseră frații. Întăresc cele făcute de dînsul :

Ioan Cămpineanu, Ianache Fălcoianu².

Două pecetî stricate.

¹ A lui Diicu Buicescu, doritor de Domnie din vremea lui Matei Basarab.

² Pentru rosturile ardelenale ale familiei Fălcoianu, v. vol. XII, p. 120, n° CCXLVII.

123. 21 Novembre 1792. Costandin Brăiloî, Cluci[a]r. Pentru nişte rîmătorî.

124. 1-iū Ianuar 1793. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. Pentru nişte bani.

125. Craiova, 3 Ianuar 1793. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. Pentru boala sa şi bani.

126. Bucureşti, 7 Ianuar 1793. «B[arbu] Ş[tirbei]. Pentru nişte «porţioane de doftorii», pentru care avea şi «reţeta».

127. 20 Ianuar 1793. Dimitrache Falc[o]ianu. Scrie fraţilor «Turi Laslo protonotarie»¹, «Fabiian». «Nepoţii miei, pentru că lelea soru-mea, Păunica Comăneanca, aū dat opştescul sfârşăt». Se ceruse în proces «ca să fie iscălită [cartea] dă Vodă. Ci, întâi, că la aceste madele² ale noastre pă Domnu nu-l amestecăm, că iaste un strein: astăzi iaste, mâine nu iaste, şi acum s'aū să schimbat; merge Mihaî-Vod[ă] la Moldova şi vine Alexandru-Vod[ă] aice³.» Thuri avea să-î dea 8.000 de florinî. A murit ispravnicul de Vilcea, Dinu Bengescu. «Cum am venit aiciū în ţară, am dat peste boala ciumi aiciū în Bucureşti, şi zece zile am şăzut şi am eşăt afară, şi an umblat păn cincî judeţă, dăn loc în locu, spăimăntat, şi n'am avut mijloc de a scrie, că Buc[u]reştii rămăsese pustiū; iar acum s'aū mai osteiat, dar nu dă tot, că tot izbeşte la căm: [=câte] doaă trei locuri, că Domnu ţări nu sta să facă purtările de grijă cele cuviincioase,—că nu s'ar fi umplut ţara,—ci sta numaî de jăfuia păcătosu norod cu multe nedreptăţai, încăt jafurile lui Mihaî-Vod[ă] aū întrecut jafurile lui Mavrogheni, când aū stinsu ţara, şi el şi oameni lui, — Dumnezeū să-l răsplătească şi trupeşte şi sufleteşte. Acum dar să duce la Moldova, să mai jăfuiască şi acolo.» Salută «Mariuţa, copii».

Pecete cu coroană şi un copac în scut, ţinut de lei, cu literele: A. M. Ф. К.

128. 26 Ianuar (?) 1793. Un nepot al lui Pop. «M'aū pof-tit prea mult dum[nea]l[ui] Caimacamu ca să scrii dum[nea]l[ui] ori la Viena, ori unde ai socoti, pentru o hartă de gheo-

¹ V. vol. XII, p. 120, n^o CCXLVII.

² Afaceri.

³ V. articolul mică *Un Mitropolit de altă dată*, în «Convorbiri literare» pe 1901

grafie acestor cinci județe și acelor 12 ale Țării-Rumânești care s'au făcut în cât au fost stăpânirea chesaricească aicea, fiind și toate satele anume însămnate, care, de s'ar putea găsi în limba franțozască, prea bună ar fi, iar, de nu, măcar și latinește, numai ceste după urmă să fie, și, oricăți bani va fi, voi răspunde cu mulțumită.»

129. București, 24 Februar 1793. B[arbu] Șt[irbei]. Se plînge că n'are *gazete*. Pentru «doftorîi de la Lipsca».

130. 13 April 1793. B[arbu] Șt[irbei]. Pentru bani pe «doftorîi», «hamuri» de carătă» și «butcă» («doi rotași»). La urmă, autograf. «La d[u]m[nea]ei cocona Păunița eă și Catinca ne închinăm cu frățasca dragoste.»

131. 15 April 1793. H[a]g[1] Stan Joian (*sic*), Paharnic. «Eă tot cu slăbicune mă aflu, că poate s'au apropiat de a face datoriia călătorii cei de obște, care, fiind supărat de patimile și nenorocirile ce am avut cu fii miei, va să fie și sfârșitu cu măhnire.» Să vie el și cu «dumneacî nepoată». spre a-l sfătui. Are două nepoate dela ginerele Vlădoianu; vrea să mărite pe una. — P. S. de la «Gheorghie sin Hagl Stan Jianu».

132. Craiova, 2 Maiu 1793. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. Despre nunta lui chir Todoran. «Văz, pentru păcatele mele, că clironom n'am: Ghiță tot mai spre rău merge, care poate să și moară, dar, și cât va trăi, partea lui la ce casă las? Din fii-mieă Zafir¹ aă rămas un copil care acum este de 15 anî, și este mut și surd; mamă-sa o am aice în casă, și o știă ce feliu este, și poate să s[ă] mărite, după cum îi este firea. Fii-mieă Stănică l-am însurat, socotind că va fi noru-mea ca mumă-sa, dar este numai un chip zugrăvit, dar, încolo,—nimic. Fii-mieă, dup[ă] cum i-am cunoscut firea: mândrie, iuțime, care, cum aă fostă Nemții aici, aă fostă tot ispravneac, și aă câștigat și păn la 30 pungî de bani, și acum auz că este și datorî să-î dă banii: aă cheltuit cu cărțile, cu mândrî: care l-am trimes la București, de aă luat boerie, stricându-s[ă] boeriile lui Mavrogheni. Și i-am făcut nunta ca și

¹ V. p. 11, n° 54.

celorlalți, încă mai cu multe scule și haine; care am cheltuit cu boeria, cu nunta pân la 7.000 lei. L-am plătit și de datorie, dar mâine este iar la loc; să-i dau să facă negustorie, dar el cere isprăvnicie, să jăfuiască, să bată, să fie cu pompă: numele și l-au stricat din isprăvnicile Nemților.» Ar vrea să li dea numai venitul moștenirii; baniî capitalului i-ar depune la «Casa Înpărătească».

133. 16 Maiu 1793. B[arbu] Șt[irbei]. Pentru hamuri și doftorii. Cere «apă acră».

134. 16 Maiu 1793. Dimitrache Fălcoianu. Pentru un împrumut cerut de «fratele cumnatu Răducanu Slătineanu, biv Vel Logofăt, care țâne pe soru-mea, Săftica».

135. Craiova, 2 Iunie 1793. Κωνσταντίνος Καρατζάς, Καίμακαμος. Pentru o datorie a răposatului Pitar C. Bengescu. Pecete cu coroană și inițiale întrolocate.

136. 26 Iulie 1793. Dimitrache Fălcoianu]. Nepoții vor iscăli. «N'aū ce face, că avem Dom[n]¹ cu judecată».

137. 29 Iulie 1793. B[arbu] Șt[irbei]. Cere «niște apă acră». E pe cale la Craiova. Cere și «dooă sticle cu vutcă frantzozască ce să cheam[ă] rum». De nu va fi, s'o comande. «Aciastă vutcă să face din drojdiî de zaharū.»

138. Rîmnic, 24 August 1793. Un boier cere «să-m găsescți doi canari buni, învățați bine, cântece frumoasă», și «șase rogojiooare de cele de masă, de care pun tipsiile pă dănsăle», «farfurii de masă, atât cele de bucate, cât și tălerile».

139. 12 Octombre 1793. Σκαρλάτος Γρετσιάνος. Pentru afa-cerî.

140. 31 Ianuar 1794. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Dumnialui Stolnic Dumitraiche Bibescu s'aū logodit cu o nepoată a dumnealui Vistierului Știrbea², și Duminec[ă], la lăsatu postului de carne³, iaste și nunta, și, fiindcă aicla vinuri bune de alte țări nu să găsăsc, și nun iaste dumnialui Cai-

¹ Pe Alexandru Moruzi.

² Catinca.

³ 21 Februar.

macamu, ci m'aŭ pohttt ca să scriŭ dumitale.» Și luŭ, pentru boală, ȳ trebuie așa vinuri. «Dară și pentru trebuința, că gândescŭ să măritŭ vre o copilă din nepoate; și să vorŭ face doo lădițea, și să vorŭ ȳvăli cu țol veichiŭ, ca să fie povară mai ușoară de un calŭ.» Pentru clopotul cerut.

[Listă:] 16 sticle vin de Tocaia, 12 sticle vin Aispurh, 8 sticle vin de Renŭ saŭ de alt fealŭ de vin de afar[ă], 4 sticle untdelemn de Luca, 4 funț capere, 2 funț stainvain adec[ă] tirighie, ȳn loc de oțet, 2 ștcuri de pânz[ă] de Periiș¹, adecă bogaciŭ vȳnăt, pentru căptușăle la perine.»

141. 20 Februar 1794. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. Pentru un copil al răposatului său fiŭ Zamfir, născut după două fete, «ca argintu de curate». Acesta — «n'ar fi mai apucat să s[ă] nască» — e mut. «Pă chir Dumitrache Marcu dohtoru, mai mult pentru aia l-am adus de la București... Aine peste aine», vrea mamă-sa.

142. 11 Mart 1794. Un Brăiloiŭ, se pare. Cere «o bucă-tărită săsoaică: s[ă] fie meșteră, curată, care să aibă știință și pracsis de uscături, de bucate și de zaharică, și din casă de boer să s[ă] iă, iar nu din cele din prostime.»

143. [August 1794.] H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Venirea mea aicea la București este fiindcă amȳndoaă nuro-riile aŭ dat la Măriia Sa Domnul jalbă: Joița, ca să s[ă] despartă de fiu-mieŭ și alte fleacuri ce mai cere; Ilinca cere iarași lipsa zestrilor și ce aŭ rămas de la fiu-mieŭ, fiindcă trăește mutul, nepotu-mieŭ Ioniță, ca să fie la iă... Numai la Măria Sa Vod[ă] și la cățva din boeri am apucat de am mersŭ spre ȳchinăciune.» Va judeca pe Joița Mitropolitul și Divanul. E bolnav.

144. 10 August 1794. C[ostan]d[in] Ot[ete]l[is]anu, Medelnicer. «Mă ȳncurcară și pă mine: ȳvoindu-mă cu dum-n[ea]l[ui] Slug[ie]r[ui] Argentoianu, am luat ȳntru căsătorie pă fica dum[nea]l[ui], și nunta să face la opt de Săpt[em]v[rie].» Să-ȳ cumpere unchiul decŭ: «6 ocă zaharicale mari, deosăbit

¹ Eperjes.

figuri și altele, 2 ocă capere bune, 12 sticle vin de Șpanu, de Tocaia, 6 sticle undelemn de Franța, o sută de sardele.»

145. 19 Septembrie 1794. B[arbu] Șt[irbei]. Se miră că n'a venit, împotriva «parolei», «sinior Gheorghe Martin Hailain». Era un medic, se pare. Și pentru doftorii. «Moșiia mea Cîp-turoia, unde și eu mă aflu.» O «doamnă» vine pentru a face *doftoriile*.

146. 21 Novembre 1794. B[arbu] Șt[irbei]. Are 700 «de rămătorî, mari, grași, frumoși, gata de drum».

147. 25 Februar 1795. B[arbu] Ș[irbei]. «Pentru plastru ce au trimisă Madama Catincăi, cum și cipcele le-au adus.» I-au priit *doftoriile*: «încă de le luam după cum scrie dum[neata], patru luni, mă făceam copilaș.» Să vie și *Madama*. «Un eizindariu, adec[ă] un leu și jum[ă]tate», îi va da hrană pe zi. «Hagiiașule, în grabă să am răspu[n]s.»

148. 15 Mart 1795. B[arbu] Șt[irbei]. Ar veni «sinior Martin», mai scump decît soția lui, Madama. Cere «câtevaș pitușci».

149. 15 Mart 1795. Const[an]d[in] Σοχοτζάωφ. Pentru grădinar și sămînță, între care: «calarabe, rădichii de lună roșii și albe lăptuci, căpățini mari, și alte feliuri, anghinare, niscareș sămînțe de flori alese».

150. 22 Mart 1795. B[arbu] Șt[irbei]. Pentru seminți de flori și o «madamă», de care să nu spuie că a adus o el: «aici poate găsi dumn[ea]iei pe mulți de a-i căuta; știu eu un obraz, dar nu-l numesc în scrisore, carele mi au și zis că, viind dumneei să domnul, atunci să va arăta».

151. 3 April 1795. H[a]gi Stan Jianu. S'a îmbolnăvit la București, «neșezănd în casă, ce tot unblănd..., suind și scoborănd scările boerești și domnești.» A venit cu episcopul «Feciori mă ia de suptiori și mă dau jos [din pat]. Numai mulțumim lui Dumnezeu că am ajuns săn[ă]tos la cășcioara mea.» Cere un grădinar și o «soc[ă]ciță»: «că, de va fi fat[ă] și de cinste, și curată, și cu omenie, îi făgăduesc că voi și mărita-o, că eu voi să dau toți Țigani afară, că m'am sup[ă]rat de ei.» Să știe și *copturi*. Pentru telegari: «acum la tîrgu Sibiiului știu că vor veni și din nemeși și din popi

nemțești și din alții... Să fie murgî curat, și să nu fie spe-
tiți său armăsari, macar să dau zece florinți mai mult, și
păn la treizăci de galbeni, iar mai mult nu, că de acum
înnainte voi găsi și aicea, că s'aū deșchis târgurile.»

152. Craiova, 19 Iulie 1795. H[a]gi Stan Jianu. Pentru
«ostenelile Bucureștilor, cu suitu și scoborātu scărilor, și alte
supărări; după ce am venit, toate acele osteneli mi aū căzut
în picioare, și mi s'aū umflat ca uleele, și, de ce merge, să
sue unflătură în sus, pănă mi s'aū umflat și pânteccele, de
s'aū făcut clopot, și, osăbit de dohtorul Pal, ce aū fost aicea
acum, aū venit și un Grec, ce zice că aū învățat dohtorîi la
Franța, și are și spițieri cu el, și mi aū orănduit niște
prafuri roșî, de le iaū numai cu apă dimineaața și sara, și
mi aū hot[ă]rât ca să es la primblare, încă mai mult să umblu
călare, care m'aū făcut și am cumpărat și un cal scumpu...
Era să mă duc si la bălț, fiindcă am luat vama bălților, dar,
înțelegând că sânt nește sate zbreduite de ciu[m]ă], nu m'am
dus, că m'am temut. [Să întrebe și pe dr. *Naiștader*.] Socă-
ciță n'am găsit la aciast[ă] vreme, ci-m caută și în trimite,
numai să fie creștină și cu omenie, — că eu voi să trăesc
viiat[ă] cât va vrea Dumnezeu, iar nu voi să-m tiranipsesc
viiata. Și pe Țigani voi să-i dau pe toți afar[ă] [Despre epitropia
Casei sale, căci se teme a nu-i ajunge] mai rău decât de
casa Obedeaanului, precum și a Gănescului: de n'ar fi
făcut Obedeaanu măn[ă]stire, precum și Gănescul, s'ar certa
ca nește dobitoace. Care și eu Preaajba gîndesc să v[ă] fac
să aibă câte tl. 1000 pe an, dar nu închinat[ă] la altă mă-
năstire, ci sîpt epitropie, și să aibă școală, să învețe de
pomană, și să mărite fete sărace, că clironomi miei aū ce le
rămănea: banî și scule și moșiia; numai dacă n'ar fi ca Băluță
Obedeaanu.» Cere «jinblulițe, numai să fie coapte tare,
pentru supă... Știu că să vînd arme vechi și bune, și vîndă-
torî, am 6, și[i] mi s'aū stricat pușcile; ce să-m ei dooă flinte
cu patu jumătate, pentru vînat, și aliciî, și mai mari, și mai
mici... Căt și vre o păreche pistoale englezești saū de Becî,
că acum mai mult oi să umblu pe afar[ă], că am scăpat de
Divan.»

153. Novembre 1795. Spă[tarul] C. Clucerioglu. A fost numit ispravnic. «Ain trebuință de un bucătar și o Nemțoaică spălătoare».

154. 20 Novembre 1795. B[arbu] Șt[irbei]. «Pentru pricinile nepotu-mieū Stolnicu Dimitrache Bibescu.» Și pentru «gazeturî». «Din năprasnica boala ciumiî, și din răzvrătirea vremilor, după cum vei fi auzit, mă aflu cu totul aici la Târgul-Jiiului.»

155. 25 Decembre 1795. B[arbu] Șt[irbei] «Acum s'aū apropiat și sorocul gazeturilor de a eși pă anul acesta.»

156. 3 Ianuar 1796. Rusi Caragicu, biv 3t[i] Logofăt. Pentru o butcă.

157. 11 Ianuar 1796. C[ostan]d[in] Ot[e]t[e]l[i]ș[anu]. Cere «doă batiste musulin» și prezentin «și doă telatinuri.»

158. 21 Ianuar 1796... Post[elnic]. Pentru «o butcă cu un drug la mijloc, să umble roatele denainte pe didesuptu, dar să fie foarte ușoară, numai de doi oameni, și cu veziteu treî».

159. 5 Februar 1796. Stoian Post[elnic], zet H[agi] Mătei ot Pitești. Păharnicul Iordachi Filipopoliti cere «2 topuri de hârtie... Dar i aū spus părintele episcopol Argeșului că mărginele la astfel de hârtie nu sânt tăete... Să o dai la meșteri ce leagă cărțile, că să-î tai mărginele.» El cere «2 funți tăbac, de la Peștea, de cel negru», și «o vermia (*sic*) pânză ce să cheamă Linț¹, pentru legat la găt.»

160. 17 Februar 1796. Stanciū Șușăscu, biv v^t Comis. Pentru rămători, ceasornice: «un cîsornic bun de purtatū în sănū, și acolea la Săbiî să gășăscū cîsornice bune, englezăști».

161. Râmnic, 29 Februar 1796. Costandin Ot[ete]l[i]ș[anu]. «Pentru doao harte de Țara-Rumânească și alte doao de Țara Moldovei, ce s'aū făcut în anii trecuți.»

162. 3 April 1796. «Părvul, biv 3^t Logofăt, ginerile lui Tudoran Băjoiū.» «Ne aflăm sănătoși, cești care trăim până acum, iar dumneaei, maica, soacră-mea, aū răpăosat, de este acum la Paști un an, precum și dumnealui taica socru-mieū, Tudoran Bojoî, să află în patimă dă boală... și nu poate

¹ De Linz.

umbla în picere... Fiindcă copila cea mică, sora Mândiți, soții mele, au venit dă vârste, au început a ne veni uni alți după obicei, și, nefiind gata din multe, întocmai ca o fată săracă, nu putem a o da.» Să-i dea «un rând dă haine cum te va lumina Dumnezeu... Este aici un ipochimen, anume polcovnecul Dragomir, dă la dumn[ea]lui Vistierul Știrbei, carele, fiindu-mi prieten mai dănnainte, i-am și dășchis eu vorbă pentru copilă, și nu ar fugi, dar, cum l-am priceput eu, fără voia dumatăle să cam ferește. Și pentru aciasta iarăș mă rog să binevoiești dumn[ea]ta a-l îndemna cu o scrisoare, să iă copila și să nu fugă dă neamul acesta; dar te vei face dumn[eata] că nu știu dă scrisorea mea; dumeata învățat ești dă Dumnezeu, — că, în credință, unchiule, nu sânt astă dată oameni ca aceia, și-mi pare rău dă așa copilă, și vom avea și păcat a nu face silință să o dăm după om dă potrivă... Cumnatul mieu, iarăș, și el abia iș agonisește casii dumsale: n'au putere măcar cu cât dă mic lucru să ajutoreze copila; până și înbrăcăminteia ei o agonisește tot dă aiurea. Unchiul Ilie, fratele socră-mea, iar a răposat... La bolțile dă aici nu este nimic procopsală...» Să primească un copil, cumnatul scriitorului, la el.

163. 9 April 1796. B[arbu] Șt[irbei]. Pentru «zece copur de vin vechiu de Ardeal», «10 părechii ștrinfii de mătasă» sau bumbac, suptiri, zahăr, cafea, pesmeți, «coț cipce», «mănuși albe de mătasă», «șuhă pantofi», «fără fluturi și prin prejur cu piele neagră sau albă sau de atlas și o masă leșască cu 12 șărvete.»

164. 12 April 1796. B[arbu] Șt[irbei]. Mulțamește pentru vin: «și, din cât beam până acum, îndoit voi să bea, știind că este de la dum[neata].» Mulțamește pentru mănuși date Catincăi.

165. 21 Maiu 1796. Κωνστ. Σοφοτάκης. Cere doi canari și δύο ἢ τρία μινάρια («două ori trei minarete»). E numit ispravnic de Vîlcea.

166. 23 Maiu 1796. Κωνστ. Σοφοτάκης. Trimete scrisori ale Canticăi Știrbei. Cere canari și, fără zăbavă, «gazete».

167. 7 Iulie 1796. Cost[andin] Gianoglu. Cere împrumut.

Intervine și Constantin Otetelișanu, pentru «Vist[ierul] Geanoglu, unchi-mieș și nașu-mieș».

168. 8 Iulie 1796. St[an] Jianu], P[ostelni]c. «Fiindcă răposatul taica ¹, la sfârșitu vieții, n'au apucat să-ș fac[ă] diata, orî că vrăjmaș[i] nu i-au dat vreme, orî că, știind că are diată făcut[ă] de la Temeșvară, nu este trebuință de alt[ă]», să trimeată, dacă o are.

169. Rîmnic, 9 Iulie 1796. Κωνστ. Σοκοτιάνος. Nu-î trebuie canari «numai cu câte o notă», ci «să știe note mai multe, spre a fi vrednici dă cinstea unui mare person, unde am să-î trimiț peșcheș». Să caute «și la patrii franțiscani». P. S. «Am multe havalele del[a] mari persoane de l[a] Bucureștii; trebuință am de șase canari..., cu 2 saș și 3, înc[ă] și mai multe note să știe... Iar, pentru preț, eu nu bănuiesc, numai faini să fie, buni, cu organele lor... Doi cățăluș[i] mici, frumoș, vrednici de damă mare, de domniță.»

170. Rîmnic, 22 Iulie 1796. Constantin [Cluccioglu], Spăt[ar]. «Când eram la Sibiiu, am mersu la grădina domnului Brancantari ², unde am găsit un soi de poame ce să numește ananas, și am cumpărat.» Să-î iea și acum cineva.

171. Rîmnic, 29 Iulie 1796. Κωνστ. Σοκοτιάνος. «Pântru cățăluș, am văzut măsura ce mi s'au trimisă și, fiind mare, nu face de acea persoană.» Mai cere doi canari.

172. 4 Novembre 1796. St[an] Jianu, Sărd[ar], cere «sticle de Aouspruh».

173. Craiova, 21 Novembre 1796. «Șarban Otetelișanu, biv Vel Cluci[er], isprav[nic]. Pentru'vinzare de mițe și rimători. «Să puî să-mă facă o argintărie...: doosprăzăce părechii de cuțite, cu lingurile lor, doo solnițe, doo sfetunice și o lingură mare».

174. 15 Decembre 1795 (1796). Νικόλαος Παρακοβάνος. Pentru hamuri și cai. — Grecește.

Întovărășeste cu un bilet Dimi[trie] Bib[e]s[cu], Stol[nic] (12 Ianuar 1797).

¹ Hagi Stan Jianu.

² Bruckenthal.

175. 9 Februar 1797. Țatinca Știr[boaica]. Voiă să trimeată Păunicăi «câteva lucruri de Țaligradū».

176. 9 Maiū 1797. Țatinca Știr[boaica]. A trimes 5.000 de lei. «Și mă rog, chir Hagi, cum mai în grabă să triimițu dumneata scrisorile la dumnealui, înștiințându-l și dumneata de priimirea banilor, ca să primescū și eū răspunsū de la dumnealui, să-mi odihnească și mie inima.»

177. Tărgu-Jiuluī, 17 Iulie 1797. Dim[itrie] Bib[escu], Stol[ni]c. «Pentru hamurile ce pohtește dum[nea]lui Banu Brăncoveanu . . . , cu câte doao lanțuri pă supt barbă». Cere «și doi telegari murgī închiș». — Și la 4 April precedent.

178. 24 Ianuar 1798. «Costandin Dudescu, graf.» «Să să păzească și spre mine de către dum[nea]ta tot acel vecu prieteșug și dragoste ce o avea către casa noastră și către răposatul taică-mieū.» Îi vine marfă din Viena.

179. 28 Ianuar 1798. B[arbu] Șirbei]. «Mulți de aici, din boeri, din neguțători aū scris pentru gazeturi, aū și dat bani, și nu le-aū mai venit; s'aū auzit o vorbă că pă gazetari l-ar fi închis, dar nu putem ști, cu adevărat este saū nu: dum[nea]ta poate să ști de va fi așa, și cum că s'ar fi oprit cele grecești, să nu să mai dea afar[ă]. Ci te poftesc pă dum[n]eata, fă un mijloc și îmi triimite nemțești de aci, din Sibii: știū că mulți obicînuesc de aū gazeturi, mai vartos chir Enache, cumnatul dum[itali], trebuie să aibă; plătește dum[neata], și îm trimite doaă, trei partide, de la Ghenarie, și de aci înnainte fa dum[n]eata rânduială de-mi triimite totdeauna.» Și pentru «o rățată».

180. Rîmnic, 16 Februar 1798. Const[andin] Brăil[oi], Pit[a]r. «Dumnei cinstita cocoană Căimăcămeasă ¹ să află venită aicea la Rîmnic și, din nașterea unui cocon, să află lehusă și cam zaifă; dum[nea]l[ui] dohtoru ce să află lângă dumnei, dete aciastă rețetă . . . Să cercetezi la grădinari de acolo, saū la grădina lui Brocântal, pentru nește poame ce le zic: ananas, să ali-verdisești dum[n]eata doaă poame de acelea, să mi le trimiți în grab[ă], fiind trebuincioase iarăș pentru dumnei.»

¹ Soția lui Iancu Caragea, biv Vel Postelnic. V. vol. VI, p. 507, n° 267.

181. 9 Maiu 1798. Gheorghe Ben[gescu], Cluci[e]r. Cere împrumut 7.000 de lei, oferind garanție în moșia Bengești sașu Breasta.

182. 11 August 1798. B[arbu] Șt[irbei]. Cere «alice mărunte ca meu, și alică mai mari, de epurî, praf paler de la sinior Albert... De cel de Beci să-m dea, care va avea mai bun.»

183. 2 Octombre 1798. B[arbu] Șt[irbei]. Cere «zahar și cafê», «alice mărunte de vrabeț..., că-mi trebuesc pentru păsăr[î], — că aici nu să gălesc; numai să fie de cele mai mărunte.»

184. 9 Octombre 1798. Const[andin] Brăil[oiu], Stol[ni]c. «În trecute lun[î] am fost scris d[u]m[ita]l[e] pentru nește săpun ce scriu gazetele că au eșit pentru spălat cocoanele pe obraz: să-m trimiț patru calăpurî pentru dum[n]ei prea-cinst[ita] cucoana Caimăcămesa, și atunci mi-ei răspuns d[um]itale că este departe, ce, de poștește dumnei, să scriu dum[isa]l[e] ca să scrii acolò, ci, fiindcă d[u]m[n]ei vede că au adus alt[î], poștește... să i să aduc[ă] și dumnei.»

185. Craiova, 1799. Scrisori de la «Drăghicean Ot[etelișanu], Stol[ni]c».

186. 6 Mart 1799. C[ostan]d[in] Ot[ete]l[iș]anu. «Și eu mă aflu cu casă cam grea, că, din mila lui Dumnezeu, pă tot anu ne câștigăm câte un copilaș.»

187. Mart 1799. B[arbu] Șt[irbei]. «Să-m trimiț cevaș seminți de grădină, de ale mănării, pentru că aici totu ne-am prăpădit Turci; conopidiî, amdidi (*sic*), de varz[ă], câte feliiurî veî socoti... Îm veî însemna d[u]m[neata] fieștecare felurime cum să s[ă] pue în pământ.»

188. 27 Mart 1799. «Nicolae Golesc[u] și ispravnic de Pitești.» «Cunoscând prieteșug[ul] ce ai dum[nea]ta cu dum[nea]lui taica Vornecu Răducanu Golesc[u] și cu dumn[ea]lui văr[u] Constandin Dudesc[u], nu lipsăsc a mă ruga ca și amândoi să avem tot acelaș prieteșug bun. Decî mă rog dum[ita]le să trimiți aciastă scrisoare ce scrie italienește, la Viena, la dum[nea]lui chir Ghianache Dimitrie Cariboulu. Trimiseiū dum[ita]le și un sfanțih pentru creițari poștiî, pă care-l puseiū în plic. Ci mă rog să am și răspunsul dumn[î]tale, de primire... Cu însuș măna mea scrisă.»

189. 8 Maiu 1799. Grigorie Ghica¹. Pentru «niște broaște broaște cestoase», ce trimete Constantin Socoteanu, ispravnicul Vilcei cuiva la Sibiiu, în numele său.

190. 18 Novembre 1799. B[arbu] Șt[irbei]. «Să scrii la Beci, să-mi vie și mie gazături italienești, fiindcă am început și eu să cetesc talienește, și mai bine mă deșchizi din gazeturi, iar, când și când vei cunoaște dum[neata] că nu e cu puțință de a-m aduce talienești, îmi vei trimite tot nemțești.»

191. București, 18 Novembre 1799. Manolache Grădișteanu. «Aū murit noru-mea Catinca, soția fiu-mieū Scarlatū; de care sântem foarte întristați acum.»

192. 5 Mart 1800. Στάυ[ος] Ζιάυος. «Pentru aceste arjintări i fac beserici Prejbiī». P. S. grecesc.

193. 12 April 1800. B[arbu] Șt[irbei]. Pentru «zăce solame și fo treī, patru ocă piezăntin» (*sic*).

194. 9 Novembre 1800. B[arbu] Șt[irbei]. Cere «prezătin și solamū».

195. 29 Decembre 1800. Grigorie Greceanu, [Căminar]. Pentru un deposit.

196. Căineni, 23 Februar 1801. Safta [Săftica] Ot. [Sărdăreasa Oteteleșanca]. Venise cu «opt telegari».

197. Mart 1801. Scrisori de la Grigorașcu Băleanu (Μπα-λιάυος), biv Vel Clucer. — Grecești.

198. 14 Mart 1801. B[arbu] Șt[irbei]. «Să află aci cocona Tițe Bengiasca și dascalu Dimitrie.»

199. 18 Mart 1801. Costachi Log[o]f[ătu]l za Div[a]n. Se poate lămuri despre el «de la dumn[ea]lor boeriī Bibești, și mai vartos de la cumnatu dumn[ea]lor, dumn[ea]l[ui] Sărd[ar] Stănuță Jiianu, fiind al dumn[ital]i rudenie».

200. 26 Mart 1801. Vornicul Raducanu Goleșcu. Pentru afaceri. Iscălește grecește. — Și în Octombrie, Novembre, scrisori de la el.—În Septembrie, oferise mierea și ceara ce strînge prin țară.—La 9 Decembre: «Până acum din huzmetul ce i-am băgat, n'am făcut săvârșirea de luat u banilor».

La 25 Februar, cerea seminți de flori.

¹ Domnul de la 1822.

201. 21 April 1801. Cost[an]d[î]n Viș[o]r[eanu], Slug[ă]r. Pentru niște «păftăluțe... Vre o modă mai zarișă... Așijderea, trimisei și acest ceasornic, ca să s[ă] petreacă o sticlă, și s[ă] să spele.»

202. 16 Mai 1801. B[arbu] Șt[irbei]. «Pentru d[u]m[nea]lu[ă] Cluci[aru] Bengescu, adevărat a[ă] murit[ă], încă de la luna lui Aprilie; pe care l-am și îngropat la biserica Sfinților Apostoli, unde este și cocona dumisale îngropat[ă].»

203. 29 August 1801. «Dinul Log[o]f[ă]t, saraf.» Pomeneste pe soacră-sa, «Chirața Socoleasca».

204. 11 Septembrie 1801. B[arbu] Șt[irbei]. «Să apropie Sfânt[a] Ecaterina, și atunci avem masă: să ne treimiți nescarva salami, ananas și ceva pezăntin, că crezi că cu păcuierea Frontezului să vor găsi în destul.»

205. 26 Octombrie 1801. Păun[a] Oteteliș[an]c[a], Sărdăreasa. Pentru afaceri.

206. 19 Decembrie 1801. Gheorghe Cernătescu, biv 3-ti Logofăt. Cere «să primești pe acești doi nepoți ai miei în cinstite palaturile dumitale, de vreme că a[ă] rămas săraci de tată, și să fie dați spre învățătură, fiind din neamu dumitale». În schimb, li se dă pensie de 100 de lei pe an.

207. 4 Februar 1802. R[a]d[u] G[o]lescu. Arată de ce nu poate plăti vechea datorie. În 1801 îi amanetase pentru acei 3.000 de galbeni moșiile Golești și Brătulești.

208. București, 1-iu Mart 1802. Vornicul Manolachi Grădișteanu. Pentru bani.

209. 23 April (1802?). Cost[an]d[î]n Viș[o]r[eanu], Sluger. Pentru darul unui ceasornic, «și un lăntuș dă aur, zariș, supțare», al soției lui, Irinița.

210. 31 Octombrie 1802. B[arbu] Șt[irbei]. Trimete generalului său «ginăreșei» *Cabalin* «un șaliu», făgăduit când a plecat el din Sibii.

La 14 Octombrie, el arată pe Catinca răcită de drum.

211. 8 Ianuar 1803. Rad[u] Goleșcul, Vel Vor[ni]c. Are la Golești de vânzare niște fin, se pare, și «uruială dă porumbu».

212. 13 Februar 1803. B[arbu] Șt[irbei]. «După ce am venit aici la București, prin scrisoare am fost pohtit p[ă] dum»

neata ca să scrii la Beci să înceteze gazeturile și pă anu acest, și văz că tuturor le vine, numai ale mele s'aū oprit».

213. 18 Februar 1803. C[ostan]d[in] Ot[ete]l[i]ș[anu]. «Fiindcă aici aū căzut zăpadă foarte mare, încât mijloc dă a-m putea găsi melci pentru mâncare nu este, și fiindcă am intrat în sfânt[ul] post aces[ă]..., rog p[er] d[u]m[nea]ta să binevoiești a porunci să să cumpere de acești zece zloți cât melci să vor putea lua.» Răspuns: «2000 melci a 10 x., 2 cupe un leū, 2 urcioare 18 x., 1 sacū la melci 30 x.»

214. 22 April 1803. B[arbu] Șt[irbei]. Cere «doi-trei funți de crămatartar, fiindcă să găsește și aici, dar nu e bun, curat... Armăsari care avem, mi-aū luat Pazvandoglu, dar mi aū plătit.»

215. 27 April 1803. Νικόλαος [Μπραγκοβάνος] Pentru rădăcină de floră. — Grecește.

216. 28 April 1803. 'Ροξάνδα Χαρα[λάμπιος]. Pentru «doă oc[ă] bumbac supțire și o jumătat[e] oc[ă] tiriplitic supțire».

217. 30 April 1803. [Pah]arnicul Nic[olae] Glog[o]v[eanu]. «La plecarea mea de aco[lo], am lăsat doă pungi la un bles temat de lăcătuș, căruia i-am dat și un galben pentru lucru... Și la armințașu de acolo am dat 14 florinți, pentru 2 cai arminție¹, și apoi acei cai i-am scos în țară, și aū rămas ca să-m întoarcă arminția.» Cere «fluturi și sirme, după proba ce s'aū dat».

218. 6 Maiū 1803. Spăt[arul] Petrachi Ritoridi. Pentru mărfuri. — Grecește.

219. 10 Maiū 1803. C[ostan]d[in] Ot[ete]l[i]ș[anu]. Pentru o ladă ce trece pe la vamă.

220. 15 Maiū 1803. Dimi[trie] Bib[escu]. Pentru o datorie. Pomenit «chir Tănăsuică».

221. 30 Maiū 1803. Șarban Murgeșeanu. Pentru «hacatură» și o «femeie măritată a doua oară... Să s[ă] îpece.»

222. 10 Iunie 1803. Dumitrache Săndulescu, Cluceriū, Pepinariū. Pentru bani.

¹ Vamă.

223. 10 Iulie 1803. B[arbu] Șt[irbei]. Catinca trimete gene-rălesei «o gevreă de cele care pune la găt.»

Ea însăși cere «10 dramuri de fluturi», «10 ace de ciur: să chemi dumneata pe o dascalit[ă], să le aleag[ă], să fie bune». Și pentru gevreă (autograf)

224. 11 Iulie 1803. Mihalachi Manu, Postelnic. Pentru un amanet. — Grecește.

225. 1-iu August 1803. Rad[u]c[an] Bengescu, Med[e]||ni-c[e]r. Pentru banî.

226. Caracal, 5 August 1803. G[rigorașcu] Jianu, Cluci[a]r. «Pentru Ioniță Lazar, de aici, din Caracal, fiul al preotesii Măricăi», mort acolo. Era cu simbrie în Sibiiu.

227. 22 August 1803. B[arbu] Șt[irbei]. Cere «10 acacheli (*sic*) mari, buni, frumoși, că de acum înaintea crezi că le iaste vremea, încep să să coacă; fiindcă și noi vom să dăruim Mării Sale lui Vod[ă].»

228. 9 Septembrie 1803. St[ănuță] Jiianu. Pentru «Ioniță sin Nicolae Vălcănescu și unchiu Răducan[u]» și «Vasile Tu-fecciu, nepotu Răducanului», «Cluci[a]r Șărbăni Otetelișanu».

229. 14 Octombrie 1803. Radu Golescu. Pentru o vânzare. «Acestă iaste vorbă brașovenească, și nu voi să știu.»

230. 9 Novembre 1803. Νικόλαος [Μπραγκοβάνος]. Cere ananas. — Grecește.

231. București, 30 Ianuar 1804. Cost[an]d[in] Ghica Banu și un boier grec, Vel Postelnic. «Fiindcă Avgi-Bașa, adică baș-vânător al Mării Sale lui Vod[ă], vine aici în partea locului, să cumpere cincisprezece samsoni¹, să înlesnești cu a găsi și a-i cumpăra... Că și Măriia Sa Vod[ă], pliroforisindu-să dă bună prieteșugul nostru ce este între noi, într'adinsu mi-au poruncit ca să scriu dum[itali], pentru aceasta²»

232. 6 Iulie 1804. Cati[n]c[a] Bib[eașca]. Pentru 100 de funți de bumbac. — Grecește.

¹ Dulăi.

² Pentru astfel de daruri de dulăi ce se făceau la Poartă, v. și *Doc. Cumachi*, II, p. 123 și 129.

233. 14 August 1804. C. Varlaam. Pentru niște brățări, castroane de supă, farfurii, talere, etc. — Grecește.

234. 2 Iulie 1805. Dimi[trachi] Bib[escu]. Întreabă de prețul vitelor: le-ar trimete și la Hațeg. Scrie și «cumnatului Ioniță Gănescul», pentru un «cusur».

235. 21 August 1805. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru o trimetere de boi.

236. 23 August 1805. Costandin Ot[ete]l[i]ș[anu]. «La Porumbac, ca să facă noăzăci de jeamuri după gergevele ce trimeasăi... Să m facă baglamalele de noaăsprezece ferestă, câte să voar putea mai zarife și țapene.»

237. 16 Mai 1806. Const[antin] Brăi[loiu]. Cere «pantofi de piele fără toc, însă verde una și doo negre», «țelină saū țeler, calarabi», pișcoturi, pesmeți, «apă acră».

238. Cîineni, 21 Octombrie 1806. Ioniță Borănescu, Postelnic. Pentru afaceri.

La 29 Iunie precedent, pentru sfeșnice ce sînt a fi se trimete într'o «lădățue».

239. [Brașov], 8 Mart 1807. B[arbu] Știrbei. Omul «dumnealui Log[o]f[ă]t Bibescu» scrie că s'aū vîndut rămătorii, «și să află la satul Bradul, încolo de Deva».

240. [București], 2 Mai 1807. Radu Golescu. Cere «doao cîntare de silitră și doao cîntare de bronștain», prin Cîineni. Pomenit «căpitan Comănel».

241. 3 Mai 1807. Grigore Coțofeanu, Stol[ni]c. Pentru afaceri. Pecete cu r. р. кѣ.

242. 19 Iunie 1807. Cost[andin] Murgeșanu, Șătr[ar]. «S'aū făcut cu voia lui Dumnezeu mare izbândă, de aū biruit pe necurați Turci, și aū venit Melencu, văru lu Cara-Gheorghe, și aū vorbit cu ghinăraru, ce vor fi avut sfatu, și aū trecut peste Dunere și uni din jos, și așa ne-aū venit veste că aū făcut mare izbândă. Până aū fost ajuns ocoa de mum-bac câte treizăci de parale torsu, și cel netorsu câte parale doăzăci, osăbit de alte lucruri... Pentru Craiova, aū început a să strînge din negustori, din mahalagi, dar păgîni de Turci aū stricat case, uși, aū scos fiară duprin bolte; numaī s'aū întîmplat cilibi Iorgache Suțu cu

ei, că aprindea și orașul; Dumnezeu să-î dea bine un de va fi!»

243. 14 Iulie 1807. B[arbu] Șt[irbei]. Pomenit Păh. Ioniță Gănescu, care are o poliță. Cere știri «pentru pacea Frațezului cu Muscalu, în ce chip s'aũ făcut», «ci numai o armistiție», «și pentru Sărbî: aũ bătae cu Turci și până unde aũ mersũ și ce fac».

244. [București]. 10 August 1807. «Radul Golescul. biv Vel Vornicũ.» La Bran, bănuială de boală în țară; afaceri de vamă.

245. [București], 17 August 1807. Radu Golescu. Cere să-î afle «o bucătăriță foarte bună, să știa să-m facă bucate bune, numai pentru mine, câte trei feluri dă bucate și o friptură bună, și prăjituri să știe să facă, feluri dă feluri.»

246. 2 Septembrie 1807. Dumitru Brăiloi. «D[u]mn[ea]lui Dvor[ni]cul Grigorașco Ghica în scrie cum că sânt să-î vie doao butci de porunceală de la Beci cu ceamu.» *Ceamurile* trag la Rușava saũ la Rusciuc. «Vremile până acum aũ fost înpotrivă, și nu vor fi cutezat să le pornească cu ceamu pă Dunăre.»

247. 21 Septembrie 1807. Comandă a lui Stănuț Jiianu: «o broască mare pentru magazin, numai cu zăvoară făcută pe mână stângă, o broască mai mică..., pă mână dreaptă, dooă piroie cu gânștile lor.»

248. 28 Septembrie 1807. Sevastiian Costanda, Medelnicer. «Nu ne-aũ rămas nici casa unde să lăcuim.» Le aũ prădat «păgîniș». Complimente, ca la rude.

249. 2 Octombrie 1807. [Sărdarul]. Cos[tan]d[in] Bib[escu]. «Cu ajutorul lui Dumnezeu am trimisũ să rădice pe Elenca de acolò, cu copiii, că ne am speriat cheltueliĩ în doo părț.» Pentru datorie, la care și-a călcat «parola». «Cu ajutorul lui Dum[ne]zău socotim că pe iarnă vom avea liniște, că auzãm că oste are să vie mult[ă]; Turci foarte s'aũ înfricat, a nu mai trece Turci dincoace, care de cătăva vreme nu mai trec; dar ce felĩ va rămănea la urmă, Dum[ne]zău știe: noi, omos¹,

¹ ὅμως, oricum.

avem, cu ajutorul lui Dum[ne]zău, nedejdî mari că vom scăpa din mîna tiranilor. Pentru dum[nea]l[ui] neica, că l-aŭ scăpat Dum[ne]zău, știu că întocmași ca și noi te vei fi bucurat, ca un bun creștin.»

250. 11 Octombrie 1807. B[arbu] Șt[irbei]. Cere ananasuri pentru Vodă.

251. [Brașov]. 22 Octombrie 1807. Barbu Șt[irbei]. Trimete o scrisoare «la dumn[ea]l[ui] Sărdariul Fărcășanu». Cere vești «de spre partea Craiovi.»

252. 27 Novembre 1807. Frații Murgășanu. «Necazuri și frică destule am pățimit și noi, fugiți prin păduri, cu chir Ioan Mathei, de răzmiriți, dar, acum, mulțămă lui Dumnezeu, avem liniște și în țara noastră; cum au venit ghinăraru Isaia¹ aicea la Craiova, cu oaste muscălească, nu mai pot Turci să mai treacă Dunărea din coace, fiindcă nu-î țin curelele.»

253. 25 Novembre 1807. Ioan Vlădăianu, Clucer. Cere un grădinar, «găzături franțuzăști». Dorește și sămințuri: «rocă, cardamă și alte feluri de săminții de sălături».

254. 21 Decembrie 1807. Eleni Brăil[oie]. Cere «vin de Peșta saŭ ungurească».

255. Brașov, 23 Decembrie 1807. B[arbu] Șt[irbei]. Pentru gazetură. «Mă rog scrie-m și mie ceva mai nou: cum au rămas țara, la Turci au la Muscali, și cu Englezu are Muscali bine.»

La 14 Ianuar 1808, cere «apă de melisa».

256. 1808. Corespondență cu Iordache Tufan, Medelnicer.

257. 24 Februar 1808 Eleni Brăil[oie]. Pomeneste pe «văruiemă, Stol[ni]c[ul] Ghiță Coțofeanu».

258. București, 2 Mart 1808. Costachi Ghica Banul (grecește) și Γρηγόριος Γκίχας («cilibi Grigorașcu Ghica²»). Pentru lucrurile τοῦ τε μακαρίτου ἄρχ. Πάνου, πατρός μας, καὶ μητρίας μας («ale răposatului dumnealui Banul, tatăl nostru, și ale vi-tregii noastre»).

Nouă rugăminte la 12 Mart. Aveaŭ hîrtie patriarhală pentru a le descoperi.

¹ Isaiev. V. *Acte si fragm.*, II, p. 432; *Inscripții*, I, p. 244.

² Viitorul Domn.

259. 17 Mart 1808. B[arbu] Șt[irbei]. «Aici auzirăm că pă la schela Căineni s'au triimis salahori și bumbașiri, mazili, boerănași, ca să dreagă drumul Cozii, spre Râmnic, fiindcă iaste ca să s[ă] pogoare oștiri în țară Nu am crezut, ci, de va fi ca să pogoare niscaiva oștiri, trebue să știi: te poftesc ca să mă înștiințezi de iaste cu adevărat, și cele [ce] să aud de spre partea Craiovei... Acestea ne-au spus unul ce au venit dă la Râmnic, dar n'am dat crezământ.»

260. 7 April 1808. Eleni Brăi[loî] «Chiria mu, multa dragoste ce s'au încuibat în inima mea, mă parachinisăște [=mișcă] și la bagateluri să supăr dragostea dum[ita]le.» Cere seminți. «Și să mă crezi, cocoană Păunico, că nimic nu ne-au rămas, și umblăm să facem casă nooă de acum înnainte... Să să iă de la vre un grădinar de ispravă, să nu fie semințele veichi, că nu răsar.» Cere «cartofiol, cunupide, varză nemțasc[ă], cararabi, rădichi dă lună, roși, rădichi albe și negre, morcovi, selină, pătrânjel, sălată de cea învăluit[ă], dă cîailaltă ce să face ca verzile, gălbinișosă, varză roșie.»

261. [Brașov], 19 Maiu 1808. B[arbu] Șt[irbei] «Aici să află un evghenis, om al Mării Sale prințipului Ipsilant: are un copil care va fi să-l facă doftor, ci, fiindcă-mi iaste un prieten prea bun, mă pofti ca să scriu dum[ita]li, iaste ca să-l triimiță la Beci, să spudacsască ¹ acolo, și să învețe și doftor; dum[neata] știi rândul acestor lucruri, și poftesc ca să mă înștiințezi cu căți bani poate să învețe carte la școla înpă-rătească saū unde socotești dumn[eata], și cu mîncarea și înbrăc[ă]mintea, și dă aci, dă la Beci, iaste ca să meargă la Lipsca: acolo iar știi dumn[eata] cu cât poate să cheltuiască într'un an; și cu poșta mă rog să am răspunsu.»

.262. 8 Iunie 1808. Ἰωάννης Σμποτιάνοφ. Pentru dresul unui juvaier.

263. 24 Iunie 1808. «Părvu grăm[at]ecu, biv 3 Log[o]ff[ăt], ginerile răposatului Tudoran Bojū ot Craiova.» «După bles-temul și păcatu ce are țara aciasta, în trei rânduri mi s'au jăfuit dă Turci casa, și în trei rânduri am năcăjit și am fă-cut la loc, iar acum la urmă m'au stinsu dă tot; toate do-

¹ Sîrguiască.

bitoacele mi i-au luat, cai, boi, vaci și toate sculișoarele, și tot căpitalu ce am avut, încât nu am avut cu ce fugi, să vii dreptu la dumneata, ci am umblat prin băjani și cu satele pin păduri: trei copile am, din care doaoă sânt de vârste: la cea mai măricică mi i-au început a veni pețitor, și, din pricină că nu-m dă mână să-i fac zăstrișoară după potriua noastră, le dau răspunsu pețitorilor că nu sântu gata... Mi i-au arsu și casăle, ci săzi la țară, la o moșăoară, Robănești Pățez[u]lui, lângă poștă.» Cere ajutor: «un rându dă haine copili și niscaiva sculișoare său vasă... Mă pripește vârstea copili.»

264. Iași, 8 Iulie 1808. Iacumi Stolnicul. — Grecește, cu o foarte urită scrisoare.

265. Rîmnic, 4 Septembrie 1808. Dr. Ullrich. Pentru afaceri.

266. 5 Septembrie 1808. Rad[u]c[anu] Bengescu, Med[elnic]i[ar]. «Aici s'au dat porunci de la stăpânire în toat[ă] țara pentru galbină olandez, să umble de câte t' zăce.»

267. [Brașov], 5 Septembrie 1808. B[arbu] Șt[irbei]. Pentru *dohtori, esență*.

Și în Iunie scrie de acolo, pentru *gaseturi*.

268. Brașov, 23 Septembrie 1808. B[arbu] Șt[irbei]. «Am aici la Brașov trei mie dă piei de oae», cumpărate.

269. Buda, 23 Septembrie 1808. Zamfirachi Pop. «Astăzi pleacă de aici Văcăreasca și merge la București.»

270. [Brașov], 6 Octombrie 1808. B[arbu] Șt[irbei]. Pentru fier. Are de gând a veni la Sibiiu. Pentru apă de melisa.

271. Craiova, 13 Octombrie 1808. Eleni [Elinca] Brăil[o].

În cea de la 28 April: «Am venit aici la Craiova cu nădejde că, vrând Dumnezeu să ne miluiască cu vre o pace; să mă apuc de săvârșirea unui han ce-l avem început, și, din pricina răzmirițelor, șade nelucrat.»

272. [Brașov], 3 Novembre 1808. B[arbu] Șt[irbei]. Jale pentru moartea «iubitului meu prietină chir Hagiu». «N'am ce să mai zic, soro, numai milostivul D[u]mnezeu să-i odihnească sufletul răposatului în corturile dreptilor, și pe dumneata să te păzască apururea cu întreag[ă] și fericită să-

n[ă]tate, împreună cu tot cuprinsul. Nu trebuiește dum[neata], cocona mea, să te scărbești și să te întristezi pân într'atăta, căci aciasta este o datorie de opște; ci să nu să întâmple și dum[ital]i, din multe întristare, vre un zariflăc, ci numai să rogî pre milostivul D[u]mnezeu pentru sufletu răposatului, ca să-l odihnească.» Pentru «amaneturile» ce are la ei. «Eram eu singur gata să viu la Sibiu pentru oareșcare trebî ale mele, dar m'am embodisit din altă pricină... Să scrii la Beci pentru gazeturile ce vin, italienești.»

273. [Brașov], 6 Decembre 1808. B[arbu] Șt[irbei]. «Am văzut și aia ce-mî scrii dumneata că, că, după cum am fost cu răposatul, și dumn[eata] vei fi tot asemenea; pentru care foarte mulțumesc dum[itale] de dragostea ce ne arăți: să dea Dumnezeu să trăești dumneata și coconi, și eu tot acelaș sânt, și poftesc dragostea și prieteșugul cel bun care am avut cu răposatul, asemenea și cu dumn[eata] să fie, pentru care nu sânt la îndoială, știind evgheniia dum[ital]i.» Pentru *gazelurî*.

274. Brașov, 8 Decembre 1808. B[arbu] Șt[irbei]. «De te-ai și supărat cevaș, să-m ertî, și să fim cum am fost, căci eu prieteșug[ul] răposatului și dragostea dum[ital]i nu o pocî uita nici-odată.» Pentru «gazelurî».

275. 28 Decembre 1808. Catinca Gân[eas]ca, [isprăvniceasa]. A fost bolnavă de «junghî»; acum o dor mînil și «picerele». Ce a făcut fratele Păunicăi, chir Ienachi, care a avut aceleași dureri în mîni?

Soțul ei, Păharnicul, scrie la 23 Novembre.

276. 24 Ianuar 1809. Post[elnicul] Ioniță Borănescu. Pentru boala sa și o datorie.

277. 5 Februar 1809. Șerban Murgășanu (iscălitură grecească). Condolențe. Și-a căsătorit «copila ha mare». Asigurări de credință.

278. 18 Februar 1809. Eleni Brăi[loî]. «Treî lunî nu m'am arădicat din așternut, ajungănd la moarte; acum de vre o lună m'am măî îndreptat. Și, când am luat amarnica vestire pentru prea-iubitul nostru prieten, eu chin de chip de am (*sic*) și cu amar am plănsu; dar ce să facem? că aciasta nu stă

în mână noastră, că Dumnezeu, când poruncește, trebuie tot omul să și ducă. Să trăești dumi[al]i și să te bucore Maica Precesta cu viața și săn[ă]tatea coconilor dum[ital]i, și pă răposatul să-l învrednicăscă întru Împărăția cerului.» Salută pe Maria, fiica Păunicăi.

279. Brașov, 19 Februar 1809. B[arbu] Șt[irbei]. A trecut un om al Log[osfătului] Bibescu cu 600 de porci de vânzare. Să vadă ce s'a făcut cu el.

280. 9 Mart 1809. Dimi[trachi] Bib[escu]. Are un grădinar.

281. 12 April 1809. Stanca Clucereasa. «Pentru acest clasornicar, că noi, având trebuință de a face un clasornic și a să pune la besărica noastră de aici din Craiova, ce să prăznuiește hramul Sfântului Arhanghiel, s'a găsit dum[nea]-l[u]i ca să-l facă dupe cum să cade.» Ceruse 800 de lei. «Lângă acestea, cocoană, iarăși mă rog dum[ital]i ca să chiem dum-n[eata] pă meșteri cei ce facă clopotele, să tocmești să facă un clopot dupe cum va spune clasornicariu că trebuie la clasornic, și mă rog ca să mă înștiințezi, câți bani l-ai tocmit, ca să știu și eu. Măcar că dum[nea]ta nu mă ști pe mine cine sânt eu, dar sint tot una cu dum[n]e[u] Cluceri Murgășanu.»

282. [Brașov], 30 April 1809. B[arbu] Șt[irbei]. Pentru gazeturi. «Pricina lui poșteamaster iaste că a pierdut mulți bani în cărți, și pierde, și, dă acăsta fiind mănios, cu altă nu poate să-m facă rău; numai oprește gazeturile și zice că nu a venit.»

283. [Râmnic], 25 Mai 1809. Costa[n]d[in] Vulturescu, Sard[a]r. «Am trimis bani pă dascalu nostru, ce a venit dă a luat pă doftoru Pintel.»

284. 4 Iunie 1809. Ζωήτζα Σαμουράκη. «Acum avem liniște în țară.» — P. S. grecesc.

285. Craiova, 2 Iulie 1809. Δημήτρως Ἀμάνης. Scrisoare de afaceri.

286. Craiova, 8 Iulie 1809. Const[an]d[in] Brăi[lo], Cluci[e]r. «Din suflet m'am întristat pentru pierderea prea-iubitului dum[itale] fiu dum[itale]¹; toat[ă] dreptatea ai, cocoan[ă] Păunico,

¹ Dinu.

ca o maic[ă] doritoare să te întristezi, dar, fiindcă acestea sânt de la ziditoriu nostru pe care nici-odată[ă] nu trebuie să-l hulim cu multă jale, ci să zăcem, ca Ion: Domnul a dat, Domnul a luat, și să mulțamești lui Dumnezeu că tot ai pe cine iubești lâng[ă] d[umneata], căruia ai poftesc toate cele bune și viață[ă] îndelungată[ă] cu toate fericirile, ca să să mângăe bătrânețele dum[isale]. Lăudat[ă] este urmarea d[u]m[i-tale], care ai făcut însărcinând pe prea-iubit fiu [zenobie] și pe chir Stancu toată[ă] daravă casa: amândurora mă închin cu frăț[eas]c[ă] dragoste, și le poftesc noroc și toate cele bune.»

287. [Brașov], 23 Octombrie 1809. B[arbu] Șt[irbei]. «Din mila lui Dumnezeu, acum s'a făcut pace.» Cere *gazeturile*, care, «din pricina răzvrătirii rozboiului, să poprisă și nu mai venia; acum dar, după ce să va deschide Beciul, trebuie poșta să umble necurmat». Cere de la *spîțarie* «șasă cepe mari dă mare».

Tot așa, Păunică și lui chir Stan.

288. Rîmnic, 29 Novembre 1809. Constantin Brailoy. «Scri-soare germană de afaceri.

289. Pitești, 30 Decembre 1809. «Ioan [Ioniță], Căp[i]t[an] și epistat poștilor din drum[u] Căinenilor.» Pentru afaceri.

290. Râmnic, 25 Ianuar 1810. Elenco Brăiloi. Pentru «doi copii ai răp[osa]tului unchiu-mieș Cluci[a]r Bengesc[u]... Pe cel mai mare, Titu, l-am și logodit acum cu fiica dum[nea]i[ui] Cluci[a]r Corniță Brăiloiu, fratele cel mai mare al soțului mieș, însă cu fiica dum[ita]le cea mijlocie». Pentru «nuntă, adică săvârșirea cununii», are nevoie de zahăr, migdale. «Chiria mu, la noi este obicei, precum va fi știut dum[ital]i, la mireasă să pue pă cap peteală dă aur; mă rog... să faci dum[ital]i osteneală... să găsești o sută dă dramuri peteală dă aur; însă mă rog să fie mai lată decât aceia care mi ai trimis dum[n]eata dăunăzile.» Zenobie Pop e acolo sau la București?

291. 4 Mart 1810. Catin[ca] Bib[easca]. «Am auzit că ai grădin[ă] foarte frumoase, cu flori, cu zarzavături fel[de] fel[de]. Cere semințuri, cu țidul[ă], fieștecăre săminț[de] de ceeste.»

292. [Brașov], 19 Mart 1810. B[arbu] Șt[irbei]. Pentru pri-

mirea unui «botoiași dă vin..., precum și doi puî de copioiași...: i-am dat să-i crească, sa-i fac[ă] mari. Și, dănd Dumnezeu să mergem în țară, și vânănd cu dănșii vre un cerbû, sau altû vânat, voi trimite și dum[ital]i.» Pentru *gazături* și «Vîiața Înpăratului Bunăparte». — P. S. grecesc autograf.

293. 1810. Scrisori de la Vornicul Hagi Moscu. — Grecești.

294. 9 Ianuar 1810. Dimitrie [Matache] Bengesc[u]. Pentru afaceri.

295. [Brașov], 22 Mart 1810. B[arbu] Șt[irbe]. Lui Zenobie Pop. Pentru «tomurile de care am poftit pă dum[neata], noaă saû 12, acele italienești: Vîiața lu Bunăparte, și gazeturile, că le tot așteptăm.»

296. Craiova, 27 Mart 1810. Catin[ca] Bib[easca]. Pentru «sămînță de florî». Pecete roșie, cu coroană, stea, două paseri pe un pom și A. p.

297. Craiova, 23 April 1810. Κωνσταντίνος Σαμουράκης, [Μπάνας]. Pentru o scrisoare. — Grecește.

298. Iulie 1810. Const[an]din Brăi[loî], Cluci[e]r. I s'a primit cererea de împrumut; soția sa, Elenca, va primi banii. «D[u]m[nealui] Vistieru Ștefan Făcărescu (*sic*) este bolnav, având o slăbiciune, și doftori l-au orănduit, lâng[ă] alte doftorî, să bea și câte puțin vin foarte veichi, de care vin, din pricina răzvrătirilor, aici nu să găsește.» Îi dă 200 de florinî pentru 8-10 vedre din cel mai bun vin.

299. București, 17 Iulie 1810. Cons[tan]d[in] Brăi[loiu]. «Acum să vând slujbele țări: dișmăritu și vinericîu, avand Vistierîia trebuință de banî; aceste doaă slujbe, dup[ă] cum să vând acum, va trece peste o mie doaă sute tu[r]c[e]șt[i]; sântem cățva tovarăș, ce, fiindcă trebuesc banî mult a să număra, te rog, de ți să întămplă vre o sumă de ban[i], să mă împrumut cu tl. 25.000..., la pung[ă] câte lei 5 pe lună... Dup[ă] aciașt[ă], fiindcă mamuzelu Zinca Văcăreasca are mare plăcere la cîini micî de tot, cu păru mare, de care aû damele cele mari lâng[ă] dănsăle, și m'aû rugat ca să scriû la vre un prietin să g[ă]sasc[ă], de nu doi, măcar unu, căriia mamuzel aş vrea să mă arăt cu slujbă la aciast[ă] mic[ă] cerere.»

Să-î caute «un câine mic flocos, care să poată totdeauna a-l avea în mâini... Mamuzela Zinca, fica dum. Vist. Ștefan Văcărescu ¹.»

300. [Brașov], 28 Iulie 1810. Cat[ınca] Știr[boaica]. «Să puî să-mî facă și mie o perucă, fiindcă mă poștește o prietenă dă la București; mi aû triimis și bani, lei nemț[ești] 40... Pentru cele care le-î triimis coconi Marghioliții, mi-aû plăcut făptura, dar amestecarea părului nu mi-eû plăcut, căci că este scurtû cu lungû amestecatû, și la înpletit vine foarte urât; ci trebuiește lungû cu lungu și scurtû cu scurtû. Așa dar rog, pentru hatărul și dragostea mea, să chemî dum-n[eata] pă perucași și să-î poruncești ca să-mî facă o perucă, și, după cum arăt dum[ital]i, părul să fie ales, după fața părului care triimisăi dum[ital]i ornechi (*sic*). Iar făptura să fie tot ca acelea care le-am făcut: așa de nalte, așa de largi... Fața părului iaste tot ca cel care aû fost la perucile coconi Marghioliții, tot așa să fie dă închisû, forma să fie totû ca acelea, și de largă și de naltă, tot ca aceia, și, după cum este forma aceia, așa să fie și aciasta, că mi i-aû plăcut; numaî atât nu mi i-aû plăcut..., că părul nu este țesut tare, ci, de unde îl apuci, dă acolo ese. [Dă 2 # = 40 florini, la Brașov însă, 50.] După cum este proba părului; cât să va putea, și mai închisă, fiindcă acesta este din vârfû, și totdeauna din vârfû este mai deșchisû părul... Cel din dărătû să fie lungû, iar numaî cel care vine denainte, să fie mai scurtû, iar cel care vine de dindărătû, să fie tot o po-trivă.»

301. 18 August 1810. Cat[ınca] Știr[boaica]. Fusesse bolnav Zamfirachi. Pentru perucă. «N'aû fostû după cumû a[m] scrisû eû, că ai grămădit păr foarte multû: poate că dum-[neata] nu ai căutat-o; ar fi fost destulû cel care este pe spate să fie de lângă cel din frunte; că-lû vei vedea dum[n[eata], care este alesû dă mine, să să scoată, că l-am legat cu ațșoară, să-lû cunoști dum[neata], fiind scurt și ciupit... Că, fiind atăta părû, iaste o bajocură prea mare... Este un lucru care nu-l

¹ «Mamuzela» a murit abia în 1878, ca principesă văduvă Bagration. E îngropată la biserica Mavrogheni din București (*Inscripții*, I, p. 283, n° 3 sus).

poci purta, find păr prea multă, și să face capu cât o baniță, și nu sânt obicnuită acel feli... Toată peruca să fie 50 dramuri, cu scufă cu tot, fiindcă aciasta modă iaste după cum purtăm, numai în dooă mâini părul... Să fie mai lărguliță ca o jumătate de dejet.»

302. București, 5 Septembrie 1810. Ἐλέγκη Δουδ[έσκα]. Pentru un deposit de argintărie al ei. — Grecește.

303. 27 Septembrie 1810. Marioara Roset (iscălește cu litere grecești). Pentru «a mi să face dooă peruci».

304. 19 Decembrie 1810. Dimi[trachi] Bibes[cu]. «Când ne aflam și noi acolo, știu că, fiind la dum[nea]v[oastră] la masă, ați adus nește vin la masă, foarte bun și curat, limpede, arătându-ne că este vin de Țara-Românească, de Drăgășani, care, după gustu ce avea, noi nu credeam că este acel vin de Țara-Românească... Să-m faci o rățăță, arătând de când să culege și până când să pritocește, în ce chip să lucrează și ce să mai pune într'ânsul, de să face așa limpede și cu așa gust bun, ca să știm și noi să-l facem, ca, când va veni conu dumitale sănătos pă aici pă la noi, să avem să-î dăm și dum[nealu]i să bea... Să fie cu deslușire, atăta la prito-cire, cât și când să turbură, cum să să limpezască, cum și, de va face trebuință cevaș a să lua de la apetică pentru vin, să va lua și să va da la omul lui chir Dinu David »

305. 1811. Scrisori grecești de la Νικολάος Τρέσνεα.

306. 1811. [Comandă a Elenei Brăiloiu.] Croazele cu flori mărunte i vârgate mărunțal, poale de croazele, creditorii cu vergi mărunțele, cetarii de care să vându de câte o haină, cetarii de care este bucata rif 34, rifu până în 4 sloț, postavă bun, fain, negru, postavă pistriț fain, să fie mai închis la faț[ă], umbrële de matasă, de dame și de cele mari, umbrële de pânză, gherlanturi dă flori, să fie zarife, cîocalată, cîaî, romă, șampanie, sirop de ponci; lavantă dă tot felu, siropuri dă lămăie, de migdale.»

307. 9 Februar 1811. Arătarea lui Gheorghe Teodor Pihtu, care cumpărase, la 1805, moșia *Kosani* în Gorj, la mezat, hotărnicită de Medelnicerul I. Sîmboteanu. O vinde lui C. Otetele-

șanu, Clucer. O usurpase însă Vistierul Pîrvu și o vînduse răposatului Clucer Facă, dar acesta o pierduse.

Arătare a Divanului Craiovei din 1811 (Manolachi Vornic, Caimacam, D. Bibescu biv Logofăt, Cornea Brăiloiu biv Clucer, I. Vlădoianu Vel Clucer, C. Haralamp, V. Clucer, I. Gănescu, Păharnic).

308. 18 Februar 1811. Ioan Vlădăianu, Cluci[e]r. Pentru un grădinar. «Că Rumâni grădinari nu să găsișc, fără numai Nemți, cari cer preț mai mult decât ceia ce scrisasăm dumitale, având și dum[nea]ta unul tocmit pă lună 40 de florinț.»

309. 10 April 1811. Stănuț Jianu (iscălitură grecească). Și pentru «venirea madamii doftoroiei».

310. București, 1-iū Maiū (?) 1811. Ἐλένη κοντέζα Δουδέσκα. Pentru niște argintării. — Grecește.

311. [Mehadia], 24 Iulie 1811. Dimi[trache] Grecianu. «Am ajuns bine aici la băi, încă dela 14 ale luni, și am început a mă înbăia: ce folos îmi vor face, Dumnezeu știe; eu atîta văz că m'aū adus la mare slăbiciune.» Trimete scrisoare cumnatului de la Rîmnic. «Pentru pricina cu egumcnu Cotrăceanu.»

312. Craiov[a], 29 August 1811. Eleni Brăil[oî]. Cere a i se mai scrie. Și pentru «acest borcan cu dulciăt[ă] de coarne».

313. Râmnic, 29 Octombre 1811. Dimi[trachi] Grecianu. E «oareșce mai bineșor, dar tot șubred. Am primit și scrisoarea dohtorului de l[a] Cluj¹, împreună și dohtoriile cele trimise de dumn[eata] după rățeta lui, și foarte foarte am mulțămît dragostii d[u]m[itale] ce'i pornit asupră-m.»

314. Craiova, 30 Octombre 1811. Eleni Brăil[oî]. Pentru «anasuri». Și «un rînd de haine copilului ce va face, dar, fiindcă aici nu sînt meșter[i] ca să facă lucruri deosebite după pochimenū... Or la Cloșter, or la alt meșter, care vei socoti dumneata să pui, mă rog să facă un rînd de haine de copimic, foarte zarife; să facă și o căiță... A să face lucruri del sibite și zarife, după tabiietu dumi[ta]le.»

315. Craiova, 14 Novembre 1811. Stancuța Bengeasca.

¹ Molnar

«Să-m cumperi o periucă, sau să poruncești dum[nea]ta să-m facă după părul care trimisăi... Înlauntru, să fie țăsătura ca orbota, după cum le făcea mai nainte. Și foarte voi mulțumi dragosti dum[ita]le dă acest mare bine.»

316. Craiova, 16 Decembre 1811. Elena Brăil[oî]. Pentru «aște haine de copil».

317. Craiova, 23 Decembre 1811. Cere «patru telegari negri, potriveți la trupă, cum unu și altu, potriveți la păr: să nu fie unu mai închis sau altu mai deschis; dă tiner[î], mai mare până la șapte ani să nu fie, or[î] jugan[î], or[î] armăsari și frumoși la chip».

318. 6 Iulie 1812. Anica Caminarea. Se află la Mehadia, la băi.

319. 20 August 1812. Stan Jianu. «Cu venirea dum[nea]lui doftorului Șfap... Telegari nu am de leac; te poftesc să-m găsești vre o păreiche bună, tineri, învățați bine,—orî în ce păr vor fi, numai albi să nu fie, și cu preț până la cincizăci de galbeni.»

320. Iunie 1815. «Constantin Brăil[oiu], Cluc[ie]r. «Fiindcă Elenco, iubită soția mea, pătimește de durerea unui pic[or], aș și plecat la băile Meh[a]dii și vine pe acolo.»

321. [Craiova], 1-iu Decembre 1815. Στέφανος Πιπέσχος. «Am făcut aici la Craiova o grădină nouă, aducând ierburi și flori din Turcia și din Europa.» Cere un grădinar. — Grecește.

322. 28 Septembrie 1815. St[ănuț] Jianu. «Cu mila lui Dumnezeu m'am căsătorit, luând o copilă greac[ă] din Țarigrad, Zmaragda, nepotă dumn[ea]lui Log[o]f[ăt] Samurcaș.»

323. [1816.] Vlăduță Mandacovicî. «Să meargă la meșteru acela ce aș făcut 6 făclii de cîră, în sfeșnicele cele mari pentru Mănăstirea dintr'un-lemn, ca să cerceteze pricina cu meșteru acela, că eu am dat de aici 10 oc[ă], 175 de dram[u]rî cîră. Și acum arată Radu că meșterul i-aș oprit o jumătate», *mistuinđ-o*.

324. [1816.] Ζυαράνδα Μουργασάνα, Στερεπάσα. Se plinge că nu i se mai scrie de la moartea Hagiului. «Ci, de vreme ce aș chemat Dumnezeu și pe soțu-mieș, văzi că aciașă

lume iaste ca o floare trecătoare. Eū așa am hotărît ca să caut numai pentru ale sufletului. Rugând pre milostivul Dumnezeu, m'am indemnât și m'am apucat de o sfântă biserică, de am făcut întâi cărămida și apoi să o rădicăm unde[va], la moșia noastră Murgășu.» S'o ajute, împărtaşind ctitoria.

325. 1816, Rîmnîc. Scrisori de comandă de la 'Ιωάννης Βλαχούτζης. Și pentru o umbrelă.

326. Sibiiu, 22/3 Martie 1816. «Moisi Fulea, norm[alicesc] direct[or].» Pentru o datorie.

327. 15 Mart 1816. Θομάς Πρατιάνος, ἐπιστάτης τῶν ποστών [Toma Brătianu, îngrijitor al poștelor]. Trimete o scrisoare. — Grecește.

328. 25 April 1816. Zoița Jîianca. Rămîind săracă, se roagă a i se primi un copil «la dumn[ea]ta, ca să să învețe la partea neguțătorii, că vei avea mare poman[ă], dup[ă] cum văz că mulți mănăncă pâine din cinst[ită] casa dum[nca]-voastră; și s'aū făcut oameni cu chiverniselî bune și trăescū în cinste.»

329. București, 6 Septembre st. v. 1816. Luc de Kiricos. «M. l'Agent de Fleischhackel, à son retour de Hermanstade, m'apprend que l'on trouve des bonnes perruques prises chez vous, tandis [qu'] ici les paruquiers manquent, et de cheveux et de l'art de les bien faire : mes fluxions fréquentes aux dents m'obligent de m'en servir désormais.»

330. 30 Septembre 1816. B[arbu] Stoian, biv Vel Slugî[e]rî. Îscălește: «Barbu Stojani». Pentru moștenirea din Ardeal a părintelui său.

331. Arad, 26 Novembre 1816. Ghiță Tolea. Pentru că-răușie. — Scribe și din Pesta.

332. 24 Iulie 1817. Alecu Boj[oran], Medelnic[e]r. Pentru o trimetere de rămătoři.

333. 8 August 1817. Nico Vlădescu, Sărd[a]r. Pentru o datorie.

334. Craiova, 28 August 1817. Eleni Brăil[oiu]. «Prin băile Mehadii mi am dobândit tămăduirea.» Cere «doi fonțu de bunbac de acesta de care trimiț dumitale acîastă mostră..., înnălbit... Am mare trebuință pentru o caretă dă drum,

sigură, țapănă; să aibă și cripsioane unde să poată pune cinevaș d'ale drumului trebuincioasă... Să mi o zugrăvească pă o hârtie. Și pentru patruzeci oca lumânări de cîră albă de cele ce sînt pentru polieleon și pentru arsă în casă.»

335. 26 Ianuar 1818. Eleni Prai[lo]. Cere o ὀντά (odaie), frumoașă, 12 lumînări, ș. a. — Grecește.

336. 23 April 1818. Πρωάνδρα Χαρα[λάμπη]. Cere o apă minerală pentru fiul și bolnav. Salutări de la Clucer. — Grecește.

337. 6 Mai 1818. Ἑλένη Παῖλ[οί]. Pentru mobilele ce a avut.

338. 22 August 1818. Eleni Brăil[o]. «Eū am mare trebuință pentru o practicoasă muere, care să aibă știință a face doaleta și a îngriji pentru haine, spălături și de rochii; acîasta o voesc pentru trebuința copilei mele, care, cu blagoslovenia dum[ital]i și ajutoriul lui Dumnezeu, acum o am fată mare: de aceia și cei acest felu de muere, ca să știe cum să o gătească și cum să îngrijască pentru hainele sale. Știu că poate acoloa din Nemțoaice să găsească vre una asemenea precum cei... Să fie așăzată și să aibă și curățenie.» Salutări de la fie-sa, Anica.

339. [Craiova], 9 Ianuar 1819. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru un fecior ce trimete, spre a urmări judecătorește niște hoți. — Și la 29 Decembre 1828. În Iunie și în Iulie, el scrie pentru rîmători.

340. Iași, Februar st. v. 1819. «C[omte] N[icolas] de Rossetto Roznovano.» Pentru un transport. — Franțuzește.

341. [București], 23 Februar 1819. Dimi[trachi] Bib[escu]. Poate să mai stea vre o 15—20 de zile. Pentru vînzarea rîmătorilor.

342. București, 27 Februar 1819. «Sion.» Pentru divorțul baronului Sakellario.

343. 7 Mart 1819. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru feciorul său trimis în Ardeal. «Eu mă aflu aicea la București, și poate să mai zăbovesc.»

344. Rîmnic, 22 Mart 1819. Nica Vlădesc[u], Sărd[a]r. Pentru o trimetere de banî ai lui.

345. 19 Iunie 1819. Alecu Glogoveanu, [Pitar]. Pentru un împrumut.

346. Roznov, ⁹/₂₁ Septembre 1819. Νικόλαος Ψωσέτος. Pentru o trată.— P. S. frances, de complimente, pentru Iosefina, soția lui Zenobie Pop.

347. Rîmnic, 1-iu Novembre 1819. Elena Anastasiu. «Iar dă supărată și năcăjită sântu ziao și noaptea, mai rău ca când aș fi bolnavă; ce boala mea o fac dăn picioare, — care ale mele supărări sântu datoriile ce le-aū făcut soția mea, neștiute de mine... Nu vor să mă izbrăneasc[ă] acești crăditori.» O roagă pe Hagica, «pentru sufletul răposatului boerului Hagiu». «Să te lumineze și să te umbreze Duhul Sfântu a-m erta acești taleri 1000, și, cât voi trăi eu și copiii miei la pomelnic, voi pune mai întâi numele dum[nea]v[oastră] dă să vor pomeni, dăcăt ale părinților miei, și, la moartea mea, cu blestem voi lăsa copiilor miei dă nu vor pomeni... Ochiū miei caută la a dumitale milostivire.» Îscălitură grecească.

348. [1820. Comandă.] 1 plapomă dă copil, fața să-i fie or dă creditorī saū dă orce altă matarie să va socoti dă d[u]m[neat]a; care materie să să dea la closterī să o cosă cu orce cusătură să va putea mai zarifă și grea .. 1 plapomă dă pichet albă, ușoră...

4 scufiță, adecă căiță...

4 cămăș, iarăș pentru copil...

2 loți sāmînță dă cunupidiī de iarnă.

2 litre bumbac supțire, înnălbit...

1 litră bumbac pentru vaperuri, nici prea supțire de tot nici gros.»

349. [București], 11 Ianuar 1820. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru «niște rămătorī ce-i am puș pă porumbū, și s'aū îngrășat».

Și la 3 Februar.

350. [București], 15 Mart 1820. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru vînzare de rîmătorī.

351. 18 Mart 1820. C[ostan]d[in] Ot[ete]l[e]ș[anu], Cluci[a]r. Pentru un proces.

352. 20 Mart 1820. Scrisoare de prietenie de la Elena

Brăiloiu către «chiria mu, cucoană Păunico.» «Pentru copilul ce-l voi căștiga... Socotească căț bani tae aceste lucruri... Cu totul voi rămănea robită frățeste și evghenii dum[ital]i...»

353. București, 7 April 1820. Dimi[trachi] Bib[escu]. Se vor da bani pe rîmători, de Logofătul Ștefan Golumbeanu. — Autografă, se pare.

354. [București], 29 August 1820. Dimi[trachi] Bib[escu]. «La viile mele de la Drăgășani să face cel mai bun vin, și fac vin multu (când păzăște Dumnezeu de brumă și de piatră), câte 40, 50 de buț, și auzi că sint acia la Sibii neguțători care vin și cumpără vinuri din țară.» Să-î îndrepte la el, pe 1-iu Octombre, «la dealul Călinii, întrebându de viile Log[o]fătului Bibescul, că sint știute de toți: am acolo și vierși și vătăși de vierși... Și, văzând struguri, și gustând mustul, apoi vom tăia prețul, pentru că i-am obicnuit de le culeg tocmai în urma altor vii. Și care din neguțători va lua de la mine estimpu vin, crezi că în toți anii va lua, — că vinurile mele sânt și știute de toț, că am vinur[i] de câte 12 ani, și, de ce șădă, dă aceia să fac mai bune, și foarte voi mult[ămi] d[u]m[ita]le. D[u]m[ne]i cocoani Păunicăi și eă și [d[u]m[ne]i cocoana Catinca Dvorniceasa Știrboica și Catinca mea ne închinăm cu frățasc[ă] dragoste.»

355. Ti[mișoara], 23 Septembrie 1820. Κωνστ. Όττετελ[ισάνος], Clucer. Pentru afaceri cu Mavrogheni Hatmanul, *chargé d'affaires* al Porții la Viena.

Același scria, în Iunie, din Craiova, că Vodă Caragea a recomandat afacerea sa lui Nicolae Rasti, agentul său la Viena.

356. București, 19 Octombre 1820. Dimi[trachi] Bib[escu]. Srie lui Zamfirachi la Viena.

357. Brașov, 1821. Scrisori grecești de la Ioan Moschu, Vistierul.

358. 1821. Scrisori de afaceri grecești, din Sibiiu, de la Nicolae Rasti¹.

359. Sibiiu, 1821. Roxandra Haralambi, pentru bani.

¹ V. vol. X din col. Hurmuzaki, tabla.

360. 15 Mart 1821. Κονστ. Καντακουζηνός¹. Roagă a se da o scrisoare Spătarului Rali. — Grecește.

Pare a fi din Brașov.

361. [Brașov], 19 Mart 1821. Dimi[trachi] Bib[escu]. «Înștiințezi d[u]m[ita]le că am intrat și noi aicea la Brașov, nebăntuiț de otomanî, și așteptăm să ne vie și dum[neae]î cocoana Catinca Vorniciasa Știrboica, și cu toț să plecăm și să venim acia la Sibii; că aicea nu-î mai încape casăle, și mai multă că ne apropiem și de moșii și de casă, ca să scoțî și vitele ce le am cu mine: boi și cai, și mâine pornescă cu doo cară ce le am, cu boi, cu calabalcă. Mă rog, chir Stane², să binevoiești să ne cauți o casă ca să ne încapă familia noastră și pă dum[n]ei cocoana Catinca Știrboice (*sic*), ca, viind, să le găsim prinsă, și cu luna să să închiriască, că nădăjduim să nu șădem multă... În cetate mă rog să mi să prinză casa.»

362. [Brașov], 21 Mart 1821. Dimi[trachi] Bib[escu]. Repetă întâia scrisoare. Să fie casa «cu odăi mai multe, de doo familii, ca, viind, să nu ne stenahorisim... Poimăine, Miercuri, socotim să plecăm și noi.»

363. 26 Mart 1821. Același. N'a venit Știrboica. «Iordache feciorul va veni înnaite».

364. Brașov, 21 April 1821. Cos[tan]d[in] Nic[olae] Iovepali. «Am înțalesă că dum[neae]î[u]î Serdaru Nica Vlădescu, sameșu de la Vâlcea, s'ar fi aflând acoalea în cetate.» Să vorbească de banî la «dumneeî cocoana Clucereasa Stanca Socoteanca i dum[neae]î[u]î Stolnicu Iancu Lahovari, ginerele dumniai.»

365. Hațeg, 30 April 1821. Costandin Otetelesanu. «Fiindcă, din mila Împărat[u]lui ceresc, scăpând și eu din țară, și venind până aici la Hațeg, nu lipsi mai întâiu a cerceta cea miie mult dorită fericire săn[ă]tății dumatiale, ca, pă deplin aflându-s[ă], să mă bucur. Al doilea, fac supărare și rugăciune dum[i-tal]i ca această scrisoare ce să emblericlisi³ într'a dum[i-tal]i, să faci bunătate să o trimiț la Brașov prin poște, la vre un

¹ Viitorul Caimacam din 1848.

² Agentul de căpetenie al firmei, Stan Popovici, un Bănățean.

³ Ἐμπερικλίσω, închid.

prietin de ai dum[ital]i, de a să da la soția mea, că aflai că să află acolo; scriind dum[neata] la acel prietin ca să trimită și răspuns, ca, când voi veni și eu acolo, să pocă aflu răspuns la acea scrisoare, și, oricâtă crețară vei da dum[neata] la poște pentru sorisoare, îi voi răspunde cu venirea mea acolo. Și mă iartă, frate și prietine, de supărarea ce-ți aduc, Dum[ne]ei cocoani Păuniți mă închin cu plec[ă]ci[une], și sărut mâna, asemenea și cocoani Măriuți... Și sânt a dum[ital]i ca un frate.»

366. Rășinari, 2 Maiu 1821. Sultana Caradimoica. Pentru o datorie și un nou împrumut.

367. 16 Maiu 1821. Catinca Viiș[o]r[eanca]. Pentru banii primiți prin «dum[nea]l[u]i chlr Ghiță Opran dă la Rușava». Ea fusese la Sibiu. «Eu am venit aici, la Hațeg, unde și alți prieteni, după vreme, locuesc.» Trimete o poliță «cu fiii-mieș Ioniță»,

368. 22 Maiu 1821. Grigorașcu Zianu. «Ne aflăm cu viață, iar de altele ce am pățimit cu rebelionu ce s'a făcut, numai unul Dumnezeu știe: la vreme de bătrânețe să ajungă în starea ce mă aflu, neavându nici de cheltuială, nici haine de premenit... Am rămas și eu mai puțin urmă ca să viu acolo... Pentru fii-mieș Ștefan, ce vine acolo, să-l aibă întocmai ca pe un copil al dum[ital]i... Făcându-să pace, voi răspunde dum[n]itali, că crez că, în starea ce-l vei vedea, nu-l vei mai cunoaște că-m este fiu, că am ajuns cum n'am gândit... Fii-mieș acolo este strin: pe altu nu știe; să află și cu copiii miei.»

369. Hațeg, 25 Maiu 1821. Costandin Zătreanu. Pentru scrisori ce a trimis și trimete «dum[nealu]i Sluger Băluță.. la Brașov».

370. Zalatna (Zlatna), 11 Iunie 1821. «Szenpéteri Janos.» Pentru bani. — Românește, cu litere latine. — Tot așa scrie de acolo și «Katrovits Jakob» (și ungurește însă).

371. Rușava, 17 Iunie 1821. Gheorghe Opran. Cluceriu Dincă Brăiloiu era la «Ațeg».

372. Orăștie, 25 Iunie 1821. Scrisoare scurtă de la Zinca Teșan.

373. Orăștie, 27 Iunie 1821. Ζύνχα Τεῖσανου. — Răvaș grecesc.

374. «821 Iul[ie] 4. Băile Meh[a]dii.» Cost[an]d[in] Brăi[loiū]. E la băi. Trimete scrisoare și «Elencăi, iubite mele soțăi».

375. Hațeg, ¹¹/₂₃ Iulie 1821. [Stan] Popovici. Vine «dumnealui Postelnicu Ioniță Cernătescu..., ca să afle de băjăniia dumnealor, unde să afle».

376. Brașov, 14 Iulie 1821. Ἰωάννης Στηρ[παίτης], Βόρνικος¹. Pentru o datorie. — Grecește.

377. Sibiiū, 15 Iulie 1821. Pitarul Γρ. Καλλινέσκος. Pentru bani.

378. Hațeg, 22 Iulie 1821. C. Zătreanu. Pentru un împrumut ce vrea să facă. În curînd nădăjduiește a se putea întoarce «în țară».

379. Sibiiū, 27 Iulie 1821. Dumitru Jianu. «Iubite prietene și frate.» Pomenit «frate-mieū Iancul, mai vartos că mort era și aū înviat, pierdut și s'aū aflat, și altele, știute și dumitale».

380. Sibiiū, 27 Iulie 1821. D[imitrie] Jianu. «Frate-mieū Șăt[rarul] Iancul Jăianu și cumnatul mieū Sluger Dumitrache Greceanul, cu trecerea a multei vremi dă când sântem să riți dăn casele noastre a ajuns în trebuință»; cer împrumut decî.

381. Orșova, 27 Iulie 1821. Stan (Stănuț) Jian, Păharnic. Pentru bani.

382. Sibiiū, 17 August 1821. Κωνστ. Πατ[ρί]λ[όι], Στόλνικος. Pentru o vînzare de juvaier. — Grecește.

383. 23 August 1821. Pavel Post[elnicul] Vălceanu. A scăpat de boală. Pentru monede.

384. București, 30 August 1821. Ἀλέξανδρος Νεντζουλέσκος. Pentru afaceri.

385. 11 Octombrie 1821. [Păharnicul] I. Zianos. Pentru afaceri. — Grecește.

386. Brașov, 17 Octombrie 1821. Dimi[trachi] Greceanu. Cere știri «de la sora mea Clucereasa Socoteanca, și nici

¹ Din ramura Drăgănescu. V. Hurmuzaki, X, tabla

știu unde să află de când aū eșit d'aci din Sibiiu... Am auzit că să v[a] fi aflând la Boiță.»

387. Craiova, 21 Octombrie 1821. Șerban Murgășanu. Pentru schimb de bani.

388. Craiova, 23 Octombrie 1821. Căminariu Cost[andin] Buzescu. Într'o afacere de bani.

389. [Brașov], 24 Octombrie 1821. K. Λαμπρινός. Pentru afaceri. — Grecește.

390. Craiova, 26 Octombrie 1821. Ioan Gănescu, Clucer. Recomandă pe familia lui, care e la Sibiiu.

391. Lăz[ă]ret, 27 Octombrie 1821. Băluț[ă] Teișan[u]. Trimete vin. Să i se plătească în «ștucuri talarî cu zgripsori». Pomenește «niște vite de vacă».

392. Sibiiu, 5 Novembre 1821. Ioan Rioșanu, [Armaș], pentru bani. Maică-sa e la Hațeg.

393. Rușava, 18 Novembre 1821. Gheorghe Opran. Despre o poliță de 1000 de lei a lui Spatharu Ștefănică Bibescu.

394. Rușava, 29 Novembre 1821. Gheorghe Opran. Pentru «amaneturile dumnealui Spăthariului Bibescu... 250 dă măjă de său de capră în burtă.»

395. Sibiiu, 23/5 Decembrie 1821. Stan Popovicî. «Pe Logofătu Dumitrache Bibescu erî l-am așezat în casa dumn[ealui: de astă dată am cam scăpat de o greutate.»

396. Rușava, 6 Decembrie 1821. Scrisoare de la Costandin Cernătescu.

397. Craiova, 16 Decembrie 1821. Ion Rioșanu. Pentru un amanet lăsat acolo.

398. [Craiova], 1-iu Ianuar 1822. Nic[olae] Brăiloi. Felicitări. Pentru «gazetele de Francfort, franțozăști». — Și la 21 Mart.

Același scrie de la Rîmnic, din 25 April, 15 și 18 Maiu, pentru bani.

399. 2 Ianuar 1822 st. v. «Aflu cu mirare că al doilea beizadea, Gheorghe, al răposatului Domn Alexandru Voevod Suțu se află la Viena: se gîndește a se rîndui (νὰ συστήση) pe sine și pe fratele-î mai mare, beizadea Nicolae, și prin mijlocirea celor de acol o să orînduiască Domnia: ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν δουστοχῇ Βλαχίαν ἂν περιπέσῃ εἰς τοιαύτας γραικικὰς χεῖρας νὰ διοικηθῇ

ὅπὸ τοιοῦτων μοχθηρῶν καὶ ἀμαθεστάτων ζώων («dar numai pentru nenorocita Țară-Românească, dacă ar cădea în astfel de mîni grecești, ca să fie cîrmuită de astfel de camenî răi și prea-neînvățați») Pentru D[umne]zeu, musiu Pop, dacă știți ceva, înștiințază-mă și sîrguiește-te ca Român bun patriot să sfărmi un astfel de plan al tînărului», ca să scape țara de «peire și primejdie, precum și supt răp[osatul] tatăl său s'aũ în-tîmplat atîtea neauzite grozăviї, pentru reaua și lacoma lui Cîrmuire».

400. [Ciineni], 10 Ianuar 1822. Costandin Zătreanu. Pentru o trimetere de bani.

401. [Sibiiu, 9/21 Ianuar] 1822. Ἑλένη Πραϊ[λόη]. Pentru o poliță. — Grecește.

402. [Craiova], 9 Februar 1822. Dimi[trachi] Bib[escu]. «Fiindcă Măriia Sa Paș[a] Vidin-Muhafâzi m'aũ însărcinat ca, prin prieteni ce-ı am, să scriu ca să-ı găsească patru telegrări mari, frumoși, potriviți la pâr, și orce pâr vor fi», să caute și «la Cluș, că acolo am auzit de la boeri care aũ fost, că cai telegrări aũ fost și prea eftin[ı]. Măriia Sa Pașa pă patru așa telegrări dă până la lei tl. trei miı... Să nu rămăe hatărul Mării Sale jos, să scap și eu de așa havalea.» Și pentru rămători. Păunica «să să roage la D[u]m[ne]zeu și pentru noi, ca să ne erte păcatul care aũ căzut pă noi».

403. [Craiova], 10 Februar 1822. Barbu Soc[o]t[eanu]. Pentru un împrumut.

404. [Craiova], 17 Februar 1822. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru o poliță: «să să dea Catincăi, că nu are de cheltuială... Pentru dooă tacămurı rămători ce am triimis... Pentru vinurı în serie Catinca că l'aũ descărcat, neavând preț... Aicia noi petrecem prea bine, cu toț; cei mari nu ne supără întru nimic; mai vartos ne aũ la dragoste și ipolipsis. Fermanurı peste fermanurı: boeri, lăcuitori să-ș stăpănească moșiile și toată averea lor în bună pace, și să ne avem priveleghiurile noastre, și să ne stăpănim moșiile și averile noastre mai bine de cum stăpăneam în zilele Domnilor. Dar lăcuitori pătimesc, — nu de alt ceva, ci de angarale și de multe ce sânt pă dănșii, și, când pătimesc ei, pătimim și

noi de opște. Ci Dumnezeu să-ș facă milă cu o pace și liniște!»

405. [Ocna], 6 Mart 1822. Ioan Lahovari. Pentru un împrumut.

406. București, 10/32 Mart 1822. Στιρβαίης. Pentru Ioana Vizastra, «doica fetei mele Zoe, Ardeleancă».

407. 12 Mart 1822. Const[antin] Glog[o]v[eanu]. Cere «doă pușii de vânat... și să mănânce glonți numai de 6 dramuri, să bată cu alice 40 stânjini bine, ușure și lucrate frumos», cu preț de până la 40 florini una, «și pentru un rășboi de struguri (*sic*), cu tot tacâmul lui... Pentru trei bricege.»

408. Rîmnic, 16 Mart 1822. Titu Bengescu. «Dum[nea]lui coconu Costache Samurcași, Caimacamu, voește a să așăza în numărul celor ce iaș gazeturi, însă dă Francfort.»

Și altele de la el, de acolo, din Februar-Mart, pentru afaceri.

409. [Craiova], 17 Mart 1822. Cost[an]d[in] Zătreanu. Să se dea maicei sale banî de întors.

410. Craiova, 21 Mart 1822. Νικ. Παϊλόης, Σπαθάρης. A căpătat voie a-și trimete copiiî în «luminata Europă, ca să studieze științele și limbile străine». Popp i-a mai dat vestea că nicăiri nu e mai bine și mai ieften ca în «Academia» Vienei. În timpul șederii familiei la Sibiiu, cel mai mare fiu începuse a învăța și franțuzește. Cei doi copii să învețe deci «matematica și filosofia, limbile germană, francesă și italiană». Cît costă? Vor sta la dascăli, deosebî? — Grecește.

411. 18 April 1822. Nic. Brăiloi. «M'am orânduit ispravnic aice la Vâlcea, unde am găsit județu cu sumă de banî rămășițuri și, pe de o parte, lăcuitori în vremea aciasta nu aū nici-un aliș veriș, al doilea, de către cinst[ita] Caimăcămie ni să face zor a praftacsi¹ bani, să silesc pă lăcuitori la răspundere peste a lor neputință: cugetul nu mă lasă, și mai bine priimesc ca de la mine să mai pierz și să nu-î aduc la stenahorie.» Cere împrumut de 10.000 de lei pe 20 de zile.

412. Rîmnic, 15 Maiu 1822. Ioan Rioșanu, Armaș. Pentru polițe.

¹ A orîndui.

413. Braşov, 12 Iunie 1822. Nicolae Varl[aam]. «Ale boalelor mele supărări mă popreă.» Cere 5.000 de lei.

414. [Craiova], 26 Iunie 1822. Stefan Jianu. Trimete bani la Braşov Zmărăndicăi.

415. Caracal, 29 Iunie 1822. D[imitra]ch[i] Roset. Pentru bani.

416. [Rîmnic], 19 Iulie 1822. Nicolae Brăiloi. «În numele Domnului am hotărît să-m scoţ şi eu familia de acolo, pentru care şi trimisăiu oameni cu cai şi cu care, ca să rădice nevasta şi copii să vie aici... Dascălul ce l-am avut aci pentru învăătura copiilor îm scrie că au hotărît să ră-măe aci, şi are să iă din leafa sa una mie cin'sute»: să i se dea cît se poate.

417. «Cu dorit[ă] dragoste mă închin dumi[tal]e prea-iubită mea.

Alaltăeri, viind din Jiù la Olt cu isprava havaleli ce, precum am scris dumi[tal]e că am fost însărcinat, mâine plec la Craiova ca să-m dau raportu şi să mai văz ce e, şi cum; după care înţelegând de venirea veliţilor noştri boeri de la împărăteasca cetate, şi luind niscav[a] vestiri de bucurie, precum nădăjduim, voi trimite (de nu mă vor lăsa şi pă mine) ca să pogori şi dum[nea]ta aici, la Râmnic, în căşla; pentru care umblu astăzi-măine să prinz şi o căşcioară de odihnă, să prinz de acum să mai meremetisăsc ce va fi de meremet să fie gata. Pentru cheltuiala dum[ita]le cu economie, înţălegem cu fratele chir Stan că şi mai în trecutele zile i-am intrat t^l adecă lei 2000, prin chir Nestor, şi deosăbit că-m scrie în dooă-trei rânduri că pentru cele de trebuinţă dum[ita]le îngrijeşte ca pentru soru-sa. Şi, pentru daravera ce iaste între noi, după eşirea dum[ita]le ne vom înţălege, şi, dac[ă] îţ place, săz pân să va lumina desăvârşit, că şi aici o să cheltuim ca şi acolo. Copilele dulce cu dorită părintească dragoste te sărut. Dăunăzile după drum le-am trimis cu chir Dumitru Cîupec, ce mi s'au întâmplat acia, ca să-ş iă pălării: crez că va fi priimit. Ci şi pentru aceeaia voi avea răspuns; de câte ori vei avea să-m scrii, prin dumneei cocoana Catinca Bibeasca, fiind ocazion sigur, şi că eu sânt

cu dum[nea]lui Log[o]f[ă]t înclinat. Dum[nea]ei cumnățicăi mă închin cu dorită frăț[eas]c[ă] dragoste, precum și tuturor ai noștri simbatritoi, mari și mici, ap[u]r[u]rea arată-le căzutele închin[ă]c[un]i; și să ne bucure Dum[ne]zău să te vedem săn[ă]toș. Iar eu, cu toată dorirea, sânt al dum[itale] dorit soț. 822, Iuli 26.

Constantin Buzescu.

[V°:] Celi mele iubite și dorite soție dumnei Căminăresii Catincăi Buzascăi cu dorită dragoste să s[ă] dea, la Sibii.

418. Cerneți, 1-iū August 1822. C. Buzescu. Pentru călătoria la băi a soției lui, Catinca: merge la Mehadia.

419. [Craiova], 22 August 1822. Ruxandra Haralambie. «Că-m vin vestirile lui Iov pă toate zilele, de stingerea și prăpădaniia casăi; la care nu mai știu ce să mai facă.»

420. [Craiova], 27 August 1822. Eleni Brăil[oie]. N'a putut duce careta «acolea în Țara Nemțască, când am intrat... Acum după întoarcerea mea dă acolea, văz că dă cătr[ă] apostafi s'aū dezbrăcat careta, luându-i-să postavul, atât din năuntru, cât și după capra viziteului, iar încolo să află bună... Am trebuință dă căruță nemțască bună, carea să fie cu uși, învălită coveltiru pe din năuntru cu canafas, apoi de-asupra rogojină, iar pă din afară cu mușamă.» Ar da pe cea stricată și până la 150 de lei. «Și eū, scriitoriul, Costache Brăiloiū, mă închin dum[itale].»

421. Brașov, Septembrie-Octombrie 1822. Scrisori grecești, pentru bani, de la Smaranda Jianu.

422. [Rîmnic], 12 Septembrie 1822. Ioan Lahovari. Pentru boala de stomah a soacră-sa.

La 7 August ceruse gazete. — Odată și pentru vin de Drăgășani ce ar voi să vîndă.

423. [Craiova], 23 Septembrie 1822. Ἀνίκα Ποσειτή. Pentru o trimetere de perini și pentru «copila doici mele». Salută și D[umitra]ch[i] Roset.

424. [Cîneni], 26 Septembrie 1822. «Stol[ni]c[u] Dincă Brătianu, epistatu vătăfii Loviști.» Pentru trecere de vite. «După poruncile slăvitului Diyan al Bucureștil[o]r, putea să s[ă] și

poprească... Dar ieū, după datorie, am făcut cunoscut Stăpânirii de a nu rămănea supt învinovățire.»

La 3 Ianuar 1821, de la același, pentru cercetarea unui abus.

425. Καθ' ἡμᾶς («la noi» în căstel, la Sîmbăta-de-sus), 3 Octombre 1822. Γρηγόριος Μπραγκοβάνος. Civilităȝi. Cere știri privitoare la congresul din Verona. La urmă, P. S. al Brîncoveniței, cu salutări lui Spatar Rali și baron Sakellario și mulțămiri către domnișoara Stîrmer, fiica Internunciului. — Grecește.

Și la 3, 23 din Septembrie, Brașov. Scrisoarea din 7/19 Iulie e din Baden.

426. [Rîmnic], 15 Octombre 1822. Nicolae Brăiloȝ. Pentru «o ladă mică noo, cu nește cărȝi bisericeșȝi, care, fiindcă ni sânt trebuincioase acum», o cere.

La 31 Iulie, se jură pe Dumnezeu și copii că n'a refuzat a primi pe Dumitrașco.

427. Craiova, 5 Novembre 1822. D[u]m[itr]u Br[ăiloiu]. «Aici în țară, astă dată, aflându-ne în lipsă de dascalȝ pentru învățătura copiilor și auzind de școala din Sibiiu, trimete și el «copii noștri, adecă pă nepoȝi miei, copii fiȝ-mieū»¹.

La 10 Februar, scrisese pentru împrumutul său din pribegire. Și la 24 Decembre 1821 (plătise o parte).

428. Brașov, 8 20 Novembre 1822. Νικόλαος Μαύρος. Recomandă pe beizadea Gheorghe Suțu, care merge la Viena. — Grecește.

429. Viena, 13/25 Novembre 1822. Μαριώρα Χαντζερȝ. Dă sinet pentru 2.000 fl. de hîrtie.

430. [Brașov], 14/2 Decembre 1822. Εὐφρ. Καλιμάχης. [văduva lui Alexandru-Vodă Suțu]. Cere a se trimete o scrisoare la Viena fiului ei Gheorghe, care e recomandat în special lui Pop. — Către Stan Popovici. — Grecește.

Pecete cu Φρ[ωσόνη] Αλεξάνδρου Κ[α]λ[ι]μάχης Β[ο]ε[β]όδα² (ceară neagră) și cu armele Moldovei.

¹ V. memoriul mieū despre școlariȝ romȝniȝ în străinatate, în «Analele Academiei Romȝne» pe 1906.

² Eufrosina era fiica lui Alexandru-Vodă Callimachi.

431. Braşov, 15 Decembre 1822. Grig[ore] Brăncov[eanu]. Pentru un amanet. A scris la Hurez pentru arendarea Giocrocului, în hotar cu Giormanul lui, «dă nu s'or fi dat moşiile măn[ă]s[tiri pe cîte mai mulţi ani în arendă, după cum să obicînuieşte».

Pecete cu «Stephanus Bassaraba de Brancovanis»¹ şi vulturul muntean în scutul încununat.

432. Radziwillow, 12/24 Decembre 1822. Μαρίωρα Χαντζερή. Pentru nişte poliţe.

433. 1823 şi 1824. Scrisori greceşti ale lui Grigore Brîncoveanu. Cea din 4/16 Ianuar ar fi din Bucureşti, celelalte din Braşov.

434. 1823. Scrisori de afaceri, greceşti, din Bucureşti, de la Vornicul 'Αλέξανδρος Νεντζουλέσκος.

435. Tîrgu-Jiū, 1823. Scrisori româneşti, de afaceri, de la C. Brăiloiu, Clucer.

436. 1823. Stanca [Perieţeanca], Polcov[nicea]sa. Pentru neamurile ei. O nepoată a măritat-o «naintea apostatilor» (=1821).

Pecete roşie, cu crucea într'o ghirlandă, fără inscripţie.

437. 2 Ianuar 1823. Bica Soc[o]t[eanca]. Pentru un deposit al ei.

438. [Rîmnic], 15 Ianuar 1823. I[ancu] Lah[o]v[a]ri, [Stolnic]. Pentru afaceri de bani. — Româneşte. — Si la 2 Ianuar (P. S. grecesc).

La 2 Novembre 1823, greceşte. La 20 Septembrie, româneşte.

439. Rîmnic, 16 Ianuar 1823. C. Buzescu. Pentru datoria sa.

440. [Rîmnic], 30 Ianuar 1823. Ioan [Ioniţă] Vlădescu. Pentru postav civit şi un împrumut.

441. Cerneţi, 12 Februar 1823. Nic[olae] Glogoveanu. Pentru afaceri.

442. Ocnele-Marî, 14 Februar 1823. Μιχ. Λαχοβ[ά]ρης. Po. menit fratele său, τζελεπή Γιάνκος Λαχοβάρης şi αδελφός μας, τζελεπή Νικολάκι.

¹ Vezi în *An. Ac. Rom.*, XXVIII. p. 528. — E pecetea lui Ştefan, fiul lui Vodă Constantin Brîncoveanu.

443. [Craiova], 16 Februar 1823. St[an] Jianu. Pentru plecarea la Sibiiu a «Zmăărăgdicăi».

444. 28 (?) Februar 1823. Eleni Brăil[oiu]. Cere «bumbacă suptire și potrivit», seminți, «24 șervete cu 2 mese dă pânză, în ocuri mici, d'ale fino». Fie-sa, Anica, salută.

La 11 Ianuar: «Anica, fie-mea., să roagă să-î scrii pentru copila doici, dă este sănătoasă și dă să caută de muieră ce o crește.»

La 1-iu Februar scrisese pentru datorie.

445. 1-iu Mart 1823. Safta Prisăceanca către biv Vel Căminari Const[an]d[in] Bucșănescu, la Sibiiu. Vești de familie.

446. Craiova, 31 Mart 1823. Scrisoare de afaceri de la Vistierul Răduț Frătoștițeanu și C. Braboveanu.

447. 3 April 1823. Amza[chi] Jianu. Cere a i se scrie.

448. București, 3 April 1823. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru rîmătorii de trimes «înnauntru». Cere să i se spuie ce preț e' pe acolo. «Și, pentru vinuri, cum stau.»

449. [București], 13 April 1823. Ruxandra Otetelișanca. Pentru o datorie.

450. 17 April 1823. Dimi[trachi] Bib[escu]. «Ca vre o treș sute rămătorii ai casii mele, de cate patru ani, avându-î foarte grași, încât nu pot umbla, n'am mai vrut să-î trimiț acolea, căci mi s'aū urît și cu Sibiiu dum[nea]v[oastră].» Să vie la el mușterii.

451. 1-iu Maiu 1823. Pău[na] Coțof[ea]n[ca], Stolnic[ea]s[a]. Pentru un deposit.

452. Kremenitza, 27/9 Maiu 1822. Μαρίωρα Χαντζερή. Vrea să i se vîndă două șaluri pentru o datorie. Nu e drept că Domnul îi dă 4.000 de lei pe lună, ci că el a luat bani de pe caleașca și caii ce trimesese ea să se vîndă la București. — Grecește.

453. 10 Maiu 1823. Ioan Lah[o]v[ari]. Pentru gazeturi, her (fier) și «telatinuri bune».

454. 10 Maiu 1823. Γρηγόριος Πραχνοβάνας. Scrisoare de afaceri. Și alta din 15/27 Septembre. — Grecești.

455. Brașov, 3/15 Iunie 1823. N. Μαύρος. Scrisoare grecească de afaceri.

Și alta din 10/22 Iunie.

456. [Slatina], 28 Iunie 1823. Nic[olae] Coțofeanu. Pentru haine ce a lăsat.

457. Muereni, 24 Iulie 1823. Zmaragda Mourgasanca, Se-trărasa. Pentru «o păreiche rucavet[e] besericești», ce trimete la biserica ei. Are doi fii, pe Alexandru și Costaiचे.

458. Înprumutarea domnului d. Vornicul Alexandru Nențulescu în Căimăcămiia dumealui de la neguțători ce sântă arătaț mai jos, pântru trebuința oștirilor înpărătești ce să află la Craiova; 1823, Septemv[rie] 1, 4.420 talerî; dobîndă 125.000.

[Copie.] Se va plăti capitalul «pe la județe, din triminiia breslelor de Septemvr[ie]».

459. București, 21 Septembre 1823. Scrisoare grecească de afaceri de la [Logofătul] Στ. Πέλλιος.

460. [Craiova], 28 Septembre 1823. Dincă Zătreanu. Scrisoare de afaceri.

Și alta, la 15 Novembre.

461. 11 Novembre 1823. Iordachi Otetelișanu. Pentru bani.

462. 17 Novembre 1823. Zoita Șătră[reasa] Deleanca. Cere amaneturî. Nu poate veni însăși la lăzăret. «după cum sint zaifă și delicată».

463. București, 11 Decembre 1823. Κωνστ. Μ. Μπαλατζάνου. Pentru niște afaceri. — Grecește. — Copie.

464. Sibiiu, 1/13 Decembre 1823. Stan Popovici. «Rolu cu taihnungurile l-amă datu la Barbuceanu Știrbei, care iarăș le voi trimite dumitale.»

465. [Brașov], 10/22 Decembre 1823. Γρηγόριος Πραγκοβάνος. Scrisoare grecească de afaceri.

Pecete cu coroană, vulturul muntean și R. B. (inițialele numelui lui Radu, fiul lui Constantin-Vodă Brîncoveanu).

466. București, 27 Decembre 1823. 'Ο Γρηγόριος Γραδεστάνος. Pentru o comisiune. Salutări de la ή Εὐφροσύνη μου και ὅλαις λοιπαῖς δάμαις ὁποῦ εἶχαν τῇν τιμήν, νά σᾶς γνωρίσουν¹.

467. 1824. Scrisori grecești, din Brașov, de afaceri, de la Constantin Samurkassi, Vornic.

¹ «Frosa mea și toate celelalte dame ce au avut cinstea de a vă cunoaște.»

468. Craiova, 10 Ianuar 1824. Const[antin] Brăiloî. Vrea să-şi împodobească casele «cu pânză de că zugrăvit[ă] ca o materie». — În acelaşi an, şi de la Nicolae Brăiloîu, pentru bani.

469. Târgu-Jiuului, 12 Ianuar 1824. Const[antin] Brăil[oî]. Trimite scrisoare prin Medelnicerul Grigoraşco Bălteanu. Pentru datorie.

470. Craiova, 20 Ianuar 1824. Costache Țigară. Pentru o fată săracă ce slujise la Sărdăreasa Zoița Praşcoveanca, «a dumn[ea]lui Sărd[a]r[u]lui Cost[an]d[i]n Lazar».

471. Petersburg, 8/20 Februar 1824. Μαριώρα Χαντζερή, Liténoui tzasti, Newskoî-Prospect, n° 189. Scrisese din Kreminitza, în Maiu. Să i se vîndă două şaluri pentru datorie. «Ἡξεύρετε τὰς δυστυχίας μου καὶ τοῦ ἀνδρός μου τὴν πρὸς ἐμὲ ἀδικίαν¹.» A vîndut la Bucureşti cai şi caleaşcă, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ μου τὰ ἤρπασεν ὁ αὐθέντης².

Pe V°: Fürst: Gyka.

472. Bucureşti, 23 Februar 1824. Μιχ. Μάνοϋ. Pentru o caleaşcă şi plata ei. — Greceşte.

Şi la 29 Ianuar st. v.

473. 23 Februar 1824. Pău[na] Coţo[fean]ca. Pentru nişte lucruri lăsate «la vama Săbiului, scrie fiu-mieu Pah[a]r[nicul] Ghiţ[ă] Coţ[o]feanu». Dintre fiii ei, «unu este ispravnic la Caracal şi altu la Târgu-Jăiiului».

474. [Arad], 4 Mart 1824. Grig[ore] Bălteanu, Med[elni]c[er]. E bolnav de moarte. Cere nişte scrisori. --Pecete cu coroană, un cocor şi iniţiale.

475. Bucureşti, 15 Mart 1824. Γρηγόριος Φιλιππέσχος. Pentru afaceri. — Greceşte.

476. Craiova, 24 Mart 1824. Sava Ioannovicî. Costache Brăiloîu e numit ispravnic la Romanaji. Făgăduieşte a-şi plăti datoria.

477. Bucureşti, 5 April 1824. Μιχ. Μάνοϋ. [Vornic]. Pentru o caleaşcă. Vrea să-şi facă în primăvară casă nouă.

¹ «Ştiţi nenorocirile mele şi nedreptatea bărbatului meu [Vodă Grigore Ghica] faţă de mine.»

² «Dar şi astea ale mele mi le-a răpit Vodă.»

Și scrisori din 23 Februar, 29 Ianuar st. v., 26 Octombrie, 22 și 28 Decembre 1823, pentru bani. — Grecești.

478. București, 5 April 1824. Μιχ: Μάνος. Pentru o datorie. — Grecește.

479. [Sibiiu], 13/25 April 1824. Στιρβαίης. Mulțamește pentru capela soției sale. Cere să i se cumpere pînă de albituri «după cea mai nouă modă ce este acum».

Capela o ceruse de acolo, la 9 Mart: de paie de Italia.

Ambele, — grecești.

480. [Brașov], 25 Maiu st. v. 1824. Γρηγόριος Μπραγκοβάνος. Pentru afaceri. — Grecește.

481. 29 Maiu 1824. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru o datorie. «La soroc adăvărat nu s'aŭ plătit, fiind și noi emberderfsiți cu huzmeturi, și ne-aŭ trebuit mulți bani să răspundem... Am văzut cele ce-mi scrii, și, pentru vin, că doo buți s'aŭ dat Bărbuceanului, prea bine ai făcut d[u]m[neata], că ale lor lor sint toate ale noastră; și să l[e] bea sănătoși.» Salutări și de la Catinca.

482. [Caracăl], 2 Iunie 1824. Grigorie Jîianu. Pentru a i se dregre o carătă.

483. 1/13 Iunie și 14/26 Iulie 1824. Γρηγόριος Μπραγκοβάνος. Scrisori de civilitate. — Grecește.

484. Craiova, 17 Iunie 1824. Catin[ca] Ot[ete]l[i]s[anca] Se plînge de năcazul datoriilor.

485. Brașov, 18/30 Iunie 1824. Elena Laptiev. Pentru niște bani. — Grecește.

486. [Sibiiu]. Primit la 22 Iunie 1824. Στιρβαίης. Ce preț aŭ dodecarii, δωδεκάρια?

487. [Craiova], 26 Iunie 1824. Elenca Bib[easca]. Cere un împrumut. «Soru-mea Cluț[e]r[esei] Zmarandii Otetelișancăi».

488. [Craiova], 2 Iulie 1824. Catinca Ot[ete]l[i]s[anca]. Pentru arendarea moșiei Breasta. Și pentru datoria ce avea «Milostivirea dumi[ta]le să privească asupra văduvii mele, și a greutăți casii ce am, și a multor datorii cu care mă aflu împovărată... De nu va fi prin putință a să socoti galbenu mai jos din dooăzec lei turcești... Să nu mă lași înneacăta mai mult, peste putința mea.»

Și la 21 Iulie.

489. Pitești, 1-iū August 1824. Sofia Bucș[ă]nea[sca]. Pentru un împrumut.

490. 5 August 1824. St[an] Jianu. «Verișoară, vremea țării noastre nu ne pov[ă]țuește a rădica și a aduce acea la... toate arginturile bisericil[o]r și ale casăi.»

491. [Brașov], 13 August 1824. Λουξάνδρα Πουζοράννα. Pentru vești, pe care le cere. — Românește.

492. 23 August 1824. Elen[co] Bib[easca]. «În multe rânduri am scris dumneii cocoani Zmarandii Cluț[e]resăi, surorū-meă, pentru cărțile moșii mele Zmărdeșteșul, ce aū fost lăsat la dumnealui amanet pentru bani cu care mă împrumutasem la casa dum[nea]v[oastră].»

493. Petersburg, 27 August st. v. 1824. Μαρία Χαντζερή. Pentru o datorie. «Pensia de 600 ruble ce are bunătatea și-mă dă Împăratul pentru hrana mea și a trei copii, și n'am alta, — cu care abia îmi ajung la cheltuielile de toate zilele.» Va plăti «cînd voiū încheia cu soțul mieū și voiū lua cele ce mi se datoresc». — Grecește.

494. București, 18 Septembre 1824. Ludwig Drexler, spițer. Comandă.

495. București, 18 Septembre 1824. Nicolaie Rastî, Căminarul. Se plînge de boale lungi și sărăcie. Pomeneste pe Mărioara.

496. Vîlcea, 30 Septembre 1824. Ștefan Bibescu, St[an] Jianu. Cer «puțintică vațină pentru altuitul copiilor.»

497. București, 27 Novembre 1824. Στέφανος Παλατζάνος. Pentru o ladă cu cărți ce-i vine de la Brașov.

498. [Craiova], 15 Ianuar 1825. Nicolae Brăiloi. Pentru bani.

499. Craiova, 5 Februar 1825. Δημήτριος Παλέτος [Caimacam]. Trimete o scrisoare lui Panagiotis Καλλοουδόβωφ, dascăl la Brașov. — Grecește.

Scrisoare de civilități la 6 Ianuar. — Idem.

500. București, 20 Maiū 1825. Costandin Bălăceanu. «Iubita fica noastră Eleni Cantacozini merge până la băi.» Să-i fie de ajutor.

501. Craiova, 22 Iunie 1825. Bălașa Varlam, Med[elni]-

č[erea]sa. Declară că răposatul ei soț nu era Iordache Ru-sănescu. «Numele îi era Iancu și clitada ¹, Hiotu.»

502. București, 27 Iunie 1825. Μιχαήλ Μάνος, Βόρνικος. Pentru ducerea sa la băile de la Mehadia.

La 2 și 3 Iulie scrie din lazaret. — Grecește.

503. [București], 10 August 1825. Const[antin] Bălăceanu. Pentru o poliță și «trebuințele ficii mele, Elenca... Pentru cărțile de musichi ce au rămas nevândute ², de a le cumpăra țara, știut fie dumitale că dintr'o mie dă trupuri ce au cumpărat, d'abiia au vândut până acum cincizeci, și, până a nu vinde o sumă bună dintr'ânsele, nu poate a să însărcina și cu acelea; de aceia va fi îngăduială până să va desface din cele cumpărate, și poate le va cumpăra și pă cele nevândute.» Fiica sa era la Viena.

504. [Craiova], 4 Decembre 1825. Ruxandra Otetelișanu. Cere niște acte.

505. 22 Decembre 1825. Const[an]d[in] Brăil[oiu], Clu-č[e]r. Pentru «plata arminții».

506. 16 Ianuar 1826. Γρηγόριος Φιλίππεσκος. Pentru o afa cere cu Cancelaria rusească. — Grecește.

507. [Craiova], 9 April 1826. Zmaranda Ot[ete]l[e]ș[anca]. Pentru procesul cu un locuitor din Coșoveni.

508. București, 27 April 1826. Bilet grecesc de la 'A. 'Αρσάκης Χάτμ[ανος] ³.

509. [Craiova], 12 Iulie 1826. Ioan Gănescu. Pentru niște sineturi.

510. Lemberg, 29 Iulie 1826. Μαρία Γκίκα Χαντζερή. «Ați auzit că Domnul îmi plătește o sumă însemnată: aceasta e de 2000 de lei pe lună. Dorința mea ar fi să se puie un capital la Banca din Viena, ca să-mi dea cîte 80 de florini pe lună. Și această dorință a mea a fost primită de Domn, după înscrisele ce am în minile mele și după asigurarea ce mi-au dat mijlocitorii, și aceasta m'a făcut de am părăsit

¹ Porecla, familia.

² Ale lui Macarie. V. ale mele *Contribuții la istoria literaturii române, Scriitori bisericești* (1906; din «An. Ac. Rom.»), p. 51 și urm.

³ Cunoscutul dr. Arsachi.

Rusia. Acum, de altfel, cum îți scriu, îmi plătește câte 6.000 pe trimestru.» N'a mîntuit cu el, căci nu vrea a i se plăti în lei. Dar Hakenau scrie că Domnul a făgăduit depunerea capitalului la Viena. Atunci va plăti și ea. — Grecește.

511. 12 Septembre 1826. Μαριόρα Πέλλω. Hagica-i e «ca o mumă a mea», de cînd a fost în Sibiiu. Cere semințuri de flori și ananase. P. S. grecesc.

512. 4 Novembre 1826. Dimi[trachi] Bib[escu]. Salutări de la Catinca. Pentru o ladă ce lăsase ea în deposit.

513. [Craiova], 19 Novembre 1826. Ruxandra Otetelișanu. Pentru niște amaneturi.

514. [București], 8 Decembre [1826]. G[régoi]re Cantacuzène. «Les apparences politiques de mon pays me donnent l'obligation de mettre à l'abri quelques effets qui me sont précieux: comme quelques papiers et plusieurs autres choses.»

515. 1827. Scrisori grecești din București, de la Luxița Bujoreanca.

516. București, 4 Ianuar 1827. Μιχ. Μάνος, Βόρνικος. Cere un grădinar. — Grecește.

517. Craiova, 13 Ianuar 1827. Tache Bengescu. Fusesse el și frații nevrîstnici la moartea tatălui, și li s'a prăpădit averea, «dar încă și moșiile s'aū încotropt cu totu dă căt[re] vecini rezași... Păh[arnicul] Ghiță, vărul mieu.» E în proces cu acesta.

518. 1-iū Mart 1827. Stan Jianu. «La Viena aū eșit o legătură de surupătură, fără a mai avea ca mai nainte încinsori de desupt și la mijloc, ci numai o jumătate dă cerc.» Și pentru sămînță de «conopidiu».

519. [Craiova], 11 Maiu 1827. Zmaragda Brăiloiuca. Cere un împrumut.

520. Turnu-Roșu, 19 Maiu 1827. Ἰωάννης Σλατινιάνος. Bilet grecesc.

Scrie apoi din Viena, tot grecește.

521. Rîmnic, 13 August 1827. Cost[an]d[in] Vlădăianu. «Măcar că am vorbit nepotuii Costică Brăiloiu, ca să s[ă] întil-

nească cu mosiù Ghențu¹ și să-î provalisască² din parte-m, ca, de va voi, să vine dascal aici la mine... Voesc a fi dascal în casă la mine, cu cafea, dulceața, masa, spălătura de la mine, și drept plată făgăduiesc t[a]l[e]r[î] una miie pă an. Poate avea și doao ceasuri pă toată zioa pă seamă-î, care să le întrebuinteze la altă vizită, dă va voi a le face pentru deosăbit enteresu-î.» Trimete soția lui, Frosinița, Hagicăi «acîastă boțiță cu piuliță de sare matah (*sic*) de acest jud[e]ț».

Pecete cu ghirlandă, K. V. și, cu litere latine, «Constant : Vlad.»

522. București, 1-iù Novembre 1827. 'Αλέξανδρος Γκίλας. Condolențe pentru moartea Hagicăi și instrucții pentru o expediție de pachet.

523. Craiova, 1-iù Decembre 1817. Κωνσταντίνος Γκίλας, Χάτμανος. Pentru o expediție.

De conveniență, 12 Novembre 1827, Craiova.

524. [București], 19 Iunie [1828]. Γρ. Καντακουζηνός. Pentru o ladă. — Grecește.

525. București, 17 Decembre 1828. 'Αλέξανδρος Γκίλας. Scrioare grecească de afaceri.

La 13 Novembre. scrisese despre «mațuri de tulumbe, de cînepă». — Traducere românească.

526. București, 18/30 Ianuar 1829. Στιρβαίης. Pentru o diademă a soției sale. — Grecește.

527. 18 Februar 1829. Αλέξανδρου Filipescu. Răvaș grecesc.

528. București, 1-iù Maiü 1829. M. Γκίλας Χαντζερή. Pentru socotelî prin Casa Meitani. — Grecește.

529. [Craiova], 20 Maiü 1829. Const[an]d[in] Ghica. Recomandă pe generalul «Cfîtînschi», care merge la Viena.

530. Olănești, 29 Iunie 1829. Grigorie Otetelișanu. Cere «doao cazane de aramă roșie pentru făcutu spirtu din rachiü».

531. 6 Iulie 1829. Στέφ. Πιπέσκος. Pentru bani. — Grecește.

532. [Rîmnic], 23 Iulie 1829. Tache Bengescu. Pentru un pachet.

¹ Firește că nu e vestitul cavalier de Gentz, corespondent vienes al Domnilor noștri.

² Propuie.

533. Tirgu Jiului, 27 Septembrie 1829. Costandin Frumușanu biv 3 Log[o]f[ăt]. Pentru bani.

534. [Rîmnic], 21/4 Octombrie 1829. Tache Bengescu. Pentru plîngerî de hotar. «La aceasta mă rogî a binevoi, domnul mieî, să nu o socotească greșală a mea, ci a proștilor Rumîni ai noștri, care prea cu anevoe să vor obicinui a păzi orînduiala tacticească.»

535. [Craiova], 18 Octombrie 1829. Κωνσταντῖνος Γκίκας. Răvaș grecesc de afacerî.

536. [Brașov], 24 April 1830. Μαριώρα Πέλ[λιο]. Merge la băi: a lăsat în lazaret un preot bolnav al ei, de la Pitești.

537. Rîmnic, 2 August 1830. Ștefan Bibescu. Pentru cumpărături ce face pentru Ruși.

Și la 13 Decembrie 1829, la 17, 31 Ianuar, 12 Februar 1830 — Grecește.

538. 1831. Scrisori franceze de la «Catherine Slatinian» (un P. S. grecesc). Pentru mobile ¹. Se vorbește și de un «superbe bal» de Sf. Nicolae.

539. București, 13 April 1831. Al[exandru] Ghica (iscălitura grecească). Pentru afacerî. — Grecește.

540. Craiova, 12 Iunie 1831. Ἀλέξανδρος Σκαρλάτου Γκίκας. Pentru o transmitere de scrisoare. — Grecește.

La 14 Maiî, pentru bani.

541. Rîmnic, 19 August 1831. Ἰ. Γολέσκος. Cercetare pentru un Nicolas Iota. Cere și o pușcă *London*. — Grecește.

542. Rîmnic, 11 Septembrie 1831. Zoë de Golesko. Lasă vie la Craiova: e cam bolnavă. Cere un împrumut.

543. 1832. Corespondență grecească, de urgență, cu Alexandru Nenciulescu.

544. [Craiova], 9 Ianuar 1832. Δημήτριος Παλέτης. Pentru o afacere de bani. — Grecește.

545. București, 4 Februar 1832. «C[atherine] Slatinian.» Pentru mobile și datoria la Grabovschi.

La 22, pentru afacerî. «Ne doutez nullement, mon cher

¹ «Lit de repos en merino rouge, 1 divan et 6 chaises en popeline graine, 2 fauteuils.»

ocenik de *Domna Balacha*, que je ne fasse tout ce que dependra de moi pour m'acquiter le mieux du monde de cette commission». Cere «une femme de chambre et une bonne cuisiniere».

546. [București], 10 Februar 1832. Μαν. Φιλίπ[πέσκος]. Pentru afaceri.—Grecește.

547. 15 Februar 1832. Γρηγόριος Μπραγκοβάνος. Pentru o comandă. — Grecește.

Și la 4 Februar.

548. București, 4/16 Mart 1832. «Catherine Philippesko Balche.» Ceruse scaune și fotolii, care nu-î plac.

În Februar trimete 119 ocă de ceară. Așteaptă luminări.

549. Craiova, 6 Mai 1832. Frații Ioanovici. În curînd se judecă procesul cocoanei Marghioala Samurcașoia cu soțul ei.

550. Craiova, 20 Iulie 1832. Κων. Μουντανιώτης¹. Servește de zece ani pe Zenobie Pop. — Grecește.

551. [București], 15 17 August 1832. 'Αλέξανδρος Νεντζ[ουλέσκος]. Pentru niște bani. — Grecește.

552. București, 24 August 1832. 'Ο Γρηγόριος Γραδιατάνος, Μέγας Κλωτζέρης. Pentru niște cai. — Grecește.

553. [București], 17 Octombrie 1832. Σουλτάνα Χρυσοσκουλαία. Pentru o comisiune. — Grecește.

554. Craiova, 18 Novembre 1832. Stolnicu Costandin Brăiloi. Cere să se ia informații cu privire la un bilet de lotărie cumpărat în Mehadia.

555. București, 11 Ianuar 1834. Αικατερ. Γκίκα. Ravaș grecesc.

556. 19 April 1834. Bilet grecesc, din carantină, al doamnei M. Σλατινιάνος.

557. București, 26 Decembrie 1834. 'Αλ. Κομ[ανιάνος]. Răvaș grecesc.

558. Brașov, 1835. Scrisori grecești, de la Roxanda Bujoreanca.

¹ Pentru acest dascăl, v. Hurmuzaki, X, p. 623, nota 1.

II.

SCRISORI DE NEGUSTORI.

1. 27 Iulie 7241 (1733). «Costandin Iscrovicî» se tocmește cu «jupănul Coșcă» pentru «doo copile dă Țigan și un copil dă Țigan, dreptu zloț 100».

2. 25 Mart 1778. Plîngere a unui «Costache». «Banî roșî ce mi-aũ rămas.»

3. [1779.] [Comandă:] tipsii în corûnuri, taere în corûnuri, păpușel[e] de zaharũ pișcat, pesimetũ de Brașov, linte de zupă, corũde de torũce la bumbac, tabac violet bun, cu mirose, cuțite de Sibii.

4. 14 April 1779. Zamfir Hagi Gherghe cere: «cuișoare, șofran de Beci, ață albă de Sibii, 1 carte cu hambac latinesc, cu toc, cîapsă copiliĩ ceĩ mic d'un an, mînușĩ coconi Anițai Pităreasei, de piele roșe închise, 1 părech[e] deto de ibrișim, 1 tenechea tabac violet, 1 păreche forfecĩ de berbierĩ, basmale albastre, pantofi cu cătărămi».

5. Craiova, 18 Iunie 1779. Hagi Gherghe. «Am înțales că ieste să vie Preasfinția Sa părintele Mitropolitu de la Bucureștĩ aici la Craiov[a], împreună cu dum[nea]lui Banu Ghica, spre vederea Craiovei, și pote că la Săntămărie vor fi aici. Me-aũ zis și Preasfinția Sa părintele episcopu, care acum să află în eparhie, cum că la praznicu sfinteĩ biserici va să fie aici, să slujasc[ă] sfânta leturghie. Pliroforisindu-să și Măria Sa Vod[ă] de sfânt[a] iconă, și toț boerii ceĩ mari, mai ales iară fiind dumnealui Manolachi Brăncoveanu aici, la Craiova, denadinsũ asară aũ venit la Maica Precest[a]: împreună cu dum[nea]lui Vornicu Preșcoveanu aũ poruncit de Je-aũ făcut un paraclis. Și de loc-ne-aũ zis dum[nea]lui Brăncoveanu că de ce nu facem ó respetie; am spus dum[nea]lui că să ıface la Sibii și respetia, și candela, și[i] i-aũ părut bine.»

6. 1780. Nicolîța Iovipale. Cere «doă sobe de fier de table», dînd modelul.

7. «Anul 1784. Să să știe saftiene, s'aŭ cumpărat de la Moldova...

Peî verzi de la uncheaș Necula de la Prut.

De la Dimitrache Gălățanu.

Ale Iancului de la Tecuci.

Ale Hatmanului de la Iași.

Ale Nenului Bulgar de la Nistru.

[Lucrate, de la:]

Hagi Vărtan, Sava tăbăcar, Covățacă, feciori Dragomiresi, Toader Cornea, Ion Bontea, de la Galaț.

... 10 caî chiria păn Grozești... Vama la Cămpina. Vama la Focșani... Până în vamă, lei 6.600.»

8. [1784.] Semințele ce iaste să să aducă dă năuntru... Cunopidiî de Beciû, cartafion, frucalarabiî, mușătel învultu, frusil, selină roșie, micșunele roșii, albe și cărmizii, învoalte.»

9. Belgradû, 21 Ianuar 1784. «Eû Rațu Dragoșu.» Să vadă cu ce datorie a rămas el la răposatul Hagi Petru Luca, tatăl lui Pop. «Mă mortificăluște și mă cheltuește... Este scrisorea hameșe, și nu este iscălitura mea... Înaintea înălțatei Gobearnii... Nu numai cu jurămîntu..., ce cu tăerea minilor mele, de va fi iscălitura mea... Un mîncătoriû. Așteptu în poșta cîa d'întăiû mila și volos... Eû, popa Ioan, parohû orașului, neunitu, martor.»

10, 1784-5. Corespondență la Craiova, cu Iordachi Gheorghie.

11, 1784-5. Corespondență românească cu Ioan Vlad din Brașov, pentru pieî.

12. Sutești, 2 Novembre 1785. Antonie Nicolantin (din Râmnic). «Pentru rodul viilor, veî ști că iera darul lui Dumnezeu: eû socotiam să trec iestimbû peste 3 m. de vedre, dar bruma aŭ prăpădit tot, și, cu mergerea mea în Câmpulungû, am întărziatû cu culesul, de s'aŭ uscat struguri; care nu s'aŭ mai pomenit; și numai ce m'am ales cu 1.500 de vedre, dar bun, vin prăjitû. Mulțumim Împăratului cerescû și de atăta, că, pe alte părți, nicî n'aŭ cules oameni viile

le-aŭ năpustit vitelor, fiind struguri cruzi: cu totul i-aŭ prăpădit bruma.»

13. 25 Ianuar 1788. Hr[i]s[tea] Ban, pentru niște lucruri ce a trimis la Sibiu: «o pălăscă argint».

14. Novembre 1788. «Dimitrach[i] Nicolaŭ, ginerele H[agi] Barbuluŭ.» Oferă bumbac, «aŭ crețu, aŭ cu papură».

15. Brașov, 13 Decembre 1788. Ioan Ionovici Marcus. Un copil al său a adus din Moldova «ca vr'o 50 de cantare miere bună, albă». Să vadă dacă e acolo «harcŭ», «căutare». Cu cât se vinde «cofa», «și putea-s'ar cheltui toată suma... Prețu cel mai jos, cofa pe loc aici, câte ban[i] 80, de s'ar găsi nescăi mușterii».

16. [Craiova], [. . . 1789]. Ioan Albulescu. Trimete o scrisoare de negoț la Veneția.

17. 1789. Corespondență la București, cu Chiriac Polizu, Nicolae Heliades.

18. 1789. Corespondență la Iași, cu Atanasie Vasiliu.

„ „ la Brașov, cu Barbul Arion (scrie românește),

19. 1789. Corespondență la Roman, cu un Σταῦρος. Era Sluger și membru al Divanului de acolo.

20. Gherla, 21 Ianuar (?) 1789. Joszef Deakul. Pentru o trimetere de pietre de moară. «Le av azuns [carelor] poronke empereteaske se marge ku ilisuri.»

21. Criuleni, 15 Septembrie 1789. Corespondență a lui «M. . . Port[ariu]», care pomenește pe Stavros din Roman. Scrie și din Iași, pentru «chivere negre de husari». — Grecește.

22. Craiova, 1790. «Tudoran Mih[ail].» «Pentru gogoșile aceste carel[e]-mă scrii dum[nea]ta, nu credŭ că voi putea face, că omeniŭ, să puŭ să lucreze pentru câte 15 parale, nu să gădescŭ, să lucreze. Dară gogoșii să strângă ferdela cu 4 parale? Oameniŭ alte lucruri nu vor să lucreze, că s'aŭ umplut Rumăniŭ de bani.»

23. Craiova, 10 Ianuar 1790. Marco. «Aicia sânt trebile cam hurda, burda... Mușterii prea mulți: nu știŭ la ce dale va rămănea treaba, că eu am începutŭ a mă cam răci.»

24. Craiova, 17 Ianuar 1790. Marco. «Ocnele, la strigarea cŭa d'intăi, aŭ eșit la 35.000, vămile numai 8.000, fiind multe

șarturi, adecă ponturi; astăzi însă strigă al doilea, și Sămbătă va fi isprava. Socoteala este cam pe la 50.000 ocnele și vr'o 15.000 vămile: vedè-vom istovul cum va fi, și vei avea știre dup[ă] ispravă Mulți voescă să ăntre, și eū mare ghimpe le sânt ăn ochi tuturor, măcar c'î nicî nu m'am ivit la mezatul cel d'intăi. Treaba cu Cămărașu i nepoata Jianului să isprăvește: nu s'aū lăpădat bătrănu.»

25. Craiova, 21 Ianuar 1790. «Vei în sus, vei ăn jos, noi ne făcurăm și Cămărași, și Vameși-Marî într'aceste cinci județe. Decî vei ști că, strigându-să ăntăi vămile, le-am luat eū asupra mea, și s'aū hotărât pe numele mieū, apoi, a doora strigându-să ocnele, aū rămas pe numele lui chir Enache și pe al dumitale. Dē a-ț scrie toate cu amăruntul, ponturile și condițioanele, nu am vreme, numaî atăta ăț scriū că să aibî de știre, că nu am venit gîaba; însă, ajutând Dumnezeu să nu ne fie vremile ănpotrivă, bun căștig va fi, după cum toți zăc. Dar vei să zici, de ce nu-ț scriū prețul cu cât le-am luat. Eū te ăntrebū: oare nu te vei speria cînd ț'oi zice că am dat 200 de pungî de banî pe amăndoă huzmeturile, și oare crezi-mă? Ei, ce zici? Și cum ți să pare? Așa că am forte tovehelii (*sic*), și am cumpărat orbește. Ei dar ce să faci acuma: ce s'aū făcut s'aū făcut; ăntinde pe unde este zgărcit. Noi vr'o 2 — 3 zile caută să mai ședem păn la datul banilor; care trebue să s[ă] dea mai ănnainte bani pe 2 luni, și ceialaltî pe toată luna. Frate, ne-aū grămădit lumea de aici, și prea mulți ne cer purț (*sic*), însă și jalbă să gată uniî să dea la prințipul, ca să s[ă] mai ștrige odată, și poate că, după nestatornicii care am văzut aici, vor face și aciastă mișălie.

[Prințul va pleca. Armistițiu pe șese săptămăni cu Turcii.] Adăcă, la Timoc, ai noștri cu Dieni aū pus armele jos... Cauționul hausbrifurilor noastre... H[agi] Crăciun, acum scriind, ț'aū lăsat sănătate, și-i trag clopotele... Cicoanei Păuniți cu părintească dragoste mă ănchin. Spune-i să spue lui H[agi] Coștandin Pop ca să nu fie cu gheața ăn sîn de acele 200 de pungî de banî care i-am scriș ăn scrisoare, fiindcă noi numaî cu 120 le-am luat, dar poată că vor vrea să ni le mai sue

și a patra oara. Decî am vrut să te spariî puținel ăntăi; De nu ne vor mai năcăji alți pușîi, care ne dușmănescă că te-am fi luat prea eftine, bun căștig nădăjduim: le-am făcut părțî și altora destule; dar tot ne mai năcăjescă, și ar vrea să rămănem mai la nimic și să punem dintr'ănsi Cămărași, ca să poată roade. Dar le-am spus că trăbue să fie unul din noi, adecă chir Enache, carele aū și primit, și celelalte Anastase, care este și acuma, fiind om de treabă. Ănsă vei ști că Ocnele aū eșit 44.000 și vămile 15.150 lei, care, cu cheltuiala noastră și altele, vor trece ceva peste 60.000 amăndoă. De altele, aicia este bine și pace, numai betegî cam mulți, iar de ale mănăcrii din destul... La copile, voe bună acasă, la mine, și să șază frumos.»

26. 13 April 1790. Ioan Albulescu cere «20 răf[i] creditor săngepiu, 20 răfi creditor albastru, 1 bucat[ă] parcal asemenea, 1 tuțun ștrămfî de bumbac, 1 tuțun ștrămfî de ață, camerhol de cusutū, 50 sucitur[ă] albă».

27. Craiova, 1-iū Maiū 1790. Tudoran Mihail. «Pentru capacel[e] bunziî, adecă blan[ă] de vulpiî, car[e] mi ai trimis-o să o vānzū.»

28. Caracal, 8 Maiū 1790. «Ion Moldovan, Landescomisar.» Așează «măgăzia la' loagăr, că noi avem măgăzia cē mai mare în Caracal».

29. Gherla, 10 Iulie 1790. Narses Pekurar. Pentru cordovane.

30. 1796. Lista de comande. «Șiftuh vānăt închis, firotrop negru-verde, cartonurî, basmale purțulan, umbrēle de pānză de cele mai bune, tropiur[i] fine».

31. Rîmnic, 21 Iulie 1796. Matei Popovici. Cere «6 ploschi[ă] de sticlă din care sugū copii».

32. 23 Decembre 1796. Băluță Teișanu. Comandă: «tefele sfișgoltū, butoi ulei de 10 saū 12 copuri, păreichî zăbale de Sibii, tocuri macavă, leg[ă]turî cuțite cu alamă, micî, 200 piepteni, trop urdinar, carton de bumbac, ștuc getructū, procovețe de Brașov, pentru învălit».

33. București, 30 Maiū 1797. «Merkelius, aghentu înpăr[ătesc], către «Opre Știrciū și Coman Bede». Pentru o afacere. — Românește.

34. 1801. Corespondență românească cu un Mihaî Mihail, la «Varadin» (Oradea-Mare), și cu un «Ienachi», la Viena, «Beci».

35. 1801. Flori cerute din Sibiiu: «rojmarin, mușcate crețe, vioale, ce să zic micșunele învolte, flori domnești adecă garofe, măgheran, însă răsad, sămânță de foltine învolte, rădăcină de rujă de cele mari, rădăcină zambile învolte, marțiuși, ce să zic tiparojă, tilipan, adecă lalele, șpicu».

36. 1803. Proces cu un Armean al Evreului Leiba David din Focșani, pentru lînă.

37. București, 1804. Corespondență grecească cu 'Ιωάννης Ευστάθιος Μπαλταρέτζους.

38. București, 3 August 1804. Scrisoare grecească de la Eustatie Pencovicî. Pentru afaceri.

39. 1806. Corespondență românească la Cluj, cu Vasile Ono[ș]rii.

40. «Năsăud, 22 Aprilie 1806. Sofia Ramtâl și *Helena Macedon*.» Pentru o datorie. «Doară să va mai înputera.» Ramtâl făcea negoț la *Peștea*. «Ne aflăm sănătose.»

41. 26 April 1806. «Stoica Petru, vemașu Devi», scrie românește.

42. 1808. Cerere de mărfuri între care «cetarie dă Liptcă, tacămuri șăreturi, șăret legături, nasturi».

43. Belgrad (Ardeal), Mart 1808. Scrisoare grecească de la Costantin Gheorghiu Carcalechi.

44. [Rîuren], 9 Decembre 1808. Zaharia Polizu (?). «Trăind de la o mie opt sude doi cu slușba fumăritului într'aceste cinci județe, care slujbă să vinde cu cărți domnești și a Divanului, după veichiul obicei, cî-a fost în trei mâini: cinci lei și as[prî] 66 prăvăliile cu marca de Beci, brașoveniile și lipticâniile t^l 2, as[prî] 96, prăvălia, orî cu ce feali de marfă va avea într'ansele, în ulița tîrgului t^l 1, as[prî] 48, prăvăliile de pe la mahalale i cărciumile, care acest venit este aferosit la spitalul bolnavilor al mănăstiri Sfântului Pantelimon din București.» Pentru bolta lui Hagi C. Pop, pe care o ținea Enache Mihail.

45. 1810. Corespondență la Craiova cu Dim. Constantin, Băluță Ioan, Fitochi și Calaiği, și cu Nic. Radovicî.

46. Boița, 10 Iulie 1810. Dumitrache Done. «Ce am pătit din Sibiu până în Veștem, plecînd cu nește cărăuși din Șebeșu-de-sus, încărcate carele cu marfă, și eu șazăînd desupra, aproape de Veștem m'aŭ răsturnat, și mi am frînt mîna cè sștingă, și mi am sdrobot chieptu; acuma zac la Boița, fiindcă acli iaste o muere meștere, și s'aŭ făgăduit că mă va vindeca.» Cere 50 de florini, «și eu cu mulțămite voi pleti saŭ voi trimite de la Pietestî... Pe acest om Dumitru Șerpelie din Călimenești.»

47. Zărnești, 9 Săpt[emvrie] (?) 1814. «Bratul Baiul, prot[o-pop].» Oferă carăle sale, «auzindŭ de Oprea Coles cum că să află marfă la Sibiu, maŭ gloată a merge la Peștea.»

48. Rodna, $\frac{1}{13}$ Decembre 1814. «Hellena Macedon.» Cere «7 glăjuță de ieruzalemitanișŭ balzam». Se «închină de sănătate» «leli Niți».

49. Sighișoara, 17 Iulie 1815. «Vassilike Moysse.» Pentru afaceri. — Nemțește.

50. Focșani, 14 Decembre 1815 «Costand[in] Paraschivŭ.» Trimete o scrisoare lui Iovipale.

51. Ilia, 21 Decembre 1815. Felicitări de la «Săbău Dănil, birtaș la Ilia, în varmeghiia Hinedori.»

52. M[oroș]-Vașarheiŭ, 8 Iulie 1816. «Chirilă Pinte, timariŭ.» Pentru o datorie.

53. Botoșani, 25 August 1816. «Hagi Chircor Buiucoglu.» Pentru o socoteală. Era din București însă. — Scrie grecește.

54. Zărnești, 22 Februar 1817. «Nuțu Bratu.» Oferă carăle sale.

55. Orăștie, 1-iŭ Maiŭ 1817. «Jeney Majoru.» Pentru un schimb de valori.

56. Zărnești, 27 Maiŭ 1817. Învoială de cărăuși: Ion Iuga, pârgar, Șerb Coles, Aldea Giurea, Stoica și Ion Tipei, Dimă a Badiuluŭ, Aldea Bulmei.

57. Zlana (Zlatna), 9 Septembrie 1817. Șendruț Dobre. Pentru niște plăți. — Românește.

Și Ghiță Tolea, de acolo.

58. Craiova, 7 Octombrie 1817. «Velie Pavlovici.» Pomește pe Paharnicul Nicolită Brailoŭ.

59. 1818. Corespondență la Pitești cu Andreitso Hagi Zenos, N. și C. Zapanioti, Ianachi Dem. Russi, Gh. Mihail, (1814).

La Argeș cu Ioniță Lazaroviči, P. Nanu, Paraskevas Ioannu (1814).

La Călimănești cu Drăgoiū Gheorghiu,

60. 1818. Corespondență la București, cu Abraham de Lion, Isaac Elias Kohen, Moses Sissu et Comp., I. G. Nikolopulo, St. Ioan, Hatzi Stauris, Apostol Georgiu, Aratun Dilanoglu, Sarkis, Asadur Anedov, Michael Daniel, St. I. Moscho, I. Dim. Russu, Luca Garabet, M. Cornescu, Efraim Nachmias, I. Cealicoviči, Velea Pavlovici, Sch. Friedmann, C. Piga, C. Cuciuchi, Gh. M. Papadupolo și Statie Constantin, Garabet Melicoviči, Marchand, Ianachi Moscho, Gh. Paapa, frații Isaac Kohen.

61. București, 26 Mart 1818. «Nic. Iovepali și fiu.» «Dum[nealu]i Caimacamu aū trimis și aū văzut careta, și nu i-aū plăcut, zicând că iese prea grea și modă veche.»

62. București, 22 Iulie 1818. Ștefan Ioan. «După toată aciastă lungă boală, sînt hotărît de dohtor a merge la o baie în pămîntul Țării Turcești, la orașu, la Brusa.»

63. Zărnești, 16 Septembrie 1818. «Bratul Baiul, preot.» Pentru niște cară.

64. Craiova, 21 Ianuar 1819. «Vasili Pavlovici.» Pentru «cărmez bobonatū».

65. Clujū, 22 Ianuar 1819. Elisabeta Mavrodi. Cere să stăruie la Iovipălești în Rîmnic și la Mavrodi, în Craiova, «să nu peii în locul estū strain... Și să mă ajute, să-m iaū nigostoria iară înapoi, cu feiciorul mieū, Nicolita... Beteșugul de atîta marî de anî» al soțuluî. A cheltuit «pe doctori și conșiliumuri». Slujise el la Slugerul Baluță. «Sintū tarî de inimă, că nice răspuns nu ne-aū trimeș.» Era soția lui Gheorghe Marinoviči.

66. Rîurenî, 9/21 Septembrie 1819. Savva Ioan, «Țîrgulū Rîureanilor aū fost cam de mijlocū. S'ar fi făcut și mai bunu, că aū fost tot vreme frumoasă, numai astăzi, în zioa cea după urmă, aū început a stropi ploaia. Dară, din pricina avaeluî domnesc care acum aū crescut la vitele ce să vînd în oboa-

răle bilciurilor, s'aû întors mulţimea de Turci cumpărători de cai fără a-m cumpăra un capû, şi așa, rămîind vitele oamenilor nevîndute, şi lipsindu-le moneda din mînă, aû simţit tîrgul mare scădere. Din toţ negoţătorii, boltaşii şi cojocari Craiovei aû avut slab alişveriş, ceaialaltii tot aû aû făcut cîte cevaş. Aici, la începutul tîrgului îi aduna oamenii cîte 143/4 lei cu beşlucî; eû i-am ţinut pănă astăzi la săvîrşit.»

67. Craiova, 1820. «Însemnarea datornicilor pentru d[u]m-
[nea]lui celebî Zinovie Poppû.» În Craiova: Elenca Bibeasca, Ştefan Deşliu, Dinicu Oteteleşan[u], Episcopu Galactionû, Smaragda Brăiloiu, Stănuţ Jianu, Avraam Ovreaî, Necolae Coţofeanul, Anica Poenăreasa, Ioniţă Rioşanu, Pitarul Gheorghe Argetoianul, Ioniţă Pleşoianul, Ştefan Jiiianul, Eleni Viişoreanca, Şerban Ovreaî, Savva Boşneagu, Rucsandra Oteteleşanca, Radu Lăcusteauu, Tache Bengescul, Dincă Zătoreanul, Dum[i]trache Ruset, Gheorghie Bengescul, Stolnicu Costachi Brăiloiu la Tîrgu-Jiului, Dum[i]trache Jiiianu de la Caracal, Petrache Obedeanul, Nicolăiţă Brăiloiu, Ruxandra Haralamboia şi fiu-său Dum[i]trache. În Rîmnic, Iancu Lahovari.

68. Rîurenî, 6/18 Septembre 1820. Savva Ioan Tetoveanul. «Tîrgul aû fost slab de tot, care altă dată nu s'aû pomenit; dar nici mărfuri n'aû venit atîtea ca anû; s'aû tras oamenii. La obor să plîng vameşii că mai nimic n'aû fost, ci numai Dumnezeu să-ş facă milă! Cafeaoa aici 8 lei, 8,20 parale, dar puţină, şi întrebă de cafea, că aici oamenii sînt cu gîndul mai mult la luxus decît la ale mîncării... Aici am dat de un dascâl bun, călugăr, anume Dositheu, cerac al lui Neofit Duca, carele sîngur mi i-aû cuvîntat să vie la Sibii; dar cîntăreţ nu iaste, fără, în vreme de lipsă, poate numai în stînga cînta. După ce voi cerceta de haractirul şi purtarea lui, că procopsit să arată a fi foarte.»

69. [Craiova], 30 Octombre 1820. «Iordachi iconom.» Face «omilincioasă rugăciune» pentru un fiu al lui, de 15 anî, *pedepsit* greceşte, care vrea să înveţe negustoria la Casa Pop.

70. 1820-1. Corespondenţă comercială cu Bucureştenii Chiriao Christodulo, veuve Bounin, Gh. Sakellario, Sch. Fried-

mann, Ovanes Vertanoglu și Vertan Hagicov, Hagi Chiricu Mangiuc Buiuclooglu, Moises Sussii (Evreu; iscălește evreiește scrisori nemțești), I. Gh. Nicolopulo, Triandafil N. Gume, Cristu Papazoglu, Dinu Cogeamuș, M. și Nic. Baltoridi. Joan Manovitzis, C. Piga, Gh. Galtz, Ioan Schermelly, Cristodulo Mummiali, Ascher Lewi, C. Nic. Iove-Pali, H. Chircor și H. Mangiuc, Moises Semo, Sarchiz Aracagloglu, Isaac Elias Kohen, Gh. Stavro.

71. Craiova, 1821. Scrisori de afaceri, românești, de la Hagi Mladen Stoianovicî.

72. Rîmnic, 1821. Scrisori de la Nicolîță Iovipale și fiii. Alți corespondenți de acolo: Matei Popovicî, Nicolachi H. Mihail, Adam Ullrich, Teodor Sevanos (scrie românește), Vasile Pavlovici și D. Popovicî, Grigore Mavrodoglu.

73. Iași, 1-iulianuar 1821. «Johann Christy Balasan.» Scrisoare de afaceri.

74. Craiova, 5 Februar 1821. Constantin Braboveanu. Afaceri. — Grecește.

75. Beligrad, 14 Februar 1821. Scrisoare de afaceri de la Δημήτριος Καπαντώνη.

76. [Argeș], 4 Mart 1821. Petru Petru Nanu. Trimete în păstrare «banî și zapise de moșii... Aicea avem mare frică.»

77. 29 Mart 1821. Chiru Mincovicî. Cere să vie la *lăsăret* cu «optîsprezece teancuri de cordovane». — Scribe și grecește.

78. Hațeg, 16 Iulie 1821. Voicu Stolnic. Pentru baniî ce i se dătoresc. Anunță că va veni și el la Sîbiu.

79. Rușava, 19 Iulie 1821. Gh. Opran. Cere «novini» și «pașoșu» pentru Solomon.

80. Sibiî, 2 Novembre 1821. «Baronu C. Sakellario.» Pentru o afacere de banî.

81. Brașov, 21 Novembre 1821. «Efrosina doftoroae». «Cumnatu-mieî chir Gheorghe Hag[î]-Radu.» Pentru o plată.

82. Craiova, 24 Novembre 1821. Scrisoare de afaceri de la Nestor Pavlovici.

83. Craiova, 24 Novembre 1821. Scrisoare de afaceri de la Stămate Mărgărit.

84. Craiova, 22 Decembre 1821. Petru Dimitriu, pentru o plată.

85. Suceava, 13 Mart 1822. «Megerditz H. M. Bojiukly.» Vine din Botoșani. Va merge la băciul de la Lipsca. — Românește.

86. 16 Mai 1822. [Μαρδ[ι]ρός Σεβασ[τα]νός. Vrea să cumpere «huzmeturile acestor cinci județe, adică: dijmăritul cu tutunăritul, și oieritul, și vinăriciul». Cere împrumut. — Grecește.

87. Cluj, 18/30 Iunie 1822. Vasilachi D. Vlad. Arată neșoțul ce face. A trimis în țară zambile învoalte. «Eă, din copilăria mea, am cunoscut prietășingul, de când aă fost venit de l[a] Ierusalim răp[osatul] Hagiu, spre întâmpinare la olaltă, cu mare dragoste, la anul 776 saă 77, toamna, fiindcă tată-mieă în Sibii, la casa unde ședea dumnealui, în ulița Poplăci, în rândul biserici, s'aă întâlnit frățește, unde și cocoana Hagiica, fiind tănără atuncea, despre care și răp[o]satu, în ridicareă mea, în drag[o]ste m'aă avut, păn aă fost în viață, însă neavând eă lipsă de ajutor.»

Altă dată scrie, cu litere latine, pentru averea, oprită la Giurgeă, a lui Hagi Moscu din Moldova.

88. Craiova, 2/14 Iulie 1822. Nestor Pavlovici. Cere în zădar datorie de la Bibescu și Gănescu.

89. București, 28 Novembre 1822. Erșăl Fincălștain. Scrisoare de afaceri românească.

90. Craiova, 30/12 Decembre 1822. Dumitrașcu [Stan Popovici]. Listă de băni: luidor, țechini, cremnițer și holandez, stambol, misiri, nisfiele, rubiele, funduci, tulus, lei noi, beșlic, rubie, iusluci, ichilich, crontaleri, derecli, gripsori, șpeties, mariiaș, petaci, groșițe ¹.

91. Craiova, 22 Ianuar 1823. Δημητρίος Αμάν. Scrisoare grecească de afaceri.

92. Craiova, 28 Ianuar [1823]. «Pervu Sărdar Merișanu.» Fratele lui, Dumitrașco, a fost bolnav, scuipând «copturi cu sînge... Și curajul l-aă ajutat, și mai mult crasesul², că e făcut din topor, iar nu cîoplit cu barda... Dobîndă cîte șapte la sută pă lună..., acest fel de dobîndă n'am auzit, nici am po-

¹ V. *Istoria în chipuri și icoane*, III, ultimul capitol și apendicele.

² Constituția.

menit; crez că nici d[u]m[nea]ta... Aici o să plătesc zgriptorul tl. 6, 20 și sfațul un leu.»

93. 30 Mart 1824. Vasile Locusteanu. Pentru niște îndatoriri.

94. Craiova, 8 Iulie st. v. 1824. Savva Ioannovicî. «Aseaminea aū venit și neguțătorî de la Machedoniia și Ipiros, de cumpără vite marî cu coarne, și cer să iă și său de capră... Monedele aū început ceva a scădea: ₣ 20, 20 par. a 21, mahmud[èle] 25^{1/2} a 8^{3/4}.»

95. Căinenî, 26 Ianuar 1826. «Ienache Por[um]baniu, văt[a]f.» Pentru afaceri.

96. Craiova, 25 April 1826. N. Iotta. «Aici avem o sumă de negustori din Țară Muscălească. Vinde margele, cercei și cumpără păr de porc, și pe Podul Craiovi numai gura lor să audă: zbeară și beu. Că marfă aū puține. Astăzi, din pricina uniia mueri, s'aū bătut cu Turci pe pod, și mai totdeauna aū asfel de intrigă la negustoriia lor. Sînt mai uniți decăt Ghighiți¹ de aici, că toți aū o marfă, și umblă grămada. De cinstiți, sînt omeni cinstiți: nu fură; și, ce beau plătesc înainte.»

97. Govora, 10 Septembre 1826. N. Iotta. Pentru blănuri. La Rîurenî, «tărgu s'aū făcut, dară vânzare cam slabă, la toate articurile; mărfuri deosăbite cu rădicata nu s'aū vîndutu, fără cu cotel, din mărunțisuri. Marfă de Lipsca, bamboli *Ware* aū vînd[ut] cevașilea Sachelario, cu rădicată. Tărgul aū fost prea bun: oameni mulți, vînzări puține. Deosăbit, vînzări cu rădicată nu s'aū făcutu după cum să face alți ani.»

Scrie și din Rîmnic.

98. Sibiu, 15 Septembre 1827. Ștefan Basarab. Pentru o poliță.

99. 1829. Scrisori grecești de la Αλέξαρος Καλενδερόγλου.

100. Cîinenî, 21 Novembre 1829. Δ. Βασσαράβέσκος, βάμμεσης. Pentru afaceri. — Grecește.

Și una romănescă, prin care el se plînge că oamenii Casei aū voit să treacă cu mărturi din București lîna culeasă și prin Ialomița și spălată la Pitești.

¹ Dela Ghighiu, Ghighen, peste Dunăre.

101. Braşov, 1832. Scrisori de la Nicolae Ioanu Voinescu. Pentru afaceri.

102. «Turcheş», 10 Februar 1832. «Preotul Oprea Odor.» A primit scrisoarea prin protopopul Ignatie Carabăţ. Pentru vânzare de piei.

103. Turchiş, 18 Februar 1832. P[reotul] Oprea Odor. Pentru cărăuşie.

104. Piteşti, 1835. Toma Nicolaï, Neculaie Pop. Corespondenţă la Bucureşti cu Bacaloglu şi Nedelcovicî.

105. 1836. Corespondenţă din Robeşti cu Demeter saŭ Matache şi Costandin Robescu. Odată cere «5 măji hier lung de Țara Ungurească şi 5 măji de'l scurt de Hinidoră, şi 2 lăntişoare; care hier şi lăntişoare îm face trebuinţă la un pod umblător peste apa Oltului».

III.

SCRISORȚ DE STRĂINȚ.

1. [Râmnic], 1781. «Pater Ludovicus Kiss, guardianus ¹.» Pentru dresul unui «clășornic al mănăstiri». «Să poruncești la Țigani de la Sibiu să ne fac[ă] 25 mii de cuie de acest fel, după cum trimisăi un cui de muștră, fiindcă ne trebuiesc pentru mănăstire, de coperit.»

2. București, 17/28 Iunie 1784. B. la Roche. Cere «zechini imperiali, Kaiserlik detti, osia vassilică» ², pentru plata corespondenților.

Și la 24 Ianuar 1785.

3. 1785. Scrisori pentru afaceri de Bancă, în italienește, de la D. Philadelphus.

4. București, 29 Decembrie 1792. II. Κοδρικᾶς ³. Pentru afaceri. Pecete roșie cu II. N. K. Δ.

5. 1799. Scrisori din București, nemțești, de la Lucas de Kiriko (consul rusesc).

6. 1802. Corespondență grecească cu consulul rus Barozzi, «de Barozzi», din Brașov și București.

7. București, 18 Iunie 1803. «Athanas. Johannides, doctor medicinae in Bukarest». — Grecește.

8. 15 Octombrie 1803. «D[oc]tor Filian, Oberfeldarzt bey der K. K. Hoff.-Agentie.» Pentru o bucatăreasă (în răspuns: «chehenițe»).

9. București, 25 Mai 1804. Κωνσταντῖνος Δάρδαρις, ἰατρός ⁴. Pentru afaceri.

10. București, 11 Octombrie st. v. 1805. «Luc de Kiricos.»

¹ V. vol. I, p. 408, n° XVIII.

² Împărătești, *sultanin*.

³ Panaioti Codrica, secretariu domnesc.

⁴ V. vol. XII-III, tabla.

Pentru «Monsieur le baron d'Hospied¹, qui se rendent (*sic*) de Constantinople à Vienne pour y rejoindre Monsieur son pere».

11. «Kineni», 7 August 1809. Comandă de la B. Geismar. (ofițer rus).—Și la 28 August st. v.—Era «căpitanu ot Ciineni» și baron.—Vameș era Grecul Gligoraș Dimanciu (Δημόντζου).

12. Craiova, 4 April 1810. Dr. C. P. Ferrarj. Pentru un ceasornic.

13. 11 April 1810. «Helene de Kirico.» Cere o croitoreasă în casă.

14. București, 30 August 1810. «Alexandre Tirlet, entrepreneur de la Ressource.» Trimete o scrisoare către soția sa,

15. «Vakarest den deal», 18 April 1811. «Le général-comte de Belleval.» Cere lucruri care să se facă de un șelar. «Car à Bukarest les ouvriers sont d'une cherté folle et ne finissent jamais rien; j'habite d'ailleurs une terre à peu près aussi éloignée de cette ville, que des frontieres de la Transilvanie... Mon neveu, qui est à Autun, prisonnier espagnol et blessé...; il a fait son devoir, et je suis content... La prochaine arrivée du général Koutousoff, qui est déjà à Jassy et qui vient prendre le commandement de l'armée.» E vorba de a se drege o trăsură.

16. București, 21 Iunie 1811. Ledoulx (consul frances). Recomandă pe «Madame de Jucheran[d], épouse d'un colonel français, et qui se rend à Paris par Hermanstadt».

17. București, 14/26 Februar 1814. «Le g[énéral]-c[om]te de Belleval.» Mîngîieri pentru o mparte în familie. Pentru «le petit Max» și «sa mère». «Mes affaires autant que ma santé m'obligent également à quitter ce pays-ci, et je n'attends pour le faire qu'un tems un peu moins apre... Si ce tems continue, je préférerais la voie de Craiova et Mehadia... Je vous prie cependant de ne point ébruiter mon projet de voyage; j'ai les plus fortes raisons, que je vous dirai, j'espère, de vive voix, pour le cacher généralement, jusqu'au moment de mon départ. Mr. de Montesqu, (*sic*) et Mr. l'agent seront les seuls dépositaires *ici* de mon secret... La haine envers le

¹ Hoche pied.

perturbateur du monde ¹, qui, je le suppose, doit, à l'heure qu'il est, avoir reçue la punition de tout le mal qu'il a fait.»

18. 1-iū Mart 1814. Belleval. Pentru socotelă. Cere pe «le petit Max».

19. 28 Novembre 1820. Schladen [comitele de; ambasador prusian la Constantinopol]. Scribe din lazaret.

20. Paris, 12 Februar 1821. «F[emme] Grégore Zalyk, Rue S-te Barbe, n° 10, quartier Bonne Nouvelle.» Trimete o ladă cu «de l'argenterie, de la librairie et des effets à usage d'homme», soțului ei, la București.

21. București, 10 Mart 1821 st. n. C. Dantz, bancher, din Constantinopol. E în trecere.

22. București, 23 Septembre 1822. Hakenau. A avut opt zile la el pe Strangford și Ottenfels [ambasadorul engles de pe lângă Poartă și Internunciul].

23. București, 15 Decembre 1822. Tancoigne [consul francez la București]. Recomandă pe Samuel Green și Lewis Arthur, cari merg la Viena.

24. București, 14 Februar 1823. Ἀθανάσιος Ξενοκράτης. Salutări.

25. București, 16 April 1823. Comandă de la «Giovani Noe, Slugier und Apotheker».

26. București, 29 Iunie 1823. «Giovany Noe, Slugier.» Pentru un pachet.

27. București, 23 Septembre 1823. «Le chevalier de Zea Bermudez, ministru spaniol [la Constantinopol].» Pentru corespondența sa.

28. Sibiiu, 17·Novembre st. v. 1823. M. Minciaky [ministru rusec]. Pentru «l'accident qui m'est arrivé»: merge în cinsprezece zile la Constantinopol.

29. București, 22 Novembre st. v. 1823. C. Dantz. Scrioare de afaceri.

30. Sibiiu, 5/27 April 1824. «Le général-c[o]mte de Belleval.» Pentru călătoria sa.

31. Craiova, 13 Iunie 1825. «Franz Klinger, Ingenieur.» Pentru o hotărnicie.

¹ Napoleon.

32. București, 5 Octombrie 1827. «Giuseppe Molajoni, v[escov]o di Nicop[o]li ed amin[istrato]re di Vallachia.» A primit de la Fleischhackl «due stupendi pezzi di stochfisso, che lo mangeremo, ricordandosi del buon e caro amico sig[no]re Pop».

33. București, 1/13 Februar 1828. Minciaky. Pentru o ladă cu sticlărie.

34. București, 24 Mai st. v. 1829. M. Minciaky. Soția sa, bolnavă de «la fièvre de Boukarest», merge la Sibiiu să se caute.

35. București, 23 Decembre 1830. «V[icomte]te de Grammont.» Pentru plata abonamentului la «Journal des dames et des modes de Francforth».

36. [Craiova], 1831. «Ludwig Bodor, Missionäre des Heil. Stuhles und Pfarrer ¹» Scrisoare de complimente.

37. București, 17/29 Ianuar 1831. Generalul Chiselev. Pentru trimiterea unei casete de la Casa Sina din Viena.

38. București, 19 Ianuar 1831. «Giuseppe Molajoni, v[escov]o di Nicopoli.» Cere doi cai murgî și un vizitiu: «non ubriacone: questi di Bukarest tutti sono tinti di una pece».

39. București, 28 Mart 1831. Virginie de Mordouville. Scrisoare de civilitate. — Venise prin Pesta.

40. Rîmnic, 15 Octombrie 1831. N. van den Elsche. «Nous avons intitulé le voyage que nous fîmes, M-me Golesko et votre très-humble servante, d'Hermanstadt ici, la Traversée sentimentale ou Voyage romantique, à cause de la beauté des sites que nous rencontrâmes à chaque pas.» Pleacă la Craiova.

41. București, 3 Novembre 1831. Minciaky. Recomandă pe «Monsieur François Monari, chanteur de l'opera italienne».

42. București, 20 Februar 1832. E. L. Blutte. «J'ai à vous remercier de m'avoir procuré le plaisir de la connaissance de M. Poënar, qui m'a remis ces jours passés vos obligeantes lignes du 31 decembre dernier. J'ai été bien aise de causer avec lui sur² bien des objets que son séjour en Angleterre lui a fourni le moyen d'observer et qui m'étoient inconnus.

¹ V. vol. I-II, tabla, unde și despre Molajoni.

à moi, sorti depuis si longtems de mon pays. En un mot, je puis dire que c'est un jeune homme qui a voyagé avec fruit et qu'il fait exception aux jeunes Valaques qui, pour l'ordinaire, retournent dans leur patrie pires qu'ils n'en étoient sortis.»

43. Cernăuți, 15/27 Maiu 1832. Rud. von Tschudi. Vine din București.

44. Brașov, 22 Maiu 1832. E. L. Blutte. Va trece pe la Sibiiu, în calea spre băi său «la întors». E bolnav.

45. București, 14 Novembre 1832. Lagan¹. Recomandă pe concertistul Monari, care merge de la Petersburg la Viena.

46. București, 17 Iulie 1833. «Le vicomte de Grammont.» Pentru o trimetere.

47. București, 2 Maiu 1834. «Giuseppe Molajoni, v[escov]o.» Pentru afaceri. — Și la 10 Octobre. Și în 1833.

48. București, 17 Decembre 1834. Zalyk. Trimete o scrisoare pentru «Monsieur Lagan».

¹ De la consulatul frances.

IV.

SCRISORȚ ISTORICE.

1. Viena, 2 Octombrie 1787. Agentul austriac din București, Merkelius. «P. S. Unser Fürst¹ hört noch nicht auf, mit seinen Vorträgen das Land unruhig zu machen.»

2. 11 Februar 1788. «În vam[ă], la Turnu-Roș.» Cos[tan]d[in] David. «Vr'o 70 de cătane ce să află la Răm[nic], Sîmbăt[ă] [5], aū venit scrisor[î] a lui Portar de la Vodă, și i-aū dat toate cătanele asupră-î, boerindu-l a fi bimbaș. Ce, poruncindu-î Vod[ă] să mai strîngă păn la 500 pe lună, cu 5 lei, și aū avut poruncă să-î ducă în Coziia, să le duc[ă] zah[e]rè din țară acolo la ei, și dum[nealui] Por[tarul] i-aū închis în Coziia, și acum aū trimis aici la Rimnic pe Ierpalie și pe Anișca, ca să trimeată domni de la Cîineni vre o 100 să-î dea în mînă, și de aice vād că fac întărziere fiindcă tocma er aū dus 2 tunur[î] în Căineni, și podu la Olt nu e, nici păn ast[ă]zi nu aū adus pod. Ce nu știu ce să va alege. Iar Vel Spătariul era la Arge[ș], și, cum aū trimis cărți tipărite împărăteș[î], de loc aū fugit la Pitești, și păn acum nu știm unde să află. Păn eram acasă, ni-aū venit poruncă domniască că aū eșit la Rușava Nemți, ce scriia și la vâtaș Vod[ă] să să străjuiasc[ă], iar de la Craiov[a] păn Duminec[ă] aū fost pace.»

3. Caransăbeșu, 19 Februar 1788. Ioan Radovicî. «Acuma s'aū oprit : nu lasă Turci de la Cernețu să triacă porci la Țara Nemțască... Nu găsiî pe chir İova aiciă, că s'aū fostu dusu la Checîuchemet... Chirû Ionû Coșărină... Acuma mă ducû la otar, să așteptû, cândû va eși Niamțu în țar[ă], să esû și eû de locû, ca să-m tragû porci afară,—că Niamțu stă gata să iasă, numai are zăbavă pentru Ostrovû, că nu potû bate, pentru zăpadă,—că este mare aiciă. Am auzit pecum că pi la Turnu-Roșu aū eșit Nemți în țară; de arû fi cu istina, așu veni și eû de așu eși în țară pe acolo.»

¹ Nicolae Mavrogheni.

4. București, 5 Mart 1778 (1788?). Antonie Nicolantîn. «Aste două zile au dat boierii la boieri: pe Pârșcoveanul l-au făcut Vel Vornic de Țara-de-sus, ci nu s-au făcut Divan. Calea iaste foarte cu primejdie, fiindcă Turci uniî mergu și alți să întorcă, și, mai în trecute zile, mergând Cămăraș Iane Alexi de aici pân la Craiova, l-au întâlnit nește Turci de cei de la oaste întorș și d'abia au scăpat.»

5. Râmnic, 27 Octombre 1789. Todoran Mihail. Frică de «volintiri saū alți omenî răi... Pe aici să ferască Dumnezeu ce au făcut volintiri: pe mulți i-au arăsu, și au și omorât, și i-au jăfuită cu totul; pân acuma au prinsă fr'o 20 de volintiri, tot de ai noștri, și i-au pusă la prinsoar[e], și au și găsit la iei ban[i] cat[a] aine (=gata, haine), tot fealul de lucrur[i]. Asară au gasit conacū la Jibulea pentru oștă ce au rămas înapoi» și astăz socotescū că va sosi toți aici... Lună vomă pleca, iară cu usari, înnainte, că conacele s-au rănduit toate.»

6. Zevedeni, 2 Novembre 1789. Todoran Mihail. «La Craiova zicu că la 28 Oct[ombrie] au merșu ai noștri, și Turci au fugit, și nu s-au făcut nici-o stricăciune.» Anul trecut, se vindea ceara cu 72 de parale oca.

7. Craiova, 17 Novembre 1789. Todoran Mihail. «Papucū au fostū Caimacam la Turci, și, venindū Nemți, au pus pe Gîranul; și acuma au scosū pe Gîanolū, și au pusū iar pe Papucū, — din ce pricină, nu știu¹.»

8. Craiova, 26 Novembre 1789. Todoran Mihail. «Soldați sântū pe la tote casele câte 10 și câte 12, și au arsū totî gardurile, de au rămasū tot câmpū Craiova.»

9. Craiova, 27 Decembre 1789. Todoran Mihail. «Alaltăer au adusū aici 7 Turci vii, și 5 au tăiat la Calafat, că au fostū trecut numai 20 de Turci la Calafat, mai multū 40; aceștia sântū cu adevărat, că l-am văzut; și oștea pân acuma tot la Calafatū este.»

¹ «Caimacam au pus pe un Ioniță Papuc, vtori Clucer, care acest ciocoli arăta la nazir și la Derviș-Aga cu foaie pe care știa că are bani» (Dionisie Eclesiarhul, în Papu, *Tesaur*, II, p. 176).

10. Craiova, 25 Mart 1790. Todoran Mihail. «Astă[z] au venit o scriso[re] cu boerii care să fie la Divanū. Dup[ă] cumū amū înțeles, Pârșcoveanul la Divanul cel mar[e], pe lună lei 250, Știrbei 150, Jiianul 150, Brăiloiul cel bătrân 150, Glogoveanul 200 pe lun[ă], Ghiță Jiianul pe lun[ă] 50, Clucerul Murgeșanul 50, Corniță Brăiloiul 50, și ispravnicii pe la județă câte 200 pe lună, și, Logofăt, marii, 3, câte 30 pe lun[ă], cei mai micii câte 10, și, cumū amū auzitū, va să-i pui[ă] pe toții la jorământū. Zaharea are oșterel[e] destul[ă] de la Dumnezeu, numai morūte multă este între soldații și între ceilalți omeni: morū de să stângū de lungore; zacū ca dovūlegii; unde intră bola, cadū toții la pământū. Dumnezeu și Maica Precista să-și întorcă mila sa.»

11. Craiova, 28 Mart 1790. Todoran Mihail. [Zăpadă de Paști.] A treia zi dup[ă] Paști, sara la 7 cîsurii, 45 minotorii, s'au făcut aici, s'au cutremurat pământul forte tar[e], cât m'am spăriatū, cătū socotiam că va să caz[ă] casă[e] pestu min[e], așa cutremur mare au fostū: au ținut 15 minotorii.» Pentru «lănă de tabăcie».

12. Craiova, 4 April 1790. Tudoran Mihail. «Altăeri a mersū patrola la Salciia și au fostū eșit căpiva Turcii, ca la o sută, și mai multū, și erea gata fr'o treizăcii de caice, la carel[e] și pornescū; și au venit pîn în marginea Tunării, dincoce; și patrol[e] au fostu fr'o 80 volnătir[i], 30 usarii, 26 dragonii, și i-au apucat pe acei de trecusă, și i-au lovit, și au căzut din Turcii 50, și au prinsū vii 25, la car[i] astăz ca ducu (*sic*) aici. Și ceilaltū Turcii, văzându că-i strică, au început a da cu tunuril[e] din săicii, și au mai nemeritū iară o șaică cu Turcii de ai lor, și au spart-o, și, cătū au fostū în șaică, toții s'au înecat, și ceilaltū au trecut iar Dunărea dinoo[lo]. Omū care[le] au fostū acolo, mai au spusū, care[le], au fostū acolo la bătaia lor. Peste 5 zile amū auzitū ca să iasă tot[ă] oștea la margine Dunării, din tote părțile. Dumnezeu și Maica Precista să le fie într'ajutorii!»

13. Craiova, 8 April 1790. Tudoran Mihail. «Ostrovul s'au luatū la 6 April cu bu[nă] samă (*sic*), că au venit erī scri-sor[i] aici la Divan: unii zicū că s'au închinat, alții zicū că

cu bătae l-au luat, dară mai curându credū că s'aū închinat. Dumnezeu să l[e] ajute să iă și Diiulū.»

14. Craiova, 15 April 1790. Tudoran Mihail. «Aū adusū aicīa 2 tunuleță, într'un carū; ca pot[e] că acele vor fi. Astăz a plecat călărime multă, și păn Mercuriū vor să iasă toțū la margine Dunării.»

15. 1-iū Maiū 1790. «V[lă]d[u]ță Tet[oianu], Stol[ni]c.» «În anu trecut, în vremea Turcilor, maica, socră-mea, aflându-s[ă] la Șărbănești, pă Olt, la schitu Morānglăului, cu copii, și trecând ostași în sus și în jos, nemaī putānd șadē, aū fugit în pădure, și, din pricina fumuluī, umblānd prin cătune și prin coverciī, i s'aū întâmplat de aū orbit de tot; și la un oichī avea patim[ă] mai denainte, iar unul era s[ă]n[ă]-tos. Ci, frățioare, de iaste acolo vre un doftor meșter de oichī, să m[ă] înștiințāzī, să o aduc[ă] cumnați mieī acolo, și, deos[e]bit de plat[ă], vei avea și dumneta p[er]man[ă], că oicul iaste zdravān, nu iaste cu albeață: numaī vedere nu are.»

16. Craiova, 8 Maiū 1790. Tudoran Mihail. «Veste noa, asară aū venit Turnavitul, dinpreun[ă] cu nepotul lui Mavrogheni și cu Cămărașul lui Vodă¹; omenii a lui Vodă cei mai credincioșii aū fugitū de la Mavrogheni de peste Dunăre: pe la Arūciarī au trecut Dunărea, și, dup[ă] cumū să aude, Vodă aū venit păn la Palanū cu 10 miī Turciī, ajutoriī Dienilor. Aceștia care aū fugit, s[ă]ntū 7 inșiī, dară nu i-am aflat cumū i-i cheamă pe toțiī; pentru ce pricin[ī] aū fugit, nu știū, și astăz pleacă la București, dup[ă] cumū am înțales.»

17. Craiova, 12 Maiū 1790. Tudoran Mihail. «Alaltăeriī amū auzitū că s'ar fi lovitū la Turnu, și ar fi căzut 80 Turciī și 60 reneți, și aū fostū pornitū de la Nicopolea câteva șāiciī cu un Pașiī, și, venindū pe la mijulocul Dunării, aū început a da cu tunuril[e], și ai noștriī, fiindū mai meșteriī, le-aū înneecat o șaică, cu toțū omenii cătū or fi fostū, și la alta aū peceteluitū un tunū, și, vāzindū Turciī așa, s'aū întorsū iar înapoi. Dup[ă] cumū amū auzitu, i-aū stricatū răū pe Turciī.»

¹ De izvodă (sic).

18. București, 19 Iunie 1790. Matei Popovici. «3 boiari de Divan afar[ă] din București: 1 este Slătineanu, altu, Logofăt Ioniță, al lui Ipsilanti nepot, ginere cei fit Drăgănescu (*sic!*). Iar oștile staū pe locu; doarme pământu; nice Turci nu să mișcă, nice Muscali, nice ai noștri; ci dormū toți.»

19. București, 23 Iunie 1790. Matei Popovici. «Aū venit Cazaci la 18 Iuni, f'o 2.000: aū trecut pin Focșan, să meargă la Gura Ialumiții, la Suhaï, împotriva Selistri, și cu v'o 5.000 soldațū pihot[ă]; iar gheeneral Suvaronū aū trecut Siretu cu 6.000 asupra Brăili. Acăsta me-aū spus-o Sardaru Stanciu, Logofātu-cel-Mare al Divanului, că aū scrisū ispravnici de la Focșan. De acăsta; și Dumnezăū să fie într'un ajutorū armadiilor Împărăților creștinești!»

20. Craiova, 29 Iunie 1790. Tudoran Mihail. [Lupta de la Timoc.] Iar volintiri aū ajunsū la Zmarătanū¹ și staū aco[lo] straj[ă]. Podul de la Praova (*sic*) l-aū scoborătū den susu de Florentu², și l-aū pusū pe Dunăre... Cătū și de la Turnū amū înțălesū că să fii stricatū forte rău: vii ar fi prinsū 40, la locū să fie picat 30; ce aū avutū, le-au luatū tot, și iar, și i-aū gonitū păn în cetate. Dumnezeū și Maica Precista să l[e] fie întru ajutor! La Gîrgul iarăși s'aū lovitū, și i-aū stricat pe Turci, și aū lipsitū frica de la București care aū fostū. Muscali aū scoborăt la Focșanii, și, cumū să vede treaba, vor să mărșăluiască și ei mai înainte.»

21. Craiova, 3 Iulie 1790. Tudoran Mihail. Pomenit Ioniță Brăiloiulū. «Aice, în 5 județă, aū făcutū socoteală ca să iasă 260 de miș de car[e] de fân, la tot carul căte 50 de purțione. Bucatel[e] aicfa săntū frumosă, grănel[e], orzăle, oveasăle; numai porumbiș săntū cam proșiti, că n'aū ploatū de atât[a] vreme; iar, făcândū Dumnezeū o milă ca să ploo, să vor face porumbiș destui.»

22. Craiova, 6 Iulie 1790. Tudoran Mihail. «Auzu de pe tote părțile că ai noștri s'aū trasū, căt și de la Timocū aū trecut toțū în Țara-Rumânească, și, dup[ă] cumū vorbescū

¹ Smirdan.

² Rahova, Florentin.

omenii, Turcii să fi ajunsă pînă la Cladova, și de la Giurgiu să se fie trasă tot[ă] oșteă la Văcăreștii, — pentru ce pricin[ă], nu știm.»

23. Craiova, 13 Iulie 1790. Tudoran Mih[ail]. «De peste Dunăre, adevărat că n'aș eșit[ă] după cum am scris dum[i]tal[e], fără aș fost[ă] o șarmiș; noi cîte le auzim, pe urmă iasă tot minciunii. Destul că ai noastră, de cîndu s'aș trasă de la Timoc dencoci, pînă acuma nu s'aș mai întorsă, sta[ă] pe locu. Aici, la Calafăt, după cum să aude, să fie trecut iar Turcii, și mă tem[ă] că va să se lovească acum cît de curîndu. Altă veste slabă auzirăm astăz: că ar fi prinsă pe căpitanul Stoianu cu 35 de vol[in]tirii la Zăvalu, de la vale de Oreva, Turcii, și i-ar fi trecut Dunărea. Aciasta am auzit-o de la ome[ni] de ispravă. Să dea Dumnezeu să nu fie așa: dară cel[e] rel[e] iasă tot adevărat, iar cel[e] bun[e] iasă mai multe minciuni... Pentru o bășică tabac de Peștea.»

24. Craiova, 15 Iulie 1490. Tudoran Mihail. «Ai noștri aș luat[ă] iarăși varoșul, și sta[ă] dîn zi în zi ca să bată și cetatea; alții spun că să fi luat[ă] și cetate; pe aici pe margini sânt[ă] tote schelele cuprinsă cu puternică oște; la care cu ajutoru lui Dumnezeu n'avem[ă] nici o grijă aici, — că de multe or[i] aș cercat[ă] Turcii de aș trecut la Calafăt, dară nici-o procopsal[ă] n'aș făcut, măcar că astăz am auzit multe tunuri dîndu; mi să pare că iară la Calafat să se fi dovit[ă].»

25. Craiova, 17 Iulie 1790. Tudoran Mihail. «În trecut[a] poștă am scris dum[i]tal[e] că aș prinsă pe Stoianu căpetanu, dinpreună cu 35 feciorii; dară aș fost[ă] minciună, — că s'aș prinsă numai 5 feciorii și un căpral, iar căpitan Stoianu aș scăpat[ă]... Frică camă avem[ă] și pe aici. Destul că la București mai mar[e] frică este, după cum vei fi auzit[ă] de la alții. Altă veste n[ă] auzirăm asară de la Sfîția, cum că s'aș bătut de Muscal[i] forte, după cum trimet copia dum[i]tal[e], carel[e] aș venit[ă] aici în scris.»

26. Craiova, 22 Iulie 1790. [Retragerea de la Timoc.] Și aș rămas numai fraicorpă, și, avîndu și podu ai noștri peste

Dunăre, la Praova, de trecea în țar[ă], și i-au strânsu și podul, și, pricepându Turcii, au intrat în Craina, și s'au lovit cu fraicorpū, și i-au stricat pe Turcii, și au venit sumă mai multă de Turcii, și atunci ai noștri iar și au tinsu podul pe Dunăre, și i-au luat la mi[j]locū, și, dup[ă] cum vorbescū omenii, să fi perit Turcii pân la 15 mi.

Așa au eșitū vorba că i-au stricat forte rău; la Turnu așijūdere l-au făcut, că i-au gonit pân i-au băgat în cetate, și au perit și acolō Turcii mulți.»

27. Craiova, 26 Iulie 1790. Todoran Mihail. «Aici, din mila lui Dumnezeu, n'avemū nici-o frică pân acum, că negustorii aducū mărfur[i], și în trecute zile s'au mai ivitū Turcii la Turnu și la Tiia, și iaū lovitū ai noștri fără veste pe Turcii, și iară i-au stricat forte rău pe Turcii, și i-au gonitū pân în cetatea Turnulu; au luatū arūmāsarii, au găsit ban[i], cor-turii, lucru de mănecare; pân acum tot Turcii să biruescū petutinde.»

28. Craiova, 27 Iulie 1790. Tudoran Mih[ail]. «În trecute zile s'au mai bătut ai noștri cu Turcii în dreptul Florintinul, în Țar[a]-Rumânească, și iar i-au stricat pe Turcii, că au căzut noo morții și 3 șăicii le'ū innecat, cu omen[i] cu tot; de ai noștii forte puțin[i] s'au rănit.»

29. București, 4 August 1790. Matei Popovici. Muscalii se retrag. Dacă vin Turcii, el va fugi la Brașov.

30. București, 7 August 1790. Matei Popovici. «Boi pe sama oștilor nu mai iaū mai mulți, și la aciasta simberim¹ a fi pace.» Coburg, cu 30.000, ar ajuta pe Ruși. Turcii ar căpăta cele pierdute. «Dar niminea nu crede de a fi făcut așa semfonie oarbă Împărăția noastră, și, de va fi adevărat aciasta așa, vai de Țara-Rumânească și de toate locurile ce le-au fost luat Neamtu, că sabie și robie va fi la săraci creștini; făr Dumnezeu să facă milă cu creștini, să nu fie așa pecum să vorbește... Șpitaluri totu facū întinsă, și de la Cotroceni la vale tot tae mărăcin[i], mai mult ca 3 mi de oameni, de facū câmpū limpede.»

¹ Bănuim.

31. București, 14 August 1790. Matei Popovici. «Aicia măine este vorba să spânzure pe Polizo, văr bun al lui Pannaiot Hağ[i]-Diamantu, și un Logofăt al episcopului Dârști¹ del[a] Doamna Bălașa, fiindu șpionu și mărturisându ei sângurî șpionlăcu; iar acestu Polizo este om al Hag[i]-Moscului, avându-l la margine Hag[i]-Moscu, vameș la Zimnicia; și aciasta este de bun[ă] sam[ă]... Aū mai prinsu un boiar, iar pentru acestu fel de pricinî, ce-î zăcū Drăgănescu, și este și el la ordie prinsu. Și aū mai adus un ispravnicu ce-î zăcū Parașcheva, iar prinsu pentru acestu fel de pricinî... Într'acesta cîsă adusără pe Mavrodi aicia, la Spătaru, cu toțu căpitani lui, și, ce vor să-î facă, nu știu.»

32. București, 15 August 1790. Matei Popovits. «Pe Mavrodi zicu că astăz să-l fie trimisū înlăuntru la robie, pe 10 anî, cu toat[ă] familia lui... Pe Polizo și celalaltu șpion dimineață la 9 cîsurî să sfârșaste viața lor, spânzuraț; cu care astăz la 10 cîsurî am și vorbit, săraci, la loagăr, și i-am văzut, și le-am văzut și locu cel de sfârșit al lor, la care aū zis sângur sāracu ce zăcū: «dup[ă] păcatul mieaū mă pedepsescū cu aciastă pedeapsă.»

Pe ficioru lui Delibași Nicolî Maioru, ce aū fost la jup[ă-nul] Mancatie, l-am văzut și pe el în fiar[ă], pentru că aū omorât 6 Ovrei neguțător[i], și le aū luat tot ce aū avut lângă dănși, el și cu 3 Arnăuț ai lui, și, cum i să va alege și lui, iar voi scrie dumitale.»

33. București, 18 August 1790. La 5 Septembre, «militari de Ardal vor să mașuruiască în lăuntru, adică la Ardeal, și din husari iar la Țara Leșască... [Aū osândit] pe Mavrodi la șanțu pe 10 an[î]; (pe) răposatu Pulizo și Logofātu Gheorghe au perit Vinerî [15], la 9 cîsurî dimineața. Pe baron Arberū [Herbert] astăz îl așteaptă să vie de l[a] Bender. Serghie [Lașcarev] încă n'aū venit păn astăz de la Viziru, nici curiru ce s'aū dusū la Țarigradū.»

34. București, 8 Septembre 1790. Matei Popovici. «Aicia aciastă veste avem, că vor să erneaze aicia f'o câteva bata-

¹ Dristor, Silistra.

lion[u]r[i], dinpreun[ă] cu prințipu [de Coburg], iar la Moldova, adică la la Roman și la Băcău, mergu țfaiți Volohăr¹, și husari săcui, și husari lui Barco ghegeneral; dar aiciă călărimea este de spre Dunăre orânduit[ă] să erneze, și la Ardeal vor să vie nu știu câte batalion[e] de Neamțu pedestraș.»

35. 15 Decembre 1795. Neînțeles. «Sânt 15 zile de când nu s'aũ mai auzit [de ciumă], cum și la București.»

36. Rîmnic, 12 Ianuar 1796. Hristea Varadi. «Înpăratul ceresc ș'aũ făcut milă de ni-aũ bucurat cu mîntuirea morți de patima cîumei, și s'aũ adunat oraș[ul] tot, și s'aũ deșchis și tîrgu.»

37. 15 Decembre 1799. «Cost[an]d[i]n Log[o]f[ă]t za Divan.» «Aici, înprejurul Craioviî, în anul trecut, din întămplarea vremilor ce era, n'aũ fost puțință a-ș face oameni hrană: să află lipsiț, neajutând încă nici timpul, și soacră-mea să află la scăpătăciune de pâinea de toate zilele, căcî cumnatu-mieũ ce l-am dobândit, aũ fost un becisnic, și, orice aũ mai avut soacră-mea, i-aũ prăpădit tot.»

38. Novembre 1800. «Const[antin] Brăiloiu, Pah[a]r[ni]c.» E bolnav. Cere «patru vedre vin vechi curat, bun, limpede, să nu fie amestecat cu nimic: nici să fie dulce, dar nici acru, ce vin cum este din firea lui, veichi, limpede... Cinzeci rădăcin[i] de conopidiî, cinzeci rădăcinî selină de cea groas[ă] și o oca pesmeț cu zahar.»

P. S. «Din acatastasiia țerii noastre ne aflăm fugiț aici la Râmnicu, multe familii, după cum îť va spune chir Dinu David; casăle noastre le-am lăsat pline de Turci; Dumnezeu să-ș facă milă să le scăpe de foc! În trecutele zile, de la Diî aũ fost eșitu în județu Mehedințului un Cara-Osman cu vr'o șaizeci Florintineni, căcî acesta erea Sărdar la Florintin; aũ fost porunciț de Osman-Pașă, să iă zaherea de unde vor găsi, strănsurî și după la arendaș. Dar ei n'aũ urmat așa, ce, pe unde aũ ajunsu, aũ arsu casă boierești, aũ luat zaherele și vite, făcând și alte răutăț multe și, înștiințindu-s[ă] Osman-Pașă la Diî, aũ triimis de i-aũ rădicat, și pe acel Cară-Osman

¹ Al doilea regiment românesc.

l-au scos din Sărdărie, adec[ă] din mansupu ce-l avea. S'au dus și din cei jefuiți acolò, să jeluiască: ce vor face, nu știu, Ostea care este aici în țară, șade, mănăncă și iaă lufă¹, altă treabă nu face. D'abiia îi ține Măriia Sa Vod[ă] cu sila, macar că în toate zilele fug. Eri, viind în plaiu Cozii optu fugar[i], vrându un căuș Dincă, de potecaș, să le stea înpo-trivă, a să întoarce înapoi, după poruncile ce sânt date, au dat de l-au înpușcat, și de loc au murit. Au pornit dum-[nea]lor ispravnici potere după dănși. Asupra Diiului să aude că vine de la Țarigrad un Batal-Pașă, cu doaăzeci de miie de ostaș. Să aude că vine și Beligrad-Valesi, cu cincisprezece miie. Pe Ghiurgi Osman-Pașă, ce-i erea Rumeli-Valesi, l-au schimbat, căci au făcut zăbav[ă] de n'au venit de grab[ă] asupra Diiului, și l-au făcut Silistra-Valesi; pe Trestenicli-Oclu să aude că l-au făcut Iucituilu-Pașă¹, și l-au orânduie asupra Diiului. Sinior Marchel² scriie la toț sudiți, să meargă la Craiova să-ș arate fieșcare paguba ce li s'au întâmplat pân acum la orânduie ce l-au triimis. La Craiova nu ne putem pricepe pentru vre un bine sau rău...» Întreabă «pentru Franțoz i Muscali».

39. Jiblea, 28 Decembre 1800. «Zamfir R¹.» «Ne aflăm aici, la satu Jiblea, împreună cu tot calabăcu nostru, cum și sfintele icoane amândoaă le avem cu noi... Socotim că tuburările să vor fi mai potolit în spre Craiova, dar bine nu știm, fără numai auzim că d[u]m[nea]lui Caimacamu s'ar fi aflând în județu Caracalului, la un sat Bobicești, mai aproape de Craiova, și poate că cu chiverniselî să va mai potoli în-tărătarea ce s'au făcut.»

40. 7 Ianuar 1801. «...Paharnic.» «Veți fi auzit de halu Țări-Rum[ă]nești și de arderea Craiovei cea cumplită, care n'are nimeni a o jăli, de negustori prădați și de jupănesă batjocorite de păgâni. Și, văzind și noi atăta pradă și jale, și omâni omorâți și negustori, am sărit de pin casă, și am mersu la locuri ascunse, și acolo neprieteni noștri au adus pe păgâni la noi, iar mila Împăratului ceresc ne-au apărat și i-am bi-

¹ Leafă.

² Pașă cu două tuiuri.

³ Merkelius, Agentul austriac la București.

ruit, și au fugit ca nește păgâni rușinați. Și, văzîndu într'acestaș chipu, am venit iar în casă, că avem bucurie că într'aceste zile sosăște și Măriia Sa Vodă în Craiova, cu oști foarte multe, și au închis pe dujman în piscupie, și prin alte casă ș'au început a eși de să închin[ă]. Noi numai ce căutam către slava Împăratului cerescu, ca să supue pe vrăjimași supt picioarele Mării Sale lui Vod[ă], și noi să lăudăm pe stăpunu H[risto]s ca s[ă] scăpăm de această cumplit[ă] mânia.»

41. Jiblea, 19 Ianuar 1801. «Orașul nostru și ticăloasa Craiov[ă], care să înpodobisă cu casi mari și bolte frumoase, astăz iaste pulbere și cenușe: me-au venit omul care l-am fost trimis la Craiov[a], și au mersu de s'au plimbat pin Craiov[a]. Din tot târgul Craiovi, cât îl știți dum[neata] cruciș și curmezăș, s'au făcut cenușe, numai zidurile staă negre, și numai boltele Căm[ă]rașului Iene au scăpat, fiind închiși de Arnăuț la meterez, iar celelalte bolte și prăv[ă]lii toate au arsu, cum și casăle de l[a] Tărgu-de-afară, pîn în Căm[ă]rașu Iene, toate au arsu. Mai în scurtu, au scăpat casăle Brăiloiilor, ale Glogoveanului, ale Bengescului, ale Jiianului, ale lui Farfara, ale Prăscoveanului, ale lui Știrbei, ale lui Gîanoglu și ale meale, ale Cocci și ale Tircăi și ale lui Naum, iar celelalte toate au ars. Bine ar fi fost, mai bine să fie arsu și casăle meale, decât am trăit să auz focul ce au fost și ieste și acum înlăuntru în sfânt[a] biserică a Maicăi Preacestei. Că omul care l-am trimis, s'au dus cu Țigani miei de s'au uitat cu ochi: de la ușa bisericii pîn la sfântul altar au fost trei focuri, adecă în sfânta biserică înlăuntru și pe foc ce au fost jățurile toate, jățul episcopului, foisorul unde ședea femeile, amvonu diiaconului de sus, din sfintele icone,—care de 2 sfinte icone me-au arsu inima; stâlpi cei mai poleiți de lângă sfintele icone, sfânta respetie, răsticnirea de sus. Și fumul focului au negrit sfânta biserică, iar prăpăditele de chiliă au fost stăndu,—poate de vor fi arsu și chiliile și casăle meale, că înprejurul casei au fost arsu tot... Satele din sus de Craiov[a] s'au fost spartu: Mischii, Mlecăneștii, Pieleștii, Gârlești, Nichitoaia, și s'au jăfuit de Turci și de Rumâni noștrii. La Preajba, unde avem pieile, nu s'au îndrăznit să

meargă nici trimisul, nici oameni miei, de frica Turcilor, că, dacă îi prindea, zicîa că sînt şpionî şi de loc îi spînzura. Şi în Preajba au fost Aidin-Paşă cu oaste împărătească; ce vor fi făcut, nu ştim. Iar de spre Işalniţă au fost încărcat Turciî lui Pazvandoclu cordovane în 2 cară, şi, mergînd pe la Jiî spre Bucovăţ, au găsit la Moflea[nî], la u tabac al mieu, 250 piei lucrute, uscate, şi le-au luat... Marţi au fost omul mieu în Craiov[a], şi Miercuri s'au întorsu la băjenia Gârleştilor, unde erea fugiţ spre Olteţ, de me-au adus un răvaş de la isprăvnicelu mieu, vestindu-mă de toate, şi Joi dim[i]neţa au plecat omul încoce, iar Miercuri spre Joi noaptea [16-7] au fugit Cara-Mustafă cu oastea lui la Diî, iar 200 ostaş de ai lui, care au fost la casăle Cocei, s'au închinat la cei împărăteşti. Acum auziî în cîlasul acesta, de la un fecior ce veni de la Râmnic, că Caramustafă ar fi la Cîoroî, şi dum[nea]lui Caimacamu iaste în Craiov[a]; de va fi cu adăv[ă]rat, rău şi prea rău... Astăz Sămbătă mă duc la Boj[o]renî... Gătirea de la Cîoroî au rămas jos, fără fr'o 100 ostaşi au venit şi au trecut spre Târgu-Jiului. Ci, mergînd la Boj[o]renî şi la Râmnic, orice voi auzi, iar voi înştiinţa dum[itale]. Noi aşa am ştiut că Turciî de ai lui Pazvantoulu n'au fost rămas în Țara-Rum[ă]nească, fără prea puţinî la Cerneţ, care şi aceia ar fi trecut Dunărea şi cum că Plevenu l-au luat cei împărăteşti; încă fr'o 2.000 cîrjaliî de ai lui Pazvandoolu s'ar fi închinat la cei împărăteşti, şi, când ar fi cu adăv[ă]rat, iată Pazvandoolu să steno-horiseşte rău. Ci, cum zic, vom vedea ce va mai naşte. Măria Sa Vod[ă] scrie că de alaltăeri au plecat de la Slatina la Craiov[a], şi avem mare nădejde la Măria Sa Vod[ă]»¹... Zanfirachi biv 3ti Logofăt.

42. 27 Februar 1801. «B[arbu] Şt[irbei].» «N'am scris de multă vreme, cu întămplările acestor răzvlătiri şi cu prăpădeniia Craiov[i], care vei fi auzit dum[neata] de nacazurile ce am pătimit: numai unul Dumnezeu ştie câte am tras... Acum, mai răsufliînd puţinîtel, nu lipsiî a cerceta... Să-m vie gazăturî italeineşti şi pă omul acesta.»

¹ Alexandru Moruzi.

44. 29 Mart 1801. . . . , Pah[arnic]. «Că căzură ale pă-mântului acestuia, veți fi înțălesu dumneav[oastră], și noi le-am trasu, și pân astăzi tot într'aceia măhnire ne aflăm... Amu fostu fugiț la Olt, și, dăndu Dumneizău de au venit Măriia Sa Vodă la Slatină, s'au dat nezam hoților celoru ce umbla făr de rânduial[ă], că să numiia ostaș împărătești și făcea rele, iar acum de fr'o doe săptămăni ne aflăm la casăle nostre.»

44. Craiova, 4 April 1801. Matei Popovici. «Pentru Craiova, am scrisu dumatiale că au ars-o Pazvandoulu de tot; așa și Lomū și Țibru totū au arsū Pazvandoulu.»

45. Slatina, 10 April 1801. Stan Popovici. «Cei împărătești sînt și astăzi în Negotin; acela Manafi-Ibraim spun că au venit, dar numaî cu 30 de oameni, că l-au stricat nește Sîrbî rău. În Diiu spun că n'are putere. Destul că cei împărătești roagă [pe] Dumnezeu să ție mult așa : că leafă iau și mănîncă geaba. Și la ordii spun că facū foișoare ca să șaze la vară.»

46. Craiova, 10 Iunie 1801. Matei Popovici. De Joi, zvon de pace cu Pazvan. La 5, Tatar de la Constantinopol. «Pașa cesta, de cînd au venit aici, au sugrumat f'o 7 Turci pân acum.»

47. București, 4 Decembre 1801. Antonachi N. Theochari. Va cerceta dacă Hatmanul Grigore Balasachi, ginerele lui Mihaî-Vodă, a venit cu Domnul. A murit Domnița.

48. [1802.] Manolachi Brîncoveanu, Banul. Pentru ordinul domnesc de a găsi bani ca să plătească «oastea ce este în țară». Îi cere împrumut. Să se învoiască, dacă vrea, și cu Manicati. — Grecește.

Răspuns la 3 Octombre.

49. 1802. «Sântu încredințat că dumneata veți fi avînd în știre de la lăzăretul Vălcanu de spre Hațag, fiindcă noi am luat înștiințare prin auzire că acolo, la hotaru Vălcanului, ar fi scăpat călări cu toate familiile d[u]m[nea]lor, cum au dat Dumnezeu.

Adecă :

dum[nea]lui Vistieriu Dumitrache Bibescu cu familia dum[nea]lui, afară din Sărdariul Dincă, fratele dumisale, care am

auzit că l-au tăiat pazvangii, și cocona dumnealui¹, tănără fiind, dupe ce au ajuns la mezat vândută, până la al treilea mână, de Turci pazvangii, auzind că pe soțul ei l-au tăiat Turcii, de loc și i-a ticăloasă s-au dat sfârșitul, adevărat au murit, și avutul lor s-au vândut la mezat și în Râmnic de cei împărătești: haine, scule și altele. Apoi socotiți d[u]m[nea]-v[oastră] în ce ne aflăm noi, și supt ce păsitorii!

Dum[nea]lui Pah[arnicul] Dincă Brăiloiul, cu cocona d[u]m[nea]lui, tot pe la Vâlcău au scăpat, dar ce pagubă va fi avut, nu știm.

Dumnealui Sărdariul Stănuț Jiiianu auzim că tot pe acolo ar fi scăpat, dar ce pagubă va fi avut, nu știm; că dumnealui Med[elni]c[erul] Ghiță, fratele dumisale, să află aici la Căineni, cu toate calabalăcurile, dupe cum va fi scris dumitale.

Dumneaei cocona Uța, a d[u]m[nea]lui Clucier Dumitrache Brăiloiul, și cu maica dumneaei și cu cocona Tuța a dum[nea]lui Cluc[e]r Ioniță Argintoiianu, cu mare fugă au scăpat de la bălcușul Cleanovului, din Mehedințu, de Pazvangii, și, din butcă sărind, au fugit în pădure, și încă până mai alaltăieri nu s-au fost mai găsit: s-au auzit că s-au infundat în lunca Jiului. Apoi socotește d[u]m[neata] cale de 20 de ciasuri cum au venit tot prin luncă și prăpădurii; și tot nu s-au fost aflat unde sânt, fără slugă, fără nimic, nemăncat, neadăpatu. Ci, cum zic, poate dumneata de la Sărdariu Stănuț Jiiianu vei avea fr'o înștiințare unde să află și cum să află.

Ieri am luat înștiințare că d[u]m[nea]lui Cluc[e]r[iul] Vlădăianu, cu cocona d[u]m[nea]lui și cocona Dumitrana Farfarioia și Sărdariul Gheorghiță Argintoiianu, cu toți copiii dumnealor, au scăpat de la Târgu-Jiului călări pe cai, și cocone înbrăcate cu zăvelci și cu șube rumânești, și călări pe cai, cu copil cu tot, și peste munți au eșit la Călimănești, și au trecut Oltul, și să află la mănăstire la Brăslăvești. Cu cine va mai fi scăpat, nu știm, și de avutul dumnealor, ce să va fi făcut, nu știm; iar d[u]m[nea]lor așa călări au scăpat. Iar alții, cum au

¹ Elena. V. vol. XI, p. 225, nota.

scăpat, neștiind de soția lui și de copiii lui, încotro sântu, nu să mai știe, și alții de la bălcîul Cleanovului, unde aū lovit pazvangii întăi, căț cu nasurile și urechile tăiate, și răniț, și omorăț, nu să mai știe; jale și țipete să va fi auzit în ceri.

Acum am auzit că vine Ali-Pașa Tepenliu¹ și alții Pașe cu mulțime de oaste împărătească asupra lui Pazvandoului, la Diș, dar nu știm, fi-va ceva sau nu. În cîiasul acest luarăm înștiințare prin grai cum că cei împărătești, gonind pe Manaf-Ibraim cu cîrjalii, l-aū înneat la Baia-de-Aramă, și acolo Sava Bimbașa aū inpușcat pe Manaf-Ibraim, și i-ar fi luat și capul: de va fi cu adăv[ă]rat, apoi am scăpat acîast[ă] dată, slavă lui D[umne]zeu. Dumneaei nașa, Stolnicîasa Bălașa Brăiloinca, să află aici la Căineni: să închină dum[nitale] și c-conei Păunițai cu frățască dragoste.»

51. Craiova, 10 Mart 1802. Stan Popovici. [A sosit azi.] Fratele lui Hagl Todorcea din Vidin aū scris la frate-său aici, cu unū Rumîn din Calafatū, și scriia precum că Pazvandolu aștaptă pe Manaif-Ibraim cu 2 miș de cîrjalii să vie, și face gătire să treacă încoace; și scrie ca să spue la negustori să să gătească din vreme, ca să să rădice, să nu pățască ca în anu trecut. [Grijă mare pentru multa marfă.]

52. Slatina, 18 Mart 1802. Stan Popovici. «Acum avem isihie², și s'aū strîns negustorii destui cu prăvăliile.» La primedie, va fugi cu ei.

53. Slatina, 20 April 1802. Stan Popovici. «Craiova s'aū spart erî: toț negustori ridicasă mărfurile, și eșisă vorbă ca să fie trecut al Pazvandolului în Țara-Rumînească, dar iară mulți zic că sînt minciuni; că aceste vorbe iasă de la ordii, că, cît este liniște, n'aū ostași nici-un ipolipsis³, și nu-i caută bine cu tainu. Destul, toți vorbesc că Pazvandolu n'are putere.

[Notă pentru o moșie.] Fiind acolo la moșie, veniră la mine vr'o 20 de oameni de la Bratovăști, zicînd să vie să să așeze cu casăle aci, și le-am spus să vie, și m'am tocmitu cu ei, să facă pe anul acesta 3 zile clacă și 30 păr. de vatră, și

¹ De Tebelen.

² Liniște.

³ Trecere.

pe aici ani (*sic*) făcîndu-să pace, după pace vor face și mai multe zile clacă, și zisă că vor fi vr'o 20 casă, Sîrbî încă sînt vr'o 10 sau 15 casă, și tot mai vin, și cu vreme socotescă să să intemeiaze sată.»

54. 4 Maiu 1802. «B[arbu] Șt[irbei].» «Fiindcă dumn[ea]lui Vistier Dumitraichi Bibescu, nepotul nostru, aū fost cu coacoana și cu copii la Tărgul-Jiuluī, în județ Gorj, și acum, cu fri-cile hoților ce aū eșit, dă aū călcat în bălcă din Meh[e]d[in]ț, s'aū spăreat și dum[nea]lor, și ar fi trecut muntele pă schela Vălcănuului la Hațeg; ce te rog, chir Hagl, să cercetezi dum-[neata] ca, de va fi acolo, să-ī triimiți acest plic de cărți, în-științîndu-mă și pă mine. Iar, nefiind, im veī triimite plicul iarăși innapoī, fiind cu trebuință.

[De aici, autograf:]

Frate chir Hagl, veī fi auzit d[u]m[neata] focu ce este pe țara noastră, că, după ce aū lōvit hoți cārgialiī bălcă de la Clenovū din Meh[e]dintū, aū prinsū și pe Dincă Bibescu, cu nevasta lui, cu tot, și, trăgănd să lovească și Tărgu-Jiuluī, acolo să afla mulți din boeri, să afla și Vistierū Dimitrache Bibesc[u] cu Catinca; și nu știm cu adevărat unde să află: aū scăpat în lăzăret sau nu. Ci rog pe dum[neata], orī cu ce mijloc veī ști, să trimiți dum[neata] scrisorile nostre, și să ne trimiți și răspunsū de la dum[nea]lor, ca să știm unde să află, precum și dela dum[neata]... P. S. Pe hoț[i] cārgialiī īī are oștea īnpărăteasc[ă] īncungiraț, dar nu știm ce vor face: sânt în Tărgu-Jăiuluī īnnăuntru.»

55. 8 Maiu 1802. «Cost[an]d[in] Murgășanu, Pah[a]r[nic].» «Din mila cerescului Inpărat, ne aflăm și noi sǎn[ă]toș aicea la Pitești, frați cāte trei; mulțamită lui Dumn[e]zău că am scăpat cu copii; iar ce am avut, am lăsat tot în casă, fiindcă ne-aū cuprins aceī vrājmași fără de veste, și, din ce ne-ar fi fost putința a lua, nu ne-aū dat vremea îndămăną, că, pe unde aū ajuns aceī păgăni, aū făcut mare robie și ardere. Poate că te'ī fi īnștiințat și dum[neata] că pe Sărdaru Dincă Bibescu l-aū robat, cu cocoană cu tot, osăbit de alții; iar tăeri de negustori și jafuri, cine poate să le spue?... Ci facem rugăcūne dumi[ta]le ca, de să va mai īntāmpla a să mai lungi acīastă

pedeapsă ce au căzut pe Țara-Rum[ă]nească prin bun ajutoru dumi[ta]le, să nu ne lași, și, cine ce vom lua la sorocu ce ne vom pune pune, vom și răspunde, că cred ca să tragem al Căineni, dar au venit 300 de Turci, la Râmnic, de cei împărătești. Dar socotească înțelepciunea dumi[ta]le că aceia sânt împărătești, nu făcători de rele. Ci cu aciasta ne-am tras la Pitești. Măcar că și aicea destulă frică ieste, numai Dumnezeu să-și facă milă să ne izbăvească de acest păcat greu ce au căzut pe norodul său. Zmaragda, cumnata Anița, cumnata Ruxanda să închin[ă].»

56. Brașov, 24 Maiu 1802. Antonachi H[agi] Teohari. Fuga lui Mihaï-Vodă Suțu. «Εἰς Βουκουρέστι δὲν ἔμειναν πάρεξ ὀλίγοι χωριᾶται θλάχοι εἰς τὰς μαχαλάδας¹», «cari n'aveau care și boi; dintre Pazvangii n'a venit la București niciunul..., și acest ticăloș [Vodă], a lăsat țara pustie, și a venit aici! [Se aude dela poșta rusească că ar fi la București 7.000 de Turci ai lui Tersenic, «și aceia iese din București: până acum n'au făcut nici-un rău». Se așteaptă Moruzi ca Domn.]

57. Brașov, 14 Iunie 1802. Antonachi H. Teohari. Mihaï-Vodă Suțu, ὁ ὀργισμένος, ὁποῦ ἀφάνισε τὸν κόσμον. Τὸν ὁποῖον σκάνουν σύμερον ἀπὸ ἐδῶ διὰ βασιλικῆς προσταγῆς μὲ ἓναν ὀφικιᾶλον καὶ μὲ δώδεκα τραγῶνουν καὶ τὸν πηγαίνουν εἰς Τιμισόρα μὲ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ δούλους του... Ὡς τὴν ὄραν ὁποῦ ἐκοίνισε ὁ Μιχάλης Σούτζος, ὁ ἄρχ. Κάροδης ἦτον εἰς τὸ κονάκι του: μάλιστα ἀπὸ τὸ παράθυρον ἐσυρριάνιζε τὸν κόσμον ὁποῦ ἐσυνάχθη νὰ ἰδῇ τὸν μισευμὸν τοῦ Μιχάλη Σούτζου, καὶ ὕστερον εὐγῆκε κατόπε τὸν ὁ σινιὸρ Κάοδης μὲ τὸν ἐδῶ κουμαντάντι, ὁποῦ τὸν 'χάρησε τὸ ὅτι ὁ Μιχάλης διὰ νὰ τὸν ἐκπροβοδίσουν καὶ οἱ πτωχοὶ κρετιτόροι ὁποῦ ἔχουν νὰ λάβουν ἔμειναν μετὰ στόματα ἀνοικτά, κοιτάζοντας τοὺς².

¹ «La București n'au rămas decât puțini localnici români din mahalale.»

² «Urgisitul, care a prăpădit lumea. Pe care-l scot astăzi de aici, cu poruncă împărătească, cu un ofițer și cu doisprezece dragoni, și-l duc la Timișoara, cu toți oamenii și robii lui... În ceasul când a pornit Mihaï Suțu, d. Gandy [secretariul Agenției] era la conacul lui; și din pridvor a probotat (?) lumea ce se adunase să vadă pornirea lui Mihaï Suțu, și apoi a ieșit în urma lui d. Gandy cu comandantul de aici, căruia este a se mulțumi că Mihaï a putut pleca, și sărmanii creditorii ce aveau să iea, au rămas cu gurile căscate uitându-se la ei.»

58. Braşov, 21 Iunie 1802. Antonachi H. Teohari. Se zice că e linişte în Bucureşti. Domnul n'a plecat din Moldova. Să nu facă ca Suţu şi să rămîie Bucureştii în mîna Turcilor. Filipescu¹ a mers la Iaşi, cu copiii şi ginerii şi fiul neînsurat, mai mic, al lui Ghica.

59. Bucureşti, 30 Iunie 1802 Antonachi H. Teohari. 'Απὸ μέγαλον κίνδυνον ἐγλύτοσε τὸ Βουκουρέσι: ἄλλο δὲν ἦτον παρὰ οἰκονομία θεικῇ, ὅπου ἐστάθη τόσαις ἡμέραις χωρὶς ἐξουσιαστὴν καὶ χωρὶς ἀνθρώπους, ἔξω μόνον ἀπὸ κράγιδες, κλέπται καὶ ἀπελπισμένους ἀνθρώπους, καὶ νὰ μένη τὸ Βουκουρέσι καθὼς ἦτον, χωρὶς νὰ ἐριχθῇ κἀνένα σπιτι ἢ ἀγραστήρι. Εἰς τὰς 28 τοῦ αὐτοῦ ἡλθεν καὶ ὁ αὐθέντης ἀπὸ Μολδόβαν, καὶ ἐλοιζομαι εἰς τὸν ἄγιο νθεὸν νὰ μὴν ἔχωμαι κἀνένα φόβον κατὰ τὸ παρόν. [N'a venit încă Merkelus².]

60. 4 Iulie 1802. «Const[antin] Brăil[oiu], P[a]h[arnic].» «Auzind că Măriia Sa Vod[ă] au intrat la Braşov, am rămas foarte îngrijat dă prea-iubiţi miei fraţi, ştiindu-î pă amândoi ispravnicî, şi puindu-m în gînd că ostaşi ce să numescû înpără-teşti, prinzind dă veste dă fuga Mării Sale lui Vod[ă] din Bucureşti, nu vor lăsa pă fraţi miei să fugă; ce, neştiind ce să mai fac, n'am venit cînd am scris dum[ita]le, căci am triimis oamenii şi pă schela Vălcanelui şi la Ruşava, auzind că este o cumnată-m[ea] acolo, scriind ca să mă înştiinţeze dă fraţi mei, ei ce ştiinţă au. Şi sînt azstăz optu zile dă cînd am trimis, şi n'am putut să capăt nici-o ştire. [Să-î trimeată scrisorile aici la Saşvaroş].»

61. 16 Iulie 1802. «Cost[an]d[in] Murg[ă]ş[anu] (?), Pah[a]r[nic].» «Auzii că ar fi venit şi frate-mieû Şarban acolea la Sibii, măcar că frate-mieû nu strică nimic la acăsta, numai cumnată-mea Aniţa, că, în locu frăţii nostre, au luat pe fata Sultanii,

¹ Constantin. V. ediţia mea a cronicii lui Constantin Căpitanul, p. xxxii.

² «Din mare primejdie a ieşit Bucureştiul; dar n'a fost nimic alta decît o îngrijire dumnezeiască, căci a stat atîtea zile fără cîrmuitor şi fără oameni, decît numai dintre crai [oamenii stricaţi; cf. Fotinò, la această dată], hoî şi desperaţi; şi să rămîie Bucureştiul precum era, fără a se strica vre-o casă orî prăvălie! La 28 ale lunii, a venit şi Domnul [Alexandru Suţu] din Moldova, şi cred în Dumnezeu sfîntul că nu mai e nici-o frică acum.»

care iaste știută de toți, care nici-un boerî nu o are la nici-o cinste, numai cumnată-mea o are la nazar, că-î place urmarea ei; mare năcaz am, vere Hagi, și nu știu printr'a cui mână vine cartea, să scriu tot păsul inieû cel otrăvit. Cu toate [că] dumn[ea]ta ești înțelept, să dai strajnică poruncă copiilor miei să nu calce în casa Filișancăi, nici să aibă vre o despotație cu iă, că găindul ei cel drăcesc să-î cază în capul ei: pentru aceia poartă curvele cu iă, că cumnată-mea nu face prieteșug cu cele cinstite, ci cu de'l de acelea, care o răd toate cocoanele în Craiova... Grăie, pe unde aû fost, s'aû negrit cu totu de lipsă, tăciune; și ploae de patru luni nici aû picat. Nădăjduim la Dumnezeu, că păgăni cei făcători de rele aû trecut toți Dunărea prin venirea solilor care aû mers la Diî.»

62. 21 Octombre 1802. «Cos[tan]d[in] Viișor[eanu], Sluger.» «La răzvrătirea aciasta, am intrat și eu vre o trei-patru zile în Braș[o]v, apoi am eșit de locu afară, aflîndu-mă tot isprav[ni]cû cum și acum; însă astăzi plecû la' București, spre închinăciunea Mării Sale lui Vodă, și peste o săptămînă iarăși mă întorc.»

63. 9 Decembre 1802. Gheorghe Jianu. «Cu mila lui Dumnezeu toți Turci din cinci județă s'aû rădicat, și, câte o cerere ce face Pazvandoulu la Divanu Craeoviî de câte ceva pentru trebuința lui, o face cu mare politică, iar nu ca mai nainte. Măriia Sa Vod[ă] este forte bună și dreptu, și, pentru toate rugăciunile ce i-am făcut noi, pentru folosul nostru și al tutulor lăcuitoilor din cinci județă, ni l-aû făgăduit, și ni l-aû dat tote.»

64. Căineni, 17 Octombre 1806. Băluță Teișanu. «Într'acestu cîas primii scrisoare că Turci s'aû dus toți de la Craiova și de la Râmnic.»

65. Muereni, 22 Novembre 1806. Ion Matei. «Aici la Muereni, și cînd la Craiova, și la Preajba, și la Almăji, fiindcă Craiova iaste tot strămutată, și avem frică din toate părțile, și, negustori, uniî sintî la Pitești, alții sintî la Cîmpulungî, cu mărfurile, după cum și dum[nea]ta veî fi auzit. Iar, din boeri Craiovei, să află numai Caimacamu și Cluc[ie]r[ul] Corniță

[Brăiloiu] și cu vreo cițiva Anăuți. Pentru paza Craiovei, pentru prăvăliașii, venisă, să strânsasă și iar au dat spaimă și au fugit. »

66. Muereni, 1-iu Decembre 1806. Ion Matei. «Pentru Craiova, știut să fie că iar s'au spart, și, pentru boeri, Cai-macam[u] și Corniță stau călări pe cal: destul că frică este multă și, care merge călări, mergi zioa, și către sară iasă afar[ă], precum și eu; dar frica tot de la Di. [Dumitrachi] Bibescu și capichihaia sănt la prinsore, de nu văd lumina; numai cere patru sute cinzeci de pungă de bani, și, împlinindu-să bani, zice că-i va slobozi.»

67. Craiova, 28 Ianuar 1807. Ion Matei. «Acuma nu știu pe undă să mai șazi, că pîn sat săntu tot plin[i] cu pandur[i], și facu jafur[i] pe la negustor[i]; și din Craiova pîn în Albești este un sat unde au prins pe Postelnicul Vas[i]le și pe cumnatu-său pandur[i], și i-au luat tot ce au avut, și au și legat cu dănsi. În Craiova să află un vataf de Căimăcan: este călar[e] pe cal. Și înștiințeză, jup[ă]ne, pentru Pasmandolul, că au murit, sănt astăzi doosprezece zile, și este cu bun[ă] samă, dară în cetate este forte turburar[e]: agalele ce[le] mari cu molao, findcă au ven[it] în cetate cu zurbă, de la Cladova, că el va să fie în locul Paș[i], și agalele nu-l poftescă pe dănsul.»

68. 17 Februar 1807. Un Murgășan, Șătrarul. E cu Ianaiche la moșie; Șerban, alt frate, se află la Cotmeana, fugit.

69. 1-iu Mart 1807. Ion Matei. «Țara este toată spartă..., pentru frica Turcilor ce să află în Craiova, veniți de la Di, fiindcă, oricăți neguțtori s'au aflat în Craiova, cât și pe de lături, toți s'au jăluit. Și până astăzi să află Turci tot în Craiova, și destule răutăți fac... Ce au fost chirigi, toți s'au dus, au fugit... Eu umblu mai mult noaptea pîn sat, fiindcă zioa nu cutez, că umblă Turcii.»

70. Pera, 20 April 1807. Consulul rusesc Chirico. Arată că află de la «Manuc Păharnicul, locuitor al Țerii-Românești că, în toată Domnia lui Vodă Ipsilant, Măria Sa-l întrebuința cu izbîndă în toate prilejurile critice ale Țerii-Românești ca mijlocitor devotat intereselor acestui principat, ocrotit de înalta Curte Împărătească a Rusiei, către serhaturile vecine ale Giur-

giului, Rusciucului, Nicopolei și Silistrei, în favoarea stipulațiilor întărite și prerogativelor țerii.» Avînd, după ordin anume al Împăratului, de la consulatul rusesc din Iași, un pasca locuitor al Astrahanului («Ostrehon»), a fost «confident tainic al consulatului împărătesc din București, mai ales în vremurile furtunoase ale lui Mustafă-Bairactar și Pazvantoglu. Prin creditul și influența lui a izbutit boierii Divanului muntean a așeza hrană și furaj pe toate punctele unde trebuia să treacă oastea împărătească a Rusiei; prin puterea lui Manuc asupra minții lui Ahmed-Efendi, comandantul trupelor lui Mustafă-Pașa în Țara-Românească, boierii acestui Divan au putut să scape *plausiblement* de pe teatrul războiului și să se retragă spre granița Ardealului la apropierea oștirii împărătești rusești, pe care acei Turci voiau s'o atace; prin silințele și jertfele lui, Bucureștii n'au fost arși și prădați. Manuc a știut să împace mînia lui Mustafă-Bairactar din Rusciuc pentru manifestul pe care consulatul rusesc din București avuse porunca de a i-l transmite, în numele comandantului în șef, d. cavalier de Michelson din Iași și Mustafă-Bairactar, iritat de plîngerile consulatului Franciei că Rușii răpiseră consulul lor din Moldova, luînd ca represalii pe consulul Rusiei din București și închizîndu-l în cetatea Rusciucului, cu gînd de a-l jertfi acestor poftes de răzbunare, Manuc a știut să-l scutească și să-l scape din mîinile dușmanilor săi și ale protivnicilor Rusiei, făcînd să se escorteze familia lui de la București, cu siguranță și cinste, la hotarele Ardealului.» El a știut a să păstreze pe Mustafă-Bairactar în dispozițiile lui prielnice față de Ruși, față de Țara-Românească și de Domnul ei, pîrît ca devotat Rusiei; el s'a priceput să oprească rîvna acestui comandant al oștirii de la Rusciuc de a cădea asupra acestei provincii, așa de golită atunci de trupe, și de a prăda țara pentru a duce în robie pe locuitori. El n'a cruțat nimic pentru a liberă și mîntui, pe chezășia lui, pe prinșii romîni pe cari Regeb-Aga din Orșova și alți comandanți turci îi trimeteau la Rusciuc.» Combătea «insinuările perfide ale Francisilor», cari trimeseseră un colonel al oștirii din Dalmația ¹,

¹ Mériage.

cu depeși ale lui Marmont către Mustafă, «ca să primească pe teritoriul său 30.000 de Francesi, destinați a se uni cu Turcii pentru a combate pe Ruși în Țara-Românească și Moldova, și a trece apoi în Polonia, pentru a face, pe Bug și pe Nistru, diversiuni în favoarea oștirii franceze.» Se dă acest certificat de Chirico, «pendant sa détention en Turquie».

71. București, 18 Decembre 1808. Prozorovschi arată că «boierul Țerii-Românești Manuc-bei» a dat toate dovezile trupelor sale, încă de la începutul ocupației. Îl recomandă tuturor autorităților rusești și-i scutește de cvartir casa din București. — După o traducere francesă.

72. București, 5 Ianuar 1809. Sfatul muntean (Dosofteiu Mitropolitul, Nectarie de Rîmnic, Costandie de Buzău, Manolachi Crețulescu Ban, C. Filipescu Vistier, Răducanu Gulescu Vornic, Isac Ralet Logofăt, C. Dudescu Vel Logofăt) mărturisește că, de la venirea lui, dragomanul Manuc «a arătat în mai multe prilejuri, pe vremuri furtunoase, fără cel mai mic interes, și chiar cu primejdia vieții sale, senti mentele sale binevoitoare, făcînd mult bine țerii noastre și neamului nostru». A dăruit 60.000 de lei pe cari-i împrumutase «într'o clipă cînd Vistieria țerii n'avea fonduri și nu era în stare să plătească». «Acum patru luni, într'o clipă foarte grea», a mai împrumutat 100.000 de lei refuzînd dobînda lor de 6.000 de lei. E «un adevărat patriot». Cere numai a i se «șterge din catastiful isprăvniceii și a se arăta atîrnătoare de-a dreptul de Vistierie, plătindu-se birul de-a dreptul către ea, moșiile lui din Ilfov; Tîncăbești («Dingebeshti») jumătate, Dragomirești, jumătate, Pupăza («Pubiza»), *Allias, Haggi, Gergé* (alias Hagi-Gherghe), Paserea.» «Procesele ce locuitorii acestor moșii vor avea între ei, vor fi judecate și mînuite de Spătărie sau la Divan, fără ca ispravnicii să aibă dreptul de a se amesteca în vre-un chip. Dumnealui are dreptul de a chema străini și de a face cu dinșii slobozii pe acele moși; va fi îndatorit numai a plăti pentru ei birul, numărînd zece case de moșie; ei vor avea aceleași privilegii ca și supușii pămîntenii și se vor bucura de aceleași înlesniri pe care le-au încuviințat prin aceasta locuitorilor de pe

acele moșii»,—primirea străinilor fiind în favorul Vistieriei țerii. Se acordă cu unanimitate. «Boierii frați, respectați acestea; noi, urmași în locurile noastre, cheltuiți-vă puterea pentru a păstra aceste scutiri.» — După o traducere francesă.

73. București, 1-iulie 1809. Dosofteiū Mitropolitul. Certificat pentru «dumnealui Dragomanul Manuc-beiū, din vremea nenorocită cînd Pasvant-Oglu, Pașa de Vidin, însărcinase pe neomenosul Manaf-Ibrahim să prade această țară cu o bandă de hoți și să ducă în robie pe nenorociții creștini. Atunci acest prieten al Creștinătății, după stăruințele Domnului și rugăciunile boierilor țerii, s'a dus la Rusciuc și a căpătat de la Mustafă-Pașa, care comandă atunci în oraș, trupe, la sosirea cărora această bandă a părăsit țara și am scăpat de prăpastia care ne amenința numai prin înrîurirea și activitatea sa. La cea d'întăiu declarație de război între Rusia și Poarta, Domnul Țerii-Românești, Io Constantin Alexandru Ipsilanti, puindu-se supt ocrotirea oștilor rusești, — țara noastră, în prada năvălirilor Turcilor dunăreni și în mijlocul oștilor ce se războiaū, copleșită de un esces de anarhie, se înfățișa în chip jalnic. Manuc-beiū, văzînd această stare de neorînduială, ne-a convocat, ca și pe cei d'întăiu boierii, și după sfatul lui am trimis la cvartirul-general al oștilor rusești pe Logofătul Varlaam ca deputat, și am orînduit tot pentru hrana oștilor rusești și ușurința mersului lor. Manuc-beiū a făcut și mai mult: a adus prin influența lui ca oastea turcească să se puie în mișcare cu o lună mai târziu, ca Rușii să poată cîștiga vreme. Din nenorocire, Rușii întîmpinînd piedeci și Turcii luînd până atunci București, Manuc-beiū a adus ca șef al trupelor turcești din București pe prietenul său Ahmed-Efendi, care, chemîndu-ne, a declarat că, prietenul său Manuc-beiū rugîndu-l a lua comanda orașului, ne îndemna să fim liniștiți. «Nu se va întîmpla nici-un rău, nici vouă, nici țerii», — așa spunea el — ; «poruncile prietenului pe care le aduc cuprînd osînda la moarte și surgunul a mai multora din voi, pentru că au ajutat intrarea oștirilor rusești în această țară. Prietenului mieu Manuc-beiū datorîți păstrarea vieții voastre și țerii voastre. Vă jur pe legea mea

că, dacă Turcii se arată cu putere, voiți părăsi acest oraș, fără a face cel mai mic rău, dar, știind că această declarație ar putea să-mi atragă urmări nenorocite, păziți taina și nu spuneți nimănui nimica.» Așa ne-a scăpat de moarte, așa a scăpat țara de pradă, fără să cruțe nici bani, nici osteneți, abia cu primejdia vieții, și, în loc să primească o răsplată oarecare, datorită meritelor sale deosebite, a plătit însuși o datorie de 60.000 de lei pe care țara o avea față de Mustafă-Pașa și al căreia sinet se află încă în arhivele Sf. Mitropolii a Bucureștilor.» Dă și el acest certificat, «ca șef de biserică și în bună cunoștință... Îndreptînd fierbinți rugăciuni celui veșnic pentru liberarea acestor țeri nenorocite de jugul necredincioșilor, îndrăznim a crede că marelui și generosul monarh, ilustrul Alexandru, va răsplăti și apăra pe binefăcătorul țerii noastre.»

74. Înaintea Silistrei, 13 Septembrie 1809. Generalul Bagration recunoaște meritele lui Manuc și-l îndeamnă a le înmulți.

După o traducere francesă.

75. București, 15 Septembrie 1809. Certificat. După cererea lui Manuc-bei, «dragoman titular al Porții Otomane», care a servit Rusia și oștirea ei, «și mai ales pe răposatul mareșal principe Prozorovschi, în corespondența lui secretă..., și chiar, în Viziratul răposatului Mustafă-Pașa, în Capitală, pe care a știut să-l păstreze totdeauna în dispoziții priincioase Rusiei, dispoziții care ar fi adus înapoi pacea, spre mulțămirea de obște, dacă moartea n'ar fi luat, în ultima răscoală de la Constantinopol, pe acest mare Vizir împăciuitoare, el, Chirico, urmînd ordinele lui Prozorovschi, nu putea da decît această adeverință lui Manuc, care n'a voit să primească nici-un fel de plată.

După o traducere francesă.

76. București, 25 Ianuar 1810. Generalul Miloradovici. Certificat pentru Manuc-bei, care a oprit prădăciunile turcești în Țara-Românească.

77. 1821? Către «Alec Samurcaș, biv V[el] Cluci[ar], Sibiiu.» «Canapelele și scaunile s'a prăpădit la beșliaga cel d'in-

tîi, cît și la acesta care a venit acuma, fiindcă noi nici-o putere nu avem... Cînd a venit Turcii întîi și erea întăritați, și erea frică estimp, nu s'aî prăpădit nimic, dar acum că este pace, o să prăpădească, fiindcă să umbriia de dum[nea]lui răposatu Căimăcamu; dar acum nu este niminea, fiindcă dum[nea]lui Armașu Enache», etc.

78. București, 8 Februar 1821. «C[ostandin] Nic[olae] Iovepalî.» «Acum ne aflăm în oareșcare supărare, că, din răzvrătirea unui Sulger Theodor, care s'aî arătat cu Arnăuți la județul Gorjului i al Mehedințului, vrînd a merge și la Craghiova, s'aî spăimîntat orașul; pentru care zăc că ar fi ieșit pre afar[ă] cu familiile și cu mărfuri, apoi, profthasănd cei de aici trimesi pentru paza Craghiovi, zăc că s'ar fi potolit spaima ce să făcusa, și acel Theodor cu oameni lui s'ar fi întorsu la mănăstirea Strehaia: poți socoti dumn[eata] cătă pagubă să pricinuiește dă opște; nu știm cum va rămînea lucrul, că poate și la Rîmnic să vor fi spăimîntat de auzirea Craghiovi. Miie, din oameni ce avem acolo, nu mi-aî scrisu nimic pentru acîasta, dar o spun altă care aî venit aici acum dă curînd; cu venirea Mării Sale lui Vodă nădăjduim că să vor potoli toate.» Cer împrumuturi Serdarul Nica și Stolnicul Lahovari.

79. Sibiu, 9/21 Februar 1821. Stan Popovicî. «Dumitrașco ne-aî adusă neplăcută veaste din ticăloasa de Țara Rumînească, că Craiova și Rîmnicu s'aî spart: aî fugitu boeri, negustori toți, care încătrău aî putut, după cum din periclisita ¹ notă în limba nemțască te vei pliroforisi... Craiova Joî și Vineri, la 4/16 Fevruarie, s'aî spart: Caimăcamu Joî aî umblat prin tîrg, și noaptea aî fugit. Dumitrașcu Vineri dimineața aî plecat de la Craiova... Din Țara Turcească nu lasă pe niminea nici să treacă în țară, nici din Țara Turcească nu lasă pe niminea să treacă înoace; deci, și să vie nescarva Turci în țară, fiindcă toți Turci pe margini ne sînt prietini cunoscuți, că toți facă negustorie, socotescă să fim apărați, mai vîrtos că Turci tabanaoa o cinstescă foarte.»

80. Giorman, 16 Februar 1821. Stămate Mărgărit. «Săn

¹ Închisă.

tem în pace, cu totă frica ce ieste că omul acelū ce aū ieșit spun că început a face răū, — măcar mie numaī frică nu-m ieste, că-m prietin și cunoscut bine.» Cere «un ferdel de crumpin de hele mari, ce să chiaamă turceștī, să am barem lucru lă vară».

81. Sibiiū, 12/24 Februar 1821. Stan Popovici. «Într'acest ceas luaī știre de la mai mulți prieteni din București că aū venit veaste că s'aū rânduit Domnū Țării-Rumīneștī Scarlatū Calimahi Voevod, și aștepta din ceas în ceas să viie vecihiliī Mării Sale ca să iā stăpînirea în mînă.»

82. Sibiiū, 16/28 Februar 1821. Stan Petrovici. «Noī n'am auzit nimica din țară sigur, iară vorbe sînt: Rîmnicu să să fie strînsū, în Craiova să fie întrat Sluğ[e]r Theodori, cu mulți oameni.»

83. Drăgășani, 18 Februar 1821. Vasili Pavlovici. «Acesta spargere și rasipa din Craiova nu sa va aduna curîndū, toți aceste. Slugerū Theodor este rasitit (*sic*) petutidena peste Ji, și umbla pe unde este voia: întii avă omeni puținī, dar acum are mai mulți. Astazi sear[a] aū vinitū pîna la Coșofeni, și Sardaru Iama[n]di s'a tras la Ișalnița; vine oste de la București, și, de batutū, nu sa bate cu nimin; pe Ștefanica Bibescu l-aū sloboz[it]. Vacarescu aū vinit cu vr'o 130 omeni și, cînd pleca odata a merge spre Țințarenī, adeca se vorbasca, fiindū trimis din București, aū eșit cu 30 inși, și ceialalți s'aū închis la Svînta Troița, zicîndū că ei nu mergū sa sa bata cu frați lor. Sardaru Iamadī, Capitan Eordachi și alți mulți ce au vinitū de la București, nu vor să margă să sa bata. Vornicu Samurcaș aū vinit să potolasca aciasta traba, fiindū omū a dum[itale] cunoscut, și, de cîndū aū vinit în Craiova, elū s'aū tras la Țințarenī și peste Ji, pe la manastir[i] umbla petutindena; aū vinit pe Amarade și aū vreutū să pr[i]nza pe Pitar Ene, pe chir Anghelachi; lă protopopu, lă cîcoi le iā ce gasescū. Pe Zota de la Surcecuța la-o loat arghelie cu cai; de la Brca aū loat pe nevasta Clucerului Silimonū și pe multe locur[i] cai, arme, unde gasescū, iā și pe la moșier cămū strica. Aice este Slugeru Baluța și chir Craciunū, și alți mulți, cu merfurile.

Dupe cutremur ce au fostu acumă, s'a ivitū o stea cu coda, și vorbescū omeni care cumū sa pricepe: iata copie de ce-au fostu scrisū către negustor[ī], și dum[nealui] Caimacamu au pusū lă rascrucī de au arsu omeni. Juța dum[isale] Sardaru Polihroni s'aaū însoratū; au loat pe fata a lu Caminar Iancu, și chir Nacıu pe fata a lu Capitanu Mihaī. Nemți, căți sântū la Craeova, s'au vorbitū că nicī vinu să nu sa redice nicaire, foră numai doftoru Ferarū este aici, cu totu.»

84. Dragașani, 22 Februar 1821. Vasili Pavlovici. «Că până astaz avemū liniște, păză[n]du-ne Dumnezeu a nu vini alți omeni streinī. Dar acești facū ce vor peste Jiī; ispravnicu Dinuco l-o pusū la Cerneți ispravnicū, și să iā de ludi 4,16 p[a]r[ale]; alt nu; și banii să le trimița la Visteeriia. Aciastā traba, până nu va sosi Donū, o sa fie totū așa.»

85. Sibiiū, 26/10 Mart 1821. Stan Popovici. [A sosit din țară omul cu cordovanele.] Carele îmi spune că până acum să fie strînsă aproape la vr'o 4.000 oameni oaste și la mînas-tiri: Motru, Țințareanī și Tismana, strîng și carā înlăuntru tot feliu de zaherē; ei s'au lățitū de pe marginea Dunări, din Rușava la vale, până la Cîloroiul, și până în Jiū, lîngă Craiova, și pe Jiū la deal la Tîrgul-Jiului, până supt munte, iar în Craiova până acum n'au intrat. Zicū că fratele lui Haiducū Velcu, ce era în ani trecuți în mînăstirea Sinaia pe Prahova, în drumu Brașovului, de au fost închis drumul atuncea, încă este la Slugeriū Theodor acolò la Țințareanī: acești oameni la negustori, lăcuiori și călători pană acum nicī cea mai mică supărare n'au făcut, încă, din potrivă, pe călători și negustori îi parachinisăscū¹ să-ș caute trebuințele ce au, fără de nicī-o sfială, că însuș le va da ajutori și pază cu oamenii lui: de unde ce iaū, plătescū tot cu bani. [Chir Vasili e la *tahanà*, la Gîorman, să lege cordovanele.] Am văzut și dela București au adus scrisorile: spaimă destulă, nu-ī paracsine; le țîțe curu de frică,—mai vîrtos boerilor, fiindcă nu sîntū învâțați cu fuga ca Craioveani, că acestora fuga le este o englingeà²: sînt obicînuiți. Cu plecarea mea acolò, frate, poate

¹ Îi roagă.

² O distracție.

că să va mai întârziia până să va aleage și cu răzvrătirea în Țara-Rumînească.»

86. [Călimăneștii], 29 Februar 1821. «Gheorghe Ocnariu.» Se apucase a duce marfa lor peste Olt. «Și, cându noi cu carăle acolo, s'au fostu opritu și podulă acela, și acuma nu știu ce să facu, și mă rog dumitale ca să amu cinstită porunca dumitale în ce chip, să urmeză, că vademă că boeri și neguțitori își dau peste capu. Rugîndu-mă, ci, cumu poți mai susu, să amu cinstită porunca dumitale, că, dacă nu ne-au lăsatu să trecemă, noi le-amu descărcat.»

87. Sibiiu, 12 Mart st. n. 1821. Hakenau. Știe ce se întîmplă în țară. «Zu bedauern ist es wahrlich dass eine so schöne Provinz und ihre Einwohner ganz ruiniert werden muss, und es schon ist. Wie diess alles enden wird, weis der Himmel... Ich verliere alles was ich habe wenn Bukarest eingeeaschert wird, woran ich nun nicht mehr zweifle. Nur den mindesten Theil meiner Effecten habe ich hierüber retten können. Gott vergebe es *dem*, der an alledem Unglück schuld ist. Seit ich hier bin, sehe ich täglich beraubte, misshandelte und zugrund gerichtete Menschen aus der Wallachey herein kommen. Die Kleine Wallachey hat ihren Wohnsitz in Hermanstadt, die Grosse in Kronstadt aufgepflanzen. Da treiben die Boyaren ihr Wesen nach Belieben. Es eckelt einen an, alle die Umtriebe mitansehen zu müssen... Ich schliesse hier das famose in Bukurest gedruckte Poeme bey, was Sie aber wahrscheinlich schon besitzen werden. Es enthält reine Wahrheit, und ist nicht übertrieben. Er ist an Allen schuld.»

88. București, 13 Mart 1821. Hakenau. Constată «die gegenwärtige höchst kritische Lage der Dinge».

89. Sibiiu, 2 14 Mart 1821. Stan Popovici. «Atît este adevărat că Theodor Slugeriu, cîtu mearge, tot să întăreaște; are până acum la 4.000 oameni, și mănăstirile Țințareanî, Motru, Tismana le întăreaște și le umple cu zaherea, să aibă; însă din grîu macină făină și pune în mînăstiri. Astăzi am auzit că să fie venit și până la mînăstirea Urez și Bistrița; aceasta trebuie să fie adevărat, că boerii cu calabali-

curile lorū de vre-o 3 săptămîni aū umplut lăzăretu și Cîineni; acum aū început și dînși cu familiile lorū a veni în-lăuntru. Aseminea auz că și dinū București aū început a trimite la Brașov lucrurile ceale mai bune ce aū boeri, la siguranție: cum să veade treaba, și acolo este frică. [Veste cu Turcii aū ars Galațul și corăbiile.] Una este mai mare care mă bagă în gînduri, fiindcă Slug[eriu] Theodorū face vizite mînăstirilor pe marginea țării, de spre partea noastră, nu cumva să vie și până la Coziia, Rîmnicū, să ne tae potecu, să nu ne putem aduce cordovanele ce mai avem la Giorman.

... Scrisorile de București le-am trimisū iară cătră Samurcaș la Craiova, că acolo să află trimis de Divanu Bucureștiului, spre împăciuirea cu Slugeriū Theodorū; iară mi să pare că puținū va isprăvi, fără iș va umplea punga, după obiceiū țării.»

90. Călimănești, 4 Mart 1821. Hagi Dumitru către Dumitrașcu. «Vindū aici, la Călimănești, Marți sara, [= 1], auzindū că vinū ai lui Theodor, amū șazutū la Călimănești până aū și venitū, și Vineri [= 4] aū plecatū, și n'aū făcutū nicī-unū răū, și Vineri aū plecatū. Și eū, văzândū că n'aū făcutū nicī-un răū, amū plecatū la vamă și am lăsatū marfa totă la Călimănești. Dar, de poruncitū, totū amū poruncitū că, de să va auzi că vinū niscai oste mai multă, să le încarce, să le ducă până la Brăslăvești, și le-am lăsatū și tale[rī] 25, ca să dea la car să le ducă; și eū, plecîndū la Craiova, până la cincī, șase zile trebuie să viū aici cu răspunsū de la Craiova. Și, cătū pentru răutate, să nu te prea superi, că până acumū aū fostū bine, iar, cîndū vom auzi de răū, vom triimite om în-tr'adinsū cu scrisoare, de vom face de știre dum[i]tale. Și aū fostū hoțu ce aū venitū aici, aū fostū Gheorghie Cărgaliu de la Ocnă și cu unū popă, și ei s'aū răpezitū de aū lotū și podulū de la Jiblea, și l-aū trasū dincoace, zicînd ca să meargă la Brăslăvești, zicîndū că sântū boeri acolo, și vătafu de plaī mai multū după dănsulū aū ublatū, și, cîndū ei în Călimănești și vătafu apucase de trecuse Oltu, aū apucatū vre o cățiva boerenași aici, și i-aū spoveditū bine, după cumū să cade.»

91. Sibiiu, 5/17 Mart 1821. Stan Popovici. «Noi dinu țară avem minciuni multe, dară cine poate creade toate! Atîtu, eri am înțales că Slugeriu Theodor tot să mai întărește, carele au țăsu cordon marginea Dunării, însă în halbmond¹, de la minăstirea Urez, pe la Tîrgul-Jiului, Țîntăreani, la vale pe Jiū în josu, până cătră Orehova, și, la Sadova, au trecut Jiulū dincoace; acolo au ordie saū comando, iară în Craiova n'au intrat. Am oareșcare bucurie că Gtormanu și Craiova sântu ocolite: doare milostivul Dumnezeu ne va feri de pagubă... De altă parte, am înțalesū că Muscaliū au trecut peste Prutū în Moldova și Țara-Rumînească, și în coloane mașirluescū cătră București.»

La București, S. Moșho e «în frică.»

92. Iași, 9 Mart 1821. «Măgîrdici H. M. Buiuciu.» «Acu Moldova, împreună cu Domnul, s'a sculat zorbă la supra Turcului: voința lor ei să fi singur stăpănitor la Moldavie, și, câte Turc s'a aflat în Moldoua, pă toț au tăiat.»

93. Sibiiu, 9/21 Mart 1821. Stan Popovici. Trimete «vr'o 3 proclamațioane ale prințului Ipsilant... Poșta Bucureștilor astăzi adusă veaste că București în 5 zile s'au spart: au fugit toți în toate părți; baronu Sachelarie îmi scrie că o să vie aici. Minciuni multe sînt, precum că avantgarda lui Ipsilanti să fie intrat în București și iarăși că Muscali, adecă oastea muscălească, va să gonească pe Ipsilanti, căci au fugit de la Rusiia cu atîta oaste, tunuri și munițiōnū, etc., etc. Slugeriu Theodor au intrat în Craiova, au cuprins Rîmnicu pe Olt la vale, au venit și la Călimănești din oamenii lui; acolo avem și noi destulă marfă: civit, cavea, fesuri ce le-au ridicat din Craiova, și iarăși destule calabalîcuri negustorești și boerești. Dară n'au făcut la niminea nimica, ci din potrivă au poruncit la setū (*sic*) să iă foarte bine sama, ca nu cumva să să facă la cineva cea mai mică pagubă, că atunci ei vor fi răspunzătoři. Ei căuta pe ispravnic și zarafi și zapciū ca să-i spovedească, dară luasă frunză în buză aici la Sibii, la sănătoasa... De astă dată avem destui musafiri în Sibii, numai sînt cam ȧșori de bani, cum mi să pare.»

¹ Semilună.

94. Gîoroc, 10 Mart 1821. «Stamati Mărgărit.» «De om avè linişte v'o 10 zile, dar nu cred. În Crăiovă n'aũ rămas nime, că Tudor sângur aũ dat de ştire lă nigostori să să dè înlăuntu, că Turci vin. Şi ieũ mă rog de dumneta să-m scrii ce să mă facũ, că aici, în câmpul acestũ, nu pot să şez, şi marfă nu pot să o las... Pe semne, dacă mi-o fi rânduít să mă prăpădescũ de Turci, iară, de oi vidè că n'am und[e] scăpa, mă duc la Todor, că priimeşte omin[i] cât de mulţi, căci şi arme capăt,—că altă putere nu-ĩ, că să duc şi alţi, şi Petcu, fratele lui chir Savă, şi Nicolă, cumnatu lui chi[r] Vă-sile; de cât să umble fugănd: n'are unde scăpa.»

95. Sibiiũ, 12/24 Mart 1821. Stan Popovici. «Sîntem sãnă-toşĩ, numai cam învãluitĩ, din pricina deaselor vizite ale boia-rilor, că ne-aũ cutrupit deodată: unĩ poftesc case, alţi me, bele [=mobile], care aici e discolie a găsi, şi alţi cer bani că n'aũ de cheltuială, că sînt toţi uşori, că Caragea şi Suciu Domniĩ Țării-Rumîneşti, cu meşteşuguri i-aũ stors pe toţi: Domni aũ rămasũ cu baniĩ, iară boeri cu ranguri mari boe-reşti: tităl one mităl [=Titel ohne Mittel].»

96. Sibiiũ, 16/28 Mart 1821. Stan Popovici. «În ceasul acesta am auzit o minciună, că Slugeriu Theodor arũ fi strînsũ pe toţi omeniĩ ce i-aũ avut rîsipiţi prin țară pãnă la Cîi-neni, ca fără pierdere de vreme să să stringă la Slatina toţi, căci ar fi trecut Turci în Țara-Romînească.»

97. Sibiiũ, 19/31 Mart 1821. Stan Popovici. «Spunũ că s'arũ fi așezat ispravnic la Rîmnic, Piteşti şi vătaf la Cîinenĩ şi pe hoţiĩ ce jefuia țara, să-ĩ fie prinsũ, etc. Vedeavom. Astăzi aũ sosit şi Madame v. Flaişhacălũ aici.»

98. Orşova, 20 Mart 1821. Gheorghe Opranũ vorbeşte de izbucnirea «revoluţiĩ», supţ «Theodor Schusser», şi de fuga boierilor la Sibiiũ. — Nemţeşte.

99. Braşov, 21 Mart 1821. Εὐστάθιος Μπαλουτζας. Acolo sînt «toţi boierii, precum şi negustorii Bucureştilor».

100. Gîoroc, 22 Mart 1821. Stămati Mărgărit. Pentru marfă ce a încărcat. «Doră ne ajuta Dumnezeu să ne vedem barem de marfă curăţiĩ: apoi ce o vrè Dumnezeu! Că aici-ĩ mare frică: ună de Turci, altă, de Rumăni, — că totă țară să în-

vrăjbe[ș]t[e], că merg de să scriu la oste și predeză pe unde ajung.»

101. Sibiiu, 23/4 April 1821. Stan Popovici. «Din ceasă în ceasă ne cutrupescă boeri Craiovi, Rimnic, etc., etc., încît ne-aū mai zalisit din deasele vizite ce ne facū; nu pot căuta nici-o treabă; mai vîrtos că noi eram obicînuîți cam cu sîngurătate, iară acum ni să pare cam plicsis, până ne vom obicînui.»

102. Craiova, 26 Mart 1821. Nestor Pavlovici. «Spun că să să fi sculat Sărbi în picîore... Aicea ostea care aū fost, s'aū dus la Jitiian la mănăstire: aū și steagur[i], și pânza steagului este în 3 fețe: $\frac{1}{8}$ roșu, $\frac{1}{8}$ vînat, $\frac{1}{8}$ alb. Aicea nu este niminea; aicea s'aū strigat erî pin tîrg că toț negustor[i], Arnauț[i] și toț cari aū arme, să meargă la ordiia cea mare înparatească la Jitiian și să să scrie și să să bată pentru patrida și pentru lege, și li sa vor da leafa înparatească, iară care nu vor vrè să meargă, să nu fî slobod să porte arme la sineș. Caimacamu aū venit la Diî, și spunū ca va să vie aici cu Turci 6/m. Aicea aū scris la s. Șolomon și s. Panaiot că să-i trimit[ă] cai de poște, să vie, și nici unu, nici alt[u] n'aū vrut să-l asculte. Ce va fi, Dumnezeu știe. Destul[e] străji sânt, destul[e] pe drumur[i]: nici până la Gîorman nu poate omul merge fără de răvaș de străji: una; al doilea, te desbracă. Socoteala scaunașilor am primit, și voi vedea să scot ce va fi cu putință de la dănși, cu toate [că], după cum am arătat du[m]itali, mai toț sânt duși la ostea... Vre o negustorie nu este să facă cineva, fiind oraș pustiū... Aicea spun că Allexander Ipsilanti soll mit 21/m. R. in B. eingeruckt sein.»

103. Orșova, 29 Mart 1821. Opran. «In unserer Gegend hört man dass der Theodor mit seiner Mannschaft mit circa 8.000 Mann in Slatina sich einfîndet, seit welcher Zeit auch in der Nachbarschaft sehr ruhig ist. Die Türken sollen zwar einen Ferman haben in die Wallachey zu rücken, allein bis zur Stunde sind sie alle ruhig, und haben noch nichts vorgenommen.»

104. Craiova, 29 Mart 1821. Nistor Pavlovici. Știri de peste Dunăre, că Sîrbiî nu s'aū răsculat și Turciî n'aū de

gînd a trece. «Aicea noi tot în frică ne aflăm. Caimacamu care erea să vie de la Diî, n'aû mai venit: tot la Diî este. Ostea de aicea, tot la Jitiian să află, şi să întăresc cu metereze şi cu şanţuri, etc. De S. Thodor spun să fie la Cotroceni langa Buc[ureşti], alţi spun să fie întrat în Bucureşti: destul nu poate omul nici de a un[a] să afle adevăru.»

105. Craiova, 30 Mart 1821. Nistor Pavlovič. «Aztăz aû venit ştire de la D. precum că D. s'aû închis, şi să fi venit afară din ostea care este acolo încă 15/m., şi esti să mai vie încă 40/m. de Türken; la Nicopoli, să fi venit 2 Paşi cu oste. Spun ca să să fi poblîtarluit dincolo că aû batae cu Musc[ali] şi să să scoale şi mic şi mare. S[luger] Thodor este la Bucureşti, şi amăndoî ficîor a lui Ipsilant spun ca să fie în Bucureşti cu vr'o 20/m. de oste; de la S[luger] Theodor aû venit înştiinţare aicea, precum că pe Caimacamu de la Di să-l primească aici fără decăt să să scole şi să meargă să prinză pe Poroineanu şi încă unul, şi pă un beşleagă, cari aceşt[ia] toţ să află spre Calafat şi fac rele, şi aû şi Turci cu dănşi, însă nu mulţ, numai vr'o 40. Şi aşa aû plecat eri s. Şolomon cu 700 de inş ca să-î prinza şi legaţ să-î ducă pe toţ 3 la Bucureşti. Aici la Jitiian avem cu s. Costin cu vr'o 200 inş. Zaherea tot străng de pe la toţ, şi de la boeri, şi de la arendaş, şi de la negustori, unde găsăsc; aû luat şi de la schit Pitar (?) o clae cu fân. Aicea eû aztăz sântem în frica mare. În trecutele zile aû înpuşcat aicea s. Şolomon 2 inş, însă aceştia erea omen din Banat: unu Sărb şi altu Ungur, şi, fiind aicea C[ăpitan] Iordachi, s'aû scris la dinsul Arnăuţi, şi, după ce aû fugit Samurcas de aici, cu C[ăpitan] Iordachi cu totu, aû fost şi dănşi cu dănsu, apoi s'aû rupt, adecă aû fugit de la dănsu şi s'aû străns cu vr'o 14 inş, şi aû jefuit pe mulţi, şi să fi omorăt şi un negustor de la Slatină, şi aceştia eşiă înaintea Nemţilor ce pleasă, şi, vrănd a-î jefui, aû dat s. Şolomon peste dănşi şi i-aû prins; iară altfel erea vaî de ei: erea şi speşieri şi d. Şvabu şi toţ, toţ, cu tot calabalăcu lor. Decî iel pe aceşti 2 i-aû scos aproape de rascruce, şi întăi i-aû înpuşcat, apoi le-aû tăiat capu şi le-aû trimis la Bucureşti; iară trupurile le-aû spănzurat la Carachiz

afară. M'am mirat pe omen[î] de altă țară, să li facă așa: să cădea să li trimită acolo, și acolo să li să facă îndestulare.»

106. Sibiiu, 2/14 April 1821. Stan Popovici. Abia în toamnă de se vor aduna satele. «Eri cu ghegeneral rusesc Pini, aghent în București, aū venit, și mîine pleacă drept împreună cu ghe-nerari la Laibah cu poștă [Stavru Ioan]... Spunū că și Ipsilanti aū intrat Miercuri, la 29 sau 30 Mart vechi, în Bucu-rești: vedea-vom ce va naște.»

107. Sibiiu, 6/18 April 1821. Stan Popovici. «Toată Craiova s'aū risipit: altfeliū este pace; oastea este afară la Jitiianu, străj în toate părțile.»

108. Giorman, 7 April 1821. Stămate Mărgărit. «Frică peste frică: să mai alineaza câte u zi sau dou, și iară vine câte u undă, de nu știu ce să fac; numai acum mă'm dedat cu frică, și, până nu-î videa cu ochi, numai cred, că toți se aū făcut cunace în păduri; numai ieū sed acie la Dog..., mă'm mutat în pod, că mai bine mă pot apăra decât din casă, că s'aū redecăt hoți și umblă nopte a gefui, și pentru de hele mă pot apăra din pod. Dară de Turci nu e vorbă să stē omul cu arme, făr de cāt să le esă innăinte, și, de o cere de mănecare, să le dau, după vorbă dumatle, că știu bine că Turcu nopte nu vine, fără ziua, și, din ce oi potē, nu m'ai mișca de aice, văzând cum să cruiaște lucru.»

109. Sibiiu, 13/25 April 1821. Stan Popovici. Kreuchely e la Rusciuc: «dară este platnic rău, și este și adetoriū la mulți, și nu plătește.»

110. Brașov, 14 April 1821. Băluță Teișanu. «Despre București scrie un ipochimen dum[nea]lui Vistierului Filipescu cum că cu adevărat pă doo locuri ar fi trecut Turci Dunărea dincoace, și la țaranî nu fac nimic, dar pă Arnăuți, cum și pă arendași arnăuți, pă unde-î găsesc, îi curăță. De Ipsilant, cu adevăratu la Tărgoviște să află, și Slug[e]r Theodor la Cotroceni; o scriū uniî că și Slug[e]r Theodor s'aū apucat a face șanțuri la Cotroceni, cum și Ipsilant la Tărgoviște. Vre un adevăr, niminea nu poate să afle.»

111. Sibiiu, 20/2 Maiu 1821. Stan Popovici. «În țară nu e treabă: în toate zilele tot vin oameni cu calabalicuri; aū

umplut Sibiiu și satele prin prejură. S'au strînsă bieți boeri și negustori cu totu, că fără de veaste i-au lovit fuga, și banî n'au de cheltuială, și iarăși aici scumpetea din zi în zi crește.»

112. Iași, 22 April 1821. Buiuciu. «Pomunten boierii a focut jalba la Turc; a tremes cum că să vii și să gonească zorbali de aici; acū ș[i] Turcul a făgăduit cum că are să vii. Pașa de la Ibraîl a scris la aghent că: spune la sudii dum[i]tale să nu se spareaă nimine, fiștecare să cavută trebuința lui. Eū cu negușitor ș[i] cu boier n'am treabă; eū am treabă cu zorbali: noi avem să vinim pentru dănsă.»

113. Sibiiu, 27/9 Maiu 1821. Stan Popovici. «Nici Ipsilant, nici Slug[erul] Theodoru nu auzim să facă vre o mișcare. Eri aū trecut pe aici doftorul lui Ipsilanti cu alți doi oameni în uniformul alu lui ieros lohos [ἱερὸς λόχος = legiunea sacră], acolò la Vienă, pe seamne cătră monarh; ce vei afla, mă rogă a mă înștiința.»

114. [Călimănești], 28 April 1821. Petru Ocnariu. Vătășia i-a luat din marfă o rogojină. S'a plîns la lăzăret. «Și, cumă amū scosū graî dinū gură, aū pusū plăiași ca să mă bată, și amū avutū norocire cu unū prietinū de mă scăpatū.»

115. [Pitești], 30 April 1821. Gheorghe Mih[ailu]. Trimete scrisoare către fiul său Andrei, care e «înnăuntru». «Și noi aici în mare pericol ne aflăm, care ne-am speriatū și nu știm ce facem, că ni-am drage (*sic*) spre dumneavoastră, la Sibii, dar, fiindcă avem case grele, ne-am sahtișit, și nu știm ce facem. Și ne rugăm și noi că o povățuire de la dum[neavoastră], ori în ce chip de va fi cu putință să am cinstitū răspunsu dumneavoastră.»

116. Craiova, 1-iu Maiu 1821. Nistor Pavlovici. Hagiul a fost la Rahova de a vorbi pentru lină cu Ali-Aga. «Iară, cāt despre răsvrătiri, aū zis Ali-Aga așa: la ei dineolo nu-i nici-o grijă, iară de dincoace nu știm ce va fi. Oștea să trage la vale și la deal, spre Diiu, Cerneț, Giurgiu, Brăila. Caimacanu tot la Çalafat să afla: aici aū scris cătră vechilu de Aghenție preçum ca să șaza toț la casăle lor, că nimin nu să vor supara, și, când ya veni aicea cu oștea, nu să va

pune în case negustorești, ci la hanuri și la manastiri, și scrie d[u]m[nealui] Caimacanu precum că omeni, până nu va veni dânsu, să nu plătească la alt cinevaș nimic, nici bir, nici zaherea să nu dea, nimic, nimic, zicând că aceste toate n'au locul lor. Destul aicea nu știm ai cui sântem. Caimacanu orânduiește un fel, de la S[luger] Thodor, alt fel. D[u]m[nealui] Caimacanu rănduiește vechil de pocovnic pe un om al d[um]nealui, și Șolomon a trimis er vr'o 20 de inș ca să-î ia armele, și așa l-au scos din pocovnicie. Mai venisă erî dimineață vr'o 40 de inș, și să închisă în casăle Vorvoreanului, și ne cam perdusăm: numai aș navalit norod mult la dânsi, și, văzând norod mult, s'au îngrozit, și s'au dus. Întăiaș dată, zicea precum că vin de la Cerneț și să duc la București, pe urmă, după ce plecară, să dusără și trecura Jiu, ci, cum zic, erî uitasăm de Turci: m'erea mai frică de aceștea, și așa în toate zil[e]le cu frică. Dumnezeu să-ș facă milă și să aleagă odat[ă] la un fel! Nene Hagi, când s'au dus acolo, s'au fost schimbat din haine, s'au înbrăcat cu haină albă, și l-au cunoscut Turci, și l-au închis la aianu, și, de nu-l conoșt[ea] aianu, bine, și alți scapă cam urât, ca să scolasă norodu, adecă prostimea, și zicea că este iscoda și de 'bea aș scapat. Destul și vechilu de consul aicea aș trimis un om la Calafat la Caimacanu, cu niște scrisori de la Târgu-Jiului în pricina Ungureanilor pentru de bir (?) să nu să supere, și și acest de 'bea abea l-au lasat să vie iară înapoi. Caimacanu nu-l oprea, dară ceialalt sta în potrivă, că tremura de frică. Nene Hagi aș vorbit și pe la marginea Dunării cu Sârbi care aș oi, și spune că și de acolo pot să iasă vr'o 6/m de oca. [Tocmeală cu Novăcenii.]

Eu zic așa că la Rahova nu va să fie nici-o frică, fiindcă toat[ă] frica și puterea mare spre Diiu să strânge.»

117. 3 Mai 1821. Buicliu. Turcii vor veni în zece zile.— Din Cernăuți, la 18 Iunie, el scrie apoi că dinșii ar fi ars Galați, Bîrladul.

118. Sibiiu, 4/16 Mai 1821. Stan Popovici. «Te poftesc să beșteluești gazeta grecească «Teligraful» pe adresul arh. Stolnicu Ianco Lahovari până alt Dezember aici la Sibii.»

119. Sibiiu, 7/19 Maiu 1821. Stan Popovici. «Îmi scrii ca să mă păzesc a nu împrumuta boieri : bine ar fi, frate, dară poate omul scăpa ? Cu toate [că], după cum și până acum bani la boeri n'am păgubit, socotesc și de acum înnainte că nu vom pierde, că la cei cu catastasis dau, însă cu amanet ; apoi avem și datorie la ast fel de vreame să ajutăm unul altuia. Iară, de au fost jăfuitori și stricători de patriia lor, iaste prea-puternicul judecătoria a judeca pe toată omenirea.»

120. Sibiiu, 11/23 Maiu 1821. Stan Popovici. «Despre Țara-Rumînească n'avem alte știri, fără tot răscoala cea veache. Dumnezeu să-și facă milă ! Vorbesc oameni că să tot întărește Ipsilant, și în scurt va să meargă peste Dunăre ; apoi cine știe ?»

121. Rușava, 11/23 Maiu 1821. Dumitrașco [Popovici]. «Aici nimica nouă cu adevărat despre vre o parte a Țări-Rumînești nu să poate afla. Din curgerea minciunilor, întocmai ca și la Sibiiu, care fieștecare după pofta sa face plan și vorbește, iară cu adevărat să fie că, după spunerea unui Cernețan ce au fost venit erii la schelă, că la Cerneți să află un beșleagă cu 150 de Turci, însă acești 140 erea pe motrile (?) cu nește zapcii, și, fiind frică lui beșleacă, cu ai săi vr'o zece au luat și pe cei arătați țirca 140 lingă sine ; care din oraș afară nu să mișcă ; iară bunătăți nu fac, fără urmează și dinșii după cum au găsit țara în stare. Iară din hoțumani de panduri mehedințeni umblă până aproape de oraș și fac întogma rele, asemenea despre Calafat ; Craiova nimica cu adevărat n'am putut afla alta, fără că Caimacamu să fie tot spre Calafat, și la Craiova să nu să fie cutezat duce, neavind îndestulă putere. De va fi adevărat, spun că Slugeriu Todor să fie dat poruncă lui Șolomon că pe Caimacamu, putind, ca să-l prinză, fără a să face vre o vărsare de sînge, iară pe cei doi cunoscuți Pr : și Bș : orii cu viață sau fără, să-i pue la mînă și să să pedepsască pe morte, pentru faptele ce urmează : de va fi adevărat, să va vedea...

Despre Sirbi, până în ceas nu să aude să fie făcut cea mai puțină mișcare, că pe unu Dragobete, Rumîn din Mehedinț, și cu un tovarăș al său ce erea să meargă cu scrisori la

Beligrad şi s'aŭ prins la Diŭ, slobozîndu-ŭ Paşa nevătămaŭi, să fie belitu Slugeriu Todor de viŭ, findcă aŭ produsit. [Un dŭşman al lui Miloş fuge dincbace de Dunăre cu 600 «de inşi».]

Paşaju despre Ţara-Rumînească încoace, cu calabalîcuri, cară, etc., iaste cu totu închis; nu lasă Adacliu să tracă nici de cum fără oameni călăreŭi; ba încă porumb, etc., nici într'un cap (*sic*);.. aici şi de la Bujor încoace iaste tot mai scumpe bucatele.»

122. Craiova, 16/28 Maiŭ 1822. Nestor Pavloviciŭ. «Pentru de Manafŭ spun că vor să să ducă în aceste zile şi să rămăia numai Margineni: bine ar fi de le-ar da Domnulu gându acela, ca să scăpăm odată!»

123. Sibiiŭ, 18/30 Maiŭ 1821. Stan Popovicŭ. «Noŭ nu avem nimic adevărat, iară minciuni destule. În Ţară, răzvrătitori şăd pe locŭ, doară cîtŭ facŭ cîte puŭină stratighimata de la un loc la altu, şi între cei marŭ anfirări [=Anführer] de Arnăuŭ şi pandurŭ să fie întrat oareşcare dihonie: să catatrec-săscŭ uniŭ pe alŭi, dacă cumva nu va fi meşteşug la mijlocŭ, ca să zică Turci că-i adevărat şi să treacă în Ţară, să să poate lua de capŭ; apoi, iară, cine poate şti, fiind multe amestecături de oameni! Celŭ mai rău este că multe ceate de hoŭtomanŭ sînt cu cuvînt că sînt aŭ unuia şi aŭ altuia, şi pe cine întilnescŭ pe drumurŭ, jefuescŭ de arme, haine, cal, îi lasă abia cu mare rugăciune, numai în cămaşă şi desculŭi, încîtŭ şi dintră dînşi uni pe alŭi jefuescŭ. Aŭ ajuns vreamea, care să scoală mai de dimineaŭă şi este mai tare, acela este mai mare. Este şi aceasta, că n'aŭ nici-o sistimă: nu să supun poruncilor, cei mai micŭ la anfirări; cine ce vrea, aceia face... Piteşti staŭ pe locŭ, n'aŭ fugit niminea din negustorŭ, nici că s'aŭ bîntuit de cineva, afară de Ipsilant. Aŭ rînduit să dea Piteaşteani toŭŭ vr'o 10 a 20/m lei, iară, altă ceva, până acum, nimica nu s'aŭ făcut... Oraşu stă pă loc [scrie altul în P. S.], numai boerimea aŭ fugit; niminea din neguŭtorŭ pagubă n'aŭ avut.»

124. Sibiiŭ, 21/2 Iunie 1821. Stan Popovicŭ. «Noŭ avem că la 16/28 Maiŭ aŭ întrat Turci la Bucureşti sumă (*sic*);

poate și la Craiova să fie intrat, dară știre n'am; iară voi-nici care numai cu gîndu socotea și făcuse și planuri că au zdrobit cu totu pe Turci, s'au tras la sănătoasa pre munte: ce vor face, nu știm, că încă n'am auzit că să fie bătut undeva; dară, cum cam văz, fuga este cam rușinoasă, dară este sănătoasă.»

125. Sibiiu, 25/6 Iunie 1821. Stan Popovici. «Am văzut că poșta Țarigradului au adus veste că acolo este isihie și piața s'au deschis; bine ar fi; numai până acolo sînt cîrli-geale, că-i toată țara până acolo în picer[e] și în arme... Turci au venit la București și Craiova destui: toți Arnăuți, panduri ce era risipiți prin țară, s'au trasu spre Țirgovîște, la Ipsilant. Numai spunu oameni că pe Theodor Vladimirescu l-ar fi prinsu Căpitanul Iordache în Pitești, și, băgîndu-l în fiară, l-ar fi trimis la Ipsilant la Țirgovîște. Ce să fie pricina, ei vor fi știind. Turci au pornit de la București spre Țirgovîște, și de la Craiova spre Rîmnicu; mulți sînt aici, prea periergoș, așteptînd să să ia de capete, ca să văză care vor fi mai tari: iară pe mine nu mă prea înteriseaște minciunile ceale multe.»

126. Orșova, 28 Maiu 1821. Gh. Opran. «Novine sînt cu adevărat că Caimacamul în Craiova au intrat, numai nice în drum, nici întrînd în Craiova, nu s'au bătut nici unde, și rebeliași s'au tras.»

127. Sibiiu, 28/9 Iunie 1821. Stan Popovici. «Din Țară avem știre că Turci la sudiți noștri și raiale țaranî nu le face nimica, numai la panduri, ipsilandioți, Arnăuți, pe care-i capătă, proșes scurt le facu, chisbașana, și scapă țara de ei. În Craiova și București, pe unde au călcat Turci, spunu că-i isihie, nu facu nici-un rău. Turci au venit până la Rîmnicu, care s'au întors înapoi, fiind numai vr'o 300, și în Rîmnicu era mulți catergarî de adunătură: poate să vie mai mulți Turci; cum mi să pare, la Rîmnicu mare vărsare de sînge va să fie. Pe la Drăgășani și Zăvideni s'au lovit, și au fost tot cu pierderea pandurilor de ai lui Ipsilant. Ce va naște, Dumnezeu știe; aici oameni grăescu cu hotărîre că Muscali va să declărăluiască Turcilor bătae, mai virtos din

pricina ucideri patriiarh[u]lui și alți; apoi, trăind, vom vedea.»

128. Craiova, 31 Maiu 1822. Nistor Pavlovici. «Aztaz aū venit unu de la Diī și spune că Manafi cari aū plecat de aicea n'aū trecut dincoalo: tot la Poiana să află, și vaī de maică cmenilor, ce trag cu dānși! La Diī să fi venit sumă de robī, dar Grecī, Grecoicī, copī, copile, fete, muerī, și să le fi vānzānd prin tārġ, 200 pān 500 lei una; să fi fost și o fat[ă] de 12 anī Grecoică, și, vāzānd pe aceī cari fusāsă acolo cu haine nemtāști, aū început a plānge și a zice grecește cātră dānsu: «Faceți-vă pomană și ne scāpaț de māniia acestora», și alte multe.»

129. Sibiiū, 1/13 Iunie 1821. Stan Popovici. «Pe Slugeriu Theodor Vladimirescu cu bună samă l-aū tăiat Ipsilant; în țară este prea mare stīngere: de o parte, pānă unde sīnt Turci, tae oameni, muerī, copī, ce le iasă īnnainte, ard sate, orașe, tot; de alta, iarăș, pe unde ajungū hoțomani, despoae oameni, pānă și cămașa de pe trup avīnd bună, le iā, și le aruncă cīte o țoală, să nu rămie în pieile goale tocma; ard, pīvniți spargū și buților cu vinurī fundurile le spargū de cură vinurile, și, de īntīnesc negustorī orī măcarī cine mai puținī, le iaū ce aū, īī tae și īī aruncă în ape saū gropī cu pieile goale. Ci numaī milostivu Dumnezeu să-ș facă bine și milă, să dea gīnd bunū Ġnpāraților ca să trimiță o puteare în țară, a scāpa ticāloasa țară de astū feliu de urgie dumnezeiască. Altă mīntuire n'aū mai rămasū, că, de va țīnea multă vreme această prāpastie, vorū să moară și de foame pe aici cei ce aū fugit de ș'aū scāpat numaī viața aici, iară ce aū avut în țară: case, acareturī, vite, bucate, haine, toate li s'aū prāpădit. Lasū a socoti, la ast feliū de frică și peste munți poate omul să iā ceva cu sine? Acumū aū început din capetani de hoțomani a fugi īncoace, aici, la Brașov, să-ș scape și ei viața. Spun oameni că toți capetani sīnt vorbiți să fugă: poate că și Ipsilant pānă acum să fie și fugit īncātrăova. Care și eū mai că daū crezāmīnt că vor fugi toți, că nu-ī cu putīnță să stea ei īnpotriva unei Ġnpărății, și mai vīrtos fiind feliū de feliū de neamurī, īntre care aū īntrat o

mare dihonie și prigonire. Iară Turci sînt toți numai un neam și sînt cu minte; iară aceștea toți oameni proști, umblă tot beați.»

130. Sibiiu, 13 Iunie 1821. Hakenau. Are știri din Constantinopole. «Eine schöne Verantwortung haben jene auf sich geladen die eine sinnlose Unternehmung wagten, welche soviele unschuldige Menschen bluten mache, und noch mehr ins Elend stürzt.» Brîncoveanu e la Brașov saū «Koharna»: a primit documentele ce a cerut. «Die Herren Eteristen haben sich aller Postpferde bemächtigt... Die Türken gehen langsam und vorsichtig zu Werke.»

131. «Rușava, 3 Iulie nouă 1821.» N[estor] Pavlovici. Pleacă spre Craiova. «Vestî rele de acolo spuî că să să fi mai lovit Turci odată la Dragașanî cu bimbaș[a] Sava, și mulți Turci să fi căzut, și să fi luat de la Turci și 4 tunuri, destul frați de ai adunări sânt petudindinea (după spusa oamenilor ce au venit de acolo): Ipsilant, să fie la Cozia; Diamandi la Urez, B[imbaș] Sava la Dragașan[i], C[ăpitan] Iordachi la Tismana, și Ghiță Hoțu aproape de Rușava, în munte, aproape de Vălce-roba, și Papa, frat[ele] lui Thodoru, este la Tărgu-Jiului. Turci sânt la Craiova, Țăntăren[i], Motru și Cerneț, și spun că sânt Turci fort[e] turburaț asu[pra] creștinilor, mai vartos asupra boerilor și asupră Grecilor, și fac multe rele, atât dănsi, cât și panduri; ci numai unul milostivul Dumnezeu să-ș facă milă! De la Craiova au fost în săptămîină trecut[ă] un om aici, de la Her Dreisler, și au fost spuind că până atunci nu făcuse Turci nici-un rău la Craiova, și au fost venit și ceva negustori înauntru. Destul cu frică mare sânt toți cei ce sânt acolo, fiind Turci măhniț asu[pra] creștinătăți, și le este frică, nu cumva să înfrângă panduri pe Turci, saū să să lovească la Craiova. La Cerneț să află fecioru Caimabanului (*sic*), ispravnic, cu vr'o 400 (*sic*) de Turci; însă tot sânt prințipal; zapci s'au orănduit, și, cât pleacă în plasa, i prind panduri și i dezbracă; zioa, umblă Turci pin sate după zaherea, și noptea panduri. De dincolo, de la Sărbî, să aude că să să fi gătind. [Știri de acolo.]

132. Craiova, 2/14 Iulie 1821. Nestor Pavlovici. «Pe uscat

sânt toate drumu[rile] închisă. Aicea am găsit toate lucrurile după cum le-am lasat: nu s'aũ făcut nici-o stricaciune. Destul tot cam cu frica trăim... Aicea negustori care fusăşă pe la sate, s'aũ întors toť înapoi: târgu este deschis, numai, cum zic, căm cu frica... Bani aicea s'aũ suit... Drumu la Râmnic tot închis este: nu pot merge niminea, nici că vine cineva. Ostea este mai încoace.»

18 Iulie: «Casă noastră s'aũ golit acum de musafiri.»

29 Iulie: «Drumu Râmnicului este până acum tot închis, şi astăz aũ vrut nişte omenî ca să meargă până la Dragaşan[î], şi nu i-aũ lăsat, zicându-le să mai îngădue vr'o câteva zile, că drumu nu-î sigur.»

133. Braşov, 16/4 Iulie 1821. Velie Pavlovici. «De fr'o cătev[a] zile amũ venit şi eũ aicea în pace, ca să afu câte ceva, dară, de mincunî prea multe, nu putem afla nici-unũ adăvarũ, fără cât veť fi auzit de mânia lui Dumnez[eũ] ce s'ao întâmplatũ la Bucureşti: cu bună samă, este adevăratũ. Ovrei şi Armeni să totũ ducũ de aicea la Bucureşti, şi scrie că Turci nu facũ rău, darũ boeri să tot gătescũ să meargă şi nu mai pleacă. Turcu care ao venit, este totũ aicea până acum, că-lũ tot portă boeri cu astăz, cu mâine; dară mă tem că nu vorũ merge. Eri ao fostũ aicea, la vamă, la Branũ, aproape de hotară, bătae, că era unũ Pota, Boşneagũ, cu fr'o 800 apostatĩ, şi zicũ că ao venit fr'o 3/m de Turci peste ei, şi să-o bătut lă[n]gă straj[a] împărătească. S'ao fostũ spãriiatũ şi domni din vama, şi s'aũ dusũ sumă de dragoni şi catan[e] la hotar, spre paza; dară n'amũ înţelesũ până acum care pe care ao biruit; zicũ că apostat[i] ao meterez. Aicea greũ, şi cucuruzu forte scumpũ; grău de la 15 f. pãn la 11 galiata, şi cucuruz del[a] 7^{1/8} pãn la 7; lãnă aũ eşit la prețu cu 13 şi 14 duce ocao, şi este mușterei mulți, ovrei.»

134. Ruşava, 8 Iulie 1821. Opran. «Întălesăĩ că Solomon să află la Hațăg cam supt pază; pentru care te rog, cum şi mai nainte v'am rugat, ca să iconomisățũ oricum mai bine știțĩ, de la ghenereal-comando ca să i să dia slobozãnie a veni la băi, fiindcă este tare bolnavũ.»

135. Hațeg, 17 Iulie 1821. Popovici. «Prin Silimonu doctoru din Târgu-Jiului.» — I se zice și «Slugeru Silimonu».

136. Rușava, 21 [pe dos, N.]. Gh. Opran. «În Țara-Rumânească sânt doi stăpâniri: Turci sânt în Craiova, în Cerneți, pân orașă, iar răbeliași toț sânt prin satele dupe la păduri, prin cele de la munte și pe la mănăstiri, la locuri tari.»

137. Hațeg, 21 Iulie 1821. Popovici. «Că sa aude reu dinu țară: din Târgu-Jiului, din Slobozie, din Peștenar, din Porcenî. Aū spartu pe paduri și aū arsū casile dupe acolo, și acuma să duc toți la Tizmană, cu tunuri, și, nu numai pe paduri saū Arnauți omoră, ce și pe lecuitor[i] dupe la sate. Aū venitū bajeni la schelea: suma nu știu. La Saleva înauntru, Ungureni nu cutaza să-șu înțerce oile și sa plece de acolo de la stine, ca umbla omenî rei de le strica. Erū s'aū mai dusū militar, și astaz trecură și știnjari; totū astaz s'a dusū și ghinararu și maeoru de ici acolo la Vălcănū.»

138. Rahova, 28 Iulie 1821. «Abūdula-Aga Papazăolu.» «Pentru lână.»

139. Craiova, 10/22 August 1821. Nestor Pavlovici. «Eri s'aū cetit prea-înnalt ferman precum că iartă Împărat[ul] pe toat[ă] raiaoa, și să să întoarca toț înapoi la casăle și moșiile lor, și întru nimica să nu să supere, și, cari vor fi fost amestecați, toț să-i erte, și, până să va nu numi și va veni Domnū, să fie Caimacanî, atât aicea, cât și București și Moldova, și să iă havaeturile după vechiul obicei, asemenea și toate veniturile, vama, etc. Iară, nevenind, atât boeri, cât și negustori, ca să-ș caute de casăle și moșiile lor: atuncea să vor găsi alți cari le vorū griji, etc., și alte mai multe.»

140. Craiova, 16 August 1821. Nestor Pavlovici. Casa fusese luată «pentru Gavazu-Pașa... S'aū învățat de beaū rachiū, și vin acolo, și trebue să li aduc rachiū să bea, și poate să să înbete, și fac pricina, mai vărtos unde sânt mueri.»

141. 22/3 Septemvre 1821. Nestor Pavlovici. «La conac iară ne-aū venit musafiri, dară bunî: omen tot de la H. Baraictar.»

142. Craiova, 2 Septembrie 1821. «Fridrich Drexler, k. k. Agentie-Substitut.»

«Der Selectar-Aga traf den 1-ten d. M. in Krayova ein;

die Türken ziehen sich stark über die Donau zurück; bey uns in Krayova ist Alles ruhig; dess Pimbascha Sava enthauptet mit mehrern seiner Leuthen beschüdtliget sich, da er auf Hochverrath ertabt wurde. Man sprech, Bucurest ist in Brand gesteckt; welche ich wiederrufen muss. Selbsten von den Leuthen des Pimbascha Sava wurde zwar in einer Mahala einige Häuser in Brand gesteckt, welches Feuer keinen grossen Schaden verursachte. In Betref der kaiserlichen ostreichischen Unterthanen welche Güter in der Walachey besitzen und von selben die Früchte für Gebrauch der türkischen Truppen genohmen wurden, solle, noch sollen von den neu gefexten Früchten gebraucht werden. So ist mir von Seiner Hochheit den Vesier von Vidin versichert worden, nach föllig hergestellter Ruhe dass Alles vergüttet und bezahlt wird von der Regierung, aber nur dennen wahren kaiser. ostr. Unterthanen, welche sich auweisen kennen dass sie die Moschie in Bacht oder Eigenthum ist, wo man Früchte genohmen. Ferner ist nichts merkwirdiges. [În Hațeg auzia multe minciuni.] Solte ...uns in Krayova Gefahr trefen, so habe Sicherheit mit allen Teuschen abzuziehen; der Fürst Calimachi ist noch bey Leben, welchen man für tod erglärde. Den 28-ten v. M. erhielt H. Caimakan, mittelst eines Dardaren, die Nachricht in Betref des Fürsten Calimachi, das der ruische Bothschafter Constandinopl verlasen; soll sich bestädigen; welche die Türken selbst sprechen. [În Craiova vor rămînea cîteva sute de Turci pe iarnă.] Vor acht Tagen kam Staphaniko Bibesko und Dinko Miran und noch einige Pojarn von Herrmanstadt glücklich in Krayova an: Stephaniko Bibesko ist Ispravnick in Csernez, der Sohn des H. Caimakan ist Ispravnik in Rimnick. Man spricht dass Bimbascha Sava meist auch wegen der Greuelthaten welche in der Gegend um Rimnick ausgeübt wurden, enthauptet wurde.»

143. Craiova, 12 Septembre 1821. Drexler. «Benehmen sich die Türken recht guth, und Vielle ziehen über die Donau nach Hause. Unser Kaimakan ist seit 10 Tagen kranck, samt seinen Sohn. [Se vor despăgubi sudiții.] Vor einigen Tagen führte man den Bruder des Totoc nach Vidin.»

144. Craiova, 13 Septembrie 1821. Drexler. Is'a făgăduit despăgubire pentru suferințe. Atribue prezenței sale că n'a ars Craiova.

145. Rușava, 22 Septembrie 1821. Trimete o scrisoare pentru «dumnia lui boierul Mare-Logofăt Dumitrachie Bibescu, dar, de nu va fi dumnia lui aici, să va preda dumnia ei cocrinei dumnia lui». Trimesese și o poliță pentru el.

146. 22 Septembrie 1821. Mihael Iovan. A vrut să treacă la Căineni cu «cartea dum' Caimacamului», dar nu l-au lăsat, «zicând că este aici la Căineni altă județ, nu mai este cum era mai înainte, și mă a pus ca să plătesc toate dăruirile».

147. Sibiu, 8/20 Octombrie 1821. Stan Popovici. Cât ar ținea tiparul pentru «părintele Macarie cîntărețu», care «ari voi să dea vr'o 3 cărți de cîntări bisericești la tipar, carele slovele de note le are gata; numai rumînește, de cuvinte, îi trebuesc, care la tipografia armenească au slove, și de toate să facă slove cum să vor porunci, curat rumînește? Și cu ce preț a să putea regularisi¹?»

148. Sibiu, 12/24 Octombrie 1821. Stan Popovici. Pe un «agentu englezesc» ce era în Craiova, «Demeter Constantin din Preșpurg», «l-au adus aici cu halai, în poștă, de la Craiova, pe lângă București, legat și ferecat în lanț; căruia i-au fost dat conac la casarmă aici, și nu lăsa pe nimeni să meargă sau să vorbească cu dînsul.»

149. Craiova, 17 Octombrie 1821. Nistor Pavlovici. «Eri au strigat pristavu pentru monedă, ca să nu îndrăznească cineva să o ia mai sus: adecă meh[mușeava] 26 # în 16, crom[taleri] 8, deret[liii] 7 1/2, grips[orii] 7 1/4, beșlii 5, funduc 11, rebii 3. Nu știu cât[ă] vremea va sta la acest preț, că iară cei mari pentru de ușurințe le sue.»—Cf. *Negoțul și meșteșugurile în trecutul românesc*, p. 255, n° VI.

150. Craiova, 29 Octombrie 1821. Drexler. «Die Häuser sind fast alle verdorben, keine Fenster, kein Offen, folglich wo sie ein gutes, noch unbeschädigtes Quartier finden, suchen sie sich einzuquartieren. In Krayova ist alles voll mit

¹ V. memoriul mieu «Contribuții la istoria literaturii române în veacul al XVIII-lea și al XIX-lea», extras din *Analele Academiei Române*, XXVIII, p. 51 și urm.

Türken; die neu angekommenen Asier sind rohe Menschen: man spricht, binnen acht Tagen werden die meisten ausquartiert und auf den Dörfer verlegt.»

151. 20 Octombrie 1821. Nistor Pavlovici. «Aceste zile scoasă omeni vorbă că va să să ducă manaf și deli, și va să rămăe numaî Dieni. Bine ar fi de s'ar adevara, că altfel va să avem la iarna zor pentru fân, lemne, carne și casă de lacuit,— că celi mai multe casă sânt stricate; după lemni au trimis aztaz 1.500 cară, să vie în aceste zile: beți omen sânt rău cazniț! Său să dă (și nu mai este), grăunță, făină, lemni, carne, biru, cară de rând să slujască, saraori, bașca, etc. Apoi Dumnezău să le ajute! Eri i-a luat de prin praval pe baet ca să slujască la agale, și casă mult[e] vor să arza pe iarnă. În zilele aceste, în 3 locur[i] să aprinsăsă înfricoșat, și putea să arza Craiova, dară au dat Dumnezău și s'au stâns. Acum e rău, că, dacă să aprinde undeva și vor fi manaf[i] la acea casă, nu cu tează niminea să mearga să stănga, că li frica.»

152. Craiova, 6 Novembre 1821. Drexler. Turcii vor rămînea pe iarnă.

153. [Călimănești], 23 Octombrie 1821. Gheorghie sin Ioan Ocnariul. Ce a plătit la vâtaf și la beșlii din Cîneni. «Butoiu este forte nevoeși, că curge pă toate rosturile, și pă funduri, de rândă: amă cășnită destulă, și n'amă avută ce să-I facem.»

154. Hațeg, 26 Octombrie 1821. «Ioan C. Salamonu, c. c. consular-staroste dinu Tărgu-Jiolui.» «Bizuindu-m[ă] prieteșugului Casi dum[nea]v[oastră], la care și eu în cursul acestor nehodihnite vremi în țar[ă], prin cât mi i-au stătit mijloc și am avut ocazion, am slujit omenil[o]r dum[nea]v[oastră], cere să împlinească o poliță «de la d[u]m[nealui] Cămineariu Iorgu Văcărescu, de la București».

155. 29 Octombrie 1821. Nistor Pavlovici. «Oștirea de acum nu mai are fân și grăunță; er au luat grăunță dupin tărg, și au dat asară la ostaș, etc. Dară pe iarna ce va fi: cu fân, orz, lemne, carne, făină, etc.? Beți Rumân fân nu au, și, nedând de mâncare la boi, nu voru putea să aducă lemne și ce trebue. Ci milostivul Dumnezău să-ș facă mila!»

156. Sibiiu, 29/10 Novembre 1821. Stan Popovici. «Astăzi am înțalesu că de la Tesaurariat au dat poruncă ca boerilor să li să dea pe iscăliturile lorū credit de giuvaerică și șaluri ce au, fără a supăra pe alți; pe Lunī voi vedea să ne luom caușioanele, să scăpăm de o belea.»

157. Hațeg, 1-iū Novembre 1821. Solomon. Văcărescu e acum «ispravnic la Chimpulung... Sînt vremurile înpări-cheată pă acole.»

158. Sibiiu, 9/21 Novembre 1821. Stan Popovici. «La Craiova din zi în zi tot mai rău. De acum au gătat finurile și orzu: vai de maica boerilor care s'au dusu, ce vor să tragă la iarnă cu păgîni de Turci! Bieți oameni țarenī nu au fin pentru dobitoace, și nu pot căra leamne: Turci descopere case și iaū leamne pentru focu, ard garduri, pălanuri, stobori, porți, uși,—ce găescu, tot. Acum este biru în țară: de lude, de după cum în arată Sava acelaș.»

159. Craiova, 14 Novembre 1821. Drexler. Vor rămînea în Oltenia și peste Olt 5.000 de Turci. Se poartă rău: «wie man von einer unorganisirten rohen Art Menschen hofen kann».

160. Călimănești, 30/12 Decembre 1821. Dumitrașcu [Popovici]. Merge spre Craiova. «Foarte ne-am spăriat; decăt am socotit, ce va vrea Dumnezeu: doară tot nu va fi nimic.»

161. Craiova, 9 Decembre 1821. Drexler. Un Pașă va merge la Rîmnic cu 30.000 de oameni. La Craiova sosesc alți 605: «das Benehmen bleibt immer türkisch». De patru orī foc, în ultimele zile. Casa lui Tache Bengescu arde toată, noaptea. Deli-Bașa cere, cu plată, «ein gutes Spectiv, welches in Ferne und Nähe guth zeigt».

162. Botoșani, 12 Decembre 1821. Măgîrdici Buiucloglu. «De îi întreba despre țara aciasta, toată încă să află în premejde: videm că oaste turcîască den ză în ză toate să mulțești; nu înțelegim urma cum a rămănē; atăta videm că totu țara iaste în mare supărare: marfurile nostre păn acum închise ședi la Boian, și gāndu nostru iaste să iernam la Sučava.» Bolta din Iași a scăpat: «fiindcă am fost luat de la Aghenția bandela, și pajoara nemțască era pusă înaintea

boltă, și, noapte aceea [23 Octomvrie], au îndrăzniț 45 Turci de Eniceri cu topore, cu fânar și cu întreiagă gătire, și av străcat ușa de her și av cărat lucruri cele mai ascumpi a jupanului Mardiros și lucrurile altora.» Doi oameni au fost opriți ca fiind complici; Ienicerii îi scapă.

163. Sibiiu, 17/29 Decembre 1821. Raport. «Atîta zahar, cafea, undelemn ce au venit aici și ce au trecut la Brașov, de cînd este Ardealu n'au venit atîta sumă de mărfuri; s'au spăriat și aici la vamă de atîtea mărfuri ce au venit și vin: încet-încet să va vinde, — sănătate să fie.

... Poruncește, mă rog, gazetele grecești pe $\frac{1}{2}$ an pentru părintele episcopu Rîmnicu, Galaction.»

164. Craiova, 6 Mart 1822. Fridrich Drexler. «Das wir bald den lieben Frieden hofen; nach Aussagung der Türken, sollen selbe bis Ende März die Walachei reimen. Die Gefangennehmung des Ally-Bascha bestätigt sich, der Selim-Bascha von Ismail, der mit 60.000 Mann auf die Marsch nach Vogschan war, ist wieder retur; das Benehmen der Türken und ihre Anzahl ist, wie früher, immer gleich. Auf der Strasse nach Viddin wurde auf Befehl des Dervisch-Bascha über den Schiefluss eine Brücke gebaut, welche auch schon fertig ist,»

165. Craiova, 11 Mart 1822. Fridrich Drexler, tot ca substitut al Agenției. «Der Tod des H. Caimakam» pomenită.

166. Lăzăret, 2 Mart 1822. N. Iotta. «La Craiova avem bine până acum: Turci sînt în zehereà: de 5 luni ceru. De vr'o 10 zile au intrat spaima între ei, și strigă toată noptea. Vorba loră altă nu e, fără numai batae ceru cu Muscalu, și apoi zicu: «ișală bisu ghederăm Petrupoli», și, pe de altă parte de la Craiova până la Diș au dresu toate podurile la toate vâcelele.»

167. Craiova, 5 April 1822. Drexler. «Dieser Tagen sind frische Trupp, 100 Mann angelangt; man spricht dass noch 5.000 binen einigen Tagen ankommen sollen; auch werden Kirchen mehrere gereinigt zur Verprofiantirung. Der Bascha hat 700.000 Oka Kukurutz gefotert von den H. Pojaren. Alles ist in gröster Furcht; die Türken führen die meisten ihr

Calabalick über die Donau. Auch hat man erfahren dass der Silistria-Valisy zwei Tage incognito in Bukurest wahr. Die Janitscharen von Jassy sind nach Vogschan, 5.000 Mann; man befürchtet dass sie nicht auch nach Bukurest kommen und die Stadt in Brand stecken, um recht rauben und morden zu können. In Krayova ist Alles in grössten Engsten, das uns nicht auch gleiches Schicksal wiederfährt. Die Türken sprechen alle von Russenkrieg: man erwartet mit Nächsten den Ausbruch der Russen... In Krayova haben die H. Pojaren bey H. Seligthar-Aga ausgesprengt dass in Hatzeg über 100 Kanonen und ein groser Vorrath von Munitzion währe und dass eine Rekrutirung ist. Auf diese Nachricht mich der Siligthar-Aga berufen liess und betragte.»

168. 11/25 April 1822. Drexler. «Die 800 Delie, die in Pojana wahren, näher nach Krayova gekommen, und der grösste Theil in der Manaschier Schidjan begeben hatt. Ferner ist ein vornehmer Türke nach Ischalnitz mit 500 Mann angekommen, welcher die besten Truppen hatt: seit einer Zeit wird mehrere militärische Bewegungen, auch sind 40.000 Oka Zvibak anbefohlen, wo Tag und Nacht daran unermüdet (*sic*: unermüdet) gearbeitet wird; auch werden mehrere Magazine errichtet und, ohne uns nahen, die Naturalien auf eine gewaltsame Art wechgenommen. Vor einigen Tagen habe erfahren dass die Pojaren von Bukurest und Jasy richtig in Constantinopl eingetroffen: darüber sind verschiedene Meinungen. Man will allgemein behaupten, es sey um den Fürsten einzusetzen, und man spricht, der Banu Guka soll Fürst werden. Auch will man wissen dass Friede geschlossen; welches aber nicht zu glauben ist, nach den Benehmen der Türken. Den 1-ten Oster-Tag nachts, wahr eine grosse Feuerbrunst in Viddin, wo über 300 Gewelber in Aschen gelegt wurden: was das Schlimste war, hat sich kein Türk dabey sehen lassen, weil sie glaubten dass leicht an einen solchen Tag etwas anders in Spiele ist. Ferner ist der scherfste Befehl keinen einheimischen Einwohner einen Pass nach Deuschland zu ertheillen. Von Pojaren ist gar keine Rede, nur die k. k. Unterthanen sind frey...

Aus den goritscher Bezirk sind über 20 Orthschaften geflüchtet, und gröstentheils über die Donau. Die Untertrückungen sind ohne Grenzen.»

169. Craiova, 20 April 1822. D[u]m[itrachi] Br[ăiloiu], Costandin Brăil[oiu]. «Fiindcă nepotul nostru Petrache [Poienaru], aducătorul acești scrisori, după rîvna ce au avut, streduindu-să până acum la învățătură, în cursul școalelor de aici, au cunoscut trebuința ce o are a năzui la luminata Europă, și, mergînd la Vienna, să se așeze la școalele de acolo, ca să sporească în învățătură mai mari și mai temeinice... Aflându-să copil cu părinți foarte scăpătați.» Să-l ajute Păunica, recomandîndu-l lui Zamfirachi ¹.

170. [Craiova], 30 April 1812. St[an] Jianu. «Fiindcă au venit porunca Mării Sale Paș[i] ca să s[ă] răspunz[ă] una sut[ă] cinzeci mi la Silitra-Paș[i] pentru lefile ascherliilor ce s[ă] rădic[ă] din țară, și fiindcă s[ă] cer cu mare grab[ă], și, căn[d] am strînge din țară, poate să s[ă] facă zăbav[ă], mă îndat[o]ră dumⁱ Căm[ă]raș Caimacam[ului] ca să scriu dum[i-tal]i ca să-î faci acestu bine a i să profitaci de la dumⁱ și în soroc de o lun[ă] să-î răspunz aici. Deci, dup[ă] plioforiia ce avem, să nădăjduiaște și în scurtă vreme și hot[ă]rărea păcii, când dumi[ta]le poate să-ți fie trebuincios și mai mult[ă] sumă pentru neguțitoriile ce sînt a-ți face. De vei voi a face acestu bine țării cu uș[u]rarea oștirilor, mare bine și pomani[ă] îți vei face, și fără paguba dumⁱ, căci, în galbeni profitacsin-du-î, poți să-î dai cu 18 lei în tal[e]r[i] imperiali, câte opt lei.»

171. [Craiova], 5 Maiu 1822. Șerban Murgășanu. Ar veni, dar «sînt toate drumurile cuprins[e] de Turci».

172. Craiova, 29 Maiu (10 Iunie) 1822. «Man sprich allgemein von einen baldigen Abzug der Truppen,—Gott gebe es. Die Manaven sind gänzlich aus unser Gegend über die Donau gezogen; dagegen wollen mehrere der grösern Türken behaupten dass eine gross Armee frische Truppen auf den Weege wahren, welche bestimmt sollen seyn die Kleine und

¹ V. studiul meu «Contribuții la istoria învățămîntului în țară și în străinătate (1780—1830)», în *Analele Academiei Române*, XXIX, p. 12 și «Contribuții, etc., scriitorii mireni», *ibid.*, XXVIII, p. 3 și urm.

Grose-Walachey zu besetzen: ich aber kann selbes nicht glauben. Ich schliesse dass diese Reden blos deswegen ausgesprengt wurden, weil die Ottomanen Furcht haben, da sie höchstens noch 2.000 Mann stark sind und ihr Unfug, den sie treiben, dass Folck zu einen Aufstand könnte reitzen. Von Fürsten, weis man noch nichts bestimmtes.»

173. [Craiova, 15 Iunie 1822.] Drexler. «Der Abzug der Asiaten blos nur eine bolitisch-militaerische Bewegung war, da selbe alle an den nehe liegenden Törfer diess seits der Donau vertheilt wurden und, anstatt selbe vermindert, um 1.200 Mann verstärkt wurden. Von Selichthar-Aga wurde der Befehl an der hiesigen Regirung ertheilt, laut dessen in den 5 Bezirken 50.000 Fuhren frisches Heu anbefohlen wurde zu samelen; in Hetrene soll ein groses militaerisches türkisches Lager statt finden. Jenseits der Donau wurden frische Truppen gegen Bezahlung geworben, und in der Walachei befördert. Von Fürsten hat man nichts: es ist möglich dass nach der Ramasan schnel eine Veränderung geschiet; bis jetzt sind alle Bewegungen kriegerisch: das Benehmen der Truppen ist wie früher immer gleich.».

174. Craiova, 5 Iunie 1822. Drexler. «Anatoler seit 1-ten d. Mth. in voller Abzuge sind; dagegen sind aber frische Truppen angekommen, welche zur Abwechslung der Manafen bestimt sollen seyn; ferner, hofen wir bald den lieben Frieden.»

175. [Craiova, 14/26 Iunie 1822.] Drexler. «Der Salic-Aga der Asiaten, der schon längst mit 600 Mann von Krayova abzog, dieser Tagen die Skella bey Lohm pasirt ist; gleiches sollen in einigen Tagen auch die aus der Czernetzer Gegend thun; seit einigen Tagen sind keine frische Truppen mehr angekomen. Die milittaerische Bewegung war nichts anders als eine Ablösung: in einigen Tagen hofe Ihnen mehreres mit-zutheilen, da man von Constantinopl Tartaren erwartet. S^o Hochheit der Dervisch-Bascha verbleibt wieder auf ein Jahr; nach den Selichthar-Aga seiner Aussage, so werden wir noch lange unsere Gäste zu bewirthen haben. Eine von den Grö-ssern wollen wissen dass die Pforde die Grim und Pesarabien von Russland zurück fordern. Der Unfug und die Gel-

derpresungen sind auf den höchsten Grad gestigen ; alle Moschien und alles was sich da befindet, bis auf das Kleinste, wird aufgenommen von denen die mit den Aufstand Antheil hatten und auch selbe welche auf den allerhöchsten Befehl der Hohen Pforte nicht zurück komen aus Deuschland. Was damit geschehen wird, weiss man noch nicht. Auch werden alle Klöster und Kirchen aufgenommen und von selben die Rechnungen gefortet. Ferner, ist Haggi-Parectar [=Bairaktar] nicht mehr Beschlaaga ; er wurde seines Amtes entsetzt, weil er den Pokovnick 50 Falanka geben liess. Der neue Peschlaaga heist Demir-Aga, und ist ein Vertrauter von Bascha. Scheint ein guter Mann zu sein. Von Rimnick sind gestern 2.300 Mann allhier eingetrofen, und blieb nur der Beschlaaga mit 50 Mann ; es heist dass Delie-Bascha Jensch-Aga und der Dufeschio- [=Tufektschi] Bascha mit ihren Leuthen, ohngefehr 600 Mann, nach Rimnick abmarschieren sollen. Nach Tirguschie geht der Haggi-Parectar. In Csernetz kahmen frische Truppen an : dieser Tagen stund das Leben des Pacharnick Schian in [Gefahr], da ihm eigens in seinem Hause ein Türke aufsuchte, um ihm einige Pistollen-Schüsse durch den Leib zu jagen ; glücklicherweise waren andere Türken zugegen, welche den Feind abhiltten und selben den Weeg banden um die Flucht zu ergreifen ; welches der Türke auch musste thun, und so war das Leben des H. Schian gerettet.»

176. Craiova, 2 Iulie 1821. N. Iotta. «De va fi ca până acum, o să petrecem prea bine, în mare isihie, iară, când povestea să va strica, atunci nu poate zice cinevașile. Mănavi aū trecut toți, și s'aū și dusū la loculū lorū.»

177. [Craiova, 15 Iulie 1822.] Drexler. «Alles ist in gröster Spannung, da man nach eingeholten Nachrichten vernahm dass ein Fürst solle eingesetzt werden und sodann von den Ottomanen befreit werden. Eben kome von Selichthar-Aga, welcher mir anvertraute, da er eben heute nachmitag von Widdin ankam, dass kein Fürst ernand sey, noch ernand werden wird, sondern es heist, es solle ein Reschal¹ von Constantinopl

¹ Regcà, puternic.

komen, welcher die Stelle eines Fürsten begleiden wird, bis die Grichen gänzlich unterjocht sind, und sodann habe die allerhöchste Pforde beschlossen einen Fürsten einzusetzen, aber keinen Grichen mehr, sondern einen eingebohrten Landes-Pojaren. Ferner sind die Asiaten, noch beileufig die Hälfte an der Zahl, noch an den nahe liegenden Törfer der Donau diessseits. Den 1-ten d. sind abermahl 300 Delie bei der Skella Lohm herüber gekommen; auch wurde Befehl ertheilt, auf neue Verprofiantirung: es ist gar keine Hofnung, dass mir unsere Gästen bald befreit werden. Dieser Tagen, während der Abwesenheit des Selichthar-Aga, schwebden wir in groser Gefahr, da sich ein Complod von Ottomanen beschlossen hatte, die Stadt in Brand zu stecken, um dan zu plündern und ihren Unfug treiben zu kennen; glücklicher Weisse wurde noch vor der That diesses fürchterliche Vorhaben entdeckt und ihr Vorhaben wurde dadurch geschentert (*sic*); mehrere dieses Verbrechens wurden ingeheim nach Widdin abgeschückt.»

178. Craiova, 10/22 Iulie 1822. Nestor Pavlovici. «Alaltăerî venisă niște Turci de la Pleven și ruga cu scumpia... La 7 aratasem dumatăle că pe epis[copul] G. l-aŭ lapadat și aŭ pus pe Arnaugianu Calinico, pe care l-aŭ fost și dat pin târg cu alaŭ, și numaŭ de căt porunci bumbașir, ferească Dumnezău: ban[ŭ] și ban[ŭ], — altfel, nu. Și Joŭ dimineată, după lipsirea Caimacanuluŭ, s'aŭ cam spăriiat acest epis[cop], și s'aŭ și lapadat de slujba acŭast[a], și așa fu stăpânirea luŭ 24 cŭasur[ŭ]; acumă iarăș sănt omeni parinteluŭ epis[cop] Galaction. Însă aŭ chemat Divanu pe parintele iconomu Iordachi și aŭ zis că să-l pue pe dănsu în locul luŭ parintele Timotheos, dinpreună cu parintele gramaticu, să caute treabă până să va orăndui episcop; și astfel de comédie avem pe aicea. Pe Greci ce erea în slujbe, i-aŭ scos pe toŭ. Acumă sănt boeri pământeni stăpânitor[ŭ], dară nu știu căt le va ținea înparația, saŭ stăpânirea, căcŭ asară s'aŭ auzit precum că Grigor[e] Ghica sa sa fi facut Domnă înnaceste 17 județe, și aicea să vie Romanit Caimacanu, și, fiind acest[a] adevarat, iară să schimba aicea stăpânirea dumnealor boerilor

noștri... În ceasul acesta, aflaî *official* că Nenciulescu vine aicea Caimacanu și are ferman că dănsu, dînpreună cu 4 boeri, să stăpânească aceste 5 județe și să nu aibă Voda a-l scoate și a pune pe altu fără știrea Împarații; acești 4 boer[i] să și numescă: Logof[ătul] D. Bibescu, Logof[ătul] D. Brailoi, Com. Brailoi, Cluci[e]r[ul] Gănescu; vedea-vom și acîst[a]. La episc[op] aũ fost acum, și am aflat că aũ rămas iară ca mai nainte parintele Timotheos vechil, iară parintele Iordache și spre regula dum[i]sale. Oștiri acum nu prea sânt, s'aũ cam dus, și er aũ plecat vr'o 200 inș, și nadajduim că în scurt după venirea Vodi vor pleca toți. Despre frică, avem ceva puțanel la coșară, dară nu e nimic: vin Turci să [să] uite, și iarăș pleacă... Socotim să plece Turci după venirea Domnului.»

179. 12 Iulie 1822. Același. «Acest ocazion aũ rămas până aztaz. Asară aũ sosit și dumnealui Caimacamu cel nou de l[a] București, adecă Nenciulescu.»

180. Craiova, 20 Iulie 1822. Drexler. «Den 3-ten d. Mth., wurde laut Firman ein neuer Bischof eingesetzt mit Nahmen Galeniko [=Călinic]. Den 5/17ten abends laut allerhöchsten Befehl, wurde der H. Caimakan Costaki Samurkasch seines Dienstes entsetzt und gleich darauf, noch denselben Abend, nach Widdin berufen, alle seine Effecten und Schriften wurden versiegelt. Man will wissen, die bukurester Regierung habe ihn bey der Hohen Pforde verdrängt. Nach speter eingetroffenen Nachrichten, sollen auch der bukurester und jener von Jasy seines Dienstes entsetzt worden seyn und eben nach Constantinople berufen worden, und somitt, anstat Grichen, Landes-Einwohner eingesetzt. Hier sind die Grosslogofett Bibesko und Brayloi als Vorsteher eingesetzt, dann auch, unter Einstimmung des Divans, die provisorische Regierung anvertraut worden.»

181. [Craiova], 21 Iulie 1822. Stan Jianu. «Păn acum aũ judecat lucr[ul] într'alt chip, fără numai de pace; acum văz lucrurile cam amestecate, și nu-m plac.»

182. [Craiova], 30 Iulie 1822. Cons[antin] Brăil[o]. «Mi-luindu-ne milostivul Dumnezeu cu Domnie, socotim fără îndoială că să vor șterge patimile ce am cercat în diiaștimă de atăta vreme până acum.» Își ridică decî familia.

183. [Craiova], 12 August 1822. Dimi[trachi] Bib[escu]. «Catinca îmi scrie că i-ai zis dum[nea]ta să-ș caute alt conac, că odăile dum[nea]v[oastră] o să le faceți prăvălii. Pentru care mă rog, mai fie îngăduială pînă ce va veni și Măria Sa Vodă (a căruia venire o așteptăm curând la Silistra întăiu, ca să-ș facă tacămu Domnii), și atunci să merg și eu la închinăciune și, văzând, făcând, că poate îi voi scoate și afar[ă]; și pentru o lună, două de zile să mai prinz și alt[ă] casa.».

184. Sibiiu, 14/26 Octombrie 1822. Stan Popovici. Arată ce a cheltuit la drum cu beșlii, Turcii, vatafi. «După această însemnare te vei putea regularisi. Vei ști și aceasta că mai nainte aceale mîncătorii nu era, fără numai :

Chirii cum să putea tocmi omul cu chirigii.

La Balș, la podu, une ori lua de car a 10 părăle, alte ori nu lua.

La Jibea, trecutu Oltului, 40 a 50 părăle.

La Ciineni, trecutu Oltului, 50 a 60, pîn 80 părăle de caru, cum să putea tocmi omul cu podari.

La Ciineni, la vatafu, de om 2 a 4 pără[ale], și de vită iar la 2 a 4 părăle.

Pentru avaeți, pentru rîmători, mai nainte era de păreache 60 pără., și vama la păre[ache], în zilele lui Caragea s'au făcut avaeți cu vama întii, lei 4, apoi 6, mai la urmă 8, 10 pără[ale], 12. După aceia s'au făcut care ce putea să iă, și beșlii iarăș prin toate satele, încitu, în iarna trecută, unii care vindea rîmători în lăzăret, nu putea prinde după vînzare vămile și avaturile.

Pentru vitele cu coarne, oi, capre, de acestea nu-ți faci aducere aminte, fiindcă aceste articole era oprite de la Poartă a-și scoate încoace ce; sloboză Domnul țări saū Caimacamul Craiovi, făcea negustori tocmeală cu dinși, cum să putea învoi.»

185. 1823. Scrisori românești pentru bani de la «Ali-Aga, Rahovan».

186. Sibiiu, 30/11 Ianuar 1823. Savva Ioannovici. «În țară iaste bine pace, și oameni își caută trebile fără supărare, numai tot cu frică în sîn, să nu să spargă fără veaste oala și să fie dați pradă celor de altu neam... Pă Nenciu-culescu l-au scos din Căimăcămie, că n'au vrut să mai fie

după cum era, ci cerea să nu i să meastece niminea în cele 5 județe. Boerii Craiovei încă au lucrat cu alți ipochimeni mari decindea ca să despărtaşcă cele 5 județe de cuca Bucureștiul[ui], și, de una ca aceasta temîndu-să Domniia, au trimis de i-au ridicat la București, și au făcut acolò Divaniți, de unde pot porunci și Craiovei. Polizachi au luat iarăș poștele și vămile, și la vama Craiovei au intrat iarăș Amanu. Galaction¹ până acum tot μέσον φθοράς και ἀφθοραίας² să află. Mitropolitul³ șade la Brașov.

Domnul Aghentul au scris la stăpânirea de aici să silească pă fugari să iasă în țară. Deci i-au chemat pe toți la poliție, și le-au spus, sau să meargă afară, sau să dea mai afund în *Austria*. Ceialalți au cocoloșit și au tăcut, iară Grecii au așternut o instanție cătră În. C. Gubernium, cum că, fiindcă, din pricina revoluționui Eladei, s'au scornit de cătră Turci goană asupra tuturor Grecilor de obște, vinovați și nevinovați, nu pot merge în țară, și la *Austria* nu să pot mută acum, în vreme de iarnă, ci să-i îngăduiască până la primăvară, și atunci iș va lua fieștecarele sama ce va face. Iar, voinđ Împărăteasca Mărire a-i sili să meargă la Turci, să-i jervească, să roagă ca mai bine să trimiță Mărirea Sa ca să-i piarză cu sabie creștinească. Acest den urmă și neplăcut Ausdruck le-am zis să-l schimbe; apoi eu nu știu ce vor fi făcut.»

187. Sibiiu, 14/26 April 1823. Stan Popovici. «În săptămîna viitoare pleacă de aici ghenerarū Alecsandru Pini.»

188. Sibiiu, 15/27 Decembre 1823. Stan Popovici. «Ghegeneral de Minceachi la 21 X-mvrie au plecat cu toată familia sa la București, și de acolò la Țarigrad va merge, și la 23 au plecat și baron v. Rukman, *consilieru*, și un secretar Carniovu, iar canțălăria au rămas aicea.»

189. Craiova, 5 Februar 1824. Savva Ioannovici. «Aici iaste isihie mare, chesaturī mari: pă Pașa de la Vidin l-au mutat a Endrenea⁴, făcîndu-l serascheri asupra oștirilor celor adunate

¹ Episcopul.

² «Între peire și mîntuire.»

³ Dionisie Lupu.

⁴ Adrianopol.

pentru apostafi; în locul lui, vine altul, care astăzi, mine, intră în Vidin.»

190. Craiova, 21 Mart 1824. Savva Ioannovicî. «Costache Brăiloiu s'aŭ orînduit ispravnic la Caracal.»

191. Craiova, 15 April 1824. Savva Ioannovicî. «Pă dum[nea]l[u]î Caimacamul Logofătu Const[antin] Cîmpineanul l-aŭ schimbat; în locu dum[nea]l[u]î aŭ venit dum[nea]luî biv Vel Hatman Dimitrie Raletu.»

192. Craiova, 6 Maiu 1824. Savva Ioannovicî. Să se trimeată ziarul «Beobachter», pentru spițerul Leopold Koller. «Noi aici până acum, din mila Domnului, aveam mare liniște, iar în zilele acestea s'aŭ cam întristat lumea din vestirile ce aŭ venit că înprejur[ul] Bucureștil[o]r, la Ialomița, ar fi cu ade-vărat cfuma. Și că dincolo, peste Dunăre, la Oreahova, cale de 12 ceasuri din Craiova, aŭ venit de bună samă vre o 400 ostași turci nesupuși, care erea să meargă cu Derviş-Pașa asupra insurgenților la Morea, și, pă drum certîndu-să cu ceialalți, s'aŭ întors înapoi, și, pă unde aŭ ajuns, ar fi făcut și reale și ar fi luat și bani de la niște aianî și de la orașe, ca să le cruce, să nu le supere; și oameniî mușcați de șarpe, l'è frică și de șopîrlă. Cu toate acestea, Măriia Sa Vodă aŭ pus în lucrare a să face lăzăret la București; de prin alte locuri, s'aŭ dat poruncile cele cuviincioase spre potolirea boalei. Asemenea și pentru Turci nesupuși iaste nădeajde că, saŭ cu bine, saŭ cu rău, îi va potoli Măriia Sa Pașa de la Vidin. Dumnezeu să-ș facă milă!»

193. Sibiiu, 14/26 Maiu 1824. Stan Popovicî. «Dinŭ pricina că cu bună samă este ciumă în județu Ialomiți și pe marginea Dunări, s'aŭ făcutu lazaretu mai tare: pentru oameni, 20 zile fără osăbire și, de mărfuri, 21 zile.»

194. Craiova, 17 Maiu 1824. Savva Ioannovicî. «Postelnicu cel Mare, Filip, înpreună cu unul Aslanoglu, să află aici veniți de vre o cîteva zile: niminea nu știe pintru care sfișit. Din sudiți austriacești văzînd discoliile ce arătă Aghenția a-î cunoaște, mulți s'aŭ lepădat și s'aŭ făcut raiale cu privileghiuri. Părintele episcop Galaction l-aŭ scos din Scaun, și s'aŭ orînduit grăm[ă]tical Preaosfinții Sale, chîr Neofit, episcop, la aceste

5 județe,—om foarte blind și înpodobit cu învățătură. Mone-dele să sue, și sîntu cu totul rare în piață.»

195. Craiova, 17 Iunie 1824. Savva Ioannovici. «La Izlaz, schela Nicopolii, la 12 ceasuri de aici departe, s'au molifsit de cîumă și au murit cîteva suflete. Aū mers comision de aici și aū scos pă molifsiți de i-aū băgat într'o pădure, să facă lăzăret... Musafirii cei cu arma să gătesc de ședere: mulți zic că s'aū schimbat cele scrise de acolo la 12 Mai nou, și întră altă mijlocire ca să dea săvîrșire pricinilor.»

196. Craiova, 28 Iunie 1824. Savva Ioannovici. «Din cue, am mai vîndut, dar tot mai sînt, fiindcă nu sînt toate harțul Țării-Rumînești... Vorbele de cîumă aū mai încetat acum.»

197. Iași, 26 Novembre 1824. Măgîrdici Bucliu. «Și Cantemir al nostru aū învățat la vremea lui musiu Rab slobod și a să întovărăși cu boeri spre jecuiria sudiților, și, în vremea acestui domnul Aghent, pentru neunire lui cu dănsul la acesti feliuri di fapte, pentru acîastă, el, di ciudă, cu Curtia și cu boeri, unindu-să pîn taină mari, învrăjbire aū pricinuit între domnul Aghent și între sudiți, sculându-să asupra sudiților ca să le puie niști biruri mari, căte 7.000 lei, altor căti 5.000 lei, și așa pără la 500 lei celui mai dipi urmă; încă și acîasta, ca sudiții să-și vîndă acareturile. Adivărat că, pentru toti acesti feliuri, la toți, puindu-să și domnul Aghent di potrivă, avem nădejdi că nu ar putē să facă nimic. Și, pentru acesti feliuri di supărări, dum¹ nu-și poti îndrepta cheful: forti mari mirari ne aflăm, cine vra să fie lui arcă¹, ca pără la atăta Împărăție suferi faptele lui; în vremea lui monsiu Rab, atătia jălbii s'aū dat asupra lui, și nimin¹ n'aū folosit nimic: numai Dumnezeu să-și facă o milă!»

198. București, 14/26 Februar 1825. «Păzește-te de galbeni do-decari, că aū eșitu calpi mulți, făcuț de Greci, făcuți întocmai ca cei bun¹; atăt numai că aū preț numai de opt lei, având argint mult băgatū într'ânși, și să zice că în Țara-Rumă-nească s'aū vârs[at] 60.000, și tovaroși Aghenții, neguțătorii, zic că mai așteaptă 1.500.000, totū pentru ticăloasa Țara-

¹ Sprijinitor.

Rumăneasca, cu toate că ochiu neadormit al Stăpîniri a pus sirguință mare asupra acești pricinî, a apandisi-o [întîmpina-o].»

199. București, 21 Februar 1825. Costachi Vlădoianu. Pentru scrisorile ce trimite la «iubita mea Frosiniță». Și alta, fără dată.

În alt rînd cere postav (12 Februar).

Aceșei scrisorî la 7/19: «Boala ciumi avem zile de cînd nu să mai aude, slav[ă] lui Dumnezeu. Joi sara, la 2¹/₂ turcește, s'aũ făcut cutremur, nu p̃rea mare, dar simțitorî.»

200. Craiova, 4 Iulie 1825. Savva Ioanovicî. «Mincunile ce să auzea de spre Domnie noaoă, în vecinătate, s'aũ potolit acum aici. Stupîi sînt frumoși și cu ceară multă.»

201. Govora, 21 Novembre 1827. N. Iotta. «Alaltă sară, am luat o curată știință de la Ibraila că Mehmezi facũ mare pregătire... La Prutũ aũ sositũ mare putere rusească, și aũ făcutũ lagerũ în marginea Prutului. Cazaci, ofițeri, totdeauna vine la Galați și și tãrguescũ vinũ, rachiũ... Turci în toate cetățile să strãngũ, gătire mare facũ: destul de frică aũ beți creștin[i] aici în țară: nu știũ ce să facă. De la Craiova nici-o știință am de cãndũ s'aũ începutũ aceste dureri.»

202. Rîmnic, 2 Iunie 1829. N. Iotta. Gaismar a trecut Dunărea la 27 Maiũ, la Rahova, «sară, întunericũ fiindũ». «Țicãloș Turci, netemãndu-să de așa grabnică trecere, s'aũ pomenitũ la 2 cîsurî nemțăști de dimineața, la 28 Maiũ, ocolitũ orașul Răhovi cu Muscali, încãt de bătae tobelorũ și din auzulũ muzici aũ fost Mehmed cu totul spãriiatũ, și, făcãndũ mai întãi întrebãciune Ecselenția Sa de vor să să închine sau nu, aũ datũ rãspunsũ Bașa că vor bătae. Și așa, începãndũ cu tunurile din toate părțile, aũ ținut bătae vr'o cãteva cîsurî, apoi aũ strigatũ Muscali «ura», și aũ intrat înũ oraș, prinzãndũ pe toți Turci ce aũ fost vii, împreunã cu cadãnele lorũ și copii. Aũ fost groznică jale de Turci; le-aũ datũ hagma (*sic*), i-aũ jefuit și îi trimete la Craiova, cu totulũ împreunã, și cu beigamberi (*sic*) lorũ; iar Turci de la Ținbru, auzindũ tunurile, s'aũ dusũ focului: aũ nãpustit orașul.» Rușii vind zece ocale de fier cu 1 leũ și cãldãrile, cu 2.

203. Craiova, 12 August 1829. Ioniță Minovicî. «Divanu

Bucureștilor au trimis aici poruncă și au rânduit pă N. Brăiloiu ca să cumpere cu bani gata bucatele de la toți lăcuiitori țări fără deosăbire, însă cu prețuri hotărâte, câte 20 lei % (*sic*) oca făina, 13 lei orzu și 12 lei ovăzu, toate făcute teslim aici la magasie, cu cheltuiala oamenilor... S'au oprit tot speculașionu de bucate între lăcuiitori... Nu știu oameni, de unde să cumpere, să mănânce.»

197, Craiova, 11 August 1829. Ioan Minovici. Luptă la Cerneți: Turcii sînt goniți și înecați în Dunăre.

198. București, 5 Novembre 1830. Consulul engles Blutte. «Nous avons malheureusement la peste à Calarache, où elle est passée de Silistrie.»

București, 19 Mart 1832. E. L. Blutte. «Vous connoîtrez déjà la destitution du Ministre de la Justice et la cause de cette destitution. Le Métropolitain Grégoire, qui avoit été attaqué de maladie avec vomissement à Buséo, lieu de sa surveillance actuelle, est maintenant, grâces aux soins et aux talens de M. le docteur Arsaki, hors de danger, à ce que l'on me dit.»

V.

DIVERSE.

1. 12 Novembre 7220 (1712). «Eü, Sfetco», dă zapis «dumneaei babei Iracăi», pentru un împrumut de zloti, «cu do-bândă zeace la doi», pe jumătate de an. Dacă nu va plăti, «și să va face vr'o cheltuial[ă], aü zăciual[ă], să fie tot de la mine».

2. † Părcălabe i voao, oamenilor de la Poiană, vă facem în știre că, viind aici Costandin Popescu de la Popești sud Vâlcea, mi i-aü spus pentru Dragu ce iaste fugit de la voi, și acum iaste în Vâlcea; care Drag aü și furat o capră acestui Costandin. Pentru care iată că v[ă] scriem, să căutaț, să meargeț sa luaț pă acel Dragu, cu toate iconomiile lui, și să-l aduceț la urma lui, după cum iaste porunca Mării Sale lui Vod[ă]; și să luaț capra de la el și să-l daț mai susului numit păgubaș. Altă sminteală să nu faceț. Acıast[a].

Aprilie 11 d., 1752.

[Iscălitură neînțeleasă.]

3. Foița de vitele ce a focoto stricăciune în bucate, precum o arată mai josü anume; Săpt[emvrie] 14, 7262 [1754].

Popa Udra, Tudura săraca, diiaconu Gherghi, Mărica să-raca, diiaconu Costandin.

Greciști:

Popa Greghi, Vasăle Șălaru, Costandinü a Calei . . . Mi-hai boiarü, Cipico.

Strenji: Flora călugărița. — Popești. . . . Săueși, Slănești Degeni, — ot Blăslavu.

4. Manuscris fragmentar. Incipit: «Rânduiala ce face la Joi Mare, la spălare, diaconul de jos.» La sfîrșit: «i pisah az Costantin Logft.; 1757».

5. 1778. Scrisoare a lui H. Ivan Popü. Citează proverbul: «cine plänge pentru altul, pă el îl ustură ochi».

6. 12 Maiu 1778. Testamentul lui Nica Teişanu: «O sălişte de casă» la Rîmnic, vie la Vlădeşti, «perne înbrăcate cu flanel», «I juncă să să taie la pomana mea», «I păreche de papuci: pentru aceştia să dau 5 vadre rachiu.»

7. Craiova, 26 April 1784. Zamfir H[ag]i Gherghie. «Preaiubita şi dulcea mea soţioară, Mariuţa, au lăsat dum[nea]voastră s[ă]n[tă]tate. Of ticălosul de mine şi de tot nenorocit în lume am rămas, negru şi părilit în lume, şi cu jale nespūsă, căci nu m'am învrednicit să fiu la morte, nici la îngropăciune... Of amar viaţa mea, că lumea mi s'au întunecat şi sorele au apus. Of şi iar of!» Să-î mîngîie ei copilul: «şi ieş i-am scris cu mîngăiere şi cu parigorisală. Of vai de mine, of! Şi, de copilu, să nu să cernescă, numai la mână să să lege cu negru,—că destul m'am negrit eu şi m'am întunecat . . . Mi să tăiară mările, şi nu mai putui scrie . . . La aciastă vîrstă şi greutatea copiilor, mare nedreptate mi s'au făcut mie, păcătosul: mulţămim lui D[umne]zeu.»

8. 4 Mart 1801. «Alamanu Măţ ot Răşinariu.» Pentru chilii ce vrea să facă la o mănăstire. Pomenite fetele, Ana şi Sora, şi nepotul Maniu Mitrea: «şi acela le va ceti împreună cu dîsele.»

9. 1804. «Toate socotelile şi zapisăle lui Drotlof zidariu, pentru lucru bisereci de afară.»

10. [1805.] «Eu Nedelea; eu, cea mai mic[ă], Zmăranda.» «Ştii că pă tat[a] l-au tăiat Turcii, şi maica e bătrână . . . sânt străină.» De la el e tot ajutorul.

11. 1805. Hagi Costandin Pop către fiul său Zamfirachi. A fost bolnav. «Am văzut că-mi scrii, fiule, că mi ai scris atîtea scrisori, şi te miri de nu űam făcut nici-un răspuns. Dară fătu-meu, la aceasta ai greşală, că sînt numai vorbe, fiindcă cărţile pe numele meu nu să perd, fiindcă este ştiut în multe părţi, mai virtos cînd la o căprăriţă îi vin scrisori de afară mai cu toate poştele pe numele ei, şi nu să perd, dară cum pe numele meu să să pearză; ci zi că nu mi ai scris nici de cum.» Fusese fiul în oaste. «Ofiterii ce[î] ce sînt gazdă bune şi să feresc de lucruri necuvioasă au cinste la regement şi avanşeruesc mai curînd ca alţii... La purtarea ta să vor uita cu ochi deschiş, fiind de alt neam.»

12. Timişora, 11 Maiu st. n. 1806. Zamfirachi Pop. E făcut acum «adiutantă la domnu maioru Popu, care singur l-au pofţit ca să rămăiă la ast regiment». Iscăleşte: Zenobie.

Odată el vorbeşte, după spusa unui ofiţer rus, de neam Grec, că Ruşii au furişat lui Cerni-Gheorghe 300.000 de galbeni.

La 26 Novembre st. n. întreba dacă e adevărat că Ruşii sînt în Bucureşti.

13. 25 Maiu 1808. «Mariia văduva, cu trei feate, din curtea bisearici Sfântului Iliş.» «Cu trei pietri de feat[e]», cere ajutor.

14. Pesta, 7 Iulie 1808. Zamfirachi Pop, ca ofiţer, scrie româneşte tatălui său, şi despre încoronarea apropiată a Împărătesei. «Grăfoia Ştarenberg, unde am fost erî la prînză.» Mamei îi scrie în P. S., greceşte.—Fusese şi fratele lui, Dincă. pe acolo. — Prin Septembrie era cu el şi «fictoru lui domnu Molnar».

15. Catastif de cheltuiala ce să va face la pogrebanie răposatului dumnealui jupînului Hagiul şi ce să va da până la trei ani la parastase, etc.; 1808, Octomvrie 18; Sibî.

16. 1809. Zamfirachi Pop scrie din Bucureşti şi din Craiova, apoi din Viena. Erzenberg îi oferise a-l face căpitan în *Landwehr*.

17. Sibîu, 2 Iulie 1809. Pauline H. C. Pop arată că soţul ei lăsase grija Casei fiului mai tînăr Constantin şi lui Stan Popovici. Hagiul moare la 30 Octomvrie 1808 şi Constantin la 20 Iunie 1809, la 19 ani. Acum conducerea afacerilor o au Zenovie şi Stan Popovici. — Tipărit în nemţeşte, greceşte şi româneşte.

18. 1810. Scrisori din Viena, de la Zamfirachi Pop, ofiţer, către «fratele» său, Stan.—Tot de acolo scrie, în aceeaşi limbă, Dumitraşco Popovici.

19. «În Marele-Becîcherecû», 13 Novembre 1810. «Theodoru Popovici, parohu în M. Becî; Moisei Popovici, puhpinteru.» Către «vărul» Stan. Salutări.

20. 1812. Neusatz. Corespondenţă pentru zugrăveală într-o biserică de sat a lui «Arssenius Theodorovics».

21. 1814-5. Fragment de scrisoare din Viena (?). Şedinţele şi petrecerile Congresului. «Ich war in dem grossen Hof-Ball

parée und habe auch die Dudesco dort gesehen... Von Dudesco weis ich kein Wort: er ist in der Leopoldstadt ausgezogen, und whont auf der Landstrasse; er wartet auf seinen Schwiegersohn wie auf Gott¹; der Gregoir soll schon in Pest seyn...»

22. Pesta, 22 August 1816. Scrisoare grecească de afaceri de la Μανέγας και Τουνοουλής.

23. C. 1817. Πέτρος Λοῦκας, «copil fără minte și neprah-tisit de nici-un fel de procopsala», trimete *stăpînei* de odinioară, Păuna Pop, «acest tefaric, adecă o punguliț[ă] de bani». Nu e ciumă în Țară. «Rugăciunile cari facem Maicăi prea-curatei Fe-cioarei la zile de sărbători, nopțile cu priveghierii și zia cu deosebite podoabe de cântări și cu 2 cântăreți, desăvârșiți psalți, între amândoo strănile, și, cum să face sară, vine chir Băluță Ioan și ne adună pe toți din târgu, toți copii, la toate sărbătorile, și ne duce de ascultăm la acest fel de podoabă, ca pe niște călugări, și socotim că nu să va îndura de noi pă-cătoși de a ne pedepsi cu mânia sa, care o vedem prin alte orașe. La București și în Țara Turcască, la Diș, foarte tare s'a pornit, mai vartos asupra Jidovilor și Turcilor, și din nimică nu să pricinuește, că[t] din necurătenia, și a legii, și omenilor, cari nu să păzesc, ci fac tot felu de amestecări; și, intrînd și creștini pin casele nelegiuitorilor, s'a pornit acum de opștea între toți. Pe ici avem până acum lazareturi din amândoo părțile, dar ce folos?! că Turci nu fac lazaret, și rămîne la mila lui Dumnezeu cum va vrea cu noi.»

24. Rod, 24 «Marțu» 1817. Comănel căpitan. Felicită pe Hagiica de Paști și-i trimete «un mielușel».

25. Cu plecăcione sărutu cinstită mănă dumitale, cinstită cocoană Hagiico. Poftescū să petreci Sfânta Înviare a Dom-nului Hristos în pace și sănătoși. Primițu un melu, și un cocoșu de munte, și ceva brînză. Mă rogu să le primești ca de la un priiatin și supus al dumitale. Și suntū al dumitale prea-plecată slugă:

Comănel Căpitan.

Rodū, în 12^a April 818..

¹ V. Hurmuzaki X, la numele Cariboglu.

26. «*Budak*, la Bistritze», 20 Septembrie 1820. Hellena Macedon. Pentru o scrisoare.

27. Seghedin, 27 Decembrie 1820. Comunitatea ortodoxă de acolo scrie sirbește.

28. Cluj, 1821. Scrisori românești de la Dimitrie Raț, translator gubernial.

29. Cluj, 19 Februar 1821. «Dimitrie Rațl.» Pentru o scutire de «fictor din cătane» și o cerere de la «cocoana Maria Ceacheardec».

30. 23 Iulie 1821, Dumitru Nicolae, Grec din București. E *cătană* în Viena; are o afacere, pentru care a vorbit *solului* turcesc Mavrogheni. Cere ajutor de băni. P. S. e de «Danu Dragomir, catana din Rău-Sadului», care ar vrea să iasă din cătane.

31. Craiova, 29 Septembrie 1821. Popa Iordachi, care are pe fiul său Gheorghe la casa lor. I-l recomandă.

32. [Craiova], 12 Mart 1822. «Zamfira a lui Dumitru Huzariu, nepotu lui Hagl Pătru.» Cere ajutor la bătrînețe, «și cu multă slăbiciune și cu nevădeare de ochi».

33. Rîmnic, 13 Decembrie 1821. «Ghiță dascălu.» Pentru datorii și «anghinaturî vărgate».

La 9 Ianuar 1822, pomeneste o scrisoare de la Stan la «părintele Meletie iconomul» (era încă la Sibiiu acesta).

34. [Căldărușani], 4 Septembrie 1823. Ioan Orbu, «Cînd aū voit Dumnezeu ca să mă pedepsească pentru păcatele mele cu acîastă orbiciune.» Păunica, prin milostenii, e «toiag orbului». «Fiindcă sînt întunecat, nu sînt vreadnic [a veni la ea].»

35. Mag, 3 Iulie 1824. «Gabriel Molnar, poștmaister.» Pentru doi cai ai Hagicăi. «Cere un cațeon de calvin pe o roa-fătă ca și el, ce na (*sic*) miroasă a tulipan, nice a măghiranî, ci a piatră pucioasă... Că-m rod pâine mea de la părinți, cumpărată pe stîmbu, ca cîini cei răi și necredințosu la un stăpîn bun... Mai bine să cază turnu cel cu umbu în vîrv și să lasă vii numai căți am botezat noi cu toță... Dar de la o doamnă creștină, nu de la v'o cațeonă de niam rău... *Cu doi nu te ploai*... Pentru scrisoare și ortografia, mă rog de jertare, că

acîastă scrisoare n'am învățat la școală, ci numai am furat cu ochi.»

Ceruse și la 6 Iunie: «Îmi turbă iepile după armăsărit; care mare pagubă aș avea, dacă nu s'arū mănză. De a muri oarecândva calu acela, l-oī îngropa cu pompă ca pe Ducipal, ca și pe iapa mea Jiji, care cu muzicaș zăcând de jele până la groapă o am petrecut cu toată Curtia mea.»

36. București, 3 Octombrie 1824. F. Müller Theater-Direktor. Bilet german.

37. Govora, 4 Septembre 1829. De trei zile nu a «mai murit niminea în Craiova». Rușii aū trecut Dunărea.

38. 15 Februar 1832. «Maghistratul orașului Craiovei.» Să-i tocmească pe dr. Cominec, «de iaste desăvîrșit dohtor cu diplomă și cu sentementurī plăcute». Are 800 de fl. argint=5 400 de lei turcești, pe an. S'a scris Vornicieī din lăuntru pentru a fi numit, și s'a aprobat. «Să să scoale să vie cu un ceas mai nainte, fiind întrebuințată politia de dohtor.» Iscălesc: Constandin Brăil[oiu], Cost[an]d[i]n Braboveanu, Νικόλαος Εμμανουήλ.

39. Craiova, 15 Februar 1823. Crăciun și Sava Ioannovicī. Trimet cererea maghistratului Craiovei. *Dohtorul* să-și aducă «documenturile saū diplomel[e] în rînduială, că iaste dohtor de medițin, iar nu hirurg. Fiindcă după întocmire cea noaoă toț dohtoriī ce aū a intra în slujba țării are să înfățișeze documenturī vrednice de încredințarea științelor meșteșugului lor, care aū a să cerceta de cătră comisii cea pentru dohtorī așezată... Are orașul mare lipsă, aflîndu-să numai cu un hirurg... Are a-ș lua plata vizitelor ce va face pă la oamenii cei cu stare, și noī, din cît va sta prin puțință, vom pune toată silința a-l recomîndălui prin toate casele neguțătorești și boerești.»

40. Craiova, 14 Mart 1832. Crăciun și Savva Ioanovicī. Vornicia a hotărît ce urmează pentru dohtor: a) Plată pe lună, 600 de lei, la sfîrșitul lunii; b) «dohtorul iaste datorī să curarisească pă săracii lăcuiitorī din oraș fără nicī-o plată, iar cei cu stare aū să-ī plătească vizitele»; c) «nu iaste slobod dohtorul a lipsi din oraș fără știrea maghistratului»; d) «iaste dator dohtorul a alerga în toată vremea la cei ce-l vor chema».

S'a aflat la București un dohtor, «anume Petru Baron, care
aŭ săvîrșit învățătura la Minhen și, viind aicea, s'aŭ și așezat
dohtor al orașului»; cellalt poate fi Cominec: «deosibit are
orașul și un hirurg, pă Vilag, de la Viena». De nu Cominec,
altul, pe care ar putea să-l caute la Viena dr. Malhat. Se
plătia de particulari lui Fereri «alți 3 a 4 mii lei pă an».

41. «Băile ot Meh[a]dii». «Dimitr[ache] Grecianu.» Scrisoare
de la «cumnatul mieu Căm[i]n[a]r[ul] Costandin Socoteanu».

42. Rîmnic. «Catinca [lui Alecu], Bojureanca.» Pentru niște
«sineturi».

TABLA NUMELOR.

N. B. Prefața nu e cuprinsă în aceste table.

A

Adacalè, 142.
 Adrianopol, 160.
 Ahmed-Efendi (1806-7), 125, 127-8.
 Aidin-Pașa, 116.
 Albeștî, 124.
 Albulescu (Ioan), 83, 85.
 Alexandru I-iû (Țar), 128.
 Ali-Pașa de Tepelen, 119.
 Ali-Pașa (1822), 152.
 Almăj, 123.
 Aman (Dumiiru), 47, 91, 160.
 Amarade (rîu), 130.
 Anglia, 9, 10, 16, 31-2, 43, 100-1, 149.
 Arad, 54, 70.

Arcîar, 108.
 Argeș, 105. (episcopul Iosif de), 32. (negustorî din), 88. (Nanu, negustor din), 90.
 Argetoianu (Gheorghîță), 89, 118. (Ioniță), 118. (Slugerul), 29.
 Armenî, 82, 86, 91.
 Arnăuți, 112, 115, 129, 136-8 142-3, 147.
 Arsaki (dr. A.), 73, 164.
 Arthur (Lewis), 99.
 Aslanoglu, 161.
 Astrahan, 125.
 Autun, 98.

B

Bacaloglu (familie), 93.
 Bacău, 113.
 Baden, 66.
 Bagration (generalul), 128.
 Baia-de-Aramă, 119.
 Băinl (Bratul). V. Zîrnești (proto-popul—din).
 Bălăceanu (C. M.), 69, 72-3. (Elena), 73. (Ștefan), 72. (Sultana), 5. (fiul Stolnicului Ioniță), 5.
 Balasachi (Grigore), 117.
 Băleanu (Grigorașcu), 37.

Bălgrad, 82, 86. (preotul neunit din), 82.
 Balș (sat), 159.
 Bălărețu (Ienachi Stati), 86.
 Bălteanu (Grigorașcu), 70.
 Banat, 137.
 Barco (general), 113.
 Barozzi (consul rusesc), 97.
 Basarab (Ștefan), 92.
 Basarabescu (Dimitrie), 92.
 Basarabia, 155.
 Batal-Pașa, 114.

Becîcherecul-Mare, 169.
 Belgradul sîrbesc, 90, 142. (Paşu de), 114.
 Belleval (emigrat), 98-9.
 Belu (Mărioara), 74, 76. (Ştefan), 69.
 Bender, 112.
 Bengescu (familie), 115. (Constantin, Diu sau Costachi), 18, 24, 26, 28. (Dimitrie sau Matachi), 49. (Gheorghe sau Ghiţă), 8, 36. (alt Gheorghe), 74, 89. (fiii lui Gheorghe 1-iu), 48. (Răducanu), 40, 45. (Stăncuţa), 52-3. (Tache), 74-5, 89, 151. (Titu), 48, 63. (Tiţa), 37. (Stolniceasa), 7.
 Bengeşti (sat), 35.
 «Beobachter» (ziar), 161.
 Bethlen (comitele Gheorghe), 17.
 Bibescu (familia), 37, 117, 120. (Catinca), 28-9, 40, 48-9, 57, 62, 64, 71, 74, 120, 159. (Constantin), 42-3. (Dincă), 117-8, 120. (Dumitrachi), 28-9, 32, 34-5, 37, 39, 41, 47, 51-2, 56-8, 61-2, 68, 71, 74, 91, 117, 120, 124, 149, 158-9. (Elcna, soţia lui Dincă), 42-3, 71-2, 89, 120, (Maria, soţia lui Ştefan, şi fiica ei), 23 şi n. 1. (Ştefănică), 23 şi n. 1, 53, 61, 72, 75-6, 130, 148.
 Bibica (Dimitrie), 23.
 Bîrca (sat), 130.
 Bîrlad, 140.
 Bistriţa olteană (şi moaştele Sf. Grigore Decapolitul), 21, 132.
 Blutte (E. L., consul engles la Bucureşti), 100-1, 164.
 Bobiceşti (sat), 114.
 Bodor (Ludovic, cleric catolic), 100.
 Boian (sat), 151.
 Boiţa (sat), 61, 87.
 Bojoiu (Tudoran), 44-5.
 Bojoran (Alecu), 54.
 Borănescu (Ioniţă), 41, 46.

Borsec, 19.
 Boşnegi (=Bosniaci), 89, 146.
 Botoşani, 87, 91, 151-2. (Armenii din), 87, 151-2.
 Bozieni (sat din jud. Neamţ), 16.
 Braboveanu (Constantin), 68, 90, 172.
 Brădul (lingă Deva), 41.
 Brăila, 109, 139, 163. (Paşa de), 139.
 Brăiloiu (familia), 29, 115. (Anica, fiica Elenei), 55, 68. (copilul ei), 57. (Balaşa), 119. (—ul cel bătrîn, 1790), 107. (Comisul), 158. (Corniş), 48, 107, 123-4. (fiica lui), 52. (Costachi), 35-6, 41-2, 47-9, 53, 60, 65, 67, 70, 73, 77, 89, 113, 118. (şi soţia), 122, 154, 158, 172. (Costică), 74-5. (Dincă), 59. (Dumitrachi), 42, 66, 118, 154, 158. (nepoţii lui), 66. (Elena, soţia lui Costachi), 43-5, 46-9, 51-7, 62, 65, 68. (Ioniţă), 8, 10, 109. (Nicolae), 61, 63-4, 65, 70, 72, 87, 89, 164. (copii), 63. (Uşa, soţia lui Dumitrachi, şi mama ei), 118. (fiul Stolnicului), 19.
 Brau, 42, 146.
 Brăslăveşti (sat şi mănăstire), 118, 133.
 Braşov, 19, 40-1, 43-50, 58-9, 64-9, 71-2, 77, 82, 85, 93, 97, 101, 111, 121-3, 132-3, 145-6, 152, 160. (Barbu Arion din), 83. (I. Vlad, negustor din), 82. (I. Iono-vici Marcus din) 83.
 Brătianu (Dincă), 65-6. (Toma), 54.
 Bratovăeşti (sat), 119.
 Brătuleşti (sat), 38.
 Breasta (sat), 36, 71.
 Brîncoveanu (Grigore), 66-9, 71, 77, 145. (soţia sa), 66. (Manolachi), 81, 117. (Nicolae), 34-5, 39-40. (beizadeaua Radu), 69. (beizadeaua Ştefan), 67.
 Bruckenthal (baronul de), 34-5.
 Brusa (băile de la), 88.

Bucovăț (mănăstire), 116.
 Bucșănescu (Constantin), 68 (Sofia), 72.
 Bucureștii, 7, 8, 10, 12-3, 18, 20, 26-7, 29-31, 37-8, 41-3, 45, 48, 50, 52, 54-7, 67-70, 72-5, 77, 81, 83, 92, 97-101, 106-7, 109, 111-3, 121-3, 125-38, 140, 143, 146, 148-9, 153, 160-1, 164, 169-71. (biserica Domnița Bălașa), 76-7, 112. (mănăstirea Pantelimon), 86. (Agenția austriacă), 97, 163. (consulatul rusesc), 125. (negustorii din 1808), 88. (negustori din 1832), 93. (negustori greci), 83. (Armeni), 85-7, 146. (Evrei), 91, 146. (Teatrul german), 172.

Buda, 45.
 Budac (sat), 171.
 Budișteanu (Varlaam), 16.
 Bug (râu), 126.
 Buicescu (familie), 25.
 Bujor (insulă), 142.
 Bujoreanu (Catinca, soția lui Alecu), 172. (Luxandra, Luxița sa și Ru-xanda), 72, 74, 77.
 Bujoreni (sat), 116.
 Bulgari, 82.
 Buzău, 164. (Costandie, episcop de), 126.
 Buzescu (Constantin și soția sa, Catinca), 61, 64-5, 67.

C

Cabalin (generalul), 38.
 Calafat, 106, 110, 119, 137, 139-41.
 Căldărușani (mănăstire), 171.
 Calenderoglu (Lazăr), 92.
 Călimănești, 14, 87, 118, 132-4, 139. (negustori), 88.
 Călinescu (Grigore), 60.
 Callimachi (Scarlat-Vodă), 129-30, 148.
 Cămărașul Constantin, 19, 21.
 Căminarul Iene, 115.
 Căminăreasa Anica, 53.
 Cantacuzino (Constantin), 58. (Grigore), 74-5. (Elena, fiica lui Constantin Bălăceanu), 72.
 Cantemir (von), 162.
 Carabă (protopopul Ignatie), 93.
 Caracăl, 24, 64, 70, 85, 161.
 Carachiz (localitate), 137.
 Caragea (Ioan Gheorghe-Vodă), 57, 134, 159.
 Caragea (Nicolae-Vodă), 18.
 Carageorghe (căpetenie sirbească), 1 169.

Caramustafa (1800), 116.
 Caransebeș, 105.
 Cara-Osman, 113.
 Carcalechi (C. Gheorghiu), 86.
 Cariboglu (Ienache Dim.), 36.
 Carniov (secretariu rus), 160.
 Cazaci, 109, 163.
 Ceacheardec (Maria), 171.
 Cepturoaia (sat), 30.
 Cernătescu (Constantin), 61. (Gheorghe), 38. (Ioniță), 60.
 Cernăuți, 101.
 Cerneți, 65, 105, 116, 139-40, 145, 147-8, 155-6, 164.
 Chirico (Luca, consul rusesc la București), 54, 97-8, 124 și u. (Elena), 98.
 Chiselev (generalul), 100.
 Cimbru (localitate), 117.
 Cîmpina, 82.
 Cîmpineanu (Constantin), 161. (Ioan), 25. (Scarlat), 16.
 Cîmpulung (-ul muntean), 82, 123. (ispravnic de), 151.

Cineni, 37, 41, 44, 48, 62, 65, 92, 98, 105, 118-9, 121, 133, 135, 149-50, 159. (căpitan de poștă), 48.
Cioroiu (sat), 116, 131.
Cîrjali, 116, 119-20, 133.
Cladova, 110, 124.
Cleanov (sat), 118-20.
Clucerioglu sau Cluccioglu (Constantin), 32, 34.
Cluj, 62, 88, 91. (Vasilachi D. Vlad), 91. (D. Raț), 171. (Vasilie Onofrie, negustor), 86.
Coburg (principele de), 84, 111, 113.
Codrica (Panaiot, secretariu), 97.
Comăneanu (Alexandru), 77. (Păunica), 26.
Constantinopol, 20, 22, 35, 98-9, 112, 117, 128, 145, 148, 155, 160. (patriarhă dc), 43, 144.
Coșoveni (sat), 73.
Costauda (Sebastian), 42.
Costin (căpitanul), 127.
Cotmeana (mănăstire), 124.
Coțofeanu (Ghiță), 43. (Grigore), 41. (Nicolae), 69, 89. (Păuna), 68, 70.
Coțofeni (sat), 130.
Cotroceni (mănăstirea), 52, 111, 137-8.
Cozia, 22, 44, 105, 114, 144, 145.
Craiova, 8, 13, 15-9, 21, 23-8, 41, 43-5, 47, 49, 52-4, 57, 61-5, 68-71, 73-7, 81-5, 88-92, 98-100, 105-11, 113-7, 119, 123-4, 129-31,

133-8, 142-5, 147-61, 163-4, 168-70, 172. (Tîrgul-de-afară), 115. (Sf. Apostoli), 38. (Sf. Arhanghel), 47. (Sf. Troiță), 5, 7, 9, 130. (Sf. Ilie), 169. (Maica Precista și Sf. Gheorghe), 4. (Preoț: economul Iordachi), 157-8, 171. (Timotei), 157-8. (Meletie), 171. (preoț), 89. (Grămăticul Episcopiei), 157. (Caimacam), 9. (negustor: Sava Ioan), 88-9. (Velie Pavlovici), 87-8. (Marco), 83-4. (Hagi Crăciun), 84. (Hagi Barbu), 83. (Ienachi Mihail), 84-6. (Dumitrachi Nicola), 83. (Iordachi Gheorghe), 82. (Hagi Mladen Stoianovici), 90-1. (Nistor Pavlovici), 90-1. (Sava Ioanovici), 92. (Stamate Mărgărit), 90. (P. Dimitriu), 90. (Dimitrie Constantin), 86. (Băluță Ioan), 86. (Fitochi și Calai), 86. (N. Radovici), 86. (Agenție), 139. (sudiț), 153, 161. (Nemț), 131, 137. (Frederic Drechsler, substitutul Agenției), 145, 147-56, 158.
Crețulescu (Eustratie), 4. (Manolachi), 126.
Crimea, 155.
Criuleni, 83.
Cupariul (Manolachi), 22.
Cutuzov (generalul), 98.

D

Darvari (dr. C.), 97.
Dantz (Cesar), 99.
David (Dinu, negustor), 51, 213.
Degeni (sat), 167.
Deleanca (Zoița Șătrărcasa), 69.
Demir-Aga, 156.
Derviș-Aga, 106 n. 1.
Derviș-Pașa (1822), 152, 155, 161.

Dăcliu (Ștefan), 89.
Deva (P. Stoica, vameș din), 86.
Diamandi (Serdar), 130, 145.
Dimanciu (Gligoraș), 98.
Drăgănescu, 100, 112.
Drăgășani, 130-1, 143, 145-6. (dealul Cătinei), 57.
Dragomirești (sat în Ilfov), 126.
Drăgotcștii (sat), 12.

Dreisler. V. Craiova.
 Duca (Neofit, profesor), 89.
 Dncipal, 172.
 Dudescu (banul Nicolae), 8 și n. 2,
 10, 36. (fica sa), 8 și n. 2. (Con-

stantin), 35, 126, 170. (și tatăl
 său). (Elenca), 51-2, 170.
 Dunăre, 41, 107-8, 110-1, 113, 116,
 123, 127, 131, 134, 138, 140-1,
 153-5, 157, 161, 163-4, 172.

E

Elsche (N. van den), 100.
 Emanuel (Nic.), 172.
 Enzenberg (general), 19, 169.

Epir, 92.
 Eteriști, 145.
 Evreî, 112, 170.

F

Facă (Clucerul), 52.
 Fălcoianu (Dimitrie), 22, 24, 25-6,
 28, (Ianachi), 25. (Maria sa Ma-
 riuța), 22, 26.
 Fărcășanu (Serdarul), 43.
 Farfară (familia), 115. (Serdarul), 9.
 (Dumitrana), 118.
 Ferrari (dr. C. P.), 98.
 Filian (dr.), 97.
 Filipescu (Alexandru), 73, 75. (Con-
 stantin), 122, 126, 138. (familia),
 122. (Dinu), 13. (Ecaterina, nă-
 cută Balș), 77. (Grigore), 70. (Ma-
 nolachi), 77.
 Filipopoliti (Iordachi), 32.

Filișanu (Mateiță), 16. (văduva), 123.
 Filitis (Mitropolitul Dosoftei), 126
 și n.
 Florentin (localitate), 111, 113.
 Focșani, 82, 109, 152-3. (Constan-
 tin Paraschiv din), 87. (Leiba
 David), 86.
 Francesă (limba), 27.
 Francisc I-iu (împărăteasa lui), 169.
 Franciscani, 34.
 Frankfurt, 8. (*Gazeta de*), 61, 63.
 Franța, 31, 38, 42-3, 114, 125-6.
 Fratoștișanu (Radu), 68.
 Frumușanu (C.), 76.
 Fulea (Moise), 54.

G

Galați, 82, 133, 140, 163.
 Gănescu (familia), 91. (Catinca și
 soțul ei, Ioan), 31, 41-2, 46,
 52, 61, 73.
 Gaudy (funcționar la Agenția aus-
 triacă din București), 121.
 Gavazu (Gavanosoglu)-Pașa, 147.
 Geanogin (C.), 10-3, 19, 24, 33-4,
 106, 115.
 Geismar (baronul de, ofițer rus), 98.
 Gentz (Invățător), 74-5.
 Germani (în Muntenia), 148.

Germania, 153, 156.
 Ghenciū-Aga, 156.
 Gherla, 83. (Narses Păcurariu, ne-
 gustor armean din), 85.
 Ghica (Alexandru-Vodă I-iu), 12.
 Ghica (Alexandru Scarlat), 75-6.
 Ghica (Constantin Hatmanul), 75-6.
 Ghica (Constantin Banul), 40, 43.
 Ghica (Dumitrachi Banul), 43, 81.
 (a doua soție a lui), 81. (fiul cel
 mai mic), 122.
 Ghica (Ecaterina), 77.

Ghica (Grigore Matei-Vodă), 12.
 Ghica (Grigore Dimitrie-Vodă), 37,
 42-3, 68, 70, 72-4, 153, 157, 159.
 Ghica (Scarlat Dimitrie) 13, 16.
 Ghighiu, 92.
 Ghiurgi-Osman-Paşa, 114.
 Giorman (sat), 67, 129-31, 133-4, 136.
 Gioroc (sat), 67, 135-6.
 Gîrleşti (sat), 115-6.
 Giurgeu (localitate), 91.
 Giurgiu, 109-10, 124-5, 139.
 Glogoveanu (familie), 107, 115.
 (Alec), 56. (Constantin), 63 (Nicolae), 39, 67.
 Golescu (Nicolae), 36.
 Golescu (Ioan), 76. (Răducanu), 36-8,
 40-2, 126. (Zoe), 76, 100 (?).
 Goleşti (sat), 38.
 Golumbeanu (familia), 57.

Gorj (judeţul), 129, 154.
 Govora, 163, 172.
 Grabovschi (negustor), 76.
 Grădişte (sat), 18.
 Grădişteanu (Catinca, soţia lui Scarlat), 37. (Eufrosina, soţia lui Grigore), 69. (Grigore), 69, 77. (Irinia, soţia lui Manolachi), 38. Manolachi), 5, 11, 17-8, 37, 52. (Maria), 5. (Scarlat, fiul lui Manolachi), 5.
 Grammont (viconte de), 100-1.
 Greceanu (Dumitrachi), 52, 60-1, 173. (Grigore), 37. (Scarlat), 22, 28.
 Greceşti (sat), 167.
 Greci, 144-5, 157-8, 160, 162, 169. (eterişti), 157. (ziare—eşti), 152.
 Green (Samuil), 99.
 Grozeşti (sat), 82.
 Gura-Ialomitei, 109.

H

Hagi-Bairactar (1821-2), 147, 156.
 Hagi Constantin Pop, 6, 7, 18-9, 22, 25, 45-7 (moartea lui), 53, 84, 86, 91, 168-9 (moartea lui). (soacra lui), 9. (cumnatul Ienachi, frate cu soţia lui), 35, 46, 129. (Păunica, soţia lui Hagi C. Pop), 7, 8, 9, 17, 27, 35, 44-8, 53-4, 56-7, 62, 74-5. (moartea ei), 84, 91, 119, 154, 169-71. (Dincă, fiul lui Hagi C. Pop), 47-8, 169. (Zamfirachi sau Zenobie, alt fiu al lui Hagi C. Pop), 45, 48-50, 57, 62-3, 66, 77, 89, 154, 168-9. (soţia lui, Iosefina), 56. (Mariuţa, fiica lui Hagi C. Pop), 22, 24. (nepotul lui), 26-7.
 Hagi-Diamant (Panaiot), 112.
 Hagi-Dumitru (din Craiova), 133.
 Hagi-Gheorghe (sat), 126.
 Hagi-Gherghe (Zamfir), 3, 8, 81, 168.
 Hagi Ivan Pop, 167.

Hagi-Moscu (Vistierul I.), 49, 57, 91, 112, 134.
 Hagi Petru Luca, 3, 82.
 Haiduc (Velcu şi fratele), 131.
 Hakenau (Fleischhackel de, Agent la Bucureşti), 54, 74, 98-100, 132, 145, 160. (doamna de), 135.
 Hangeri (Mărioara, Doamna lui Grigore-Vodă Ghica), 66-8, 72-5.
 Haralambie (C.), 52, 55. (Dumitrachi), 89. (Ruxanda), 39, 55, 57, 65, 89.
 Haţeg, 41, 58-61, 90, 117, 120, 146-8, 150-1, 153. (Popovici, negustor din), 147.
 Herbert-Rathkeal (Internunţiu), 22, 112.
 Hetreni (sat), 153.
 Hieros-Lochos, 139.
 Hiotul (Iancu), 73.
 Hochepped (baronul de, şi tatăl său), 97-8.
 Hrisoscoleu (Banul), 12. (Sultana), 77.
 Hurez, 67, 132, 134, 145.

Iacumi (Stolnicul), 45.
 Ialomița, 92. (județ), 161.
 Iași, 82, 90, 98, 122, 125, 134, 139-40, 151-3, 162. (Agenția austriacă), 151, 162. (consulatul francez), 125. (consulatul rusesc), 125. (sudiți), 162. (negustori armeni), 90, 134, 139-40, 162. (negustori greci), 83.
 Ierusalim, 91.
 Ilia (birtaș român în), 87.
 Inidioara, 93.
 Ioanidi (dr. Atanase), 97.
 Ioanovici (frații), 77. (Sava), 70, 159-63, 172. (Crăciun), 172.
 Iordachi (Căpitanul, eterist), 130, 137, 143, 145.
 Iota (Nicolae), 76, 92, 152, 156, 163.

Jianu (familia), 84, 115.
 Jianu (Amza și Amzachi), 5-6, 68.
 Jianu (Costachi), 5.
 Jianu (Dumitru), 60, 89.
 Jianu (Ghiță), 6-7, 10, 14, 16, 18, 27, 107, 118, 123.
 Jianu (Grigorașcu), 5, 59, 71.
 Jianu (Hagi Stan), 3-4, 6-7, 9. (gimnazele Nicolae și nepoata), 16, 23, 26-32, 34, 84, 106-7.
 Jianu (Iancu), 66.
 Jianu (Ienachi), 23-4.
 Jianu (Ilincea), 5, 24, 29.
 Jianu (Ioniță), 29.
 Jianu (Păharnicul), 156.
 Jianu (Smaranda), 64-5, 68.

Iovipali (Nicolifă, negustor), 21, 82, 87-8, 90. (Constantin Nicolifă), 58, 90, 129.
 Ipsilanti (Alexandru-Vodă), 7, 18, 81.
 Ipsilanti (Alexandru, șeful eteriei), 134, 136-9, 141-5.
 Ipsilanti (Constantin-Vodă), 40, 43-4, 124, 127.
 Ipsilanti (Dimitrie, fiul lui Constantin-Vodă), 137.
 Irgau (băi), 19.
 Isaiov (general rus), 43.
 Ișalnița (sat), 116, 130, 153.
 Iscovici, 81.
 Ismail (Selim-Pașa), 152.
 Italiană (limba). 36-7, 46-9.
 Izlaz, 162.

Jianu (Stănică sau Stănuț), 15, 21-3 și n. (nunta lui), 27 (și soția), 34, 37, 40, 42, 52-3 (și a doua soție), 64, 68, 72, 74, 89, 118, 154, 158.
 Jianu (Ștefan), 59, 64-8, 89.
 Jianu (Tița), 20.
 Jianu (Zamfir), 4, 7, 11, 18, 27, 29.
 Jianu (Zoița și fetele ei), 29, 54.
 Jiblea, 106, 114, 133.
 Jii (râu) 140.
 Jitianu (mănăstire), 136-8, 153.
Journal des dames, 100.
 Jucheland (de, colonel; și soția sa), 98.

Kalenduros (Panaiot, dascăl), 72.
 Klinger (Franz, inginer) 99.
 Koharna, 145.
 Kosani, 51.

Kremenitza, 68, 70.
 Kreuchely (consul prusian), 138.
 Kurtinski (general) 75.

L

Lăcusteanu (Radu), 89.
Lagan, 101.
Lahovari (Ioan), 58, 63, 65, 67-9, 129, 140. (Mihai), 67. (Nicolachi), 67. (Soacra lui Ioan, So-coteanca), 65.
Laibach, 138.
Lambrinò (Constantin), 61.
Laptiev (Elena), 71.
Laroche (B.) 97.
Lascarev, 112.

Latină (limba), 27.
Lazăr (C.), 70.
Ledoulx (consul frances), 98.
Leipzig, 3, 27, 44, 86, 91-2.
Lemberg, 73.
Lenș (Filip), 161.
Lippa (Agent la Iași), 139.
Locusteanu (Vasile), 92.
Logofătul Gherghe, 112.
Lom, 117, 155, 157.
Loviște (vătășie), 65.

M

Macarie (cîntărețul) 73, 149.
Macedonia, 92.
Mag (sat), 171-2.
Manaf-Ibrahim, 117, 119, 127.
Manaf, 142, 144, 150, 154-7.
Mănăstirea dintr'un lemn, 53.
Mandacovici (Vlăduță), 53.
Manega (student), 170.
Manicati (Saffrauos, Iosif), 22, 25, 112, 217.
Manu (Mihalachi), 40, 70-1, 73-4.
Manuc-beiū, 124 și n.
Mărgărit (Stamati), 129-30, 135-6, 138.
Mărgineni (Turci), 142.
Marmont (mareșalul), 126.
Matei (Ioan), 43, 123-4.
Mavrodi (negustor și soția sa, Eli-saveta), 88, 112.
Mavrogheni (Nicolae-Vodă) 12-3, 15, 22, 26, 105, 108.
Mavrogheni (Logofătul Ioniță), 109.
Ambasadorul la Viena), 171.
(Hatmanul) 57.
Mavros (Nicolae), 66, 86.
Medici, 6-7, 11, 35. (P. Baron), 172.
(Dumitrachi Marin), 25, 29. (Ef-rosina), 90. (Ferrari sau Ferreri), 131, 172. (Gh. Martin Hailain), 30.

(Horvat) 24. (Kaminek), 172. Neu-städter). 31. (Pal), 31. (Pintel), 47. («Ștap»), 53. (Ulrich) 45. (Vilag), 172. (al lui Alexandru Ipsilanti eteristul), 139. (greci), 31. (Femei), 30, 52.
Mehadia, 53-4, 60, 65, 73, 77, 98, 173.
Mehedinți (județ), 16, 113, 129, 141.
Meitani (negustor), 75.
Melencu (șef slrb), 41.
Mériage (ofițer frances), 125.
Merșanu (Pîrvu), 91. (Fratele lui, Dumitrașcu), 91.
Merkelins (Agent austriac din Bucu-rești), 18, 85, 105, 114.
Michelson (generalul), 125.
Mihail (Gheorghe, și fiul său), 139.
Mikes, 15.
Miloradovici (generalul), 128.
Minciaky (consul rus), 99, 160.
Minucovici (Chiru), 90.
Minovici (Ioniță), 163-4.
«Miran» (Dinck), 148.
Mischii (sat), 115.
Mitrowski (generalul), 19.
Mlecănești (sat), 115.
Mofleni (sat) 116.

Molajoni (Iosif, episcop de), 130-1.
 Moldova, 21, 82-3, 91, 134.
 Moldovan (Ioan, comisariu în Oltenia), 85.
 Molnar (dr. Ioan), 52. (Fiul), 169. (Gabriel), 171-2.
 Monari (Francisc, cîntăreț), 100-1.
 Montesquieu (de), 98.
 Mordouville (Virginie de), 100.
 Morëa, 161.
 Morunglavul (schit), 3, 108.
 Moruzi (Alexandru-Vodă), 28-9, 116-7, 121. (Domnița), 117. (Ienachi și fiul), 12.

Motru (mănăstire) 115, 131-2, 145.
 München, 172.
 Muiereni (sat), 123-4.
 Muntaniotis (Constantin, dascăl), 77.
 Murgășanu (familia), 16. (Alexandru), 69. (Anița), 121-2. (Clucerul), 107. (Costachi), 41-3, 47, 53 (?) -4 (?), 61, 69, 120-4. (Alt frate), 120-1. (Ruxandra), 121. (Șărirul), 124. (Șerban), 39, 43, 46-7, 154. (Smaranda), 53-4, 69, 121.
 Murgășul (sat), 54.
 Mustafă Bairactar, 125-8.

N

Napoleon I-îu, 98-9. (*Viața lui*), 49.
 Năsăud (Sofia Ramtăl și Elena Machedon din), 86-7, 170.
 Negotin, 117.
 Negri (Constantin), 158.
 Nenciulescu (Alexandru), 60, 67, 69, 76-7, 158-60.

Neusatz, 159.
 Nica Serdarul, 129.
 Nicola (Delibașa, maiorul), 112.
 Nicolantin (Antonie), 82-3, 106.
 Nicopol, 108, 125, 137.
 Nistru (rîul), 82, 126.
 Noe (Ioan, spițer), 99.
 Novaci (sat), 140.

O

Obedeanu (Băluță; și biserica sa din Craiova), 31. (Petrachi), 89.
 Obrenovici (Miloș, cneaz sirbesc), 142.
 Ocone (din Vlcea), 67, 133.
 Olt (rîu), 93, 132-3, 159
 Oltenia (încercare de separatism în), 160.
 Olteț (rîu), 116.
 Opran (Ghiță, negustor), 59, 61, 90, 135-6, 143, 146.
 Oradea-Mare (negustorul M. Mihail din), 86.
 Orăștie, 19, 60, 122. (Ienei Maior), 87.

Orehova, 134, 161.
 Orșova, 135-6, 143. 146. (Regeb-Aga), 125.
 Osman-Pașa, 113.
 Ostrov (localitate), 105, 107-8.
 Otetelișanu (Catina), 71. (Constantin), 21-2, 29-30, 32, 34, 36, 39, 41, 51-52, 56-9. (soția sa), 29-30. (Dinicu), 89. (soția sa), 59. (Drăghiceanu), 36. (Grigore), 75. (Ilie), 9. (Ioan), 9. (Iordachi), 69. (Păuna), 38. (Ruxanda), 68, 73-4, 89. (Săftica), 37. (Zmaranda), 71-3.
 Ottenfels (de, Internunciu), 99.

P

Palanca (în Serbia), 108.
 Papuc (Ioniță), 106.
 Parascheva (ispravnic), 112.
 Paris, 98-9.
 Paserea (sat în jud. Ilfov), 126.
 Pavlović (Nistor, negustor), 136-40,
 142, 144-7, 149-50, 157-8. (Vasile, negustor), 130-1, 146.
 Pazvantoglu, 39, 116-7, 119, 123-5, 127.
 Pazvangi, 118-9, 121-2.
 Pencović (Stati, negustor), 86.
 Perieșeanu (Stanca), 67.
 Pesta, 32, 54, 86-7, 100, 170.
 Peștenari, 147.
 Petersburg, 70, 101, 152.
 Philadelphia (D.), 97.
 Pielești (sat), 115.
 Pini (consul rusesc), 138, 160.
 Pitar (?) (schit), 137.
 Pitarul Iene, 130.
 Pitești, 32, 72, 76, 87, 92-3, 120-1, 123, 135, 142-3. (ispravnic de), 16, 36. (negustori greci din), 88.
 Pleșoiianu (Ioniță), 89.
 Pleven (Plevna), 116, 157.
 Poiana (sat în jud. Dolj), 144, 153, 167.

Poienari (sat), 18.
 Poienaru (Anica), 89. Petrachi), 100-1, 154.
 Polihroni (Serdarul), 131.
 Polizachi (negustor), 83, 117, 160.
 Polonia, 7, 112, 126.
 Popești (sat în jud. Vâlcea), 167.
 Popović (Dumitrașcu, negustor), 133, 141-2, 151, 169.
 Popović (Matei, negustor), 199, 111-2, 117.
 Popović (Stan), 41, 58, 60-1, 64, 66, 69, 91, 117, 119, 129-44, 149, 151, 159-60, 169, 171.
 Porcen (sat), 147.
 Poroineanu (familia), 137.
 Porumbari (Ienachi), 92.
 Postelnicul (Stoian), 32.
 Praova. V. Rahova.
 Prășcoveanu sau Fărșcoveanu (Stanca), 5. (Ștefao), 4-7, 15, 23, 25, 81, 106-7, 115. (Zoița), 70.
 Preajba (sat), 31, 37, 115-6, 123.
 Pressburg, 149.
 Prisăceanu (Safta), 68.
 Prozorovski (generalul), 126, 128.
 Prut (râu), 82, 134, 163.
 Pupăza (sat), 126.

R

Raab (von), 162.
 Racoviță (Mihai-Vodă), 12.
 Radović (Ioan, negustor), 105.
 Radziwiłłow, 67.
 Rahova, 110-1, 139-40, 147, 159, 163.
 Raicovich (din Viena; 1784), 10, 16.
 Ralet (Dimitrie), 72, 76, 161. (Isac), 126. (Postelnicul), 13.
 Rall (Spătarul), 58, 66.
 Rășinari, 59, 163.
 Rastl (Nicolae), 57, 72.
 Reace (sat), 3.

Rîmnic, 10, 28, 30, 35, 44, 48, 52-3, 56, 61, 63-4, 67, 74-6, 82, 85, 88-9, 92, 105-6, 113, 116-7, 121, 123, 129-30, 133-6, 143, 146, 148, 151, 156, 163, 168, 172. (episcopi), 20, 81. (Calinic), 157-8. (Galaction), 89, 152, 157, 160-1. (Nectarie), 126. (Neofit), 161-2. (gardianul catolic Ludovic Kiss), 97. (negustorii din 1821), 90. (Matei Popović), 85. (dascăli), 171.
 Rîșanu (Ioan), 61, 63, 89.

Ritoridi (Petrachi), 39.
 Riul-Sadului, 171.
 Riurenî, 86, 89-9, 92.
 Robăneștii-Pățezului, 45.
 Robescu (Matache și Constantin), 93.
 Robești (sat), 93.
 Rodna, 87.
 Roman, 83, 113.
 Romanați (ispravnicî de), 70.
 Romaniti, 157.
 Roset (Anica), 66. (Dumitrachi), 64-5,
 89. (Mărioara), 51.

Roznovanu (Nicolae), 55-6.
 Rukman (consul rusesc), 160.
 Rusănescu (Iordachi), 73.
 Rușava, 59, 61, 90, 105, 122, 131,
 145, 149. V. Orșova.
 Rusciuc, 42, 125, 127, 138.
 Rusi Caragicu (Logofăt), 132.
 Ruși, 19-20, 42-3, 72, 74, 76, 92,
 109 și u., 136-7, 143, 152-3, 155,
 163, 169, 172.

S

Sadova, 134.
 Sakellario (baronul Constantin), 90.
 (Gheorghe), 55, 66, 89, 92, 134.
 Salcia (sat), 107.
 Saleva (localitate), 147.
 Salih-Aga (1822), 155.
 Samurcaș (Alec), 128-9. (Constantin), 49, 53, 64, 69. (Ioan), 130,
 133, 137, 148, 152, 158. (fiul
 său), 148. (Marghioala), 77. (Zoița),
 47.
 Săndulescu (Dumitrachi), 39.
 Sași, 29.
 Sănești (sat), 167.
 Sava (bimbașa), 119, 145, 148.
 Schiliți (Dumitrachi), 22.
 Schladen (baronul de), 99.
 Sebeșul-de-sus, 87.
 Secni, 113.
 Seghedin, 170.
 Șerbănești (jud. Vilcea), 108.
 Serdarul Stanciu (Mare-Logofăt al
 Divanului), 109.
 Sibiiu, 17, 19, 21, 30-2, 34-5, 37-8,
 45-7, 54, 57-63, 65, 68-71, 74,
 81, 83, 87, 89-90, 92, 97-9, 101,
 129-32, 134-6, 138-41. 144-5,
 148-9, 152. 159-61, 169, 171.
 (Str. Poplăci), 91. (Cloșterul), 52,
 56. (Drotlef din), 168.

Sighișoara (Vasilică Moise din), 168.
 Silihdar-Aga (1822), 147-8, 153,
 155-7.
 Silistra, 109, 112, 125, 128, 159,
 164. (Pașa; 1822), 153-4.
 Sîmbăta-de-sus, 66.
 Sîmboteanu (Ioan), 51.
 Sina (Casă din Viena), 100.
 Sinaia, 131.
 Sion, 55.
 Șipoteanu (Ioan), 44.
 Sîrbî, 8, 42, 117, 120, 136-7, 140-2,
 145.
 Slănești, 167.
 Slatina, 116-7, 119, 135-7.
 Slătineanu (familie), 109. (Ecaterina), 76. (Ioan), 74. (Mihail), 77.
 (Răducanu și Săftica), 28.
 Slobozia (jud. Gorj), 147.
 Smîrdan, 109.
 Socolescu (familia), 21. (Chirața), 38.
 Socoteanu (Barbu), 62. (Bica), 67.
 (Constantin), 30, 33-3, 37, 172.
 (Clucereasa Stanca), 58.
 Solomon (căpitan), 137, 140-1, 146.
 Solomon (Silimon; staroste), 130,
 136, 147, 150-1.
 Spițerî (Ludovic Drechsler), 72. (Koller), 161.
 Splényi (genoral), 22.

Stahrenberg (contesa), 169.
 Stavru (Slugerul), 83.
 Știrbei (Barbu), 4, 6-9, 11, 14-5,
 18-9, 22-4, 26-8, 30, 32-3, 35-
 51, 57-8, 63, 107, 115-6, 120.
 Știrbei (Barbu Dimitrie), 63, 69, 71, 75.
 Știrbei (Catinca), 4-6, 8-9, 11, 19,
 25, 27, 33, 35, 38, 40, 49.
 Știrbei (Dumitrana), 3-9, 11. (ne-
 poata ei, Dumitrana), 11.
 Știrbei (Ioan -Drăgănescu), 60.
 Știrbei (Mariuța), 5.
 Stoian (Căpitanul), 110. (Barbu), 54.
 Strangford (ambasador engles la Con-
 stantinopol), 99.
 Strehaia, 129.
 Strimbeanu (Constantin), 3.
 Strogonov (ambasador rus la Cons-
 tantinopol), 148.

Stürmer (d-ra), 66.
 Suceava, 91, 151.
 Suedia, 110.
 Suhaiu (localitate), 109.
 Șumla, 20.
 Surcecuța (sat), 130.
 Șușescu (Stanciu), 32.
 Sutești (sat), 82-3.
 Suțu (Alexandru-Vodă), 122-3, 135.
 (Doamna Eufrosina), 66. (Fiii săi
 Gheorghe și Nicolae), 61, 66.
 Suțu (Mihai Constantin-Vodă), 20 și
 n. 1, 22, 26, 117, 121-2. (Fiul său),
 22.
 Suțu (Mihai Grigore-Vodă), 134.
 Suțu (Iordachi, nepotul lui Mihai
 Constantin-Vodă), 14, 20, 41-2.
 Suvorov (generalul), 109.
 Székely (comiți), 25.

T

Tancoigne (consul frances), 99.
 Tatarî, 148
 Tecuci, 82.
 Teișanu (Băluță), 59, 61, 85, 88,
 123, 130, 138. (Ioan Băluță), 170.
 (Nica), 128. (Statî Băluță), 135.
 (Zoița), 59-60.
 «Telegraphos» (ziar), 140.
 Teohari (Antohi N.), 117, 121-2.
 Tetoianu (Vlăduță), 108.
 Tetoveanu (Sava Ioan, negustor), 89.
 Thury (László), 26.
 Țiganî, 30-1, 81, 115. (din Sibii),
 97.
 Țigară (Cosiachi), 70.
 Țiia (localitate), 111.
 Țimbru (localitate), 163.
 Țimișoara, 23, 34, 57, 121.
 Timoc (râu), 84, 109-10.
 Țîncăbești, 126.
 Țîncăreni, 130-2, 134, 145.
 Țîrgoviște, 138, 143

Țirgu-Jiului, 11, 16, 32, 35, 67,
 70, 76, 89, 116, 118, 120, 131, 145,
 147, 150, 156. (staroste al), 150.
 Țirlet (Alexandru), 98.
 Tismana, 131-2, 145, 147.
 Todoran (Mihail, negustor), 27, 32-3,
 83, 85, 106-11.
 Totoc, 148.
 Trăsnea (Nicolae), 51.
 Trestenic-Oglu, 114, 121.
 Tschudi (Rudolf de), 101.
 Tufan (Iordachi), 43.
 Tufecci-Bașa (1822), 156.
 Tunusli, 170.
 Turcheș, 93.
 Turci, 13, 19, 36, 41-4, 53, 69, 84,
 89, 92, 106 și u., 117 și u., 129,
 163, 168, 170.
 Turnavitul, 108.
 Turnu-Măgurele, 108-9, 111.
 Turnu-Roșu, 105.
 Turtucaia, 20.

U

Ullrich (Adam), 90.
 Ungrovlahiei (Mitropolia), 128. (Dionisie), 160. (Filaret), 25. (Grigore), 81-2. (Grigore al II-lea), 164.

Ungurenî, 140, 147.
 Ungurî, 137.

V

Văcărescu (familia), 45. (Iorgu), 150-1. (Nicolachi), 130. (Ștefan), 49. (Zinca), 49-50.
 Văcărești, 110. (din deal), 98.
 Vălcan, 117-8, 120, 122, 147.
 Vălcănescu (familia), 40.
 Varadi (Hristea), 113.
 Varlaam (Balașa), 72-3. (Constantin), 41, 127. (Nicolae), 64.
 Vașarheiü, 87.
 Vendoti (Gheorghe), 9.
 Veneția, 73.
 Verona (congresul de la), 66.
 Veștem, 87.
 Vidin, 84, 108, 111, 113-4, 116, 119, 123-4, 148, 150, 152-3, 156, 158, 160-1, 170. (Pașa de), 62.
 Viena, 8-10, 15-6, 19. 24-6, 31, 35-7, 39, 42, 44, 46, 48, 57, 63, 66, 73-5, 81-2, 86, 98-101, 105, 139, 154. (congresul de), 169-70. (marca de), 86. (tipograful Baumeister), 9. (tipografia Mechitariștilor), 149. (dr. Malfatti), 172.

Viișoreanu (Constantin), 17, 38, 123. (Catinca), 59. (Ioniță), 59. (Elena), 89.
 Vilcea (și Ispravnici), 5, 22, 26, 33, 37, 46, 63, 72. (sameși), 58.
 Vilceanu (Pavel), 60.
 Virclorova, 145.
 Vistierul Pîrnu, 52.
 Viziri: Mustafă-Pașa, 118.
 Vlădăianu sau Vlădoianu (Clucerul), 118. (Constantin), 43, 74-5, 162. (Frosiuița), 75, 162. (Ioan), 52.
 Vlădescu (Ioniță), 67. (Nicu), 54-5, 58.
 Vlădești (sat), 168.
 Vladimirescu (Papa), 145.
 Vladimirescu (Tudor), 129 și u.
 Vlahuți (Ioan), 54.
 Vogoridi (Ștefan), 158.
 Voinescu (N. I.), 93.
 «Volohăr» (regiment), 113.
 Vorvoreanu (familie), 140.
 Vulturescu (Constantiu), 47.

X

Xenocrate (dr. Atanase), 99.

Z

Zalic, 99, 101.
 Zătreanu (C.), 59, 60, 62-3. (mama lui), 63. (Dincă), 69, 89.
 Zăvalu (sat), 110.
 Zavideni, 143.
 Zea Bermudez (ambasador), 99.
 Zevedeni, 106.

Zimnicea, 112.
 Zîrnești, 87. (Bratul Baiul), 87 8. (Bratu Nuțul), 87. (alți cărauși), (pîrgarul lor), 87.
 Zlatna, 59. (Ghița Tolea), 87. (Șen druș Dobre), 8.
 Zmărdește, 72.

TABLA DE LUCRURÎ.

A

Acachele (marfă), 40.
 Ace de ciur, 40.
 Aianî, 140, 161.
 Alice, 3, 24, 31, 36.
 Amanet, 46.
 Amdidiî, 36.
 Ananas, 34-5, 38, 40, 43, 52, 74.
 Anghinet, 171.
 Anteriû, 16, 18.
 Apă acră, 19, 28, 41.
 Apă de melisa, 43, 45.
 Apă de obraz, 8-9.
 Apă de Spa, 8.
 Apărătoare (=evantaliu), 7.

Apătecărie, apetică, apotecă, 8, 17, 51.
 Arendaşî, 138.
 Argintării, 22, 34, 37, 52, 72, 99.
 Armăsărit, 172.
 Arme, 31.
 Arminţaşî, 39.
 Arminţie, 39, 73.
 Arpăcaşî, 3, 14.
 Aspri, 86.
 Aţă, 81. (nemţească), 4.
 Atlas, 33.
 Aufsatz (budincă), 14.
 Avaet, 88, 159.
 Avgi-Başa, 40.

B

Baglamale (=balamale), 41.
 Balsam de Ierusalim, 87.
 Baluri, 76.
 Bamboli-Waaren, 92.
 Bani, 83. (roşii), 81.
 Basmale, 8, 81, 85.
 Baş-vinătorî, 40.
 Bătiste, 32.
 Beşlegî, 128, 137, 141, 156.
 Beşlici, 89, 91.
 Beşlii, 149. (turci), 159.
 Biberon. V. ploschiţe.
 Bimbaşî, 105.
 Biniş, 18.
 Bir, 126, 140, 151.

Biserică (descriere de), 115.
 Blăni, 92. (de samur), 24. (de vulpe), 85. (de vulpe de Mosc), 3.
 Bogaci, 29.
 Bogcea, 18.
 Bol, 41, 111.
 Boia, 15.
 Bol: Dropică, 31. Frigurî şi nebunie, 21-2, 100. Junghiû, 46.
 Lungoare, 107. De mînă, 25. De ochi, 108. Piatră, 17. De stomah, 65. Thermolimicò, 22.
 Borangic, 16.
 Boşcalic, 24.
 Braşovenie (marfă de), 86.

Brăpări, 41.
 Brinză, 170.
 Brnișor, 3.
 Brtă de Constantinopol, 23.
 Broască de fier, 42.
 Broască țestoasă, 37.
 Bronștain (coloare), 41.
 Bucătărese, 29, 42, 77.
 Bucătari, 32.

Bumbac, 14, 39, 40, 54, 56, 68,
 81. (cu papură, creț), 83.
 Bumbă, 171.
 Bumbașiri, 44, 157.
 Burdare, 18.
 Burtă (=beșic), 61.
 Butcă, 6, 9-11, 16, 27, 32, 42.
 Buteluri, 10.

C

Cabarale (=fluturi), 18, 24.
 Căciulă, 18.
 Cafea, 17, 33, 36, 75, 89, 134, 152.
 Cai, 9, 15, 31, 39, 77, 89, 100,
 171-2.
 Caice, 107.
 Calăp (calup), 36.
 Calarabie, 30, 41, 44.
 Călărași, 164.
 Căldări, 163.
 Calească, 68, 70.
 Calfe, 54, 89.
 Cămărași, 84-5, 106, 154.
 Cămăși, 3, 56.
 Camerhol, 85.
 Canafas, 65.
 Canapele, 23-4, 128.
 Canar, 28, 33-4.
 Candel, 3-5, 11.
 Candelă, 81.
 Cantare, 83.
 Capace (de blăn), 3. (de bundă), 85.
 Capelă, 71.
 Capere, 29-30.
 Capichihaiele, 12.
 Căpitan (în Ardeal), 41, 170. (în
 țară), 131.
 Căpral (=caporal), 110.
 Căprăriță, 168.
 Capre, 167.
 Cară împărătești (în Ardeal), 83.
 Cararabe. V. calarabe.

Caraufile (=gărăli), 8.
 Carate, 3, 5, 6, 10, 25, 54-5, 65, 88.
 Cărașii, 87-9, 93, 132.
 Cardamă (sămînță), 43.
 Cărți, 24, 99. (de biserică), 66. (do-
 cumente), 3, 105. (de joc), 47.
 Cartofol, cartafion (conopidă), 44,
 82.
 Carton (=cii), 85.
 Casa împărătească, 28.
 Cașcaval, 5.
 Castron, 41.
 Cătane, 146, 171.
 Căței, 9, 11, 34.
 Catergari, 143.
 Cătuie, 18.
 Cazane, 75.
 Ceainic, 16.
 Ceaiu, 4, 5, 51.
 Ceam, 42.
 Ceaprazuri, 24.
 Ceapsă, 81.
 Ceară, 37, 53, 163.
 Ceasornice, 4-5, 32, 38, 47, 97-8.
 Ceauș, 14.
 Cepe de mare, 48.
 Cerbi, 49.
 Cercei, 92.
 Cercevele (gergevele), 41.
 Cetari, 51, 86.
 Cheberniță, 97.
 Cheșchemet, 105.

Chirie, chirigii, 124, 159.
 Chiparoz, 18.
 Chivere, 83.
 Cîni, 49-50.
 Cîntare (măsură), 41.
 Ciocolă, 12, 130.
 Ciocolată, 51.
 Cîpce, 30, 33.
 Cîrmuz (cărmez), 88.
 Cîrnaş, 15.
 Cişlă, 64.
 Ciumă, 24, 26, 31-4, 42, 113, 161,
 163, 170.
 Clacă, 119-20.
 Clopote, 3-4, 19, 29, 47.
 Cocoş de munte, 170.
 Cofă, 83.
 Cojocari, 89.
 Comet, 131.
 Conace, 147.
 Condie, 19.
 Conduri, 25.
 Confeturi, 19.
 Conopidii, 36, 44, 56, 74, 82, 113.
 Conteş, 23.
 Copoiaşi, 49.

Copuri, 14, 16, 33, 85.
 Cordovane, 3, 85, 90, 116, 131, 133.
 Cort (=cortel), 6, 7.
 Corturi, 111.
 Coşare, 158.
 Cotei, 11.
 «Craş» (=vagabonzi), 122.
 Crămatartar, 39.
 Creditor, crăditor (stofă), 51, 56, 85.
 Creiţari, 36, 39, 59.
 Cremnişer (galbeni), 91.
 Cripsion, 55.
 Croazele (=croisé), 52.
 Croitorese, 98.
 Crontaleri, 91, 149.
 Crumpine (=cartoff), 130.
 Cucă, 160.
 Cucuruz, 146.
 Cuie, 97, 162.
 Cuişoare, 81.
 Cunupidă V. cunupidii.
 Cupe, 39.
 Curăţenie, 8.
 Cuţite, 6, 16, 22, 34, 81, 85.
 Cutremure, 107, 131, 163.

D

Dascăli, 37, 47, 64, 74-5.
 Dellî (turci), 150-1, 153, 156-7.
 Dereclii, 91, 149.
 Desagi, 3.
 Diaci ardeleni, 83.
 Diaconii, 167.
 Diademă, 75.
 Dîjmărit, 49, 91.

Dobîndă, 49, 91-2.
 Dodecari, 71. (falşi), 162-3.
 Doftonî, 10, 15, 17, 24-8, 30, 45,
 52. (prafuri), 31.
 Dragoni, 107, 146.
 Duce (monede), 146.
 Dulceţi, 18, 23, 75. (de coarne), 52.

E

Eizindariu (monedă), 30.

F

Fachiol, 8.
 Farfuri, 6, 7, 18, 28, 41.
 Fată în casă, 77. (nemţoaică), 55.

Ferdele, 83, 130.
 Fesuri, 134.
 Fideă, 19.

Fier, 45, 163. (de călcat), 22. (de
coptură), 22. (lung și scurt), 93.
Fin, 38, 109, 137, 150, 153.
Firotrop, 85.
Flanel, 168.
Flinte, 31.
Florii, 39.
Florinți, 31, 39, 49-50, 52, 63, 87,
146, 172. (de hirtie), 66.
Flus (stofă), 16.
Fluturi, 33, 39, 40.
Foarfecă (de bărbierii), 81.
Foișoare, 117.

Foltine (flori), 86.
Fotoli, 77.
Frăție, 123.
Frine, 10.
Frucaralabii, 82.
Frunzișoară, 14.
Frusil (semințuri de), 82.
Fumărit, 86.
Funduci, 91.
Funducii, 149.
Funți (sau funțuri), 3, 5, 10-1, 14,
19, 21, 29, 32, 39, 40, 54.
Furculițe, 22.

G

Galbeni, 31, 50, 92, 149, 154. (olan-
desi), 45, 91, 169. (cursul), 71, 92.
Găleată, 146.
Garduri, 106.
Gazde (în Ardeal), 17.
Gazetari, 35, 49.
Gazete, 8, 9, 27, 32-3, 35-7, 39,
43, 45-8, 65, 68, 116, 152.
Geamuri, 41.
Gevrea, 40.
Gheneral-comando, 146.
Gherlanturi (=ghirlande), 51.
Ghetrucht (stofă), 85.

Gînsă (de piroii), 42.
Giubea, 4, 16, 18.
Glăjuțe, 87.
Gogoși, 83.
Grădinari, 4-6, 15, 25, 30, 35, 43-4,
47, 52-3, 74.
Grămătică, 44.
Grăunțe, 150.
Gripsori, 91, 149.
Grie, 123.
Grișpan (văpsea), 8.
Grițu (prețul lui), 146.
Groșițe, 91.

H

Hață, 6.
Haine, 33.
Hambac, 81.
Hameș, 82.
Hamuri, 14-5, 27-8, 35.
Hanuri, 45.
Hărți: ale Moldovei și Țerii-Romă-
nești, 32. A Olteniei, 26-7.
Hașă, 17.
Havaeturi, 149.

Hinteu, 17.
Hirtie, 32.
Horbote, orbote, 7, 11, 53.
Hotare, 76.
Hoțărnicii, 99.
Hoți, 55, 145.
Hrisoave, 18.
Husari, 83, 106-7, 112.
Huzmet, 37.

I

Iăgaru, 24. V. și iegăru.
Ibrișim, 81.
Ichilicî, 91.
Icramuri, 152.
Iegăr, 19.
Ienicerî, 13.
Ierologhie, 23.
Iliș (în Ardeal), 83.
Împrumut (cu amanet), 141.

Inele, 18.
Îngropare, 169.
Iosaguri, 15.
Îscălituri, 21. (falșe), 82.
Îscoade, 140.
Îșlice, 18-9.
Ispravnicî, 107.
Iuzlucî, 91.
Izmene, 3, 16, 25.

J

Jder, 18.
Jimblulițe, 31.

Juganî (cai), 15, 53.

L

Lăcătușî, 21, 39.
Lăcrăcioară, 17.
Lădățue, 41.
Lădițe, 29.
Lămlî, 4, 7.
Lănțișoare, 93.
Lănțuș, 38.
Lavanță, 51.
Lăzăret, 3, 21, 61, 73, 90, 117, 133,
139, 159, 161-2, 170.
Lebades, 19.
Legători de cărți, 32.
Lcgături, 86.
Lcgăturî (de surupătură), 74.
Lci, 35, 38, 47, 56, 61-2, 64, 68-9,
75, 82, 86, 89, 92, 105, 126,

128, 142, 144, 162-4, 172. (nem-
țești), 50. (noi), 91. (turcești),
49, 71.
Lină, 86, 92, 107, 139, 146-7.
Linarî, 13.
Linguri, 6, 22, 34.
Linte (de supă), 81.
Lipcauî, 18.
Lipscănie, 86.
Logofeți de Divan, 37, 113.
Lotărie, 77.
Loți, 14.
Lude, 151.
Lufă, 114.
Luidori, 91.
Luminări, 14, 77. (de ceară), 54.

M

Macaroane, 19.
Madèle, 46.
Madem, 3, 4.
Măghiran, 171.
Mahmudèle, 92, 149
Măjări, 22.
Măji, 93.
Malteh, 19.
Mănuși, 3, 4, 8, 33, 81.

Mărgăritare, 5.
Mărgele, 92.
Mariași, 91.
Marțiuși (flori), 86.
Masă leșească, 33.
Masală, 19.
Măsari, 23.
Materie (= stofă), 4.
Măzi, 61.

Mazilî, 44.
 Melci, 39.
 Menzil, 13.
 Mese (fețe de), 68.
 Mezat, 118.
 Micșunele, 82.
 Mieî, 170.
 Miere, 37, 83.
 Migdale, 48.
 Minaret, 33.
 Mindir, 15.
 Misirî, 91.
 Mițe, 34.
 Mitropolie (judecată la), 29.

Moară (pietre de), 83.
 Mobile, 17, 55, 76.
 Modă, 38.
 Monedă, 149. (curs), 92, 162.
 Morcovî, 44.
 Mostră, 54.
 Mucavă, 85.
 Mușamă, 65.
 Mușețel, 82.
 Musicașî, 172.
 Must (pritocit), 25.
 Muștră, 97.
 Musulin, 32.

N

Nărămzi, 7.
 Nasturi, 3, 86.
 Nemeșî, 30.
 Nemțeștî (haine), 144.

Nisfele, 91.
 Nucșoară, 14.
 Nuntă (ospăț de), 29-30.
 Nurcă, 18.

O

Oblînc, 18.
 Obor, 89.
 Ocale, 146.
 Ocnari, 132, 139, 150.
 Ocne (darea lor în arendă), 83-4.
 Oi, 13, 140, 147.
 Oierit, 16, 91.

Olac (cară de), 14.
 Orație, 12.
 Ordie, 112.
 Orez de Italia, 14.
 Orloiș, 21.
 Oțet, 29.

P

Păftăluțe, 38.
 Păhare, 8.
 Paie de Italia, 71.
 Pălane, 151.
 Pălăriî, 64.
 Pălașcă, 19, 83.
 Păler (praf), 3, 24.
 Pandurî, 124, 141-3, 145, 147.
 Pantofi, 8, 33, 41, 81.
 Papuci, 168. (de Constantinopol), 9.
 Păpușele, 81.
 Parale, 41, 83, 92, 119, 159.

Parcal (fr. *percal*), 85.
 Pașapoarte, pașuș, 90, 153.
 Pătrânjel (= pătrunjel), 44.
 Pene, 18.
 Perne, 29, 65, 168.
 Perspectiv, 151.
 Perucă, 50-1, 53-4.
 Perucașî, 50.
 Pesmeți, 33, 41, 81, 113, 153. (de Brașov), 81.
 Peșiî, 100.
 Petaci, 91.

Peteală, 48.
 Peșira, 45.
 Pichet (stofă), 56.
 Pieș, 93, 115-6. (de capră), 15, 18.
 (de oaie), 45. (de urs), 15.
 Piepteni, 16, 85.
 Piluri (= pilule), 8.
 Pinză: de Eperjes, 29. de Linz, 32.
 de rufe, 71.
 Pircălabi de sat, 167.
 Piroiș, 42.
 Pișcoturi, 10, 14, 21, 41.
 Pistoale, 31.
 Pitușcă, 30.
 P'ulișă, 22.
 Plăieși, 139.
 Plapomă, 56.
 Plastru, 30.
 Ploschițe de supt, 85.
 Podari, 159.
 Poduri, 93, 105, 109-10, 133, 152.
 Polcovnic, 33, 140.
 Policandre, 5.
 Ponciș, 51.
 Porci, 4, 8, 26, 30, 32, 34, 41, 47, 54-7,
 62, 68, 105, 159. (păr de porc), 92.

Portari, 16, 105.
 Porțelan, 10.
 Portocale, 7.
 Porumb, 109, 142, 152.
 Poștă, 36, 44-5, 58-9, 82, 110, 121,
 134, 136, 138, 143, 160. (ru-
 sească), 121. (a Constantinoplei),
 143. (căpitan de), 48. (epistat de),
 54.
 Poștameșter, 47, 171-2.
 Portar, 15, 51, 67. (civil), 134.
 Potecaș, 114.
 Potere, 114.
 Povodnic, 7.
 Praf de pușcă, 19, 24. (paler), 36.
 Prăjituri, 42.
 Prepelițe, 11.
 Prezentin, prezintin, 14, 32, 37-8.
 Pristavi, 149.
 Privigheri, 170.
 Procoveș, 85.
 Protopop, 130.
 Puhpinter, 169.
 Pungă de bani, 27, 84, 124.
 Pușulan (coloare), 85.
 Puști (pușchi), 76, 85. (de vinat), 93.

R

Rachiș, 75, 147, 163, 168.
 Rădvane, 7.
 Raft (raht), 17, 23.
 Răvaș de străji, 136.
 Războiș de struguri, 63.
 Răzeși, 74.
 Rețete, 25-6, 35, 51-2.
 Ridichi de lună, 44.
 Rif (măsură), 51, 85.
 Robi (tîrg de), 144.
 Roc (sămînță), 43.

Rochiș, 18.
 Rogojină, 139.
 Rogojioară, 28.
 Rom, rum, 28, 51.
 Rotași (cai), 27.
 Rozmarin, 5.
 Rozol (de Breslau), 10. (de Franța),
 14.
 Rubiele, 91, 149.
 Ruble, 72.
 Rucavețe, 69.

S

Săftiene, 82.
 Saiale, 16.
 Șal, 38, 68.

Salahori, 44.
 Salam, 14, 37-8.
 Salat, 44.

Sălături, sălătruri, 25, 43
 Salbă, 4.
 Şaluri, 151.
 Sămînţi (felurite), 3, 22, 25, 30, 36-7, 44, 48-9, 74, 82. (de flori), 86.
 Şampanie, 51.
 Samsoni, 40
 Şanţ (pedeapsă), 112.
 Săpun, 36.
 Sardele, 30.
 Sare, 75.
 Său de capră, 61, 92.
 Scări de cal, 16.
 Scăunaşi, 136.
 Scaune, 23-4, 77, 128.
 Şcoli de sat, 31.
 Scorţişoară, 14, 45. (unt de), 7.
 Scufă, 51.
 Sculişoare, 45.
 Scumpie, 157.
 Şea, 16.
 Şeice, 103, 111.
 Şelari, 98, 167.
 Selină, 44, 82, 113.
 Sopot, 21.
 Sepeşel, 18.
 Şervete, 6, 33, 68.
 Sfanţ, 92.
 Sfanţih, 36.
 Sfeşnice, 4, 12, 14, 17, 23, 34, 41, 53.
 Sfîşgolt, 85.
 Şiftuh, 85.
 Silitră, 41.

Şireturi, 86.
 Sirmă, 24, 39.
 Sirop, 51. (de lămîie, de migdale), 51.
 Sită, 3.
 Slobozie (alcătuire de), 119-20, 126-7.
 Sobe, 82. (de fier), 21. (oarbe), 21.
 Socaci, 22.
 Socăciţe, 30-1.
 Şoflan (=şofran), 3, 81.
 Solniţe, 34.
 Spălătoare (nemţoaică), 32.
 Spic (floare), 86.
 Spinări, 17.
 Spitale, 111.
 Spişeri, 31, 48, 137.
 Spişerie, 25.
 Stafide, 5.
 Ştainvain, 29.
 Stambolî, 91.
 Steaguri, 136.
 Sticlă, 100.
 Sticlişoară, 5.
 Stobor, 151.
 Stocaturi, 16.
 Strecurătoare, 17.
 Ştrimfi, 25, 33, 85.
 Ştuc, 85.
 Studenţi în străinătate, 139. (pentru medicină), 44. (în Sibii), 63, 66. (în Viena), 154.
 Şubă, 118.
 Sucitură, 85.
 Suh (*Schuh*), 33.

T

Tabac, 32, 116, 181. (de Pesta), 110.
 Tăbăcarî, 82.
 Tabaci, 13, 116.
 Tăbăcie, 107.
 Tacîmuri (=servicii), 86.
 Taera, 81.
 Taihunguri, 69.
 Talere şi talerî, 3, 10, 41, 133, 154.
 (cu gripsori), 61.

Tapet, 70.
 Tas, 17.
 Tchinî, 91, 97.
 Tefeă, 7, 85.
 Telatin, 32, 68.
 Telegari, 11, 14, 30-1, 35, 37, 53, 62
 Teler (ţelină), 41.
 Tenechea, 81.
 Tenecheli, 84.

Teșăli, 24.
 Tilipan (lalea), 86.
 Timari, 87.
 Timplă, 16.
 Tiparoji (flori), 86.
 Tipsii, 3, 10, 28, 81.
 Tipsioare, 23.
 Tirighie, 29.
 Tiriplic, 39.
 Toală, 144.
 Toc, 16.
 Tocuri, 85.
 Tol, 29.

Ulee, 31.
 Ulei, 16, 85.
 Umbrelă, 51, 54, 85.
 Undelemn, 10. (de Franța), 30. (de Luca), 29. (de Provența), 14.

Vaccină, 72.
 Vamă, 39, 82-4, 89, 133, 146-7, 159-60. (a bălilor), 31.
 Vameș-Mare, 84.
 Varză nemțească, 44. (roșie), 44.
 Vătaș, 105.
 Vedre, 49.
 Vermiă, 32.
 Verzi, 44.
 Vierși și vătași, 57.
 Vinuri, 49, 61-2, 68, 71, 82-3, 113, 144, 147, 150, 163. (muscat), 7, 14. (vechiu), 49. (de Ardeal), 33.

Zagat, 18.
 Zahăr, 33, 36, 48, 81, 152. (cutie de), 16.
 Zaherea, 16, 105, 107, 113, 131-2, 137, 140, 145, 155-2, 164.
 Zaharicale, 29.
 Zambile, 91.
 Zapci, 134, 141, 145.
 Zarafi, 38, 134.

Topuri, 32.
 Tovărășii de negoț, 3.
 Traiste, 10.
 Trată, 56.
 Triminie, 69.
 Tropiuri (marfa), 85.
 Tufecii, 40.
 Tulipan, 171.
 Tulumbe, 75.
 Tulus (tuzluc), 81.
 Tunsură, 13.
 Tutun, 18, 24.
 Tutunărit, 91.

U

Unt, 5, 152. (de anison), 5.
 Urcioare, 39.
 Uruială de porumb, 38.
 Uscături (mîncare), 29.

V

(de Brabant), 10. (de Drăgășani), 51, 57, 65. (de Frontignac), 8, 10. (de Pesta), 43. (de Rin), 14, 29. (de Spania), 30. (de Tokaj, *Ausbruch*), 10, 14-5, 21, 29, 30, 34. (de țară), 24.
 Vinăriciu, 49, 91.
 Vinători, 31.
 Vite, 92, 159. («de vacă»), 61.
 Viziti, 103.
 Volintir, 106-7, 109-10.
 Vrabeți, 36.

Z

Zarfur, 22.
 Zăvozi de Viena, 10.
 Zăvor, 42.
 Zeciuală, 167.
 Zgripiori, 92.
 Zidar, 168.
 Zloști, 39, 51, 81, 167.
 Zmulturi, 13.
 Zugrav și zugrăveală, 7-8, 16, 169.

ONOMASTIC.

A

Alaman, 168.
Aldea, 87.

Anastasiu, 56.
Anișca, 105.

B

Badiul, 87.
Băjoiu, 32-3.
Balea (doftoroaie), 87.
Băluță. V. Teișanu.

Bede, 85.
Blăslav, 167.
Bontea, 82.
Buma, 87.

C

Calea, 167.
Caradima, 59.
Cherața, 21, 38.
Cipico, 167.
Ciupec, 64.
Coclea, 115-6.
Coles, 87.

Coman, 85.
Comănel, 170.
Cornea, 82.
Coșărină, 105.
Coșcă, 81.
Covățică, 82.

D

Dan, 171.
Done, 87.

Dragobete, 141.
Dragu, 167.

F

Flora, 167.
Folcăluc, 5.

Fotescu, 4.

G

Giurea, 87.
Grecu, 171.

Greghi, 167.

H

Huzariu, 171.

I

Ierpălie, 105.
Iova, 105.

| Iraca, 167.
| Iuga, 87.

J

Juța, 131.

M

Măndița, 33.
Maniū, 168.

| Mărica, 167.
| Miț, 168.

N

Naciu, 131.
Naum, 115.
Nedelcovicȳ, 93.

| Nedelea, 168.
| Nenul, 82.
| Nichitoaia, 115.

O

Ocnaru, 14, 16.

| Odor, 93.

P

Păvel, 3.
Peptinariu, 39.

| Pihu, 51-2.
| Podescul, 3, 167.

R

Roșianu, 3.

S

Șandruș, 87.
Șerb, 87.
Șerpelie, 87.

| Sfetco, 167.
| Sora, 168.
| Șireciū, 85.

T

Tănăsuică, 39.
Tipeiū, 87.
Tirca, 115.
Țirca, 141.

| Todorcea, 119.
| Tolea, 54, 87.
| Tudura, 168.

U

Udra, 167.

V

Vizastra, 63.

LEXIC.

A

Acatastasie, 113.
Adetoriū (=dator), 138.
Aină (=haină), 29.
Aliverdisi (a), 35.
Anfirăr (=Anführer), 142.
Apostat, 146.
Arcă, 162.

Artic (articuri=articol, articole), 92.
Ascherlii, 154.
Ataxie (=neorînduială), 22.
Ațișoară, 50.
Avantgardă, 134.
Avanțerei (a), 168.

B

Bagatel, 17, 44.
Bașca, 150
Batalionurî, 112-3.
Berberlic, 16.

Bolte (=prăvălii), 17.
Botiță, 75.
Botul piei, 15.

C

Canariū, 16.
Cănțălărie, 160.
Căpital, 45.
Casarmă, 149.
Cașeon, 171.
Cașeonă, 171.
Caușion, 84, 151.
Chesaricesc, -ească, 27.
Chesarul, 25.
Chesat, 160.
Chisbașana, 143.
Cilibiū, 9.
Cocon, 35.
Comando, 134.

Comisie, 172.
Comision, 162.
Condițione, condițioane, 19, 84.
Conșiliu, 88.
Còpie, 20, 131.
Coptură, 10, 30.
Cordon, 134.
Coronă, 10.
Costiri, 9.
Coverci, 108.
Coviltir, 65.
Crases (κράσις), 91.
Cusur (=rest), 41.

D

Damă, 34, 49, 69.
Declărălui (a), 143.
Delicat, 69.
Discolie, 135.

Doaletă, 55.
Documenturi, 172.
Duhomnic, 17.
Duzină; 19.

E

Emberdefsi (a), 71.
Embericlisi (a), 58.
Embodisi (a), 46.

Englenea, englingea, 9, 131.
Esenție, 45.

F

Familie, 117, 133.
Figuri, 14.
Fino, 14.
Folășa (a se), 6.

Formă, 19.
Fraicorp, 110-1.
Furmă, 18.

G

Ghinărăleasă, 18.
Ghinărariu, 19.

Gobearnie, 82.
Gubărnatorița, 17.

H

Hacareturi, 39.
Hagiaș, 30.
Hagură, 163.
Halaiu, 149.
Halbmond, 134.

Halea, 7, 13.
Harcii, 83.
Harț, 162.
Hausbrif, 84.
Hurda-burda, 83.

I

Împutera (a), 86.
Înclinat, 65.
Inși, 137, 140, 142.
Inștanție, 160.

Înterisi (a = a interesa), 143.
Ipsilandioți, 143.
Istina, 103.
Izbrăni (a), 56.

J

Jugrăveală, 16.

L

Lele (= soră), 26, 87.
Loagăr, 85, 112.

Luxus, 89.

M

Madamă, 52.
Magazin, 42.
Măgăzie, 85.
Mamuzel, 49.
Mansup, 114.
Maşirlui, maşirui, marşălui (a), 109,
112, 134.
Mebele, 135.
Mediţin, 172.
Mehmezî, 163.

Militari, 112.
Minotari, 107.
Mînzi (a se), 172.
Molifsi (a), 162.
Mouedă, 89.
Mortificălui (a), 82.
Mumbac (=bumbac), 41.
Muniţiion, 134.
Musică, 163.
Musiù, 62.

N

Naimod, 9, 14.
Nazar, 123.

Notă, 34, 129.
Novine (=ştiri), 90, 143.

O

Ocazion, 64, 150, 158.
Omilincios (=umilit), 89.
Omur, 12.
Oraşei (=oraşie), 20.

Orbiciune, 171.
Osteia (a se), 26.
Otar, 105.
Oţomanî, 58.

P

Paîa, 12.
Parachinisi (a), 44, 131.
Paraxine, 131.
Parola, 42.
Parolist, 24.
Pasaj, 142.
Păstrarişă, 17.
Patridă, 136.
Patrie, 141.
Patrolă, 107.
Periclisi (a=a empericlisi), 129.
Pericol, 18.
Periergôs, 143.
Person, persoane, personiî, 6.
Pihotă, 109.
Piscupie, 115.
Plasă, 145.
Publicului, publişarlui (a=a publică),
19, 137.

Pochimen (=ipochimen), 52.
Politică, 123.
Pomuşor, 14.
Porţioane, 15, 26.
Prăpăd, 118.
Preveleghiu, 18.
Prinţip, 84.
Prinţipal, 145.
Pritoci (a), 51.
Proclemaţioane, 134.
Prodosi (a), 142.
Proftaxi, proftasi (a), 63, 129,
154.
Pronomiî, 21.
Proşes, 143.
Provalisi (a), 75.
Purţiione, 109.

R

Răbeliași, rebeliași, 143, 147.
 Raritet, 14.
 Răsticnire, 115.
 Răpăță, 25.
 Răzvlătire, 116.
 Rebelion, 59.
 Regea, 156.
 Reghement, 108.

Regularisi (a), 159.
 Reșmea, 17.
 Respetie, 115.
 Reșet, 26.
 Revoluție, 135.
 Revoluțion, 160.
 Roafătă, 171.
 Rol, 69.

S

Sahtisi (a), 139.
 Șarmiș, 110.
 Șart, 12.
 Sărviția, 15.
 Sentement, 172.
 Servis (*service*), 10.
 Simberi (a), 111.
 Singeplu, 85.
 Soldați, 109.

Speculațion, 164.
 Speșies, 91.
 Șpionî, spionî, 112, 116.
 Spudaxi (a), 44.
 Șteab (*Stab*), 17.
 Stenahorisi (a), 58.
 Știlștant, 20.
 Strapație, 22.
 Ștuc, 61.

T

Tabană, 129, 131.
 Tatarî, 155.
 Tefaric, 170.
 Tenculeț, 18.

Tevatură, 17.
 Titlu, 12.
 Turunglă, 23.
 Tutun, 85.

U

Urdinar, 8.

V

Vaperuri, 56.
 Varoș, 110.

Visită, 73, 133, 135-6, 172.
 Volos, 82.

Z

Zaif, 69.
 Zalisi (a), 136.
 Zarif, 18, 21, 38, 41, 51-2, 56.

Zariflic, 46.
 Zbredui (a) (= a zmeredui), 31.

ÎNDREPTĂRI.

- P. 16, r. 1 de jos cetește : «copila», pentru «copilu».
P. 33, n° 165, cetește : «minavet», pentru «minaret».
P. 47, n° 280, cetește : «cere», pentru «are».
P. 48, n° 290, rîndul 7 de jos, cetește : «dum[isa]le» pentru «dum[ita]le».
P. 68, n° 452, cetește : «1823», pentru «1822».
P. 121, r. 3 de sus, suprimă odată «pune», iar la capul rîndului, cetește : «la» pentru «al».
P. 127, r. 3 de sus, cetește : «voi», pentru «noi».
P. 130, n° 182, cetește : «Stan Popovici», pentru «Stan Petrovici»
-

TABLA DE MATERII

	<u>Pag.</u>
I. Scrisori de boieri	I
II. Scrisori de negustori	79
III. Scrisori de străini	95
IV. Scrisori istorice	103
Tablele	174

De același autor sînt încă în librărie:

	Lei
Studii și documente cu privire la istoria Romînilor, VI	6.—
» » » » » » » » VII	6.—
» » » » » » » » IX	3.50
» » » » » » » » XII	4.—
» » » » » » » » XIII	3.50
Brașovul și Romîni.	6.—
Drumuri și orașe din România	2.50
Sate și mănăstiri din România	2.50
Neamul românesc în Bucovina	2.50
Neamul românesc în Basarabia	2.50
Neamul românesc în Ardeal și Țara Ungurească, 2 vol.	5.—
Inscripții din bisericile României, I.	5.—
Istoria lui Mihai Viteazul pentru poporul românesc	1.—
Istoria lui Ștefan-cel-Mare pentru poporul românesc (cu note)	2.50
Geschichte des rumänischen Volkes, 2 vol.	25.—